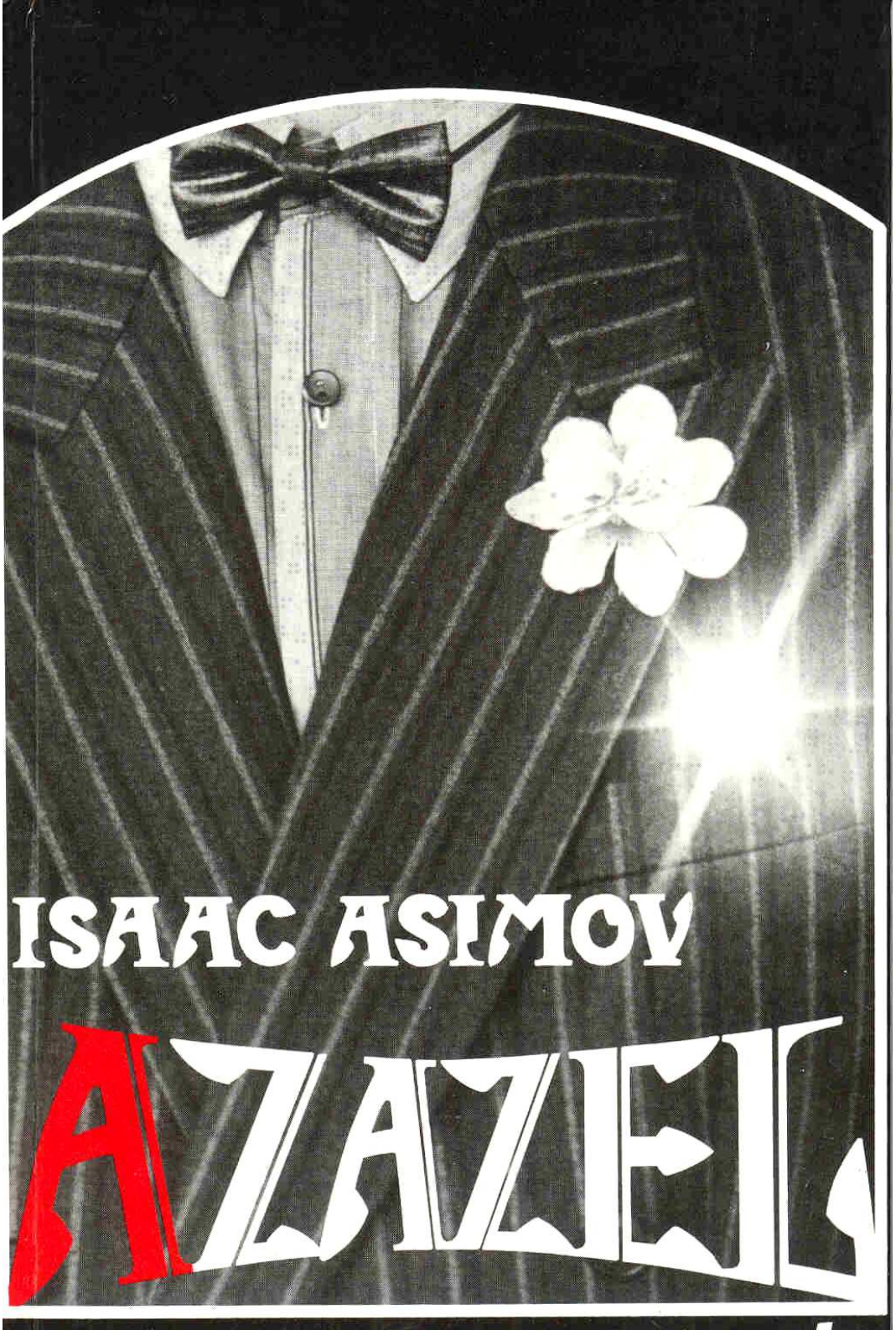

ISAAC ASIMOV
AZAZEL

ISAAC ASIMOV

AZAZEL

Laser
Název originálu: AZAZEL
Ilustrace na obálce: Petr Lukáš
Grafická úprava obálky: Petr Lukáš
Překlad: Jiří Engliš
Redakce: Magda Novotná, Helena Šebestová
Copyright © 1988 by Nightfall, Inc.
All Rights Reserved
Copyright © 1993 for the Czech translation by J. Engliš
Copyright © 1993 for Cover by P. Lukáš
Copyright © 1994 for the Czech edition by LASER
ISBN 80-85601-69-9

Poděkování

Povídka „Jeden večer zpěvu“ (One Night of Song) vyšla v The Magazíne of Fantasy & Science Fiction (F&SF) v dubnu 1982 Copyright © 1982 by Mercury Press, Inc.

„Úsměv, jenž se ztrácí“ (The Smile That Looses) v S&SF v listopadu 1982. Copyright © 1982 by Mercury Press, Inc.

„Kořist náleží vítězi“ (To the Victor), Isaac Asimov's Science Fiction Magazíne (IASFM), červenec 1982. Copyright © 1982 by Davis Publications, Inc.

„Temné dunění“ (The Dim Rumble), IASFM, září 1982. Copyright © 1982 by Davis Publications, Inc.

„Záchrana lidstva“ (Saving Humanity), IASFM, září 1983. Copyright © 1983 by Davis Publications, Inc.

„Věc zásady“ (A Matter of Principle), IASFM, únor 1984. Copyright © 1983 by Davis Publications, Inc.

„Zlo, jež pochází z pití“ (The Evil Drink Does), IASFM, květen 1984. Copyright © 1984 by Davis Publications, Inc.

„Čas k psaní“ (Writing Time), IASFM, červenec 1984. Copyright © 1984 by Davis Publications, Inc.

„Tiše padá sníh“ (Dashing Through the Snow), IASFM, prosinec 1984. Copyright © 1984 by Davis Publications, Inc.

„Logika je logika“ (Logic Is Logic), IASFM, srpen 1985. Copyright © 1985 by Davis Publications, Inc.

„Cestovatel“ (He Travels the Fastest), IASFM, listopad 1985. Copyright © 1985 by Davis Publications, Inc.

„Úhel pohledu“ (The Eye of the Beholder), IASFM, leden 1986. Copyright © 1985 by Davis Publications, Inc.

„Věci mezi nebem a Zemí“ (More Things in Heaven and Earth) vyšla v roce 1986 ve sborníku „Science Fiction by Isaac Asimov“. Copyright © 1986 by Nightfall, Inc.

„Jak z tváře vyčíst pravou mysl“ (The Mind’s Construction), IASFM, říjen 1986. Copyright © 1986 by Davis Publications, Inc.

„Jarní bitky“ (The Fights of Spring), IASFM, únor 1987. Copyright © 1986 by Davis Publications, Inc.

„Galatea“ (Galatea), IASFM, prosinec 1987. Copyright © 1987 by Davis Publications, Inc.

„Fantastický rozlet“ (Flight of Fancy), IASFM, květen 1988. Copyright © 1988 by Davis Publications, Inc.

Obsah

Úvod 8
Dvoucentimetrový démon 11
Jeden večer zpěvu 20
Úsměv, jenž se ztrácí 26
Kořist náleží vítězi 35
Temné dunění 43
Záchrana lidstva 54
Věc zásady 64
Zlo, jež pochází z pití 77
Čas k psaní 87
Tiše padá sníh 100
Logika je logika 116
Cestovatel 126
Úhel pohledu 135
Věci mezi nebem a Zemí 147
Jak z tváře vyčíst pravou mysl 158
Jarní bitky 169
Galatea 181
Fantastický rozlet 193

Úvod

V roce 1980 mě požádal pan Eric Protter, abych každý měsíc napsal napínavou povídku pro magazín, který vydával. Souhlasil jsem, protože je pro mne obtížné říci „Ne“ příjemným lidem (a všichni vydavatelé, které jsem kdy potkal, byli příjemní).

První povídka, kterou jsem napsal, byla jemná fantasy a vyprávěla o démonkovi velkém asi dva centimetry. Pojmenoval jsem ji „Vyrovnání“ (Getting Even) a Eric Protter ji přijal a uveřejnil. Vyskytovali se v ní pán jménem Griswold jako vypravěč a tři muži (včetně postavy v první osobě, což jsem byl já sám, ač jsem se nikdy výslovně nejmenoval), kteří mu naslouchali. Tito čtyři se jakoby scházeli každý týden v Union Clubu a já jsem zamýšlel Griswoldovým vyprávěním zarámovat celou následující sérii povídek.

Pak jsem se pokusil o stejném démonovi napsat druhou povídku a nazval jsem ji „Jeden večer zpěvu“. Ale Eric řekl „Ne“. Pro jednou byla patrně špetka fantasy v pořádku, nicméně on si nepřál, abych si na to zvykl.

Proto jsem „Jeden večer zpěvu“ odložil a pustil se do psaní série detektivek bez příměsi fantasy. Třicet těchto povídek (na Ericovo naléhání jen 2000 až 2200 slov dlouhých) bylo posléze sebráno v mé knize „Záhady Union Clubu“ (The Union Club Mysteríes, Doubleday, New York, 1983). „Vyrovnání“ jsem k nim však nepřipojil, protože se díky postavě malého démona vymykalo z řady ostatních povídek.

Mezitím jsem dumal nad „Jedním večerem zpěvu“. Nemám rád zbytečnou práci a nesnesu, když to, co jsem napsal, má zůstat neuveřejněno, pokud mám šanci nějak změnit situaci. Navštívil jsem proto Erica a zeptal se ho, zda povídku „Jeden večer zpěvu“, kterou odmítl, mohu otisknout jinde.

„Jistěže,“ řekl, „pokud změníte jména osob. Chci, aby Griswold a jeho posluchači patřili výlučně mému magazínu.“

Udělal jsem to tedy. Změnil jsem Griswolda v George a ponechal jsem mu jediného posluchače, postavu v první osobě,

kterou jsem byl já sám. S tím jsem pak „Jeden večer zpěvu“ prodal Magazínu fantasy a science fiction (F&SF). Potom jsem napsal ještě další povídku této série, kterou jsem si označil jako „Příběhy George a Azazela“; Azazel bylo jméno démona. Tuto povídku „Úsměv, jenž se ztrácí“ jsem prodal témuž magazínu.

Mám ovšem také vlastní magazín SF Isaac Asimov's Science Fiction Magazíne (IASFM) a Shawna McCarthyová, která tehdy byla redaktorkou, měla námitky proti tomu, abych tiskl v F&SF.

Namítl jsem: „Ale Shawno, Georgeovy a Azazelovy příběhy jsou fantasy a IASFM otiskuje jenom science fiction.“

Odpověděla: „Tak změňte malého démona a jeho magii v malého mimozemšťana s vyspělou technikou a povídky prodejte mně.“

Učinil jsem tak, a protože jsem byl stále zblázněný do příběhů s Georgem a Azazelem, pokračoval jsem v jejich psaní dál a nyní jich mohu do sbírky Azazel zařadit osmnáct. (Je jich jen osmnáct, protože bez Ericových požadavků na stručnost jsem povídky o Georgeovi a Azazelovi mohl stvořit dvakrát delší než o Griswoldovi.)

Opět jsem však nezařadil „Vyrovnání“, protože ještě nemělo šťávu povídek pozdějších. Přestože původně inspirovalo dvě rozdílné série povídek, bylo ponecháno smutnému osudu zapomenutí a vynecháno z obou sbírek. (Nevadí, je v archívu a může se v budoucnu ještě docela dobře někde objevit. Nelitujte toho příliš.)

K povídkám bych rád poznamenal ještě pár věcí; pravděpodobně si toho všimnete sami, ale já jsem užvaněný.

1. Jak jsem už řekl, vynechal jsem první povídku o malém démonovi, protože se nehodila. Má krásná redaktorka Jennifer Brehlová ovšem naléhala, že úvodní povídka je nutná, aby popsala, jak jsem se seznámil s Georgem a jak poprvé démonek vstoupil do Georgeova života. Jennifer, ač i jindy ukázkově sladká, je zcela neodolatelná, když zatíná pěstičky, napsal jsem tedy povídku „Dvoucentimetrový démon“, která splnila její požadavky a je do knihy vložena jako první. Jennifer navíc rozhodla, že Azazel bude definitivně démon a ne mimozemšťan, a tak jsme zpět ve fantasy. (Mimochodem, 'Azazel' je biblické jméno a čtenáři bible je běžně

považují za jméno démona, ačkoliv celá záležitost je maličko složitější.)

2. George je zobrazen jako zkrachovalá existence a já takové zkrachovalé existence nemám v lásce – avšak George jsem shledal příjemným. Doufám, že vy také. Postava v první osobě (skutečně Isaac Asimov) je Georgem často urážena a pokaždé pumpnuta o pár dolarů, ale mně to nevadí. Jak vysvětluji na konci první povídky, jeho vyprávění za to stojí a já vydělávám daleko více peněz, než kolik Georgeovi dávám – zvlášť když ono pumpnutí je pouze fiktivní.

3. Mějte, prosím, na paměti, že tyto povídky jsou zamýšleny jako humorné satiry a shledáte-li jejich sloh nadsazený a „neasimovský“, pak je to záměr. Pokládejte toto sdělení za varování. Nekupujte tuto knihu, pokud očekáváte něco jiného, abyste se necítili zklamáni. A pokud místy odhalíte jistý vliv P. G. Wodehouse, věřte mi, že to vůbec není náhoda.

Dvoucentimetrový démon

S Georgem jsem se seznámil na literárním kongresu před pěknou řádkou let a byl jsem ohromen zvláštním výrazem nevinnosti a upřímnosti v jeho okrouhlé tváři muže středního věku. Dospěl jsem k závěru, že je typem člověka, kterému byste svěřili peněženku, aby vám ji podržel, zatímco si půjdete zaplavat.

Poznal mě podle fotografií ze zadních stran mých knih a radostně se ke mně hrnul. Vykládal, jak moc se mu mé povídky a romány líbí, čímž mě ovšem přesvědčil o své mimořádné inteligenci a vybraném vkusu.

Srdečně jsme si potřásali rukama a on se představil: „Jmenuji se George Bitternut.“

„Bitternut,“ opakoval jsem, abych si ho zapamatoval. „Neobvyklé jméno.“

„Dánské,“ informoval mě, „a velice vznešené. Odvozuji svůj původ od Knuta, dánského krále, který si podmanil Anglii počátkem jedenáctého století. Jeden z mých předků byl jeho syn, samozřejmě levoboček.“

„Ovšem,“ zamumlal jsem, přestože jsem neviděl důvod, proč by to mělo být.

„Jmenoval se Knut, po otci,“ pokračoval George, „a když ho králi představili, vznešený Dán řekl: 'Panenko skákavá, tohle je můj dědic?'

'Né tak docela,' odpověděl dvořan, jenž hýčkal malého Knuta, 'protože je nelegitimní; jeho matkou je pradlena, kterou…'

'Aha,' přerušil ho král, 'to už je lepší.' A od té chvíle byl chlapec znám jako Betterknut, Lepší Knut. Jenom pod tímto jednoduchým jménem. Zdědil jsem je v přímé mužské linii, pouze se v průběhu doby pozměnilo na Bitternut,“ a podíval se na mne modrýma očima s jakousi hypnotickou upřímností, jež nepřipouštěla pochybnosti.

„Doprovodíte mě na oběd?“ mávl jsem rukou směrem ke stylové restauraci, zjevně určené pouze naditým prkenicím.

George se ošil: „Nemyslíte, že tohle bistro je trochu křiklavé a že jídelní lístek na druhé straně možná…“

„Jako můj host,“ dodal jsem.

George našpulil rty a řekl: „Teď, když se na to bistro dívám v lepším osvětlení, vidím, že má spíš domáckou atmosféru. Ano, přijímám.“

Při hlavním chodu George prohodil: „Můj prapředek Betterknut měl syna, kterého pojmenoval Sweyn. Dobré dánské jméno.“

„Ano, já vím,“ řekl jsem. „Otec krále Knuta se jmenoval Sweyn Vidlovous. V současné době má toto jméno obvykle podobu Sven.“

George se lehce zamračil: „Není třeba, starouši, abyste se vytahoval, že o tom něco víte. Předpokládám, že jisté základy vzdělání máte.“

Cítil jsem se zahanbeně. „Promiňte.“

Pokynul rukou ve velkomyslném gestu odpuštění, objednal si další sklenku vína a pokračoval: „Sweyna Betterknutsona přitahovaly mladé ženy, což je vlastnost, kterou podědili všichni Bitternutové, a měl u nich velké úspěchy, mohu dodat – jako my všichni. Podle ověřených zpráv mnohé ženy poté, co ho opouštěly, obdivně skláněly hlavu a říkaly: 'Ach, jaký ten Sweyn je.' On byl také velemágem.“ Na chvilku se odmlčel a náhle se zeptal: „Víte, co je velemág?“

„Ne,“ zalhal jsem, abych se zase urážlivě nevytahoval svými znalostmi. „Vysvětlete mi to.“

„Velemág je mistr čaroděj,“ vysvětloval George s úlevným povzdechem. „Sweyn studoval tajné a skryté nauky. Tenkrát to bylo možné, protože se ještě nerozšířila dnešní špinavá skepse vůči těmto okultním vědám. Pokoušel se nalézt způsob, kterým by přiměl mladé dámy, aby si osvojily onen druh ušlechtilého a povolného chování, jenž je korunou ženství, a zbavil je tvrdohlavosti a hašteřivosti.“

„Ach tak,“ poznamenal jsem chápavě.

„K tomu potřeboval démony, a tak zdokonalil prostředky k jejich vyvolávání pálením jistého druhu koření a vzýváním určitého polozapomenutého jména Síly.“

„A fungovalo to, pane Bitternute?“

„Říkejte mi, prosím, Georgi. Ovšemže to fungovalo. Měl hejna a zástupy démonů, kteří pro něj pracovali. Často si stěžoval, že ženy za těch časů byly tvrdohlavé jako mezek a vzdorovaly tomu, kdo si činil nárok nazývat se vnukem krále. Měly nelichotivé poznámky o jeho původu. Pak mu musel posloužit démon, aby přišly na to, že nemanželský syn je zcela přirozená věc.“

„Jste si tím jistý, Georgi?“ otázal jsem se.

„Samozřejmě. Minulé léto jsem našel jeho knihu návodů k vyvolávání démonů. Byla ve zřícenině starého anglického hradu, jenž kdysi patříval mé rodině. Vypsal do ní přesný seznam bylin, postup při pálení, gesta, jména Síly, intonaci. Všechno. Bylo to psáno starou angličtinou – anglosasky, víte – ale já, jako lingvista, jsem…“

Vzklíčila ve mně pochybnost: „Vy žertujete,“ řekl jsem.

Hrdě na mne pohlédl. „Proč si to myslíte? Směji se snad? Ta kniha je autentická. Sám jsem návody vyzkoušel.“

„A vyvolal jste démona!“

„Ano, samozřejmě,“ odvětil a významně ukázal prstem na náprsní kapsu svého saka.

„Tam?“

George se dotkl kapsy a vypadalo to, že chce přikývnout, když tu jako by jeho prsty ucítily něco důležitého, či spíše jako by se přestaly něčeho dotýkat. Nahlédl dovnitř.

„Je pryč,“ zavrčel rozmrzele. „Odhmotnil se. Ale ani se mu nemůžete moc divit. Minulý večer byl se mnou, protože byl zvědavý na tenhle kongres, víte? Dal jsem mu z kapátka trochu whisky a jemu zachutnala. Možná až moc, protože pak chtěl zápasit s papouškem v kleci v baru a začal na něho neslušně pokřikovat. Naštěstí usnul dřív, než mu to uražený pták mohl oplatit. Dnes ráno se necítil nejlépe a já předpokládám, že se odebral domů, ať už je to kdekoliv, aby se zotavil.“

Pocítil jsem pobouření. Čeká snad, že mu tohle všechno uvěřím?

„Chcete mi tvrdit, že jste měl v náprsní kapse démona?“

„Obdivuhodně rychle chápete situaci,“ opáčil George.

„Jak je velký?“

„Dva centimetry.“

„Ale to je méně než palec.“

„Naprosto správně. Palec měří 2,54 cm.“

„Myslím tím, co je to za démona, když je jen dva centimetry velký?“

„Malý,“ připustil George, „ale jak říká staré přísloví, lepší malý démon než žádný démon.“

„To záleží na jeho povaze.“

„Ach, Azazel – tak mu říkám – je přátelský démon. Mám podezření, že je ve svých rodných krajích přehlížen, neboť je obzvlášť dychtivý předvádět mi své schopnosti. S jedinou výjimkou: nikdy jich nepoužívá k tomu, aby ze mne udělal boháče, jak by se mezi přáteli slušelo. Říká, že jeho síly smějí být použity jen ke konání dobra pro druhé.“

„Ale, ale, Georgi. Tohle určitě není filosofie pekla.“

George si přiložil prst na rty. „To neříkejte, starouši. Azazela by to smrtelně urazilo. Tvrdí, že jeho země je příjemná, slušná a vysoce civilizovaná. O svém vládci, kterého nechce jmenovat, mluví se zvláštní úctou a nazývá ho 'Ten, jenž je vším.'“

„A skutečně prokazuje dobro?“

„Kdykoliv může. Vezměte si případ mé kmotřenky Juniper Pěnové…“

„Juniper Pěnové?“

„Ano. Vidím ve vašem pohledu silnou zvědavost a touhu znát ten příběh. Rád vám jej povím.“

Když příběh, který vám vyprávím, začal (spustil George), chodila Juniper Pěnová do druhého ročníku vysoké školy a byla nevinné, sladké děvče s velkýma očima. V té době ji fascinovalo školní basketbalové mužstvo, v němž hráli samí vysocí a hezcí mládenci.

Ten jediný z mužstva, k němuž se její dívčí duše upnula nejvíce, byl Leander Thompson, vysoký, štíhlý, s velkýma rukama, které se jakoby samy svíraly kolem míče nebo čehokoli jiného, co mělo jeho tvar a velikost. Při utkáních se stával nepochybnou příčinou jejích obdivných výkřiků.

Vyprávěla mi o svých malých sladkých snech, protože jako všechny mladé ženy, dokonce i ty, které nebyly mými kmotřenkami, mi věřila. Mé vřelé, leč důstojné chování vždy vyvolávalo důvěru.

„Ach, strýčku Georgi," říkávala mi, „určitě není špatné, když si představuji svou budoucnost s Leanderem. Vidím ho jako nejlepšího světového basketbalistu, jako špičku a výkvět mezi velkými profesionály s dlouhodobou, velkolepou smlouvou. To není zas tak moc, co bych si přála. Všechno, co chci od života, je malý, révou obrostlý domek s maličkou zahrádkou, jen tak velikou, kam až oko dohlédne, pár sloužících, rozdělených do čet, šaty pro každý den v roce, abecedně seřazené podle dnů a měsíců a…"

Byl jsem nucen přerušit její roztomilé žvatlání. „Děvče," řekl jsem, „maluješ si to pěkně, ale má to jednu vadu. Leander není moc dobrý hráč a těžko bude někdy vynikat velkými příjmy."

„To je nespravedlivé," řekla zamračeně. „Proč není moc dobrý hráč?"

„Protože tak už to ve světě chodí. Proč se nezaměříš na někoho, kdo je dobrý hráč. Nebo, například, na počestného mladého burzovního makléře z Wall Street, kterému se podařilo získat přístup k neveřejným informacím?"

„Dokonce i na to už jsem myslela, strýčku Georgi, ale já mám ráda jenom Leandera. Někdy na něho myslím a říkám si: 'Jsou peníze opravdu nejdůležitější?'"

„Ale jdi, holka," řekl jsem šokovaně. Ženy jsou dnes neuvěřitelně otevřené.

„Ale proč nemohu mít jeho a peníze? Chci toho snad tak moc?"

Opravdu, je to snad mnoho? A kromě toho jsem měl vlastního démona. Byl to zajisté malý démon, ale s velkým srdcem. Jistě by chtěl pomoci pravé lásce, aby vnesl světlo a sladkost do dvou duší, jejichž dvě srdce bila stejně při pomyšlení na vzájemné polibky a společné příjmy.

Azazel poslouchal, když jsem ho zavolal vyslovením příslušného jména Síly. – Ne, nemohu vám ho prozradit. Nemáte snad smysl pro základní etiku? – Jak jsem řekl, poslouchal, avšak cítil jsem, že bez té účasti, jakou by člověk očekával. Připouštím, že

jsem ho vytáhl do našeho světa z něčeho, co se mohlo podobat tureckým lázním, takže byl zabalený do tenkého ručníku a klepal se chladem. Jeho hlas zněl v jiné výšce a skřehotavěji než jindy. (Ve skutečnosti si myslím, že to nebyl jeho hlas. Jsem přesvědčen, že komunikoval pomocí telepatie nebo něčeho podobného, nicméně výsledek byl takový, že jsem slyšel, nebo jsem si představoval, že slyším, vřeštivý hlásek.)

„Co je to košíková?“ zeptal se. „To se lidé nosí navzájem v košíku? Ne? Tak po sobě hází košíkem? Ale co je to potom ten košík?“

Pokusil jsem se mu to vysvětlit, ale na démona byl značně natvrdlý. Zíral na mne, jako kdybych mu neobjasnil každý kousek pravidel s oslnivou jasností.

Nakonec řekl:

„Mohl bych tu hru, tu košíkovou, vidět?“

„Ovšem,“ přitakal jsem. „Na dnešní večer mám od Leandera lístky a tebe schovám do kapsy.“

„Dobrá,“ odtušil Azazel. „Zavolej mě, až budeš odcházet na zápas. Já teď ještě musím dokončit zymjig,“ čímž zřejmě myslel své turecké lázně – a zmizel.

Musím se přiznat, že shledávám nanejvýš popuzujícím, když někdo klade své nicotné a bezvýznamné záležitosti nad velké věci, v nichž se angažuji já – což mi připomíná, starouši, že vrchní se tváří, jako by chtěl upoutat vaši pozornost. Myslím, že pro vás vystavil účet. Vezměte si ho, prosím, a dovolte mi pokračovat ve vyprávění.

Šel jsem toho večera na košíkovou a Azazela jsem měl v kapse. Vystrkoval hlavičku nad její lem, aby sledoval hru. Kdyby si ho někdo všiml, naskytl by se mu zvláštní pohled. Azazel má jasně červenou kůži a na čele dva hrbolky růžků. Štěstí, že nevylezl úplně, protože jeho centimetrový svalnatý ocásek je sice nejnápadnější, ale i nejošklivější částí jeho tělíčka.

Nejsem velký znalec košíkové a nechal jsem raději na Azazelovi, aby si sám vytvořil úsudek o smyslu dění. Jeho inteligence, ačkoliv je spíše démonická než lidská, je pronikavá.

Po zápase řekl: „Zdá se mi, alespoň pokud jsem mohl vypozorovat ze snaživých akcí těch neohrabaných, těžkopádných a

naprosto nezajímavých individuí v aréně, že nadšení vzrostlo pokaždé, když ten zvláštní míč propadl obručí se síťkou.“

„To je ono,“ řekl jsem. „Trefils koš.“

„Takže ten tvůj chráněnec by se stal hrdinou téhle stupidní hry, kdyby pokaždé prohodil míč tou obručí?“

„Přesně tak.“

Azazel přemýšlivě zavlnil ocáskem. „To by nemělo být těžké. Potřebuji jen nastavit jeho reflexy tak, aby odhadl úhel, výšku, sílu…“ Na okamžik upadl do zadumaného mlčení a pak řekl: „Podívej se, zaznamenal jsem jeho osobní souřadnice během celé hry… Ano, to půjde udělat. – Tedy, ve skutečnosti už to je. Tvůj Leander nebude mít žádné problémy s prohozením míče obručí.“

Cítil jsem jisté vzrušení, když jsem čekal na příští ligový zápas. Malé Juniper jsem neřekl ani slovo, protože jsem Azazelovy démonické moci předtím dosud nepoužil a nebyl jsem zcela přesvědčen, že jeho činy budou odpovídat jeho slovům. Kromě toho jsem ji chtěl překvapit. (A když se ta věc nakonec vyvrbila, byla skutečně velice překvapená, stejně jako já.)

Den utkání konečně nadešel a byl to Zápas. Naše místní škola, Nerdsvillská technika, jejíhož družstva byl Leander skvrnou, hrála s vyčouhlými ostrými hochy z Al Caponovy reformní a očekával se impozantní souboj.

Ovšem jak impozantní, to nečekal nikdo. Nejprve se vedení ujala Caponova pětka a já pozorně sledoval Leandera. Vypadal, jako by se jen těžko rozhodoval, co má dělat, a když se pokoušel driblovat, jeho ruce zpočátku míč míjely. Jak jsem si domýšlel, měl natolik změněné reflexy, že na počátku hry nebyl zcela schopen kontrolovat své svaly.

Avšak najednou jako by si na své nové tělo zvykl. Zmocnil se míče a ten jako by mu vyklouzl z rukou – ale jak vyklouzl! Vysokým obloukem prolétl vzduchem a propadl středem obruče.

Divoký jásot otřásal tribunami, zatímco Leander zíral na obruč, jako by se divil, co se mu to vlastně podařilo.

Ať už se stalo cokoliv, opakovalo se to znovu – a znovu. Jakmile se Leander dotkl míče, ten obloukem vylétl. Jakmile vylétl, zamířil do koše. Vše probíhalo tak rychle, že nikdo ani nezahlédl

Leandera mířit, ani náznak pokusu. Publikum si to vyložilo jako báječnou šikovnost a jeho hysterie vzrostla.

Ale pak ovšem nastalo nevyhnutelné a hra se zvrhla v totální chaos. Z tribun se valil vřískot, zjizvení žáci se zlomenými nosy z Al Caponovy reformní vykřikovali hrubé poznámky a ve všech koutech hlediště se rozpoutaly pěstní souboje.

Víte, já jsem Azazelovi zapomněl říci, že oba koše na hřišti nejsou totožné: že jeden patří domácím a druhý hostům a že každý hráč střílí na soupeřův. Pokládal jsem to za samozřejmé a Azazel si toho sám nevšiml. Míč s naprosto politováníhodnou netečností neživého předmětu zamířil vždy do bližšího z obou košů, jakmile ho Leander chytil. Výsledkem bylo, že čas od času se Leanderovi podařilo trefit vlastní koš.

Pokračoval v tom navzdory mírným námitkám nerdsvillského trenéra Clawse („Popa“) McFanga, jenž je vykřikoval skrz pěnu, pokrývající jeho rty. Když musel být Leander ze hry vyloučen, vycenil Pop McFang zuby ve smutném povzdechu a nezakrytě plakal, když mu odtrhávali prsty od Leanderova hrdla, aby vůbec mohlo být vyloučení provedeno.

Příteli, Leander už nikdy nebyl takový jako dřív. Myslel jsem, přirozeně, že najde východisko v alkoholu a stane se z něho vážný a hloubavý opilec. Pochopil bych to. On však klesl ještě hlouběji. Vrhl se na učení.

Pod opovržlivými, někdy dokonce soucitnými pohledy spolužáků se plahočil od přednášky k přednášce, pohřbil se v učebnicích a upadal do zatuchlých hlubin šprťáctví.

Juniper na něm přes to všechno lpěla. „Potřebuje mě,“ tvrdila s očima zamženýma neskrývanými slzami. Všechno obětovala, a když oba dostudovali, vzala si ho. Lpěla na něm dokonce i tehdy, když klesl do propastí nejhlubších a byl postižen stigmatem vědeckého titulu ve vědách fyzikálních.

Žijí teď s Juniper v malém bytě někde v severozápadní čtvrti. On učí fyziku a provádí kosmogonický výzkum, pokud jsem to dobře pochopil. Vydělává šedesát tisíc ročně a mezi těmi, kteří ho znali, když byl ještě docela slušný kluk, se o něm šeptem šíří šokující zprávy jako o možném kandidátovi na Nobelovu cenu.

Juniper si nikdy nestěžuje a zůstává svému padlému idolu věrná. Nikdy ani slovem, ani gestem nedá najevo nějaký pocit ztráty, ale starého kmotra tím neoblafne. Velmi dobře vím, že si občas žádostivě představuje révou obrostlý domek, který nebude nikdy mít, zvlněné kopce a vzdálený horizont svého malého vysněného majetečku.

„Tak to je celé," dokončil George, zatímco shrábl drobné, jež nám přinesl vrchní nazpět, a opsal si celkovou sumu ze stvrzenky (patrně proto, aby si to mohl odečíst z daní). „Být vámi," dodal, „nechal bych tu štědré spropitné."

Udělal jsem to jako v omámení, zatímco George se usmál a odcházel. Ztráta drobných mi opravdu nevadila. Vždyť George měl jen oběd, zatímco já měl příběh, který jsem mohl vyprávět jako svůj vlastní, a který mi vynese mnohonásobně víc, než kolik jsem zaplatil za jídlo.

Abych řekl pravdu, rozhodl jsem se s ním občas povečeřet.

Jeden večer zpěvu

Mám přítele, který občas naznačuje, že dokáže z nekonečných hlubin vyvolat duchy.

Nebo alespoň jednoho ducha – droboučkého, s přísně omezenými schopnostmi. Občas o tom vypráví, ovšem jen tehdy, když dopije čtvrtou skotskou se sodou. Tím se dostává do úzce vymezeného rovnovážného bodu – při třech prý ještě nic o nadpřirozenu neví, po pěti usne.

Byl jsem přesvědčen, že dnes večer již dosáhl správného stavu, a tak jsem se ho zeptal:

„Co je s tím vaším douškem?“

„Cože?“ zeptal se George a nechápavě pohlédl na skleničku.

„Myslel jsem 'doušek' jako 'malý duch',“ vysvětloval jsem svůj pokus o slovní hříčku. „Ten dvoucentimetrový, kterého se vám podařilo vyvolat z nějakého jiného prostoru reality, jak jste mi vyprávěl. S nadpřirozenými schopnostmi.“

„Aha,“ pochopil George. „Azazel. Tedy, on se tak vlastně nejmenuje. Jeho skutečné jméno by člověk, myslím, ani nedokázal vyslovit, a tak mu říkám takhle.“

„Používáte jeho služeb často?“

„Ne. Je to nebezpečné. Příliš nebezpečné. Ono to sice neustále láká hrát si s mocí, ale já sám jsem však opatrný. Po čertech opatrný. Jak víte, mám vysoké morální zásady. Proto jsem se jednou cítil být povolán k tomu, abych pomohl příteli. Ale ty následky! Strašné. Ani na to nechci vzpomínat.“

„Co se stalo?“

„No, asi bych si to neměl nechávat pro sebe,“ řekl George zamyšleně.

Byl jsem mnohem mladší (vyprávěl George) a ženy tehdy tvořily důležitou část mého života. Dnes, když se nad tím zamýšlím, to vypadá hloupě, ale přesně si pamatuji, jak jsem si tenkrát myslel, že mezi ženami jsou velké rozdíly.

Ve skutečnosti když sáhnete do klobouku, to, co vytáhnete, je vždycky všechno skoro totéž, jenže tenkrát…

Měl jsem přítele, jmenoval se Mortenson. Andrew Mortenson. Asi ho neznáte. Já sám jsem ho za poslední roky moc často nepotkal.

Začalo to tím, že se zbláznil do ženské. Do výjimečné ženské. Byla anděl, jak říkal. Nemohl bez ní žít. Ona byla jediná v celém vesmíru a bez ní by svět chutnal jako kostičky slaniny omočené v kolomazi. No, znáte ty řeči zamilovaných.

Průšvih byl v tom, že ona ho nakonec nechala a dala mu to najevo obzvlášť krutým způsobem, bez ohledu na jeho sebevědomí a důstojnost. Důkladně ho pokořila, když objímala přímo před ním jeho soka, luskla mu prsty pod nosem a nelítostně se vysmívala jeho slzám.

Nemyslím to ovšem doslova. Jen se vám snažím vylíčit dojem, jakým na mne působil. Seděl tady, popíjeli jsme spolu, právě v tomhle pokoji. Srdce mi nad ním krvácelo a já povídám:

„Je mi tě líto, Mortensone, ale nesmíš si to tak brát. Když to vezmeš kolem a kolem, je to jen ženská. Když vyhlédneš na ulici, uvidíš podobných mraky.“

Odpověděl hořce: „Od nynějška zamýšlím žít úplně bez žen, starouši – ovšem až na svou manželku, které se občas nebudu moci vyhnout. Jenom bych rád provedl něco nepříjemného té ženské.“

„Tvé ženě?“

„Ne, ne! Proč bych měl něco dělat své ženě? Mluvím o tom, že chci něco udělat té ženské, která mě tak bezcitně hodila přes palubu.“

„A to jako co?“

„Ať se propadnu, jestli vím,“ řekl.

„Možná bych ti mohl pomoci,“ nadhodil jsem, protože mi nad ním srdce stále krvácelo. „Mohu se spojit s duchem se zcela zvláštními schopnostmi. Ovšem malým,“ naznačil jsem mu palcem a ukazováčkem dva centimetry, aby si udělal představu, „který může udělat jen tolik.“

Pověděl jsem mu o Azazelovi a on mi samozřejmě uvěřil. Často jsem si všiml, že když vyprávím příběh, působí to přesvědčivě. Když vy dneska vyprávíte povídku, starouši, vytvoří se v místnosti taková atmosféra nevíry, že by se dala řezat motorovou pilou, ale u

mě je to něco docela jiného. Není nad bezúhonnou pověst a ovzduší čestné přímosti.

Andyho oči zazářily, když jsem mu to říkal. Zeptal se, jestli by Azazel mohl zařídit, aby dostala něco, o co bych ho požádal.

„Jen jestli je to slušné, kamaráde. Doufám, že tě nenapadlo něco, jako způsobit, aby páchla nebo aby jí z pusy vyskočila ropucha pokaždé, když promluví.“

„Samozřejmě, že ne,“ protestoval. „Za co mě máš? Dala mi dva šťastné roky, tu a tam, a já se jí chci přiměřeně revanšovat. Říkáš, že tvůj duch má jen omezenou moc?“

„Je malý,“ odvětil jsem a znovu ukázal palcem a ukazováčkem.

„Mohl by jí dát dokonalý hlas? Třeba jen na čas. Aspoň na jedno vystoupení.“

„Zeptám se ho.“ Mortensonův návrh zněl jako gentlemanská nabídka. Jeho exmilenka zpívala kantáty v místním kostele, jestli je to ten správný výraz. Tenkrát jsem právě měl zálibu v hudbě a často jsem chodíval na takové akce (a dával jsem si samozřejmě pozor, abych se při vybírání vyhnul kasičce). Její zpěv se mi docela líbil, i ostatní obecenstvo se tvářilo, že ho poslouchá s dostatečným potěšením. Myslel jsem si tenkrát, že její morálka se jaksi neslučuje s prostředím chrámu, ale Mortenson řekl, že na soprány berou ohled.

Tak jsem se poradil s Azazelem. Byl ochoten pomoci, samozřejmě bez všelijakých takových nesmyslů, jako je moje duše výměnou. Vzpomínám si, že jsem se jednou Azazela zeptal, jestli chce mou duši, a on ani nevěděl, co to je. Otázal se, co jsem tím myslel a dopadlo to tak, že ani já nakonec nevěděl, co to vlastně je. On je prostě ve svém vlastním vesmíru tak bezvýznamný, že pro něho je velkým úspěchem, když může projít do našeho. A nám pomáhá strašně rád.

Řekl, že by jí mohl poskytnout tři hodiny, a Mortenson, když jsem mu sdělil tu novinku, prohlásil, že by to bylo skvělé. Vybrali jsme večer, kdy měla zpívat Bacha nebo Händela či koho z těch starých břinkalů, a měla mít dlouhé a působivé sólo.

Mortenson šel toho večera do dotyčného kostela a já pochopitelně s ním. Cítil jsem odpovědnost za to, co se mělo stát, a řekl jsem si, že bude lepší, když budu situaci kontrolovat.

Mortenson mi sklíčeně řekl: „Byl jsem na generálce. Ona zpívala úplně stejně jako jindy; víš, jako kdyby měla ocas a někdo jí ho přišlápl.“

Takhle její hlas nikdy předtím nepopisoval. Hudba sfér, říkával při mnoha příležitostech, a ještě se mu to přirovnání zdálo nedostatečné. Jenže ho pustila k vodě, a to mužův úsudek vždycky zkreslí.

Pohlédl jsem na něho kritickým zrakem: „Takhle se nemluví o ženě, které se pokoušíš věnovat velkolepý dar.“

„To je právě to. Chci, aby její hlas byl perfektní. Skutečně dokonalý. A teď vidím, teď, když mi láska nezakrývá oči, že k tomu má daleko. Myslíš, že si s tím ten tvůj duch poradí?“

„Změna je načasovaná na 20.15,“ zmocnil se mě osten podezření. „Snad jsi nedoufal, že se dokonalost uplatní při zkoušce a pak budou posluchači rozčarováni?“

„Jsi úplně vedle,“ řekl.

Začali o něco dřív, a když se Ona v bílých šatech chystala ke zpěvu, bylo na mých starých kapesních hodinkách, jež se nikdy neodchýlily o více než o dvě vteřiny, přesně 20.14. Nepatřila k ukňouraným sopránům, měla hlas posazený v ušlechtilé poloze, ponechávající spoustu místa pro tu rezonanci, jakou potřebujete k dosažení správně vysokých tónů a k tomu, aby orchestr hlas nepřikryl. Kdykoli nabrala pár litrů dechu, kterým to celé ovlivňovala, pochopil jsem, co k ní Mortensona přitahovalo, pokud si dokážeme odmyslet několik vrstev textilu.

Zahájila svým obvyklým hlasem, a pak, přesně ve 20.15, jako by jí naskočil úplně jiný. Bylo slyšet slabé zakolísání, jako by nevěřila tomu, co slyší a její ruka, položená na bránici, se jakoby zachvěla.

Hlas se vznesl. Bylo to, jako by se stala varhanami v absolutní poloze. Každý tón byl dokonalý, vytvořený definitivně; všechny ostatní tóny téže výšky zněly jako nepovedené kopie.

Nesly se plně, se správným vibratem, jestli to je to pravé slovo, vzdouvaly se a klesaly s nesmírnou silou a pod naprostou kontrolou.

S každou notou se lepšila. Varhaník nehleděl do partitury, hleděl na ni a – to sice nemohu odpřísáhnout, ale jsem o tom

přesvědčený – přestal hrát. A pokud by hrál, tak či onak jsem jej neslyšel. Nebylo možné poslouchat nic, když zpívala. Nic než ji.

Její tvář přelétlo překvapení, pak bylo vystřídáno výrazem extáze. Odložila partituru; nepotřebovala ji. Hlas zpíval sám a nepotřeboval kontrolu ani ovládání. Dirigent stál strnule a celý sbor se tvářil ohromeně.

Sólo skončilo a sbor zazněl téměř šeptem, jako by se všichni za své hlasy styděli a obávali se je nechat rozlétnout téhož večera po témže kostele.

Zbytek programu patřil jí.

Když zpívala, byl slyšet jen její hlas, i když zněly i jiné. Když zmlkla, seděli jsme jako v temnotách a nemohli se dočkat světla.

A když vše skončilo, nu, v kostele se netleskává, ale tady to udělali. Celý kostel se zvedl jako na povel a tleskali a tleskali a bylo jasné, že budou tleskat, dokud ještě něco nezazpívá.

Zpívala.

Její hlas samotný, s doprovodem varhan, šeptajících váhavě v pozadí, reflektor namířený jen na ni a všichni ostatní sboristé ve tmě neviditelní.

Uvolněně. Nemáte ponětí, jak byl ten zpěv uvolněný, bez známky námahy. Odvracel jsem sluch od toho zvuku, abych se pokusil sledovat její dech, přistihnout ji při nádechu, abych se vzápětí divil, jak dlouho udržela tón v plné síle jen s jediným párem plic, zásobujících ji vzduchem.

Avšak všechno má svůj konec – bylo to minulostí. I potlesk dozněl. Právě v té chvíli jsem si začal uvědomovat, že Mortenson sedí vedle mne se zářícíma očima, celou svou bytostí ponořený do jejího zpěvu. A pak mi pomalu začalo docházet, co se vlastně stalo.

Můj charakter je, koneckonců, přímý jako Eukleidova přímka, nemívám žádné postranní úmysly, a tak se ode mne nedalo čekat, že bych uhodl, co měl v úmyslu. Vy, co charakter máte naopak tak pokřivený, že můžete běžet po točitých schodech bez zatáčení, už jasně vidíte, co měl za lubem.

Zpívala dokonale – ale už to nikdy znovu nedokáže.

Bylo to, jako kdyby byla od narození slepá a na tři hodiny prohlédla – viděla všechno, co bylo k vidění, všechny barvy, tvary a

zázraky, které nás obklopují a kterým nevěnujeme pozornost, protože jsme na ně zvyklí. Představte si, že to všechno v plné kráse můžete vidět pouze tři hodiny – a pak oslepnete znovu. Můžete vydržet slepotu, pokud neznáte nic jiného. Ale něco krátce poznat – a pak se vrátit do slepoty? To nevydrží nikdo.

Pochopitelně už nikdy nezpívala. Ale to je jen část tragédie. Skutečná tragédie to byla pro nás, posluchače.

Poslouchali jsme tři hodiny dokonalou hudbu. Myslíte, že můžeme vydržet poslouchat cokoliv jiného?

Od té doby mám téměř hudební sluch. Nedávno jsem navštívil jeden z dnes tak populárních rockových festivalů, jen abych si to vyzkoušel. Nebudete mi věřit, ale nebyl jsem schopen rozeznat jediný tón. Všechno to pro mne byl prostě jednotvárný randál.

Mou jedinou útěchou je, že Mortenson, který poslouchal nejpozorněji a nejsoustředěněji, je na tom dnes hůř než kdokoliv jiný z tehdy přítomných. Neustále nosí v uších ucpávky. Nesnese žádný zvuk silnější než šepot.

Ať mu slouží!

Úsměv, jenž se ztrácí

Nedávno jsem u piva řekl příteli Georgeovi (u jeho piva; já jsem měl zázvorovou limonádu): „Jak se má dneska váš pekelníček?“

George totiž tvrdí, že je mu k službám dvoucentimetrový démon. Nedokázal jsem ho nikdy přimět k tomu, aby připustil, že lže. Ani já, ani nikdo jiný.

Smutně na mne pohlédl a pak řekl: „Jo tak, vy jste ten jediný, kdo o něm ví. Doufám, že jste to nikomu neprozradil.“

„Ani slovíčkem,“ bránil jsem se. „Ono úplně stačí, když si myslím já o vás, že jste blázen. Nepotřebuji, aby si totéž myslel někdo o mně.“ (Mimochodem, jen pokud já vím, vykládal o démonovi ještě nejméně půl tuctu dalších lidí, takže ani není třeba, abych byl indiskrétní.)

George řekl: „Neměl byste se chovat, jako by vaše protivná neschopnost uvěřit něčemu, co nechápete – a vy toho nechápete hodně – měla cenu kilogramu plutonia. To, co z vás zbude, jestli se můj démon doslechne, že mu říkáte pekelníček, nebude mít cenu ani atomu plutonia.“

„Zjistil jste jeho pravé jméno?“ otázal jsem se, naprosto nevyveden z míry tím strašlivým varováním.

„To nejde. Je nevyslovitelné pro jakákoliv pozemská ústa. Jeho překlad, pokud jsem pochopil, je něco jako 'Jsem Král Králů, pohleďte na mé činy, vy mocní, a zoufejte'. – To si samozřejmě vymýšlím,“ dodal George; přitom rozladěně zíral do sklenice. „On je ve svém světě malý pán. Právě proto tady tak rád spolupracuje s námi. V našem světě primitivní techniky se může předvádět.“

„Předvedl se zase někdy?“

„Vlastně ano,“ připustil George s mohutným povzdechem a zvedl ke mně smutné modré oči. Rozježený bílý knír se jen pomalu usazoval po tom mohutném dechovém uragánu.

Stalo se to kvůli Rosii O'Donnellové (začal George), přítelkyni mé neteře a celkem okouzlující osůbce.

Měla modré oči, skoro stejně třpytivé, jako mám já, dlouhé, lesklé kaštanové vlasy, rozkošný nosík posetý pihami způsobem, který opěvují básníci, ušlechtilou šíji, štíhlou postavu, jež nebyla nijak nepřiměřeně rozvitá, avšak slibovala plno rozkoše a extáze.

Samozřejmě, že z mé strany to byl jen intelektuální zájem; od té doby, co jsem před lety dosáhl usedlého věku, angažuji se v následcích fyzického vzplanutí jenom tehdy, pokud na mne ženy příliš naléhají, což, díky Bohu, není častěji než o nějakém příležitostném víkendu nebo tak.

Kromě toho se Rosie nedávno vdala za mohutného Ira, který nedokázal skrýt, že je velice svalnatý a zřejmě i popudlivý, a kterého z nějakého důvodu zbožňovala tím nejprotivnějším způsobem. Přestože jsem nepochyboval, že v mladších letech bych si s ním poradil, musel jsem uznat smutný fakt, že už v mladších letech nejsem, ale to jen tak na okraj.

Právě tenkrát jsem s jistým váháním přijal Rosiinu snahu omylem mě považovat za vhodného přítele pro její pohlaví a věk a učinit si ze mne dutou vrbu pro své dívčí důvěrnosti.

Ne proto, abych ji zklamal, rozumíte mi.

Má vrozená důstojnost a skutečnost, že vzhledem nevyhnutelně lidem připomínám ušlechtilé římské císaře, ke mně automaticky přitahuje mladé hezké ženy. Přesto jsem to nikdy nenechal zajít příliš daleko. Vždycky jsem udržoval od Rosie dostatečný odstup, protože jsem nechtěl, aby se nějaké zvěsti nebo pomluvy donesly mohutnému a zřejmě popudlivému Kevinovi O'Donnellovi.

„Ach, Georgi," pravila jednoho dne Rosie a vesele zatleskala, „nemáte ponětí, jaké je můj Kevin zlatíčko a jak mě činí šťastnou. Víte, co dělá?"

„Nejsem si úplně jistý," začal jsem opatrně, neboť jsem přirozeně očekával nějaké choulostivé odhalení, „jestli bys měla…"

Nevěnovala tomu pozornost. „Tak nějak zvláštně nakrčí nos, rozzáří se mu oči a široce se usměje, až z něj vyzařuje tolik štěstí, jako by celý svět rozsvítilo sluníčko. Kéž bych tak měla jeho fotografii, když se tváří právě takhle. Zkoušela jsem ho párkrát cvaknout, ale nikdy se mi to zrovna nepovedlo."

„A proč se nespokojíš s reálem, děvče?" zeptal jsem se jí.

„Hm," zaváhala a pak řekla s tím nejkouzelnějším uzarděním: „On není vždycky takový, víte? Má hrozně těžkou práci na letišti a někdy přichází domů utahaný a vyčerpaný a pak bývá nedůtklivý a trošičku se na mě mračí. Kdybych měla jeho fotku takového, jaký opravdu je, byla by to pro mne útěcha. Velká útěcha." A modré oči se jí zalily neskrývanými slzami.

Musím se přiznat, že jsem měl cukání povědět jí o Azazelovi (tak mu říkám, protože mu nebudu říkat tím, o čem tvrdí, že je to překlad jeho skutečného jména) a vysvětlit jí, co by pro ni mohl udělat.

Já jsem ovšem nevýslovně mlčenlivý – nemám nejmenší potuchy, jak se vám podařilo zjistit cokoli o mém démonovi.

Kromě toho pro mne bylo snadné tento impuls potlačit, neboť jsem realistická lidská bytost s tvrdou skořápkou. Nepoddám se přece žádnému hloupému sentimentu.

Přiznávám však, že ve svém drsném srdci mám měkčí místečko, zejména pro sladké, mladé, výjimečně krásné ženy – ovšem důstojným a strýčkovským způsobem. A to mě přivedlo k tomu, že bych jí, koneckonců, mohl slíbit pomoc, aniž bych jí řekl o Azazelovi. Ne proto, že by mi nevěřila, to samozřejmě ne, protože jsem člověk, jehož slova budí důvěru u všech s výjimkou těch, kteří jsou, jako vy, nenormální.

Svěřil jsem se s celou záležitostí Azazelovi, který nebyl nijak potěšen.

„Chceš neustále abstraktní věci," řekl mi.

Odpověděl jsem mu: „Vůbec ne. Chci jedinou fotografii. Všechno, co máš udělat, je zmaterializovat ji."

„Jo? To je všechno? Tak když je to tak jednoduché, udělej si ji sám. Zajisté znáš princip ekvivalence hmoty a energie."

„Jenom jedinou fotografii."

„Ano. S výrazem čehosi, co nedokážeš ani popsat, ani definovat."

„Přirozeně se na mne nikdy nedíval, jako se dívá na svou ženu. Ale mám nekonečnou důvěru ve tvé schopnosti."

Očekával jsem, že mé otravné vychvalování ho nakonec přesvědčí. Prohlásil nevrle:

„Budeš muset tu fotografii udělat sám.“

„Ale já neumím…“

„Nemusíš. Já se o to postarám, ale bude daleko jednodušší, když budu mít hmotný objekt, na který zaměřím sílu abstrakce. Jinými slovy fotografii, navíc úplně mizernou, jak se od tebe dá čekat. A jenom jedinou kopii, samozřejmě. Víc jich nezvládnu, protože si nehodlám přepínat své, obrazně řečeno, svaly pro tebe, ani pro jiná nevýznamná stvoření ve tvém světě.“

Inu, má často různé vrtochy. Já tvrdím, že je to prostě proto, aby ukázal, jak je důležitý, a udělal na vás dojem tím, že ho nesmíte brát úplně samozřejmě.

Potkal jsem O'Donnellovy příští neděli, když se vraceli ze mše. Tedy, ve skutečnosti jsem si na ně počíhal. Rádi mě nechali, abych je vyfotografoval v nedělní parádě. Ona byla potěšená a on na to hleděl trochu nabručeně. Potom, jak nejnevtíravěji to jen šlo, jsem zabral detail Kevinovy hlavy. Nemohl jsem zařídit, aby měl na tváři úsměv, dolíčky nebo vrásky nebo co to vlastně Rosie shledávala tak přitažlivým, avšak neměl jsem pocit, že by mi to vadilo. Nebyl jsem si ani jistý, zda mám správně zaostřeno. Ostatně nejsem žádný slavný fotograf.

Pak jsem navštívil svého přítele, který byl na fotografování machr. Vyvolal oba záběry a zvětšil detail hlavy na osm krát jedenáct.

Pracoval neochotně a vrčel něco o tom, kolik má jiné práce, ale nevěnoval jsem tomu pozornost. Ostatně jakou cenu tak mohly mít ty jeho nesmyslné činnosti ve srovnání s mými důležitými úkoly, že? Vždycky mě překvapí, kolik lidí tohle nechápe.

Když skončil s vyvoláváním, zcela ovšem změnil názor. Vytřeštěně zíral na snímek a vyjel na mne tónem, který mohu popsat jen jako útočný: „Neříkej mi, že se takováhle fotka povedla tobě!“

„Proč ne?“ otázal jsem se a natáhl po ní ruku, ale on se ani nepohnul, aby mi ji podal.

„Budeš chtít určitě několik kopií,“ řekl.

„Ne, nebudu,“ řekl jsem a nahlížel mu přes rameno. Byla to pozoruhodně čistá fotografie s jasnými barvami. Kevin O'Donnell se na ní smál, ačkoliv jsem si nevzpomínal, že by se usmíval ve chvíli,

kdy jsem to zmáčkl. Vyhlížel příjemně a vesele, ale mně to bylo celkem lhostejné. Možná, že by si něčeho víc všimla žena nebo člověk, jako můj přítel fotograf – který náhodou nemá tak silný pojem o mužnosti jako já.

„Tak jenom jednu – pro mne," navrhl.

„Ne," řekl jsem pevně, popadl obrázek a sevřel mu zápěstí, abych se pojistil, že mi ho nevytrhne. „A negativ bych prosil. Můžeš si nechat ten druhý záběr z dálky."

„Ten nechci," řekl nedůtklivě a tvářil se dost truchlivě, když jsem odcházel.

Obrázek jsem zarámoval, postavil ho na krbovou římsu a ustoupil o několik kroků, bych si ho prohlédl. Byl skutečně svěží. Azazel odvedl dobrou práci.

Byl jsem zvědav, co řekne Rosie. Zatelefonoval jsem jí a zeptal jsem se, jestli se mohu zastavit. Zrovna se chystala odejít na nákupy, ale pokud bych tam mohl být do hodiny…

Mohl a také jsem byl. Fotografii jsem zabalil jako dárek a balíček jsem jí beze slova vrazil do ruky.

„Páni," řekla, když přeřezávala šňůrku a rozbalovala papír, „co to je? Slavíme snad…"

To už ji měla venku a hlas jí odumřel. Oči se jí rozšířily a dech zkrátil a zrychlil. Konečně zašeptala: „Teda…"

Vzhlédla ke mně: „Tohle jste vyfotografoval v neděli?"

Přikývl jsem.

„Ale trefil jste ho přesně. Je k zulíbání. To je přesně ten výraz! Můžu si ji nechat? Prosím, prosím!"

„Proto jsem ji přinesl," odvětil jsem prostě.

Vrhla se mi kolem krku a dlouze mě políbila na rty. Pro člověka jako já, který si oškliví sentimentalitu, to bylo pochopitelně nepříjemné a otřel jsem si potom knír, ale dokázal jsem pochopit její neschopnost se ovládnout.

Potom jsem Rosii neviděl asi týden.

Pak jsem ji potkal jednou odpoledne před řeznictvím a bylo by ode mne neslušné, kdybych se nenabídl, že jí odnesu domů nákupní tašky. Byl jsem přirozeně zvědavý, jestli to pro mne bude znamenat

další polibek, a rozhodl jsem se důrazně odmítnout, kdyby ta drahá osůbka naléhala. Ona se ovšem tvářila nějak sklíčeně.

„A co fotografie?“ zeptal jsem se, zvědavý, jestli se již neokoukala.

Z ničeho nic se rozzářila: „Skvělá! Postavila jsem si ji na gramofon, na roh, který vidím ze své židle v jídelně. Jeho oči se dívají trochu zešikma právě na mne a nos má tak správně nakrčený, čestně, přísahal byste, že je živý. A některé moje přítelkyně mohou na té podobence oči nechat. Myslím, že ji budu schovávat, když přijdou, jinak mi ji ukradnou.“

„Mohou ukrást jeho,“ řekl jsem žertem.

Opět pohasla. Zavrtěla hlavou: „Nemyslím.“

Zkusil jsem to trochu jinak: „Co si o té fotce myslí Kevin?“

„Neřekl ani slovo. Ani slovo! On na tohle moc není, víte? Zajímalo by mě, jestli ji vůbec vnímá.“

„Proč mu ji neukážeš a nezeptáš se ho na jeho mínění?“

Mlčela, zatímco jsem se vedle ní plahočil dobrého půl bloku s těžkou taškou, zvědavý, jestli neočekává polibek navíc.

„Když on,“ řekla náhle, „má spoustu těžkostí v práci, takže by asi nebyla nejvhodnější doba se ho ptát. Chodí domů pozdě a mluví se mnou ošklivě. No, víte, jací muži jsou.“ Pokusila se zasmát, ale dopadlo to žalostně.

Došli jsme k jejímu domu a já jsem jí vrátil tašku. Zamyšleně řekla: „Ale ještě jednou vám děkuji za fotografii. Moc a moc.“

Odešla. Neřekla si o polibek a já jsem byl tak hluboce zamyšlený, že jsem ani nezpozoroval, že jsem na půli cesty domů, a vypadalo by hloupě vracet se jenom kvůli tomu, abych ji rozveselil.

Uběhlo asi deset dní. Jednoho rána mi zavolala, jestli bych mohl přijít a poobědvat s ní. Držel jsem se zpátky a namítl, že by to mohlo být nevhodné. Co by si pomysleli sousedi?

„To je hloupost,“ vyvracela mi to. „Jste tak strašně starý… tedy, chci říci tak starý přítel, že by to nebylo možné… Kromě toho potřebuji vaši radu.“ Zdálo se mi, že si přitom trochu povzdechla.

Inu, člověk má být gentleman, a tak jsem kolem poledne byl v jejím skromném bytečku. Připravila sendviče se šunkou a se sýrem a

nakrájený jablečný koláč. Na gramofonu stála fotografie, přesně jak říkala.

Stiskla mi ruku, ale políbit mě nezkoušela, což bych normálně pociťoval jako úlevu, kdybych se z jejího pozvání necítil tak rozrušený, že jsem byl neschopen vnímat téměř cokoli. Vypadala divoce. Snědl jsem půl sendviče, stále v očekávání, že promluví, a když nic neříkala, byl jsem nucen se přímo zeptat, proč ji obklopuje tak zachmuřená atmosféra.

Otázal jsem se: „Je to kvůli Kevinovi?“ Byl jsem si tím ovšem jistý.

Přikývla a propukla v pláč. Pohladil jsem ji po ruce a přesvědčoval, že už to stačilo. Vzal jsem ji roztržitě kolem ramen a ona nakonec vyhrkla: „Bojím se, že přijde o práci.“

„To určitě ne. Proč?“

„No, on je tak divoký, zřejmě dokonce i v práci. Už se strašně dlouho neusmál. Nepolíbil mě, laskavé slovo neřekl ani nepamatuji. Hádá se s každým – a pořád. Nechce mi říci, co se děje, a vzteká se, když se ho zeptám. Náš přítel, který s Kevinem pracuje na letišti, včera telefonoval, že se Kevin chová tak mrzutě a nešťastně, že si toho všimli i jeho šéfové. Já vím, že takhle o práci přijde, ale co můžu dělat?“

Něco takového jsem vlastně čekal už od našeho posledního setkání a věděl jsem, že bych jí prostě měl říci pravdu – zatracený Azazel. Odkašlal jsem si.

„Rosie… ta fotografie…“

„Já vím,“ řekla, popadla ji a přitiskla k hrudi. „To je to, co mě ještě drží. To je ten pravý Kevin a budu ho mít navždycky, navždycky, ať se stane cokoliv.“

Rozvzlykala se.

Zdálo se mi velice těžké říci, co řečeno být muselo, ale nebylo úniku.

„Nerozumíš mi, Rosie. Problém je v té fotografii. Vím to naprosto určitě. Celá ta dobrá nálada a svěžest té fotografie musely odněkud přijít. Pocházejí od Kevina a on sám je teď nemá. Rozumíš?“

Rosie přestala vzlykat. „Co to plácáte? Fotografie je jenom zachycené světlo, film, takovéhle věci.“

„Obyčejně ano, ale tahle fotografie…“ zarazil jsem se. Znal jsem Azazelovy zkraty v myšlení. Nemohl vytvořit kouzlo fotografie z ničeho, ale nebyl jsem si jistý, zda dokážu Rosii vysvětlit podstatu celé věci; zákon zachování veselosti.

„Já ti to řeknu jinak,“ začal jsem. „Dokud tu tahle fotografie je, bude Kevin nešťastný, vzteklý a mrzutý.“

„Ta fotografie tady zůstane,“ odvětila Rosie a postavila ji rozhodně zpátky, „a nevím, proč říkáte takové nesmysly o tak pěkné věci. A vůbec, já uvařím kafe.“

Zmizela v kuchyni a já jsem pochopil, že je notně uražená.

Udělal jsem jedinou věc, která mi zbývala. Konečně, ta fotka byla moje práce. Já jsem byl zodpovědný – prostřednictvím Azazela – za její magické vlastnosti. Rychle jsem rozlepil rámeček, opatrně vytáhl paspartu a potom i samotnou fotografii. Roztrhl jsem ji na dva kusy – na čtyři – osm – šestnáct, a útržky schoval do kapsy.

V okamžiku, kdy jsem skončil, zazvonil telefon. Rosie zaběhla do obývacího pokoje, aby ho zvedla. Upravil jsem paspartu a položil rámeček zpátky. Ležel tam bezmocně prázdný.

Slyšel jsem Rosiin šťastný a nadšený hlas. „Ach, Kevine, to je skvělé! Já jsem tak ráda! Ale proč jsi mi to neřekl? To už nikdy nedělej!“

Přiběhla s rozzářenou tváří: „Víte, co ten rošťák Kevin provedl? Skoro tři týdny ho trápil ledvinový kámen – prohlídky u doktora a tak – trpěl hroznými bolestmi, hrozila mu operace – a on mi nic neřekl z obavy, abych si o něj nedělala starosti! Hlupáček. To se nedivím, že byl tak špatný. Nedošlo mu, že jsem se takhle trápila víc, než kdybych věděla, co mu je. Opravdu! Muže nemůžete nechat bez dozoru.“

„Ale proč jsi teď tak veselá?“

„Protože mu ten kámen sám vyšel. Právě před chviličkou, a první, co Kevin udělal, bylo, že mi zavolal, což od něj bylo moc ohleduplné a taky načase. Mluvil tak šťastně a vesele. Jako by se můj starý Kevin vrátil. Jako by byl zase takový, jako na té foto…“

Téměř vykřikla: „Kde je ta fotografie?“

Stál jsem ve střehu, připravený se vypařit. Zamířil jsem svižně ke dveřím a řekl jsem: „Zničil jsem ji. Proto vyšel ten kámen. Jinak by…“

„Vy jste ji zničil? Vy…!“

Jenže to už jsem byl za dveřmi. Nečekal jsem samozřejmě žádnou vděčnost, ale to, co by mě čekalo teď, by byla dozajista vražda. Nezdržoval jsem se přivoláváním výtahu, nýbrž metl jsem si to po schodech dolů, co mi nohy stačily. Její ječení pronikalo dveřmi a bylo slyšet ještě o dvě patra níž.

Doma jsem útržky fotografie okamžitě spálil.

Od té doby jsem Rosii už nikdy neviděl. Z vyprávění vím, že Kevin je pozorný a milující manžel, a že jsou spolu maximálně šťastni, ale dostal jsem od ní nesouvislý a zmatený dopis – sedm stran popsaných drobným písmem. Dávala mi v něm na srozuměnou, že je toho názoru, že ledvinový kámen plně vysvětlil Kevinovu špatnou náladu a jakákoli souvislost s fotografií byla čistá náhoda.

Bylo tam i několik neuvážených vyhrůžek, týkajících se mého života a také, zcela antiklimakticky, určitých částí mého těla. Podotýkám, že na papír vychrlila slova a obraty, o nichž bych býval přísahal, že je v životě neslyšela, natož aby je používala.

Myslím, že už mě nikdy nepolíbí, kvůli čemuž se z nějakého nevysvětlitelného důvodu cítím zklamaný.

Kořist náleží vítězi

Nevídám se se svým přítelem Georgem často, ale pokud se setkáme, ptám se ho obvykle na toho malého démona, o němž tvrdí, že ho může přivolat.

„Starý a plešatý spisovatel science fiction," řekl mi jednou, „tvrdil, že dostatečně pokročilá technika, pokročilejší, než na jakou jsme zvyklí, by vypadala jako magie. Nicméně můj malý přítel Azazel není žádný mimozemský podivín, ale démon bona fide. Je sice velký jen asi dva centimetry, ale umí provádět kousky. – Jak jste se o něm vůbec dozvěděl?"

„Poslouchal jsem vás."

George protáhl obličej do nesouhlasných vertikálních linií a řekl truchlivě: „Nikdy se o Azazelovi nezmiňuji."

„Ne. Jenom když otevřete pusu," řekl jsem. „Co zase udělal?"

George zhluboka nabral dech a do okolního ovzduší vydechl pivní odér.

„Dotkl jste se trochu smutného námětu. Můj mladý přítel Theofil poněkud utrpěl mým a Azazelovým přispěním, přestože jsme to mysleli dobře."

Pozdvihl k ústům sklenici s pivem a spustil.

Můj přítel Theofil (vyprávěl George), kterého jste nikdy nepotkal, protože se pohybuje v kruzích poněkud vyšších, než ty nuzné, jaké navštěvujete vy, je jemný mladík, jenž patří k velkým ctitelům ušlechtilých linií a božského držení těla mladých žen – to je něco, vůči čemu já jsem naštěstí imunní – avšak zcela postrádá schopnost vyvolat v nich tytéž pocity ke své osobě.

Říkával mi: „Já to nechápu, Georgi. Myslí mi to, jsem mistr v konverzaci, vtipný, milý, dostatečně pohledný…"

„Ano," odpovídal jsem, „máš oči, nos, ústa, bradu na obvyklých místech a v obvyklém počtu. To musím přiznat."

„…a neuvěřitelně znalý teorie sexu, přestože jsem dosud neměl mnoho příležitostí použít ji v praxi, a přesto to vypadá, že nejsem,

schopný upoutat pozornost těch rozkošných stvoření. Všimněte si, kolik jich kolem nás je, a ještě ani jediná se v nejmenším nepokusila navázat se mnou známost, přestože tu sedím s tím nejgeniálnějším výrazem v tváři.“

Srdce mi nad ním krvácelo. Znal jsem ho už jako dítě, kdy, jak jsem vzpomínal, mě jednou požádala jeho matka, když ho do syta nakojila, abych ho podržel, než si upraví šaty. Z takových příhod se rodí vztahy.

Zeptal jsem se: „Byl bys šťastnější, kamaráde, kdybys přitahoval pozornost?“

„To by byl ráj,“ řekl prostě.

Mohl jsem mu odmítnout ráj? Přednesl jsem žádost Azazelovi, který z toho byl, jako obvykle, mrzutý. „Nemohl bys mě požádat o diamant?“ zavrčel. „Mohu ti z fleku vyrobit dobrý půlkarátový kámen přeskupením atomů v kousku uhlí, ale neodolatelnost pro ženy? Jak to mám zařídit?“

„Nemohl bys přeskupit nějaké atomy v něm?“ pokoušel jsem se mu pomoci. „Chci pro něho něco udělat, i kdyby jen z úcty k děsivému vyživovacímu vybavení jeho matky.“

„No, dobře, nech mě chvilku přemýšlet. Lidské bytosti,“ uvažoval Azazel, „vylučují feromony. Samozřejmě s vaší moderní vášní koupat se při každé příležitosti a promáčet se umělými vůněmi si už sotva uvědomujete přirozený způsob buzení citu. Mohl bych snad změnit biochemické složení tvého přítele, aby produkoval neobvykle účinný feromon v nezvyklém množství, jakmile zahlédne některou z těch neohrabaných samiček vašeho odpuzujícího rodu.“

„To jako, že bude smrdět?“

„Ale vůbec ne. Vůně bude stěží postižitelná, ale na ženské příslušnice druhu bude působit formou nejasné atavistické touhy přijít blíž a usmívat se. Pravděpodobně bude také stimulována k produkci vlastních odpovídajících feromonů a já předpokládám, že to, co bude následovat, už půjde automaticky.“

„To je skvělé,“ řekl jsem, „protože já jsem si jistý, že mladý Theofil se ukáže v dobrém světle. Je to průbojný a ambiciózní chlapík.“

Že byla Azazelova léčba účinná, jsem zjistil, když jsem o Theofila zakopl příště. Bylo to v letní zahrádce jedné kavárny.

Chvilku trvalo, než jsem si ho všiml, protože mě vlastně původně upoutala skupina mladých žen, rozložená podle kruhové symetrie. Naštěstí kvůli mladým ženám neztrácím hlavu už od té doby, co jsem dosáhl usedlého věku, ale bylo léto a ony, jedna vedle druhé, byly oblečeny s vypočítavou nedostatečností, což jsem, jak se hodí na usedlého pána, diskrétně studoval.

Až po několika minutách, během nichž jsem, pokud si pamatuji, pozoroval napětí pod knoflíkem, který držel zvláštně střižené zapínání blůzy, a uvažoval, jestli… Ale to sem nepatří. Zkrátka až po několika minutách jsem si všiml, že středem a ohniskem pozornosti tohoto kruhového útvaru letně přioděných žen není nikdo jiný než Theofil. Nepochybně vysoká odpolední teplota zdůraznila jeho feromonickou potenci.

Prorazil jsem si cestu do toho kruhu ženství a s otcovskými úsměvy a mrkáním a občasným strýčkovským poplácáním po rameni jsem se usadil na židli vedle Theofila, kterou mi jedna půvabná děva uprázdnila s nedůtklivým ohrnutím rtů.

„Theofile, příteli," řekl jsem, „na tebe je okouzlující a inspirující pohled."

A pak jsem zpozoroval, že se na jeho tváři usídlil mráček zoufalství. Starostlivě jsem se ho zeptal: „Něco se stalo?"

Procedil skrze nehybné rty šeptem tak tichým, že jsem ho stěží slyšel: „Pro Boha živého, dostaňte mě odtud."

Já jsem, jak zajisté víte, nesmírně vynalézavý. Bylo pro mne dílem okamžiku vstát a říci: „Dámy, když dovolíte, můj mladý přítel musí v důsledku základní biologické nevyhnutelnosti navštívit místnost pro pány. Zůstaňte, prosím, zde, on se hned vrátí."

Vešli jsme do malé restaurace a opustili ji zadním vchodem. Jedna z mladých dam, se svaly, které se nepříjemně vlnily a která pocítila stejně nepříjemný záblesk podezření, obešla blok až k zadnímu traktu restaurace. Zahlédli jsme ji však včas a podařilo se nám odchytit taxi. Sledovala nás s hrozivou mrštností a hbitostí dobré dva bloky.

Když jsme se ocitli v bezpečí Theofilova pokoje, otázal jsem se: „Theofile, ty jsi na mou duši objevil tajemství, jak přitahovat dívky. Není to snad ten ráj, po kterém jsi toužil?“

„Ne tak docela,“ odpověděl Theofil, zatímco se pomalu zotavoval. „Hlídají se navzájem. Nevím, jak k tomu došlo, ale zničehonic jsem zjistil, že se ke mně přidala zvláštní dívka a ptala se, jestli jsme se nepotkali v Atlantic City. Nikdy v životě,“ dodal rozhořčeně, „jsem nebyl v Atlantic City. Než jsem to stačil popřít, přidala se další, že prý jsem právě ztratil kapesník a že by mi ho ráda vrátila. A pak přišla třetí a povídá: 'Nechtěl by ses dostat k filmu, brouku?'“

Řekl jsem: „Stačí si vybrat jednu z nich. Já bych si vybral tu, která ti nabídla místo u filmu. To je snadný život a obletovaly by tě hloupoučké hvězdičky.“

„Jenže já si nemůžu vybrat žádnou. Jedna střeží druhou jako ostříž. Jakmile se jim zdá, že mě jedna z nich zaujala, všechny ostatní se na ni vrhnou, tahají ji za vlasy a strkají pryč. Jsem stejně osamělý a bez ženy jako předtím; a to jsem se tehdy aspoň nemusel dívat, jak mi ženy všude okolo otvírají náruč.“

Soustrastně jsem vzdychl a řekl: „A co takhle vylučovací soutěž? Jakmile tě dámy obklopí, řekni jim: 'Děvčata, každá z vás mě hluboce přitahuje. Proto vás prosím, postavte se do řady podle abecedy, abyste mě jedna po druhé mohly políbit. Ta, která to provede s nejvybranější oduševnělostí, bude v noci mým hostem.' Nejhorší, co se ti může stát, je, že dostaneš spoustu horlivých polibků.“

„Hmm,“ řekl Theofil, „proč ne? Vítězi náleží kořist a já bych byl rád ukořistěn vhodným vítězem.“

Olízl si rty a pak je našpulil a zkoušel jimi vzdušné polibky. „Myslím, že by se to mohlo podařit. Co říkáte, bylo by méně vyčerpávající, kdybych vyžadoval během líbání ruce za zády?“

Odpověděl jsem: „To si naprosto nemyslím, Theofile, příteli. V takovém případě bys musel vyvíjet určité úsilí. Pokládám za lepší variantu prostě bez držení.“

„Asi máte pravdu,“ přikývl Theofil, vždy ochotný změnit názor po radě člověka, jenž mohl v podobných věcech spoléhat na bohaté zkušenosti.

Musel jsem tehdy odcestovat z města za nějakými záležitostmi a vrátil jsem se asi až za měsíc. A tenkrát jsem potkal Theofila znovu. Bylo to v samoobsluze. Tlačil skrovně zaplněný vozík. Pohled na jeho tvář mě přímo udeřil do očí. Vypadal jako štvanec, jak tak těkal zrakem sem a tam.

Přistoupil jsem k němu a on sebou trhl s přiškrceným výkřikem. Pak mě poznal a chraptivě řekl: „Díky Bohu… lekl jsem se, že jste žena.“

Zavrtěl jsem hlavou. „Stále ještě ten problém? Ty jsi neuspořádal ten vylučovací turnaj?“

„Zkusil jsem to. A to byl právě ten průšvih.“

„Co se stalo?“

„No…“ rozhlédl se kolem a pak se vrhl stranou, aby se podíval do uličky. Uspokojen, že vzduch je čistý, to ze sebe vysypal, polohlasem a spěšně, jako člověk, který ví, že jeho čas je vymezen a že je nutná opatrnost a utajení.

„Uspořádal jsem soutěž,“ řekl. „Dal jsem jim vyplnit přihlášku, úplné údaje o věku, značce používané ústní vody, dosavadní praxi – no, prostě jak se to dělává – a pak jsem určil datum. Zařídil jsem pro konání soutěže nájem Velké míčovny ve Waldorfu-Astorii, dostatečnou zásobu jeleního loje na popraskané rty, službu profesionálního maséra a kyslíkovou bombu, abych se udržel ve formě. Den před turnajem však přišel do mého bytu nějaký chlap.

Říkám chlap, ale mým ohromeným očím se jevil spíš jako hromada cihel. Měřil přes dva metry, na šířku tak metr padesát a pěsti jako lžíce od bagru. Odhalil tesáky v něčem, co připomínalo úsměv, a řekl:

'Pane, moje sestra se zítra zúčastní soutěže.'

'To mě těší,' řekl jsem ve snaze udržet rozhovor v přátelské rovině.

'Moje sestřička,' pokračoval, 'ten něžný kvítek na drsném stromu předků. Já a moji bratři ji střežíme jako oko v hlavě a nesnesli bychom pomyšlení, že by měla být zklamaná.'

'Vaši bratři se vám podobají, pane?' zeptal jsem se.

'Vůbec ne,' řekl truchlivě. 'Následkem nemoci v dětském věku jsem zůstal zakrnělý a scvrklý na celý život. Moji bratři jsou ovšem urostlí muži asi takové výšky.' Zdvihl ruku a naznačil zhruba dva a půl metru od země,

'Jsem si jistý,' řekl jsem horlivě, 'že vaše okouzlující sestra bude mít obrovskou šanci.'

'Těší mě, že to říkáte. Vlastně jsem obdařen vnitřním zrakem, myslím, že je to kompenzace mé nešťastné fyzické nedostatečnosti, a nějak cítím, že moje sestřička tu soutěž vyhraje. Z nějakého nepochopitelného důvodu ve vás moje sestřička našla dívčí zalíbení a moji bratři a já bychom se cítili hůř než psi, kdyby měla být nešťastná. A kdybychom snad…'

Zašklebil se ještě vyhrůžněji než předtím a pomalu, jeden po druhém si začal prolamovat klouby na pravé ruce, což vydávalo praskání, jako když se lámou kosti. Nikdy jsem neslyšel praskat stehenní kost, ale náhlý záblesk vnitřního vidění mi napověděl, že je to přesně tentýž zvuk.

Řekl jsem: 'Cítím, pane, že asi máte pravdu. Máte pro ověření fotografii té slečny?'

'Je to dost zvláštní,' připustil, 'ale náhodou zrovna mám.' Vytasil se s jednou zarámovanou a já musím přiznat, že se mi na okamžik zastavilo srdce. Nebylo mi jasné, jak by mohla vyhrát.

Ale na vnitřním zraku zřejmě něco bude, protože přes všechny handicapy dotyčná mladá dáma s přehledem vyhrála. Když byly vyhlášeny výsledky, objevil se náznak protestů, avšak vítězka sama neuvěřitelně rychle vyčistila sál a od té doby jsme bohužel – tedy, chtěl jsem říci bohudík – navždy nerozluční. Támhle je, obhlíží pult s masem. Hrozně ráda jí maso – někdy dokonce i uvařené.“

Zvědavě jsem se na dívku podíval a ihned jsem ji identifikoval jako tu, která stíhala náš taxík přes dva bloky. Zjevně rozhodná mladá žena. Imponovalo mi vlnění jejích svalů, jídelníček i přísné oblouky obočí.

Navrhl jsem mu: „Víš, Theofile, snad by bylo možné snížit tvůj sex-appel na předchozí neznatelnou úroveň.“

Theofil si povzdychl. „To by asi nebylo bezpečné. Má snoubenka i její bratři by si mohli špatně vyložit náhlou ztrátu zájmu. Kromě toho jsou tu i jisté výhody. Mohu například jít kteroukoliv ulicí ve městě v kteroukoliv noční hodinu bez ohledu na to, jak je tam skutečně nebezpečno, a cítit se zcela bezpečně, když jde se mnou ona. I ten nejhorlivější dopravní strážník je příjemnost sama, když se na něho zamračí. A i jinak je velice vynalézavá a vyniká v předvádění svých hnutí mysli. Ne, Georgi, přijímám svůj osud. Patnáctého příští měsíc se vezmeme a ona mě přenese přes práh našeho nového domova, který nám vybavili její bratři. Zbohatli na šrotování aut, protože mají nízkou režii; dělají to jen rukama. Jenom občas se…“

Jeho oči mimoděk bloudily po křehké postavě hezké mladé ženy, která přicházela uličkou k nám. Všimla si ho, hned jak se na ni podíval, a zdálo se, že celou její bytostí proběhlo zachvění.

„Promiňte,“ řekla stydlivě melodickým hlasem, „nepotkali jsme se nedávno v tureckých lázních?“

Ještě než to dořekla, ozval se za námi zvuk pevných kroků a vyrušil nás hněvivý baryton: „Theofile, drahoušku, obtěžuje tě snad ta… flundra?“

Theofilova nejdražší s impozantně svraštělým čelem se tyčila nad tou mladou dámou, která se schoulila v pochopitelné hrůze.

Bleskově jsem ustoupil mezi obě ženy – což ode mne bylo notně riskantní, avšak já jsem proslulý svou lví odvahou. Řekl jsem: „Toto sladké dítko je má neteř, madame. Když mě tu z dálky zahlédla, spěchala sem, aby mi na čelo vtiskla cudný polibek. Že ji to přivedlo do blízkosti vašeho drahého Theofila, byla naprostá, nicméně nevyhnutelná náhoda.“

Znepokojilo mě, že se v tváři Theofilovy vyvolené zřetelně objevil tentýž výraz podezření jako při našem prvním setkání.

„Opravdu?“ řekla tónem zcela postrádajícím tu srdečnost, jakou bych v něm rád našel. „V tom případě nás opusťte. Oba. Ihned.“

Vcelku jsem cítil, že bude moudré tak učinit. Nabídl jsem mladé ženě rámě a kráčeli jsme pryč, zanechávajíce Theofila jeho osudu.

„Ach, pane,“ řekla ta mladá dáma, „to od vás bylo ohromně statečné a pohotové. Kdybyste mi nepřispěl na pomoc, utrpěla bych určitě spoustu modřin a škrábanců.“

„Což by bylo škoda,“ řekl jsem galantně, „neboť určitě není vhodné, aby pleť, jako je vaše, utrpěla škrábance nebo modřiny. Poslyšte, zmínila jste se o tureckých lázních. Pojďme si nějaké vyhledat. Náhodou mám doma aspoň americkou koupelnu a to je v podstatě totéž.“

Koneckonců, kořist náleží vítězi.

Temné dunění

Jsem pevně rozhodnut nevěřit příliš tomu, co mi vypráví můj přítel George. Jak mohu věřit člověku, jenž mi tvrdí, že je ve spojení s dvoucentimetrovým démonem, kterému říká Azazel; démonem, který je ve skutečnosti mimozemská bytost s neobvyklými, avšak přísně omezenými schopnostmi?

Jenže George má schopnost upřít na mne bez mrknutí své modré oči a donutit mě, abych mu dočasně uvěřil – aspoň dokud mluví. Tuším, že je to „efekt starých námořníků“.

Jednou jsem se zmínil, že mu podle mého názoru jeho démonek věnoval dar slovní hypnózy, ale George vzdychl a řekl: „Vůbec ne! Jestli mi něco dal, pak je to ta kletba, že vzbuzuji důvěru – kromě té, která byla mým prokletím už dlouho předtím, než jsem kdy narazil na Azazela. Ti nejneobyčejnější lidé naléhají, aby mě mohli obtížit svými bolestnými příběhy. A někdy…“

Hluboce sklíčeně zavrtěl hlavou. „Někdy,“ řekl, „břímě, jež musím nakonec nést, je víc, než lidská mysl může vydržet. Jednou jsem například potkal muže jménem Hannibal West…“

Poprvé jsem si ho všiml (vyprávěl George) v hale hotelu, ve kterém jsem bydlel. Všiml jsem si ho hlavně proto, že mi překazil výhled na servírku antické krásy, jež byla navíc elegantně a nedostatečně oděna. Řekl bych, že se domníval, že hledím na něho, což bych sám dobrovolně opravdu nikdy neudělal, a pokládal to za úvod k přátelství.

Přisedl si k mému stolu a drink si rovnou přinesl s sebou. Usadil se, aniž se dovolil. Já jsem od přírody zdvořilý člověk, takže jsem ho pozdravil srdečným zahuhláním a upřeným pohledem. Přijal to s klidem Angličana. Na hlavě měl přehazovačku z pískově světlých vlasů, jasné oči, bledou tvář a soustředěný výraz fanatika, který jsem, přiznávám se, rozeznal až později.

„Jmenuji se Hannibal West," řekl, „a jsem profesorem geologie. Můj zájem se soustřeďuje zejména na speleologii. Vy sám – nejste náhodou také speleolog?"

Bylo mi hned jasné, že nabyl dojmu, že potkal spřízněnou duši. Žaludek se mi sice zvedal, ale zůstal jsem zdvořilý.

„Zajímají mě všechna divná slova," odpověděl jsem mu. „Co to je speleologie?"

„Jeskyně," řekl. „Studium a průzkum jeskyní. Je to můj koníček, pane. Prozkoumal jsem jeskyně na všech kontinentech s výjimkou Antarktidy. Vím o jeskyních víc než kdokoliv jiný na světě."

„To je pěkné," odtušil jsem, „a působivé." S pocitem, že jsem tímto ukončil ono rušivé setkání, jsem mávl na servírku, aby mi znovu nalila, a sledoval její ladný pohyb místností.

Hannibal West ovšem konec hovoru nezaregistroval. „Ano," řekl a mocně přikyvoval. „Správně říkáte, že je to působivé. Zkoumal jsem jeskyně, které jsou světu neznámé. Vstoupil jsem do podzemních sálů, jichž se nikdy nedotkla lidská noha. Jsem jedním z mála, kteří se dostali tam, kam předtím žádný člověk ani žena, abych tak řekl, nikdy nevstoupil. Dýchal jsem vzduch dosud neposkvrněný lidskými plícemi a viděl jsem věci a slyšel zvuky, které nikdo jiný neviděl a neslyšel – a nepřežil." Otřásl se.

Můj drink přišel. Vděčně jsem ho přijal a obdivoval přitom půvab, s nímž se servírka předklonila, aby ho přede mne postavila na stůl. Řekl jsem, aniž jsem vlastně vnímal, co říká: „Jste šťastný člověk."

„To nejsem," odvětil West. „Jsem bídný hříšník, vyzvaný Pánem, aby pomstil hříchy lidstva."

Teprve teď jsem se na něj ostře podíval a zaznamenal fanatický zápal, který mě málem přibodl ke zdi. „V jeskyních?" zeptal jsem se.

„V jeskyních," přitakal slavnostně. „Věřte mi. Jako profesor geologie vím, o čem mluvím."

Potkal jsem v životě četné profesory, kteří nic takového nevěděli, avšak zdržel jsem se poznámek na toto téma.

West mi možná dokázal vyčíst názor z mých výrazných očí, protože z aktovky u svých nohou vylovil novinový výstřižek a podal mi ho. „Tady," vypálil. „Jen se na to podívejte."

Nemohu tvrdit, že by to stálo za podrobné prostudování. Byl to článeček o třech odstavcích z nějakého místního plátku. Nadpis zněl „Vzdálené hřmění" a zpráva byla oznámena z East Fishkillu ve státě New York. Týkala se jevu, který oznámili místní obyvatelé policejnímu okrsku. Zneklidňoval je temný zvuk, jenž způsobil velký rozruch i mezi houfy psů a koček ve městě. Policie prohlásila, že to byl zvuk vzdálené bouřky, ačkoliv meteorologický ústav zuby nehty popíral, že by toho dne v dané oblasti nějaká byla.

„No, co si o tom myslíte?" zeptal se West. „Že by to byla masová epidemie špatného trávení?" Ironicky se usmíval, jako by tento návrh byl pod jeho úroveň, ačkoliv nikdo, kdo na vlastní kůži zkusil, jak vypadá pokažené trávení, by si to nemyslel. Pod úroveň bránice by to možná bylo. Řekl: „Mám podobné články z novin liverpoolských z Anglie, bogotských z Kolumbie, milánských z Itálie, rangúnských z Barmy a ještě asi padesáti dalších míst ve světě. Sbírám je. Všechny píšou o pronikavém temném zvuku, který vyvolává strach a neklid a přivádí zvířata k šílenství. Všechny vyšly během dvou dní."

„Jeden celosvětový případ," řekl jsem.

„Přesně! Špatné trávení, ovšem." Zamračil se na mne, usrkl ze sklenky a poklepal si na hruď. „Pán mi dal do ruky zbraň a já se ji musím naučit používat."

„Jakou zbraň?" zeptal jsem se.

Neodpověděl přímo. „Tu jeskyni jsem našel úplně náhodou," řekl, „což vždy vítám, protože jeskyně, jejíž vchod se otevírá příliš nápadně, je veřejné vlastnictví a byla navštívena už tisíckrát. Ukažte mi úzký a skrytý otvor, otvor zarostlý vegetací, zatarasený spadlými skalami, zahalený vodopádem, riskantně umístěný na téměř nepřístupném místě, a já vám předvedu panenskou jeskyni, která stojí za prohlídku. Říkáte, že nevíte nic o speleologii?"

„V jeskyních jsem už samozřejmě byl," řekl jsem. „Lurayské jeskyně ve Virgínii…"

„To je pustá komerce," řekl West zhnuseně a jako by hledal na podlaze vhodné místo, kam by si mohl odplivnout. Naštěstí žádné nenašel.

„Protože nevíte nic o božských radostech jeskyňářství," pokračoval, „nebudu vás nudit líčením, kde jsem ji našel a jak jsem ji zkoumal. Ono samozřejmě není vždy bezpečné zkoumat nové jeskyně sám, bez společníků, ale já se do sólových průzkumů pouštím rád. Ostatně se mi nikdo v této odbornosti nemůže rovnat, nemluvě o tom, že jsem odvážný jako lev.

V tomto případě bylo ovšem štěstí, že jsem byl sám, protože žádná jiná lidská bytost by nedokázala objevit to, co jsem objevil já. Prováděl jsem průzkum už několik hodin, když jsem vešel do velkého a tichého prostoru se stalaktity a stalagmity v nádherném množství. Šel jsem podle stalagmitů a značil si cestu odmotaným provázkem, neboť nerad ztrácím směr, a pak jsem narazil na něco, co musel být zlomený tlustý stalagmit na přirozené plošině dutiny.

U jednoho konce ležela hromada vápencových úlomků. Co způsobilo, že se útvar zlomil, nedokážu říci. Možná velké zvíře prchalo před pronásledováním a klopýtlo ve tmě o stalagmit, snad menší zemětřesení zlomilo jen tento jeden stalagmit, slabší než ostatní. V každém případě byl pahýl stalagmitu nahoře zakončen hladkou plošinkou, dost vlhkou na to, aby se třpytila ve světle mé baterky. Byla zhruba okrouhlá a celé to silně připomínalo buben. Tak silně, že jsem automaticky napřáhl ruku a zaklepal na to ukazováčkem."

Hodil do sebe zbytek nápoje a pokračoval: „Byl to opravdu buben, nebo to aspoň mělo strukturu, která při poklepu vibrovala. Jakmile jsem se toho dotkl, naplnilo prostor temné dunění; nejasný zvuk právě tak na hranici slyšitelnosti a téměř pod slyšitelným rozsahem. Ovšem, jak jsem mohl určit později, ta část zvuku, která byla dost vysoká na to, aby se nacházela ve slyšitelném pásmu, byla jen drobným zlomkem celého spektra. Téměř celá zvuková škála byla tvořena vibracemi příliš pomalými na to, aby je ucho zachytilo, ačkoliv rozechvívaly celé tělo. Ta neslyšitelná ozvěna mi způsobila ten nejnepříjemnější pocit neklidu, jaký si jen dovedete představit. Nikdy předtím jsem se s něčím takovým nesetkal. Energie mého

dotyku byla minimální. Jak mohla být přeměněna v tak mohutné vibrace? Nikdy se mi nepodařilo porozumět tomu dokonale. Zcela jistě existují mocné podzemní zdroje energie. Může tedy existovat způsob, jak získat energii z magmatu a přeměnit malou část ve zvuk. Počáteční drobný impuls může sloužit k uvolnění dodatečné zvukové energie – prostě něco jako zvukový laser, neboli pokud zaměníme v akronymu 'sound' za 'light', můžeme to nazývat 'saser'.“

„O něčem takovém jsem nikdy neslyšel,“ řekl jsem přísně.

„Ne,“ řekl West s nepříjemným úšklebkem, „troufám si tvrdit, že neslyšel. Vy, zrovna tak jako nikdo jiný. Nějaké kombinace geologických formací vytvořily přírodní saser. To je něco, co se nemůže náhodně stát častěji než tak jednou za milion let, a to ještě jen na jediném místě z celé planety. Nejspíš to je nejneobvyklejší úkaz na Zemi.“

„Slušný výkon,“ řekl jsem, „tohle odvodit z jednoho klepnutí ukazováčkem.“

„Jako vědec vás, pane, ujišťuji, že jsem se nespokojil jen s jedním klepnutím ukazováčku. Experimentoval jsem. Zkusil jsem silnější údery a brzy mi bylo jasné, že by mi intenzivní zvuk v té dutině mohl ublížit. Sestrojil jsem si dálkově ovládané zařízení, jehož pomocí jsem mohl na saser spouštět kameny různé velikosti, zatímco jsem byl venku z jeskyně. Zjistil jsem, že zvuk je slyšitelný překvapivě daleko od ní. Pomocí jednoduchého seismometru jsem objevil zřetelné vibrace několik kilometrů od jeskyně. Nakonec jsem nechal dopadat sérii oblázků v rychlém sledu jeden po druhém, a efekt se kumuloval.“

Zeptal jsem se: „Bylo to toho dne, kdy bylo vzdálené hřmění slyšet po celém světě?“

„Přesně tak,“ řekl, „vy vůbec nejste tak mentálně zaostalý, jak jste se původně zdál. Celá planeta zvučela jako zvon.“

„Slyšel jsem, že to způsobují silná zemětřesení.“

„Ano, jenže tento saser může vytvářet vibrace intenzivnější než jakékoliv zemětřesení a na zvláštních frekvencích, například i na frekvenci, která dokáže rozrušit složky buněk – třeba nukleové kyseliny v chromozomech.“

Zamyšleně jsem to vzal na vědomí: „To by buňku zabilo.“

„To by skutečně mohlo. Třeba právě tohle vyhubilo dinosaury.“

„Slyšel jsem, že to způsobila srážka asteroidu se Zemí.“

„Jistě, ale aby tohle mohlo být způsobeno obyčejnou srážkou, tvrdí se, že by asteroid musel mít deset kilometrů v průměru. A je třeba předpokládat prach v atmosféře, tři roky chladu a různé způsoby nejnelogičtějších vysvětlení, proč některé druhy vymřely a jiné ne. Já naproti tomu tvrdím, že to byl mnohem menší asteroid, který rozezněl saser, a ten rozrušil svými zvukovými vibracemi buňky. Dobrých devadesát procent buněk na světě bylo zničeno během několika minut bez větších celkových dopadů na životní prostředí. Některým druhům se podařilo přežít, některým ne. To už byla záležitost nejjemnějších detailů struktury nukleových kyselin.“

„A tohle,“ řekl jsem s nejnepříjemnějším pocitem, že ten fanatik mluví vážně, „je ta zbraň, kterou vám Pán vložil do rukou?“

„Přesně tak,“ odpověděl. „Vypracoval jsem přesnou závislost frekvencí zvuku, vytvářených různými způsoby rozezvučení saseru, a teď se chystám určit, která frekvence speciálně rozbíjí lidské nukleové kyseliny.“

„Proč lidské?“ podivil jsem se.

„A proč ne?“ podivil se naopak on. „Který druh zaplňuje planetu, ničí životní prostředí, vyhlazuje jiné druhy, zamořuje biosféru chemickými nečistotami? Který druh zničí Zemi a zanechá ji naprosto neobyvatelnou možná na několik desítek let? Nikdo jiný než Homo sapiens. Pokud najdu správnou zvukovou frekvenci, mohu rozeznít svůj saser odpovídajícím způsobem a odpovídající silou, abych očistil Zemi zvukovými vlnami, což během asi tak jednoho dne, který bude potřeba na rozšíření zvuku, vyhladí lidstvo, avšak téměř se nedotkne jiných forem života s jinou jemnou strukturou nukleových kyselin.“

„Vy jste připraven zničit miliardy lidských bytostí?“

„Pán nezamýšlel potopu…“

„Snad nevěříte biblickým povídačkám o…“

„Jsem zastáncem kreacionistického směru, pane,“ řekl West přísně.

Pochopil jsem všechno. „Ach tak," řekl jsem, „Pán slíbil, že nikdy znovu nesešle na Zemi potopu, ale neříkal nic o zvukových vlnách."

„Přesně tak! Miliardy mrtvol zúrodní Zemi, poslouží jako potrava pro jiné formy života, které tolik utrpěly rukama lidstva a zaslouží si satisfakci. A co víc, nepochybně zbytky lidstva přežijí. Musí nutně existovat pár lidských bytostí s nukleovými kyselinami odolného typu. Tento zbytek, spasený Bohem, může začít znovu a snad se poučí, jak se, tak říkajíc, protivit Zlu."

„Proč mi to všechno povídáte?" otázal jsem se. Zdálo se mi totiž divné, že to dělá.

Naklonil se ke mně a chytil mě za klopu saka – bylo mi to hrozně nepříjemné, protože jeho dech poněkud zesílil – a řekl:

„Mám vnitřní jistotu, že vy mi můžete v mém úkolu pomoci."

„Já?" zděsil jsem se. „Ujišťuji vás, že nemám nejmenší ponětí o frekvencích, nukleových kyselinách a…"

Ale mezitím jsem se rychle rozmyslel a řekl jsem: „Ovšem, pojďme si to probrat, možná bych pro vás něco měl." A formálnějším tónem, s majestátní důstojností, jež je mi vlastní, jsem řekl: „Prokázal byste mi, prosím, tu čest, pane, a počkal byste laskavě asi čtvrt hodiny?"

„Ovšem, pane," řekl stejně zdvořile. „Budu se zatím věnovat dalším matematickým výpočtům."

Když jsem spěchal z haly, podstrčil jsem číšníkovi desetidolarovku a pošeptal mu: „Sledujte, prosím, tamtoho pána, pokud možno nenápadně, ať neodejde, dokud se nevrátím. Nalévejte mu, a pokud nebude vyhnutí, napište to na mě."

Nikdy s sebou nezapomínám nosit jednoduché prostředky, které používám k přivolání Azazela, a za několik minut už seděl na lampičce na nočním stolku, zalitý svým obvyklým jemným narůžovělým přísvitem.

Řekl přísně pisklavým hláskem: „Vyrušil jsi mě uprostřed sestrojování pasmaratsu, s nímž jsem hodlal dobýt srdce krásné zamini."

„To je mi moc líto, Azazeli," řekl jsem a doufal přitom, že mě nebude unavovat popisem konstrukce pasmaratsu nebo půvabů

zamini, jelikož jsem se o oboje zajímal asi jako o špínu za nehtem, „ale mám tu záležitost nejvyšší naléhavosti.“

„To říkáš vždycky,“ konstatoval nespokojeně.

Bleskově jsem mu načrtl situaci a musím říci, že ji pochopil vmžiku. V tomto směru je šikovný, nikdy nevyžaduje polopatické podání. Jsem přesvědčený, že se napojuje na mé myšlení, ačkoliv mě vždycky ujišťuje, že mé myšlenky považuje za nedotknutelné. Ostatně, jak můžete důvěřovat dvoucentimetrovému démonovi, který se podle vlastního přiznání stále pokouší přelstít roztomilou zamini, ať už je to cokoliv, nejnečestnějšími léčkami? Kromě toho si nejsem zcela jist, zda o mých myšlenkách tvrdí, že jsou nedotknutelné, nebo nesnesitelné, ale to už máte prašť jako uhoď.

„Kde je ta lidská bytost, o které jsi mluvil?“ zavřeštěl.

„V hale. Sedí…“

„Neobtěžuj se. Budu se orientovat podle aury rozpadající se morálky. Myslím, že už ho mám. Jak bys ho blíže popsal?“

„Žluté vlasy, jasné oči…“

„Ne, ne. Jeho mysl.“

„Fanatik.“

„Tak tos mohl říci rovnou. Mám ho – a vidím, že si budu muset dát důkladnou parní lázeň, až se vrátím domů. Je horší než ty.“

„To nevadí. Mluví pravdu?“

„O saseru? – Což je, mimochodem, chytrý nápad.“

„Ano.“

„No, to je těžká otázka. Jak často říkám těm svým přátelům, kteří se pokládají za duchovní velikány: 'Co je pravda?' Řeknu ti tolik, on je přesvědčený, že je to pravda. Věří tomu. Čemu však věří lidský tvor, ať už jakkoliv horoucně, nemusí nutně být objektivní pravda. Nejspíš jsi na to narazil v životě i sám.“

„To ano. Ovšem. Způsob, jak odlišit přesvědčení, které vychází z objektivní pravdy, od toho, které z ní nečerpá, neexistuje.“

„U inteligentních tvorů ano. U lidských bytostí ovšem ne. Avšak ty toho muže zjevně pokládáš za obrovské nebezpečí. Mohu přemístit některého jeho molekuly a on zemře.“

„Ne, ne,“ odmítl jsem. Možná je to má slabá stránka, nicméně mám vůči vraždě výhrady. „Nemohl bys přemístit pár molekul jen tak, aby úplně zapomněl na saser?“

Azazel slabě, sípavě vzdychl: „To je o hodně složitější. Ty molekuly jsou těžké a sloučené dohromady. Opravdu nechápu, proč bych nemohl…“

„Nesouhlasím,“ protestoval jsem.

„No dobrá,“ Azazel se zachmuřil a pak spustil celou plejádu funění a hekání, aby mi dal najevo, jak těžce pracuje. Konečně prohlásil: „Hotovo.“

„Dobře. Počkej tady, prosím tě. Jen se přesvědčím a hned jsem zpátky.“

Prosvištěl jsem dolů. Hannibal West seděl stále tam, kde jsem ho opustil. Číšník na mne kývl, když jsem prošel. „Nebyly zapotřebí žádné drinky, pane,“ řekl ten cenný člověk a já mu dal ještě pět dolarů.

West vesele vzhlédl: „Tady jste.“

„Ano, jistě,“ řekl jsem. „To je od vás pronikavý postřeh. Znám řešení problému saseru.“

„Problém čeho?“ zeptal se, očividně udiven.

„Toho objektu, který jste objevil při vašich speleologických průzkumech.“

„Co jsou to speleologické průzkumy?“

„Vaše výzkumy v jeskyních.“

„Pane,“ řekl zamračeně West, „nikdy v životě jsem nebyl v jeskyni. Copak jste se zbláznil?“

„Ne, ale právě jsem si vzpomněl, že mám důležitou schůzku. Sbohem, pane. Nejspíš se už neuvidíme.“

Spěchal jsem zpět do pokoje, až jsem se trochu zadýchal, a našel jsem Azazela, jak si pobrukuje nějakou melodii, oblíbenou bytostmi z jeho světa. Tedy, jeho vkus, co se týče toho, co nazývají hudbou, není zrovna vybraný.

„Jeho paměť je pryč,“ hlásil jsem, „a doufám, že navždy.“

„Samozřejmě,“ odtušil Azazel. „V dalším kroku se budeme zabývat samotným saserem. Jeho struktura musí být velmi pravidelně a přesně uspořádaná, pokud je opravdu schopen umocňovat zvuk na

úkor vnitřního tepla Země. Nepochybně i drobný zásah na nějakém klíčovém místě – což by mohlo být i v mých mocných silách – by mohl narušit veškerou činnost saseru. Kde je přesně umístěn?“

Ohromeně jsem na něho zíral: „Jak to mám vědět?“

Teď zíral pro změnu na mne, pravděpodobně také ohromeně, ale výraz na jeho droboučké tvářičce jsem nikdy rozeznat nedokázal.

„Chceš říct, že jsi mě nechal vymazat jeho paměť dřív, než jsi z něho vytáhl tuhle životně důležitou informaci?“

„Ani mě to nenapadlo,“ přiznal jsem se.

„Ale pokud saser existuje – pokud bylo jeho přesvědčení založeno na objektivní pravdě – může o něj zakopnout někdo jiný, nebo třeba zvíře, nebo do něj udeří meteorit a v každém okamžiku, ve dne či v noci, může být život na Zemi zničen.“

„Panebože,“ zamumlal jsem.

Zjevně jím mé zděšení pohnulo, protože řekl: „No tak, příteli, podívej se na to z té lepší stránky. Nejhorší, co se může stát, je, že budou vyhlazeni lidští tvorové. A to není tak zlé, pokud to budou jen lidé.“

Když George dokončil vyprávění, dodal malomyslně: „Tak tady to máte. Musím žít s vědomím, že konec světa může přijít každou vteřinou.“

„Nesmysl,“ řekl jsem srdečně. „I kdybyste mi říkal pravdu o tom Hannibalu Westovi, což, když dovolíte, není nijak ověřeno, mohl byste mít bujnou fantazii.“

George na mne chvíli hrdě hleděl a pak řekl:

„Být vámi, neměl bych tak nemilý sklon ke skepsi vůči všem rozkošným zamini v Azazelově rodném světě. Jak mi vysvětlíte tohle?“

Vytáhl z náprsní kapsy malý výstřižek. Byl ze včerejších New York Times a byl nadepsán: „Temné dunění“. Psalo se v něm o vzdáleném dunění, jež znepokojovalo obyvatele francouzského Grenoblu.

„Jediné vysvětlení, Georgi, je,“ pravil jsem, „že jste viděl tento článek a celý příběh jste si k tomu dodatečně vymyslel.“

George chvilku vypadal, že vybuchne nevolí, ale když jsem zaplatil značně vysoký účet, který před nás servírka položila, ovládly ho příjemnější pocity a při rozchodu jsme si přátelsky potřásli rukou.

Musím se však přiznat, že jsem pak příliš dobře nespal. Byl jsem vzhůru až do půl třetí v noci a poslouchal temné dunění, které se nedalo snést a vytrhovalo mě ze spánku.

Záchrana lidstva

Jednoho večera mi přítel George s žalostným povzdechem řekl: „Měl jsem přítele, který byl klutz.“

Znalecky jsem přikývl. „Vrána k vráně…“ poznamenal jsem.

George na mne překvapeně pohlédl: „Co s tím mají co dělat vrány? Máte notně pozoruhodnou schopnost odchylovat se od tématu. Řekl bych, že je to důsledek vašeho naprosto nepřiměřeného intelektu – což konstatuji s politováním a nikoliv jako výtku.“

„Dobře, dobře,“ odbyl jsem ho, „nechte to plavat. Když jste se zmiňoval o vašem příteli klutzovi, měl jste na mysli Azazela?“

Azazel je dvoucentimetrový démon či mimozemšťan (vyberte si dle vlastního vkusu), kolem něhož se soustavně točí Georgeovy hovory, s výjimkou případu, že se ho někdo zeptá přímo. Mrazivě mi odpověděl: „Azazel není vhodné téma pro konverzaci a není mi jasné, jak jste se o něm doslechl.“

„Poštěstilo se mi kdysi pobývat v okruhu jedné míle kolem vás,“ opáčil jsem. George si toho nevšímal a začal vyprávět:

Poprvé jsem se vlastně s tímto nelibozvučným slovem „klutz“ setkal při konverzaci s přítelem Menanderem Bločkem. Obávám se, že jste se s ním nikdy nesetkal, jelikož on je vysokoškolák, a proto dost vybíravý ve známostech, za což ho člověk, když vás tak pozoruje, ani nemůže moc odsuzovat. Slovo „klutz“, řekl mi, má význam „neohrabaná, nemotorná osoba, slon v porcelánu“.

„A to na mne sedí,“ řekl. „Pochází to z jidiš a znamená to doslova kus dřeva, špalek, blok hmoty, a mé jméno, jak sis zajisté povšiml, je Block.“

Těžce si povzdechl. „Avšak já nejsem klutz v pravém slova smyslu. Není na mně nic dřevěného či špalkovitého. Tančím lehce jako vánek a ladně jako vážka, mám pohyby jako víla a mnoho žen by mohlo dosvědčit, kdybych pokládal za bezpečné jim to dovolit, mou obratnost v umění milovat. Jsem klutz spíš na dlouhou vzdálenost. Aniž bych byl sám nějak postižen, stává se všechno

kolem mne klutzovským. Celý vesmír jako by zakopával o vlastní nohy. Pokud bys mi dovolil míchat jazyky a spojit řečtinu s jidiš, označil bych se za teleklutze.“

„Jak dlouho se ti to projevuje, Menandere?“ zeptal jsem se.

„Celý život, samozřejmě, ale až jako dospělý jsem si té své zvláštní vlastnosti všiml. Jako kluk jsem to, co se mi stávalo, pokládal za normální stav věcí.“

„Už jsi o tom s někým mluvil?“

„Ovšemže ne, Georgi. Vždyť by mě považovali za blázna. Dovedeš si představit třeba psychoanalytika, postaveného před problém teleklutzizmu? Během první návštěvy by mě napůl dostal do blázince, popsal by horu papíru o svém objevu nové psychózy a pravděpodobně by se díky tomu stal milionářem. Nehodlám nikomu dělat ťulpasa jenom proto, abych obohatil nějakou psychiatrickou pijavici. Tohle nemohu říci nikomu.“

„Tak proč to říkáš mně?“

„Protože se mi zase na druhé straně zdá, že někomu se s tím svěřit musím, jestli si mám zachovat zdravý rozum. A ty jsi náhodou ten nejméně významný člověk, kterého znám.“

S jeho zdůvodněním jsem se neztotožňoval. Pochopil jsem však, že jsem se zase jednou stal objektem nečekané důvěry ze strany přátel. Dobře jsem věděl, že je to vlastně ocenění skutečnosti, že jsem pověstný porozuměním, soucitem a zejména mlčenlivostí. Žádné tajemství, které je mi svěřeno, nepřijde nikdy do nepovolaných uší – ve vašem případě dělám občas výjimku, jelikož je o vás známo, že vám pozornost slouží tak pět vteřin a paměť ještě méně.

Mávl jsem, pokračoval George, aby mi přinesli další skleničku, a tajným znamením, které používám, jsem dal najevo, že má být připsána na Menanderův účet. Hoden jest dělník mzdy své. Zeptal jsem se:

„A jak se teleklutzizmus projevuje, Menandere?“

„V nejjednodušší formě a způsobem, kterého jsem si poprvé všiml, jako zvláštní počasí, které doprovází mé cesty. Necestuji často, a když ano, jedu autem. Kdykoliv jedu, prší. Nezáleží na tom, jaké počasí předcházelo, nezáleží na tom, jak jasně svítí slunce, když

odjíždím. Mraky se stahují, tmavnou, začne mrholit a pak se spustí liják. Když je můj teleklutzizmus obzvlášť ve formě, teplota silně poklesne a padají kroupy.

Pochopitelně se snažím nebýt lehkomyslný. Odmítám jezdit do Nové Anglie před koncem března. Loni na jaře jsem jel šestého dubna do Bostonu – což bylo okamžitě provázeno první dubnovou sněhovou vánicí v dějinách bostonského meteorologického ústavu. Jednou jsem přijel 28. března do Williamsburgu ve Virgínii v domnění, že mi bude dopřáno několik dní skvělé naděje, že jsem prorazil smůlu. Cha! Ve Williamsburgu bylo toho dne devět centimetrů sněhu a místní lidé si ho nabírali do dlaní prsty a ptali se jeden druhého, co to je za bílou hmotu.

Často jsem myslel na to, že pokud si představujeme vesmír pod přímým božím řízením, můžeme občas zahlédnout archanděla Gabriela, jak se řítí k Bohu a křičí: 'Svatý šéfe, dvě galaxie se řítí do strašlivé ničivé srážky,' a Bůh odpovídá: 'Teď mě neruš, Gabrieli; mám spoustu práce se zařizováním deště pro Menandera.'"

Řekl jsem: „Můžeš toho využít, Menandere. Proč bys nenabídl své služby za pohádkové sumy jako obchodník s deštěm?"

„Myslel jsem na to, ale pouhá tato myšlenka vysuší každý déšť, který by mohl během cesty přijít. Kromě toho, pokud by déšť přišel, když si ho přeji, způsobil by pravděpodobně potopu.

A není to jen déšť, dopravní zácpy nebo ztracené ukazatele; jsou tu desetitisíce dalších věcí. Drahé předměty se v mé přítomnosti rozbíjejí nebo jsou druhými lidmi upouštěny, aniž by mi někdo mohl připsat vinu. V Batávii v Illinois pracuje moderní urychlovač částic. Jednoho dne byl při mimořádně důležitém pokusu zničen porušením těsnění vakuové komory; naprosto nečekaná závada. Jenom já jsem věděl (druhý den, když jsem si přečetl o nehodě v novinách), že přesně v okamžiku havárie jsem projížděl periferií Batávie v autobusu. Samozřejmě pršelo.

Přesně v tomto okamžiku, příteli, ve sklepě tohoto báječného podniku zkyslo skvělé pětidenní víno. Někdo, kdo teď prošel kolem našeho stolu, najde po příchodu domů sklep vytopený vodou z trubek, prasklých přesně v okamžiku, kdy mě míjel; jenom nebude

vědět, že se to stalo v této chvíli a z tohoto důvodu. A tak je to se spoustou nehod – tedy toho, co je za prosté nehody pokládáno.“

Bylo mi přítele líto. A krev mi v žilách tuhla při pomyšlení, že sedím vedle něho a že po mém přátelském šťouchnutí mohou nastat nedozírné katastrofy.

„Zkrátka jsi něco jako Jonáš.“

Menander zaklonil hlavu a podíval se na mne úkosem.

„Jonáš,“ řekl, „je lidová metafora; teleklutz je vědecké pojmenování.“

„Dobře, Jonáš nebo teleklutz, chci prostě říci, že bych snad od tebe mohl takový osud odvrátit.“

„Osud, to je ono,“ pravil Menander chmurně. „Často jsem si říkal, že při mém narození zapracovala zlá sudička, uražená, že ji nepozvali na křtiny… chceš mi snad říct, že můžeš prolomit prokletí, protože jsi dobrá víla?“

„Nejsem žádná víla,“ odsekl jsem přísně. „Jenom si myslím, že mohu změnit pro… tvé podmínky.“

„Jak to, u čerta, můžeš provést?“

„U čerta zrovna ne,“ konstatoval jsem. „Záleží na tom?“

„A co si od toho slibuješ?“ otázal se podezřívavě.

„Hřejivý pocit u srdce, že jsem pomohl příteli od hrozného života.“

Menander chvíli dumal a pak energicky zavrtěl hlavou.

„To nestačí.“

„Samozřejmě, kdybys mi chtěl nabídnout menší sumu…“

„Ne, ne. Netroufal bych si tě takhle urazit. Nabízet peníze příteli? Hodnotit přátelství penězi? Jak si o mně něco takového můžeš myslet, Georgi. Měl jsem tím na mysli, že pouze zbavit mě teleklutzizmu je málo. Musíš udělat něco víc.“

„Jak by se dalo udělat víc?“

„Přemýšlej. Během života jsem byl odpovědný za všechno možné od obtíží až po katastrofy pro možná miliony nevinných lidí. I kdybych už od tohoto okamžiku nepřinesl smůlu ani jediné osobě, zlo, které jsem dosud způsobil – ač nic z toho nebylo způsobeno schválně nebo jinak mou vinou – je víc, než mohu snést. Musím mít něco, co vyváží všechno.“

„Jako třeba co?“

„Musím udělat něco, co nějak zachrání lidstvo.“

„Zachrání lidstvo?“

„Co jiného by mohlo vyrovnat škody, které jsem způsobil? Georgi, já na tom trvám. Jestli budeš snímat mou kletbu, sejmi ji ze mne takovým způsobem, abych zachránil lidstvo z velké nesnáze.“

„Nejsem si jistý, jestli to půjde.“

„Zkus to, Georgi. Neváhej před nesnázemi. Když něco děláš, dělej to pořádně. Tak to vždycky říkám. Mysli na lidstvo, příteli.“

„Počkej moment,“ řekl jsem vyplašeně, „ty to všechno necháváš na mně.“

„Samozřejmě, Georgi,“ řekl Menander vřele. „Široká ramena. Pevná ramena. Stavěná pro břemena. Jdi domů, Georgi, a zařiď zrušení mé kletby. Vděčné lidstvo tě bude velebit, až na to, ovšem, že o tom nikdy neuslyší, protože to nikomu neřeknu. Tvé dobré skutky nejsou určeny k tomu, aby byly zostouzeny vystavováním na odiv, a spolehni se na mne, že je nikdy neodhalím.“

Na nesobeckém přátelství je nádherné, že nemůže být napodobeno ničím na světě. Ihned jsem vstal, abych se ujal svého úkolu, a odešel tak rychle, že jsem opomněl zaplatit svou část účtu za večeři. Naštěstí to Menander nezpozoroval dřív, než jsem byl bezpečně venku z restaurace.

Činilo mi jisté potíže získat spojení s Azazelem, a když se mi to podařilo, nevypadal právě nadšeně. Dvoucentimetrové tělíčko měl obestřené narůžovělým přísvitem a pípavým hláskem řekl:

„Nenapadlo tě, že bych se mohl zrovna sprchovat?“

A skutečně se kolem něho vznášel lehoučký opar čpavku.

Řekl jsem ponížen: „Jedná se o vrcholný stav nouze, ty Mocný-Pro-Něhož-Jsou-Slova-Nedostatečná.“

„No dobře, tak to vysyp, ale ať to netrvá věčnost.“

„Ale ovšem,“ přisvědčil jsem a vylíčil záležitost s obdivuhodnou stručností.

„Hmm,“ zabručel Azazel. „Tentokrát jsi mi předložil zajímavý problém.“

„Opravdu? Myslíš, že skutečně existuje něco jako teleklutzizmus?“

„Ale ovšem. Víš, kvantová mechanika objasňuje, že vlastnosti vesmíru do jisté míry závisejí na pozorovateli. Právě tak, jako vesmír působí na pozorovatele, pozorovatel působí na vesmír. Někteří pozorovatelé mohou působit na vesmír více či méně protikladně ve vztahu k jiným pozorovatelům. Kupříkladu jeden pozorovatel může urychlit proces vývoje supernovy z nějaké hvězdy, což podráždí jiného, který se může právě nacházet s touto hvězdou v nepříjemně těsném spojení.“

„Aha. Dobře. Můžeš tedy pomoci mému příteli Menanderovi a sejmout z něho tu kvantově-pozorovatelskou kletbu?“

„Samozřejmě. Nic není jednoduššího. Zabere to deset vteřin a pak se mohu vrátit do sprchy a k obřadu laskorati, který vykonám se dvěma nepředstavitelně roztomilými zamini.“

„Počkej, počkej. To je málo.“

„Neblázni. Dvě zamini jsou právě akorát. Jenom nemrava by si přál tři.“

„Já chci říci, že odstranění teleklutzizmu je málo. Menander si navíc přeje zachránit lidstvo před nějakou pohromou.“

Asi minutu jsem byl přesvědčen, že Azazel zapomene na naše přátelství a na všechno, co jsem pro něho udělal tím, že jsem ho zásobil zajímavými problémy, které docela jistě zdokonalily jeho úsudek a magické schopnosti. Nerozuměl jsem všemu, co říkal, protože většina slov byla v jeho rodném jazyce, ale znělo to skoro tak, jako když pila skřípe po rezavých hřebících.

Když se konečně ochladil do tmavočerveného žáru, řekl:

„No, a jak to asi udělám?“

„Je snad něco nad síly Apoštola Neuvěřitelnosti?“

„Na mou duši…! Že by? Tak se na to podíváme.“ Chvíli přemýšlel a pak vybuchl: „Ale kdo v celém vesmíru by chtěl zachránit lidstvo? Jakou by to mělo cenu? Vystrnadit celou tuhle bandu… Dobře, dobře, myslím, že to půjde.“

Netrvalo to deset vteřin. Zabralo to půl hodiny a byla to velice nepříjemná půlhodina s Azazelem, který část doby provzdychal a

přestával jen proto, aby zbytek času strávil úvahami, jestli na něho zamini budou čekat.

Konečně skončil a to samozřejmě znamenalo, že bych měl prověřit výsledek na Menanderovi.

Když jsem Menandera potkal příště, řekl jsem mu: „Jsi vyléčený.“

Nepřátelsky se na mě zahleděl. „Víš, že jsi mi nechal tenkrát večer na krku účet za večeři?“

„To nestojí za řeč ve srovnání s tím, že máš od teleklutzizmu pokoj.“

„Já se necítím vyléčený.“

„Tak pojď. Vyjedeme si spolu. Sedni si za volant.“

„Vypadá to, že už se zatahuje. Prý vyléčený!“

„Jeď. Co můžeme ztratit?“

Vycouval s vozem z garáže. Muž, který šel na opačné straně ulice, nezakopl o převrženou popelnici.

Menander se rozjel. Na semaforu mu neblikla červená a dvě auta, která se kolem sebe prosmýkla, se vyhnula úplně přepychově.

Zatímco jsme dojeli na most, mraky se rozplynuly a slunce svítilo. V jeho očích nebylo nic. Když jsme se konečně vrátili domů, plakal a nestyděl se za to. Zaparkoval jsem mu vůz. Trochu jsem ho přitom poškrábal, ale mne nikdo z teleklutzizmu neléčil. A mohlo být i hůř. Mohl jsem si poškrábat vlastní auto.

Pár dalších dnů si mě neustále předcházel. Byl jsem ostatně jediný, kdo mohl rozumět tomu zázraku, který se s ním stal.

Říkal: „Byl jsem tancovat a ani jeden pár nezakopl, neupadl a nezlomil si nohu. Tančil jsem jako vánek, úplně oduševněle, a mé partnerce se vůbec neudělalo špatně od žaludku, přestože se cpala vším možným.“

Nebo: „V práci nám instalovali nový klimatizační přístroj a ten nespadl montérovi na nohu.“

Anebo: „Navštívil jsem známého v nemocnici, což je něco, o čem jsem se dřív neodvážil ani snít, a nikomu v pokojích, kolem nichž jsem prošel, nevypadla z žíly hadička nitrožilní výživy. Ani jedna podkožní injekce nešla mimo.“

Někdy se mě zajíkavě ptával: „Jsi si jistý, že budu mít příležitost zachránit lidstvo?“

„Naprosto,“ odpovídal jsem. „To je součást léčení.“

Jednoho dne však za mnou přišel zamračený.

„Poslyš,“ řekl, „právě jsem se byl v bance ptát na stav svého konta, který je o něco nižší, než by měl být, protože se ti daří prchat z restaurací dřív, než nám vystaví účet. Nemohl jsem dostat odpověď, protože právě když jsem vešel, vypověděl jim počítač službu. Nikdo nevěděl, kudy kam. Je to snad recidiva?“

„To nemůže být,“ řekl jsem. „Třeba to vůbec nemá co dělat s tebou. Mohl tam být poblíž nějaký jiný, nevyléčený teleklutz. Možná vešel zároveň s tebou.“

Bohužel to tak nebylo. Bankovní počítač havaroval i ve dvou dalších případech, kdy se Menander snažil dopídit se své bankovní rozvahy. Jeho nervozita z nicotných částek, kterými jsem se opomenul zabývat, byla u dospělého člověka až trapná. A když se nakonec porouchal počítač v jeho firmě poté, co přešel po počítačovém sále, objevil se u mne ve stavu, který mohu popsat jedině jako paniku.

„Vrátilo se to. Říkám ti, že je to zpátky,“ křičel. „Já už nechci. Teď, když už jsem si zvykl na normální život. Nedokážu se vrátit do starých kolejí. To se radši zabiju.“

„Ne, ne, Menandere. To přeháníš.“

Vypadalo to, že se zarazil na pokraji další litanie a přemýšlel o mé rozumné námitce. „Máš pravdu,“ řekl. „Už je toho dost. Myslím, že raději zabiju tebe. Ostatně tebe nikdo postrádat nebude a mně se trochu uleví.“

Chápal jsem jeho stanovisko, ale jen do určité míry. Řekl jsem: „Než vůbec něco podnikneš, mě z toho vynech. Trpělivost, Menandere. Konečně, dosud se něco dělo jen s počítači a kdo se stará o počítače?“

Rychle jsem se vypařil dřív, než se mohl zeptat, jak se tedy asi má dostat ke stavu svého momentálního bankovního konta, jestliže počítače přestávají fungovat, jakmile se k nim přiblíží. Byl tou myšlenkou úplně posedlý.

Azazel byl posedlý také, ovšem jinou věcí. Zdá se, že tentokrát byl skutečně zaujatý tím něčím, co prováděl se zamini, a když se objevil, stále metal salta. Dodneška nevím, co s tím mají salta společného.

Zdálo se mi, že se snad ani neuklidní, ale podařilo se mu celkem schopně mi vysvětlit, co se vlastně přihodilo, a já jsem byl postaven před problém, jak to vysvětlit Menanderovi.

Trval jsem na tom, abychom se setkali v parku. Vybral jsem hodně zalidněnou část, protože jsem musel spoléhat na trvalou možnost záchrany, pokud by ztratil hlavu (řečeno obrazně) a pokusil se o to, abych já ztratil svou (řečeno doslova).

Řekl jsem mu: „Menandere, tvůj teleklutzizmus stále funguje, ale má vliv jen na počítače. Jen na počítače. Máš na to mé slovo. Ohledně všeho ostatního jsi vyléčen navždy.“

„Dobře. Tak mě zbav teleklutzizmu i pro počítače.“

„Tak tohle, Menandere, náhodou nejde. Na počítače to působí dál a už navždycky.“ Poslední slova jsem raději zašeptal, ale slyšel mě.

„Proč? Co jsi to za pitomého, idiotského, teleklutzovského osla?“

„Říkáš to, jako by jich bylo víc druhů, Menandere, a nemá to smysl. Nechápeš, že se to stalo proto, že chceš zachránit svět?“

„Ne, nechápu. Vysvětli mi to, a fofrem. Máš na to patnáct vteřin.“

„Měj rozum. Lidstvo stojí před počítačovou explozí. Počítače se rychle stanou mnohostrannějšími, schopnějšími a inteligentnějšími. Lidé na nich budou stále víc závislí. Nakonec bude sestrojen počítač, který převezme řízení světa, a lidstvo nebude mít co na práci. Pak se počítač může lehce rozhodnout, že je nutné lidstvo vyhladit. Říkáme si sice domýšlivě, že vždycky můžeme zmáčknout tlačítko, ale víš, že to nebudeme schopni udělat. Počítač natolik obratný, aby řídil běh světa bez nás, bude schopný bránit svá tlačítka a najít si kvůli tomu vlastní zdroje energie.

Stane se neporazitelným a lidstvo bude odsouzeno k zániku. A tehdy, příteli, přijde tvůj čas. Dostaneš se k němu, nebo to zařídíš tak,

že jen projdeš pár kilometrů od něho, a on se ihned pokazí. Lidstvo bude zachráněno. Lidstvo bude zachráněno. Přemýšlej o tom!“

Menander o tom přemýšlel. Netvářil se šťastně. Řekl: „Ale do té doby nemohu chodit kolem počítačů.“

„No, počítačový teleklutzizmus musí být udržen v absolutně trvalé formě, abychom si mohli být jistí, že to nedopadne špatně, až ten čas nastane, a že se počítač proti tobě nebude moci nějak bránit. To je cena, kterou platíš za velký dar spasitelství, o který jsi sám žádal a za který tě budou lidé ctít po celou budoucí historii.“

„Ano?“ řekl. „A kdy to spasení má proběhnout?“

„Podle Aza… podle mých zdrojů by mělo přijít tak za šedesát let. Ale podívej se na to takhle: teď víš, že budeš žít nejméně do devadesáti.“

„A zatím,“ pronesl Menander, aniž by bral ohled na to, že kolemjdoucí se po nás otáčeli, „zatím bude svět čím dál víc zaplněn počítači a já nebudu moci chodit na další a další místa. Nebudu smět dělat další a další věci a budu jako v kriminále vlastní…“

„Ale nakonec zachráníš lidstvo. To je přece to, co jsi chtěl.“

Menander zařval: „Ať jde lidstvo třeba do prdele!“ a vrhl se na mne.

Podařilo se mi uniknout jen díky tomu, že lidé okolo toho chudáka zadrželi.

Dnes je Menander předmětem intenzivní analýzy zarytého freudistického psychiatra. Určitě ho to bude stát majlant a samozřejmě mu to vůbec nepřinese nic dobrého.

Když George dokončil tento neveselý příběh, zazíral do svého džbánku s pivem, takže jsem pochopil, že bych měl zaplatit. Poznamenal ještě: „Z tohoto příběhu plyne naučení, víte?“

„Jaké?“

„Lidem naprosto schází vděčnost.“

Věc zásady

George hleděl zamračeně do sklenice, jež ve svých útrobách skrývala můj drink (v tom smyslu, že za něj určitě budu muset zaplatit), a řekl: „Je to vlastně věc zásady, že jsem dodnes zůstal nezámožný.“

Pak mohutně vydechl až odkudsi z oblasti břicha a dodal:

„Když se zmiňuji o zásadách, musím se ovšem omluvit, že používám termín, o kterém vy nemáte ponětí, maximálně snad z chemie, když už jste také studoval. Já jsem vlastně zásadový člověk.“

„Skutečně?“ otázal jsem se. „Předpokládám, že vám tento povahový rys propůjčil Azazel asi tak před pěti minutami, protože jste ho, jak každý ví, dosud nikdy na veřejnosti nepředvedl.“

George na mě dotčeně pohlédl. Azazel je dvoucentimetrový démon, který ovládá ohromující magické síly – a jenom George ho vůlí dokáže přičarovat.

„Není mi jasné, kde jste o Azazelovi slyšel,“ prohlásil.

„Pro mne je to také naprostá záhada,“ souhlasil jsem. „Jestli to ovšem nebude tím, že poslední dny mluvíte jedině o něm.“

„Nebuďte směšný,“ zavrčel George. „Nikdy jsem se o něm ani nezmínil.“

Gottlieb Jones (rozpovídal se George) byl také zásadový člověk. Mohli byste to pokládat za čirou nemožnost, když vezmete v úvahu, že byl zaměstnán jako reklamní textař, a však on se nad své hříšné výkřiky povznášel se zápalem, který bylo velice zajímavé sledovat.

Mnohokrát mi při přátelském posezení nad hamburgerem a mísou hranolků říkal: „Georgi, slovy se nedá vyjádřit ta hrůza z mé práce a nebo zoufalství, které mě naplňuje při pomyšlení, že musím najít přesvědčivé způsoby prodeje výrobků, o nichž mi všechny instinkty napovídají, že by bez nich bylo lidem líp. Zrovna včera jsem musel vymýšlet reklamu na nový druh odpuzovače hmyzu, na

který se podle testů slétali s válečným pokřikem komáři nadzvukovou rychlostí z okruhu několika kilometrů.

'Neslužte komárům za návnadu', tak zněl můj slogan. 'Užívejte MOSKYTEX ULTRA!'

„MOSKYTEX ULTRA?“ zopakoval jsem a otřásl se.

Gottlieb si jednou ruku zakryl oči. Jistě by použil obě, kdyby si druhou právě necpal do úst hranolky. „Žiji s touhle hanbou, Georgi, a dříve nebo později budu muset svou práci opustit. Znásilňuje principy mé podnikatelské etiky i mé spisovatelské ideály a já jsem zásadový člověk.“

Zdvořile jsem podotkl: „Vynáší ti to padesát tisíc ročně, Gottliebe, a ty ještě živíš mladou a hezkou ženu a nemluvně.“

„Peníze,“ řekl Gottlieb divoce, „jsou neřádstvo. Je to bezcenný úplatek, za který člověk prodává svou duši. Já je neuznávám, Georgi; s opovržením je odmítám; nechci s nimi nic mít.“

„Ale Gottliebe, něco takového určitě neděláš. Přijímáš přece svůj plat, ne?“ Přiznám se, že na krátký, nepříjemný okamžik se mi před očima mihla představa Gottlieba úplně švorcového a množství obědů, které by mu jeho čestné jednání znemožnilo nám dvěma zaplatit.

„No, ano, přijímám. Má drahá žena Marylin mě přivádí do rozpaků tím, že se zmiňuje o rozpočtu domácnosti v rozhovorech zcela jiného, čistě intelektuálního druhu; nemluvě o jejích neochotných přiznáních k bláznivým nákupům v obchodech s oblečením a domácími potřebami. A to má nepříznivý vliv na mé plány. Co se týče Gottlieba juniora, kterému je teď zhruba šest měsíců, ten ještě není schopen pochopit naprostou nedůležitost peněz – ačkoliv, abych mu nekřivdil, mě o ně ještě vůbec nepožádal.“

Povzdechl si a já jsem si povzdechl s ním. Často jsem slýchával o nechápavosti žen a dětí, když šlo o peníze, a to je ovšem hlavní důvod, proč jsem v tomto ohledu zůstal nerozhodnut po dlouhé roky života, během nichž můj nevýslovný šarm způsobil, že jsem byl horlivě pronásledován různými krásnými ženami.

Gottlieb Jones nevědomky přerušil několik příjemných vzpomínek, jichž jsem si neškodně dopřával: „Víš, jaký je můj tajný sen, Georgi?“

A na chviličku mu v očích zasvítilo tak nemravně, že mě popadlo zděšení, jestli mi snad nějak nečte myšlenky.

On ovšem pokračoval: „Můj sen je stát se spisovatelem, psát břitké rozpravy o nejchvějivějších hloubkách lidské duše, obstát před lidstvem, které se třese před nádhernou spletitostí člověčenství a zároveň se z ní raduje, chci vepsat své jméno do tváře klasické literatury a procházet generacemi ve slavné společnosti mužů a žen, jakými byli Aischylos, Shakespeare nebo Ellison.“ Dojedli jsme a já nejistě čekal na účet a jaksepatří jsem ocenil moment, kdy jsem si mohl dovolit opět rozptýlit pozornost. Vrchní odhadl situaci s hlubokou vnímavostí vlastní jeho profesi a podal ho Gottliebovi.

Uvolnil jsem se a řekl: „Uvaž, drahý Gottliebe, hrozné následky, které by to mohlo mít. Zcela nedávno jsem četl ve vysoce důvěryhodných novinách jednomu pánovi přes rameno, že ve Spojených státech je pětatřicet tisíc publikujících spisovatelů; z nich se svou dovedností živí sedm set a padesát – jen padesát, příteli – jich je bohatých. Ve srovnání s tím tvůj současný plat…“

„Pche,“ odvětil Gottlieb. „Je mi celkem jedno, jestli vydělám peníze nebo ne, jen když získám nesmrtelnost a složím drahocenný dar prohlédnutí a porozumění pro všechny budoucí generace. Klidně bych snesl i to nepohodlí, kdyby Marylin pracovala jako číšnice nebo řidička autobusu nebo v jiném málo oceňovaném postavení. Jsem si jistý, že by si pokládala za čest (nebo by si aspoň měla pokládat za čest) pracovat ve dne a v noci se starat o Gottlieba juniora, aby mé umění mělo volné pole. Jenom…“ odmlčel se.

„Jenom?“ povzbuzoval jsem ho.

„No, nevím, čím to je, Georgi,“ řekl s trochu nedůtklivým tónem v hlase, „ale v cestě mi stojí taková drobnost. Bojím se, že nejsem dost schopný to vykonat. Mozkem mi víří obrovsky působivé nápady. Scény, útržky dialogů a neobyčejně živé situace se mi stále prohánějí myslí. Už zbývá jen maličkost – vyjádřit je odpovídajícími slovy, ale ta se mi jakoby vyhýbají. Musí to být ten nejmenší problém, protože každý nekompetentní pisálek, jako ten tvůj přítel se zvláštním jménem, se nijak nerozpakuje chrlit knihy po stovkách. Já ale nedokážu na ten trik přijít.“

(Bezesporu musel myslet vás, drahý příteli, jelikož obrat 'nekompetentní pisálek' se zdá být naprosto výstižný. Byl bych vás bránil, avšak cítil jsem, že by to byla předem ztracená situace.) „Jistě," řekl jsem. „Asi jsi to psaní nezkoušel dost dlouho."

„Že ne? Mám doma stovky archů papíru a na každém z nich první odstavec nádherného románu – první odstavec a nic víc. Stovky různých prvních odstavců pro stovky různých románů. Druhý odstavec je pokaždé kamenem úrazu."

Dostal jsem skvělý nápad, ale nepřekvapilo mě to. Má mysl trvale překypuje dobrými nápady.

„Gottliebe," pravil jsem. „Mohu vyřešit tvůj problém. Mohu z tebe udělat spisovatele. Mohu z tebe udělat boháče."

Pohlédl na mne skepticky. „Ty můžeš?" řekl s nelichotivým důrazem na ukazovací zájmeno. Vstali jsme a vyšli z restaurace.

Zpozoroval jsem, že Gottlieb zapomněl ponechat spropitné, nicméně jsem sotva pokládal za diplomatické připomínat mu, co má dělat, neboť by pak mohl předložit strašný návrh, abych to napravil já.

„Příteli," řekl jsem, „znám tajemství druhého odstavce a mohu tě udělat bohatým a slavným."

„Ha! Co je to za tajemství?"

Řekl jsem mile (a tady se dostáváme k mému skvělému nápadu):

„Gottliebe, hoden jest dělník mzdy své."

Gottlieb se uchechtl: „Věřím ti, Georgi, natolik, že se nebojím slíbit ti polovinu svých výdělků, pokud ze mne uděláš bohatého a slavného spisovatele – samozřejmě po odečtení provozních nákladů."

Řekl jsem ještě vřeleji: „Vím, že jsi zásadový člověk, Gottliebe, takže tě tvá slova zavazují k dohodě, jako bychom byli spoutáni obručemi z nejkvalitnější oceli, ale co kdybys – jen tak pro legraci – kdybys ovšem chtěl, třeba sestavil písemnou smlouvu, podepsali bychom ji a – aby byla legrace ještě větší – cha cha – nechali zaregistrovat u notáře? Každý bychom mohli mít jednu kopii."

Tahle malá transakce nám zabrala sotva hodinu a půl, neboť smlouvu sestavil sám notář, který byl zároveň i písařem a jedním z mých přátel.

Uložil jsem svou kopii, vyvedenou na křídovém papíře, pečlivě do náprsní kapsy a řekl jsem: „Nemohu ti to tajemství prozradit hned, ale jakmile to zařídím, dám ti vědět. Pak budeš moci zkusit napsat román a zjistíš, že už ti druhý odstavec nebude dělat žádné potíže – ani třeba miliontý šestý. Samozřejmě mi nebudeš nic dlužit, dokud nenastane první pokrok – a velký, to jsem pevně rozhodnut."

„Ještě bych tomu měl sám věřit," řekl Gottlieb protivně.

Rituál, jímž jsem přivolával Azazela, jsem vykonal ještě téhož večera. On měří jenom dva centimetry a ve svém vlastním světě je bezvýznamnou osobou. Jen proto mi rád pomáhá rozličnými triviálními způsoby. Dodává mu to pocit důležitosti.

Nedokážu ho ovšem nikdy přemluvit, aby udělal něco, na čem bych přímo zbohatl. To stvořeníčko je přesvědčené, že by to byla nepřijatelná komercializace jeho umění. Nezdá se být přesvědčen ani mým ujišťováním, že cokoliv udělá pro mě, bude naprosto nesobeckým způsobem použito pro dobro světa. Když jsem mu to řekl, vydal nepopsatelný zvuk, jehož významu jsem nerozuměl a o němž se vyjádřil, že jej pochytil od rodáků z nejzapadlejších končin Bronxu.

Proto jsem mu ani nevysvětloval povahu mé dohody s Gottliebem Jonesem. Nebude to přece Azazel, kdo mě učiní boháčem. Bude to Gottlieb, který tak učiní poté, co zbohatne Azazelovým přičiněním – avšak bylo by asi dost zoufalé, kdybych měl Azazelovi vysvětlovat takovéto jemné rozdíly.

Azazel byl jako obvykle podrážděný, že jsem ho přivolal. Hlavičku měl ozdobenou čímsi, co vypadalo jako drobné vějířky chaluh, a poněkud nesouvisle z něho vylezlo, že jsem ho vyrušil uprostřed jakéhosi akademického obřadu, při němž mu byla udělena nějaká pocta či co. Ve svém vlastním světě, jak jsem již podotkl, nemá příliš velkou váhu, a tak propadá tendenci přičítat takovým událostem nepřiměřeně velkou důležitost. Jeho komentáře byly tedy notně rozhořčené.

Pokrčil jsem nad tím rameny. „Koneckonců," řekl jsem, „můžeš vyřídit mou skromnou žádost a pak se vrátit do téhož okamžiku, v němž jsi zmizel. Nikdo si ani nevšimne, že jsi byl pryč."

Chvíli trochu brblal, ale musel připustit, že mám pravdu, takže vzduch kolem něho přestal praskat droboučkými jiskrami.

„Tak co tedy chceš?" zeptal se.

Vysvětlil jsem mu to.

Azazel řekl: „Jeho povolání se týká sdělování myšlenek, že? Převod myšlenek do slov, to je případ tvého přítele s tak zvláštním jménem?"

„Je, ale on si přeje, aby jeho schopnost vzrostla a aby přinesla potěšení těm, s nimiž se rozděluje, neboť chce dosáhnout uznání – a také zisku, ale jen jako nejhmatatelnějšího projevu uznání, poněvadž penězi samotnými pohrdá."

„Chápu. My máme v našem světě také slovotepce a každý z nich si cení pouze uznání a nepřijal by ani nejmenší měnovou jednotku, kdyby to neměl zapotřebí jako hmatatelný projev uznání."

Shovívavě jsem se usmál. „Slabůstka povolání. My jsme naštěstí nad takové věci povzneseni."

„No," ukončil to Azazel, „nemohu tady strávit zbytek roku, že, nebo se těžko strefím do přesného okamžiku návratu. Je ten tvůj přítel v mentálním dosahu?"

Měli jsme s jeho hledáním problémy, dokonce i tehdy, když jsem démonkovi ukázal umístění Jonesovy firmy na mapě a podal, jak u mne bývá zvykem, výmluvný a vyčerpávající popis. Nehodlám vás ale unavovat nepodstatnými detaily.

Konečně jsme Gottlieba našli a po krátkém zkoumání Azazel řekl:

„Zvláštní mysl univerzálního typu uprostřed vašeho nepříjemného druhu. Pružná a přece křehká. Vidím slovotepecký obvod, a ten je zauzlovaný a hrbolatý, takže není divu, že má problémy. Mohu upravit překážející úsek, avšak mohlo by to ohrozit stabilitu jeho mysli. Pokud budu dostatečně obratný, myslím, že to nehrozí, ale nehodu nelze nikdy vyloučit. Myslíš si, že by byl ochoten podstoupit to riziko?"

„Nepochybně," odpověděl jsem. „Je posedlý touhou po slávě a po tom, aby posloužil světu svým uměním. Vůbec by neváhal riskovat."

„Ano, předpokládám ovšem, že jsi jeho oddaný přítel. On může být zaslepen svými ambicemi a touhou konat dobro, ale ty to možná vidíš jasněji. Přeješ si ty dát mu příležitost?"

„Mým jediným cílem," prohlásil jsem, „je přinést mu štěstí. Pusť se do toho a rozsekni to, jak nejopatrněji umíš. A když to dopadne špatně, no, stalo by se to v dobrém úmyslu."

(Ten ovšem tkvěl hlavně v tom, že pokud operace dopadne dobře, dostanu polovinu finančního zisku.)

A tak to tedy bylo vykonáno. Azazel jako obvykle dělal okolky, chvíli hekal a mumlal něco o nerozumných požadavcích, ale já jsem mu řekl, ať myslí na štěstí, které přináší milionům lidí, a naléhal jsem na něho, aby se zbavil nepěkného sobectví. Zahanben mými povznášejícími slovy se vypařil, aby se věnoval závěru oné bezvýznamné pocty, jež ho potkala.

Gottlieba Jonese jsem vyhledal asi až za týden. Nesnažil jsem se s ním setkat dřív, neboť jsem cítil, že mu zřejmě nějakou chvilku potrvá, než si zvykne na nově upravený mozek. Kromě toho jsem raději posečkal a přeptával jsem se na něho, abych se nejdříve přesvědčil, jestli jeho mozek nebyl nějak poškozen při zásahu. Pokud by byl, neviděl jsem žádný důvod k setkání. Má ztráta – a předpokládám, že i jeho – by učinila schůzku příliš bolestnou.

Nedoslechl jsem se o něm nic nepříjemného a skutečně vypadal úplně normálně, když jsem ho zastihl, jak vychází z budovy, v níž sídlila jeho firma. Ihned jsem zaznamenal ovzduší trvalé melancholie, které se kolem něho šířilo. Nevěnoval jsem tomu pozornost, neboť jsem si už dávno všiml, že spisovatelé mají k melancholii sklon. Myslím, že je to dáno něčím z jejich povolání. Možná trvalým kontaktem s vydavateli.

„A hele, George," řekl lhostejně.

„Gottliebe," pravil jsem, „jsem rád, že tě vidím. Vypadáš líp než jindy." (Ve skutečnosti je spíš ošklivý, jako všichni spisovatelé, ale člověk musí být zdvořilý.) „Zkoušel jsi už dopsat nějaký román?"

„Ne, nezkoušel.“ Pak, jako by se náhle rozvzpomněl, obrátil se ke mně: „Proč se ptáš? Chceš mi předat to tvé tajemství druhého odstavce?“

Potěšilo mě, že si vzpomněl, protože to byl další důkaz, že jeho mozek pracuje stejně jasně, jako kdykoliv předtím.

I prohlásil jsem: „Už se stalo, drahý příteli. Nepotřeboval jsem ti nic vysvětlovat; mám jemnější metody. Jediné, co ti zbývá, je jít domů, posadit se k psacímu stroji a pak zjistíš, že píšeš jako pánbůh. Buď si zcela jistý, že máš po problémech, a že se ti romány samy hladce pohrnou z psacího stroje. Napiš dvě kapitoly a nástin ostatních a zaručuji ti, že každý vydavatel, kterému to ukážeš, zavýskne nadšením a napíše ti tučný šek, z jehož každého centu ti polovička bude patřit.“

„Pche,“ odfrkl Gottlieb.

„Na mou čest,“ pravil jsem a položil si ruku na srdce, které, jak víte, je dost velké na to, řečeno obrazně, aby zcela vyplnilo můj hrudní koš. „Cítím vskutku, že úplně bezpečně můžeš praštit s touhle mizernou prací, aby negativně neovlivňovala ten čistý materiál, který se bude linout z tvého psacího stroje. Stačí to jen zkusit, Gottliebe, a budeš souhlasit, že jsem si více než zasloužil svou polovinu.“

„Ty tvrdíš, že mám seknout se zaměstnáním?“

„Přesně tak.“

„To nemohu udělat.“

„Ale samozřejmě, že můžeš. Vykašli se na tohle nízké postavení. Odvrhni ten ponižující úkol komerčního dryáčnictví.“

„Říkám ti, že s tím nemohu seknout. Právě mě vyrazili.“

„Vyrazili?“

„Ano. A s výrazy nedostatku úcty; takovými, že nemám v úmyslu na ně někdy zapomenout.“

Pěšky jsme zamířili k malé a laciné hospůdce, kde jsme obvykle večeřívali. „Jak se to stalo?“ zeptal jsem se. Zasmušile mi to nad sendvičem s paštikou vyprávěl.

„Psal jsem reklamu na osvěžovač vzduchu a byl jsem znechucen naší nucenou přehnanou spisovností. Měli bychom používat jedině slovo 'pach'. Náhle jsem se rozhodl nechat promluvit vlastní názor. Když už budeme doporučovat ten zatracený sajrajt, tak

proč se nedržet pravdy? A tak jsem do záhlaví plochy vrazil nápis Odstraňte svůj smrad! a na spodní okraj nápis Vyžeňte smrad smradem a poslal jsem to zákazníkovi, aniž bych se obtěžoval s někým cokoliv konzultovat.

Když už to bylo pryč, řekl jsem si nicméně 'Proč ne?' a poslal jsem obtah šéfovi, kterého z toho málem klepla pepka. Zavolal si mě a sdělil mi, že mě na hodinu propouští, a to velmi nepříjemnými slovy, o nichž jsem bezpečně věděl, že se je od matky nenaučil – ačkoliv jeho matka byla velice neobyčejná žena. No, a tak jsem na dlažbě."

Nepřátelsky se na mne zamračil: „Předpokládám, že mi řekneš, že je to tvoje práce."

„Samozřejmě," řekl jsem. „Udělal jsi to, o čem jsi podvědomě věděl, že je správné. Nechal ses vyhodit, aby ses osvobodil a mohl trávit veškerý čas svým pravým uměním. Gottliebe, příteli, jdi teď domů, napiš svůj román a buď si jistý, že dostaneš nejméně sto tisíc dolarů zálohy. A jelikož provozní výdaje nebudou stát za řeč, snad jen pár centů za papír, nebudeš si muset nic srážet a necháš si padesát tisíc."

„Ty jsi blázen," prohlásil.

„Já tomu věřím," pravil jsem, „a abych ti to dokázal, zaplatím útratu."

„Ty jsi blázen," opakoval hlasem naplněným bázní a skutečně mě nechal zaplatit účet, ačkoliv musel vědět, že moje nabídka byla jen řečnickým obratem.

Zatelefonoval jsem mu příštího večera. Za normálních okolností bych počkal déle. Nespěchal bych. Ale já do něj investoval. Oběd mě stál jedenáct dolarů, nemluvě o čtvrťáku spropitného, a tak jsem byl pochopitelně neklidný. Chápete.

„Gottliebe," začal jsem, „jak ti jde román?"

„Skvěle," řekl nepřítomně. „Bez problémů. Naklepal jsem dvacet stránek velice dobré látky."

Znělo to, jako by myslel na něco jiného. „Proč neskáčeš radostí?" zeptal jsem se.

„Nad románem? Neblázni. Feinberg, Saltzberg a Rosenberg mi volali.“

„Tvoje reklamní… bývalá firma?“

„Ano. Samozřejmě ne všichni najednou, jen pan Feinberg osobně. Chce mě přijmout zpátky.“

„Doufám, Gottliebe, že jsi mu řekl…“

Ale Gottlieb mě přerušil. „Firma, která osvěžovač vzduchu vyrábí, byla zjevně mým návrhem nadšená. Rozhodli se ho použít, chtějí objednat celou hromadu inzerátů do televize i do tisku. Požadují, aby celou kampaň rozjel jedině tvůrce původního návrhu. Prý to, co jsem udělal, bylo odvážné a úderné a prý to perfektně odpovídá duchu osmdesátých let. Chtějí prý reklamu bezprecedentně silnou, a proto vyžadují mne. Přirozeně jsem řekl, že to beru.“

„To je chyba, Gottliebe!“

„Měl bych být s to vyrazit z nich prémii, a to podstatnou. Nezapomněl jsem na Feinbergovy urážky, když mě vykopl – některé i v jidiš.“

„Peníze jsou neřádstvo, Gottliebe.“

„Ovšem, Georgi, ale já chci vědět, o kolik neřádstva jde.“

Nedělal jsem si velké starosti. Věděl jsem, jak psaní reklamy působí na Gottliebovu citlivou duši, a věděl jsem, jak přitažlivá bude lehkost, s níž nyní dokáže psát romány. Bylo třeba jen počkat, a abych tak řekl, nechat věci běžet přirozenou cestou.

Avšak inzeráty na osvěžovač vzduchu vyšly a staly se hitem pro širokou veřejnost. „Vyžeňte smrad smradem“ se stalo oblíbeným úslovím americké mládeže a každé jeho použití se stalo chtě nechtě další propagací výrobku.

Předpokládám, že si tuhle pitomost pamatujete – ale určitě ano, protože je mi jasné, že odmítavé poznámky k onomu sloganu byly nejostřejší v periodikách, pro která se pokoušíte psát, a musel jste na to mnohokrát narazit.

Objevily se další reklamy tohoto druhu a měly stejný úspěch. A v tom jsem to pochopil. Azazel upravil Gottliebovi okruh mysli, který mu dával schopnosti psát tak, aby oslovil veřejnost, protože je však malý a bezvýznamný, nebyl schopen vyladit Gottliebovu mysl

dostatečně jemně na to, aby se dar týkal pouze románů. Dost možná Azazel ani nevěděl, co to román je.

A vlastně, vadilo to vůbec?

Nemohl bych tvrdit, že byl Gottlieb příliš potěšen, když přišel domů a našel mě na prahu, ale nebyl tak hanebný, aby mě odmítl pozvat dovnitř. Konstatoval jsem, nutno říci, že s jistým uspokojením, že se mu nezdaří nepozvat mě na večeři, ačkoliv se snažil (dokonce bych řekl, že po zralé úvaze) mi toto uspokojení zkazit tím, že mi na delší čas svěřil do péče Gottlieba juniora. Byl to příšerný zážitek.

Když jsme pak byli sami v jídelně, otázal jsem se:

„Tak kolik neřádstva vydělláváš, Gottliebe?“

Káravě na mne pohlédl: „Neříkej tomu neřádstvo, Georgi. Je to neuctivé. Připouštím, že padesát tisíc ročně je neřádstvo, ale sto tisíc ročně plus slušné vedlejší příjmy, to už je finanční postavení.

A co víc, brzy si zařídím vlastní firmu a stanu se multimilionářem, na kterézto úrovni už peníze získávají účinnost – nebo sílu, ale to už je totéž. Se svou mocí budu například schopen odstavit Feinberga. To ho naučí oslovovat mě výrazy, jaké by nepoužil žádný gentleman. Nevíš čistě náhodou, Georgi, co by to mohlo znamenat 'šmendrik'?“

V tom jsem mu nemohl pomoci. Znám spoustu jazyků, ale urdština mezi nimi není. Pravil jsem: „Takže jsi zbohatl?“

„A plánuji zbohatnout ještě daleko víc.“

„V tom případě, Gottliebe, snad smím zdůraznit, že se to stalo až tehdy, co jsem se s tebou dohodl, že z tebe udělám boháče, a ty jsi mi na oplátku slíbil, že mi dáš polovinu svých zisků.“

Gottlieb svraštil obočí: „Dohodli jsme se? Opravdu?“

„No ano. Připouštím, že na takovéhle věci se snadno zapomíná, ale naštěstí to mám černé na bílém… za prokázané služby… podpis… notářské ověření, všechny náležitosti. A náhodou mám s sebou fotokopii té smlouvy.“

„Aha. Smím si ji tedy prohlédnout?“

„Zajisté. Ovšem zdůrazňuji, že je to pouze fotokopie, takže kdyby se ti nešťastnou náhodou stalo, že bys ji samou dychtivostí

důkladně zblízka prozkoumat roztrhal na kousíčky, stále ještě uschovávám na bezpečném místě originál.“

„To je moudré opatření, Georgi, ale neboj se. Jestli je všechno tak, jak říkáš, neupřu ti ani tečku – ba ani cent. Jsem zásadový člověk a ctím všechny psané závazky.“

Podal jsem mu fotokopii a on ji pečlivě studoval. „Aha,“ řekl nakonec, „už si vzpomínám. Ovšem. Ale je tu jedna maličkost…“

„Jaká?“ zeptal jsem se.

„No, tenhle papír se týká mých zisků jakožto spisovatele. Já nejsem spisovatel, Georgi.“

„Chtěl jsi být a můžeš být, kdykoliv si sedneš k psacímu stroji.“

„Jenže já už nechci, Georgi, a nehodlám si sedat k psacímu stroji.“

„Ale velké romány znamenají nesmrtelnou slávu. Co ti mohou přinést tvé slabomyslné slogany?“

„Moře a moře peněz, Georgi, a velkou firmu, kterou budu mít a která bude zaměstnávat mraky mizerných pisálků reklam, jejichž životy budu svírat v ruce. Měl něco takového Tolstoj? Nebo del Rey?“

Nemohl jsem tomu uvěřit. „A po tom všem, co jsem pro tebe udělal, mi odmítáš dát třeba jen jediný měďák kvůli jedinému slovíčku v naší slavnostní dohodě?“

„Nepokoušel ses někdy psát, Georgi? Já sám bych situaci nedokázal slovy vykreslit jasněji a výstižněji. Mé zásady mě nutí držet se textu smlouvy a já jsem zásadový člověk.“

Z tohoto postoje už neustoupil a já jsem dospěl k závěru, že by bylo marné vytahovat na světlo záležitost těch jedenácti dolarů, které jsem utratil za náš předchozí společný oběd.

O čtvrťáku spropitného nemluvě.

George vstal a odešel. Udělal to s tak přesvědčivým zoufalstvím, že jsem se nedokázal přimět k návrhu, aby si nejprve zaplatil svou část pití. Požádal jsem o účet a zjistil jsem, že zní na dvaadvacet dolarů.

Obdivoval jsem Georgeovu pečlivou aritmetiku, s jakou si kompenzoval finanční ztráty, a cítil jsem povinnost ponechat půldolar spropitného.

Zlo, jež pochází z pití

„Zlo, jež pochází z pití," řekl George s pohledem silně ovlivněným alkoholem, „lze jen těžko odhadnout."

„To neplatí, pokud jste střízlivý," odvětil jsem.

Vrhl na mne svýma světle modrýma očima pohled dílem vyčítavý, dílem rozhořčený. „A kdy jsem nebyl?"

„Od té doby, kdy jste se narodil," řekl jsem, ovšem ihned jsem si uvědomil, že se vůči němu dopouštím nespravedlnosti, a spěšně jsem dodal: „Tedy, když vás přestali kojit."

„Pokládám to za jeden z vašich nepovedených pokusů o humor," pravil George a s odzbrojující roztržitostí zdvihl ke rtům můj drink, usrkl a znovu jej postavil na stůl; i nadále jej ovšem svíral železným stiskem.

Nechal jsem to plavat. Brát Georgeovi drink vyšlo zhruba nastejno jako brát kost hladovému buldokovi.

„Při své poznámce," pokračoval on, „jsem měl na mysli jednu mladou ženu, jménem Ishtar Mistiková, o kterou jsem se jaksi strýčkovsky zajímal."

„Neobvyklé jméno," poznamenal jsem.

„Ale přiléhavé, neboť Ištar je jméno babylonské bohyně lásky a Ishtar Mistiková byla opravdová bohyně lásky – potenciálně ovšem."

Ihstar Mistiková (vyprávěl George) byla to, čemu říkáte kus, pokud máte vrozenou tendenci k nedoceňování. Měla klasicky krásnou tvář s dokonalými rysy, ověnčenou aureolou zlatých vlasů, tak jemných a jiskřivých, že skutečně vypadaly jako svatozář. Její postavu bylo možno přirovnat jedině k postavě Afroditině. Byla vlnivá a krásná; kombinace pevnosti a poddajnosti, sevřená v dokonalou formu.

Asi se, díky svému scestnému myšlení, divíte, jak to, že jsem si tolik vědom hmatatelnosti jejích půvabů, avšak ujišťuji vás, že je to

dálkový odhad, který je výsledkem mé celkové zkušenosti v takových věcech, nikoliv přímou účastí v tomto zvláštním případu.

I oblečená by se lépe vyjímala na prostřední dvoustraně než to, co byste kdy mohl najít v obyčejnějším provedení v magazínech, věnovaných uměleckým obrázkům takových věcí. Úzký pas, lemovaný dole i nahoře tak vyrovnanou bujností, jakou si nedovedete představit, pokud jste ji neviděl; dlouhé nohy, půvabné paže, každý pohyb vědomě úchvatný.

A ačkoliv mohl stěží být někdo tak necitlivý, aby vyžadoval něco víc, než fyzickou dokonalost, Ishtaře nechyběl ani důvtip a bystrá mysl, neboť ukončila studium na Columbijské univerzitě s vyznamenáním – i když by člověk oprávněně mohl předpokládat, že se profesor při zkoušení Ishtar Mistikové mohl nechat pohnout k tomu, aby se při pochybnosti o jejích vědomostech přiklonil ke známce v její prospěch. Od té doby, co vy sám jste profesorem, starouši, mám, aniž bych se tím chtěl dotknout vašich citů, o tomto povolání všeobecně nízké mínění.

Při tom všem by se ovšem dalo čekat, že Ishtar bude mít kolem sebe spoustu mužů na výběr a bude jejich řady každý den doplňovat čerstvou dávkou. Občas mě vskutku napadlo, že pokud si mě někdy vybere, vynasnažím se přijmout výzvu bez ohledu na svou ryze gentlemanskou úctu k něžnému pohlaví, jenže musím přiznat, váhal jsem dát jí tento fakt najevo.

Neboť pokud měla Ishtar nějakou chybičku, tak tkvěla v jejích tělesných rozměrech. Nepřevýšila metr osmdesát o víc, než o pár centimetrů, její hlas, když se blížila, připomínal trubačskou fanfáru a bylo o ní známo, že se postavila mohutnému pobudovi, který si na ni příliš dovoloval, zvedla ho a mrštila jím přes notně širokou ulici přímo na kandelábr.

Strávil půl roku v nemocnici.

Na straně mužské populace se tedy vyskytovala jistá neochota k pokusům o sblížení, dokonce i k těm nejuctivějším. Nepopiratelný impuls tak učinit byl vždy potlačen dlouhými úvahami o tom, zda je takový pokus fyzicky bezpečný. Dokonce i já sám, ač jsem statečný jako lev – přece mě znáte – jsem se přistihl, že si představuji

možnost skončit s polámanými kostmi. Takto, abych citoval, z nás všech obavy udělaly zbabělce.

Ishtar dobře chápala situaci a hořce si na ni stěžovala. Tu chvíli si velice dobře pamatuji. Byl nádherný pozdně jarní den a my jsme usedli na lavičku v Centrálním parku. Při té příležitosti, pokud si vzpomínám, zapomněli nejméně tři běžci, provozující jogging, vybrat zatáčku, když se otáčeli po Ishtaře, a rozbili si nos o strom.

„Nejspíš zůstanu celý život starou pannou," řekla a rozkošně vykroužený spodní ret se jí chvěl. „Vypadá to, že se o mne nikdo nezajímá, vůbec nikdo. A už mi bude brzy pětadvacet."

„Víte, má… má drahá," odpověděl jsem a opatrně se k ní natáhl, abych ji jemně poklepal po ruce, „mládenci jsou naplnění bázní před vaší dokonalostí a necítí se být vás hodni."

„To je směšné," řekla dostatečně silně na to, aby se vzdálení chodci pátravě ohlédli. „Pokoušíte se mi prostě naznačit, že je děsím. Aspoň tak nějak na mne ti hlupáci civí, když jsme si představeni, a mnou si prsty, když jim podám ruku, což mi vždycky prozradí, že z toho zase nebude nic. Jen řeknou: 'Bylo mi potěšením, že jsem vás poznal,' a rychle mizí."

„Musíte je povzbudit, drahá Ishtar. Musíte se dívat na muže jako na křehkou květinu, jež může náležitě kvést pouze pod teplem vašeho úsměvu. Nějak mu musíte naznačit, že jste přístupná dvoření a zdržet se jakýchkoliv pokusů popadnout ho za límec, přerazit mu čelist nebo mu otlouci hlavu o zeď."

„To jsem nikdy neudělala," odpověděla nazlobeně. „Ani náhodou! A jak, u všech čertů, myslíte, že mám dávat najevo přístupnost? Usměju se a řeknu: 'Těšilo mě,' ne? A vždycky říkám: 'To je dneska krásně,' i když třeba není."

„To nestačí, má drahá. Musíte se muži jemně zavěsit pod paži. Můžete ho štípnout do tváře, pocuchat mu vlasy, dotýkat se vybraně jemně a nenápadně jeho prstů. Takové drobnosti signalizují jistý zájem, jistou ochotu z vaší strany účastnit se přátelských objetí a polibků."

Ishtar se zatvářila kysele. „To nejde. To prostě nemůžu. Byla jsem vychovaná tím nejpřísnějším způsobem. Pro mne je prostě nemožné chovat se jinak než co nejzdvořileji. Musí to být muž, kdo

projeví iniciativu, a i potom se musím chovat co nejzdrženlivěji. To mě učila matka.“

„Tak to dělejte, když se vaše matka nedívá.“

„Já nemůžu. Já jsem… já mám příliš velké zábrany. Proč za mnou muž prostě… prostě nepřijde?“ Začervenala se při nějaké myšlence, jež ji zjevně při těch slovech napadla, a svou velkou, avšak dokonale tvarovanou rukou se chytila za srdce. (Zajímalo by mě, ryze teoreticky, jestli věděla, jakou výsadu v tom okamžiku její ruka měla.)

Myslím, že to bylo slovo „zábrany“, které mi vnuklo nápad. Řekl jsem: „Ishtar, děvče, už to mám. Vy si musíte dopřát trochu alkoholických nápojů. Je spousta takových, které příjemně chutnají a zdravě osvěžují. Kdybyste pozvala nějakého mladého muže, aby s vámi sdílel několik gin-fizzů, Bílých paní nebo jiných z té spousty drinků, které se mi právě vybavují, zjistila byste, že vaše zábrany bleskově zmizí a jeho také. On si tak dodá odvahy udělat vám návrh, který by žádný gentleman dámě neudělal, a vy si dodáte odvahy se chichotat, až navrhne, abyste navštívili známý hotel, kde by vás matka nenašla.“

Ishtar si povzdechla:

„Jak by to bylo nádherné, ale takhle to nepůjde.“

„Ale půjde. Prakticky každý muž vás na skleničku rád doprovodí. Kdyby váhal, navrhněte, že to zaplatíte. Ani jeden jakkoliv důstojný muž neodmítne drink, když dáma nabídne…“

Přerušila mě: „V tom to není. Problém je se mnou. Nemůžu pít.“

Něco takového jsem ještě neslyšel. „To jen otevřete pusu, drahoušku, a…“

„Já vím. Můžu pit – tedy spolknout tekutinu. Ale jde o to, jak to na mne působí. Já po alkoholu úplně ztuhnu.“

„Nebudete pít tolik, aby…“

„Já úplně ztuhnu po jediné skleničce, pokud se mi po ní ovšem neudělá zle a nezačnu zvracet. Zkoušela jsem to mnohokrát a nesnesu víc, než tu jednu skleničku, jenže jakmile ji mám v sobě, opravdu nejsem v náladě na… víte, na co. Myslím, že je to nějaká vada metabolismu, ovšem matka tvrdí, že je to dar nebes, určený k

tomu, aby mě udržel ctnostnou přes nástrahy hříšných mužů, kteří by se mě pokusili zbavit mé čistoty.“

Musím se přiznat, že jsem na okamžik zůstal úplně zkoprnělý při představě, že by někdo skutečně nacházel užitek v neschopnosti oddávat se potěšení, pocházejícímu z vinných hroznů. Avšak myšlenka na takovou zvrácenost mě jen utvrdila v původním rozhodnutí a uvrhla mě do takového stavu lhostejnosti k nebezpečí, že jsem skutečně stiskl Ishtařina pružná ramena a řekl:

„Děvče, nechte to na mně. Já všechno zařídím.“

Věděl jsem přesně, co musím udělat.

Bezpochyby jsem se vám nikdy nezmínil o svém příteli Azazelovi, jelikož v tomto směru jsem naprosto diskrétní – vidím, že se chystáte protestovat, že o něm víte, a vzhledem k vaší všeobecné pověsti, že pohrdáte pravdou (pokud to tak smím říci bez jakéhokoliv záměru uvádět vás do rozpaků), tím nejsem nijak překvapený.

Azazel je démon obdařený magickými silami. Malý démon. Ve skutečnosti je pouhé dva centimetry vysoký. To je ovšem dobře, protože tím více dychtí po tom, aby demonstroval svou nepostradatelnost a schopnost pomoci někomu jako mně, kterého s potěšením pokládá za nižší bytost.

Ozval se na mou výzvu jako vždy, ovšem je zbytečné, abyste po mně loudil podrobnosti metody, kterou používám, chci-li ho zpřítomnit. Bylo by nad možnosti vašeho slabého mozku (bez urážky) udržet nad ním kontrolu.

Dorazil značně rozladěný. Sledoval právě zřejmě něco na způsob sportovního utkání, na něž vsadil skoro sto tisíc zakini a tvářil se poněkud otráveně, že si nebude moci ověřit výsledek. Vytkl jsem mu, že peníze jsou neřádstvo a že byl přenesen do tohoto vesmíru, aby pomáhal inteligentním bytostem v nouzi, a ne aby hromadil bezcenné zakini, které mimochodem může lehce ztratit v příští sázce, i kdyby je teď nakrásně vyhrál; o tom se nedá pochybovat.

Zprvu ani tyto racionální a neoddiskutovatelné důvody nepohnuly tím zatraceným stvořením, jehož hlavním povahovým rysem je nechutná tendence k sobectví, a tak jsem mu nabídl

čtvrtdolar. Hliník je, tuším, prostředkem směny v jeho světě, a třebaže není mým záměrem podporovat v něm očekávání materiálních náhrad za nepatrnou pomoc, kterou mi může poskytnout, usoudil jsem, že čtvrťák pro něho bude daleko víc, než nějakých sto tisíc zakini. On následně velkodušně připustil, že mé zájmy jsou mnohem důležitější než jeho vlastní. Jak vždycky říkám, síla rozumu se nakonec musí prosadit.

Vysvětlil jsem mu Ishtařiny potíže a Azazel prohlásil:

„Aspoň jednou jsi mi předložil rozumný problém.“

„Samozřejmě,“ odvětil jsem. Konečně, jak víte, nejsem nerozumný člověk. Potřebuji pouze vlastní cestu k uspokojení.

„Ano,“ rozebíral Azazel situaci. „Metabolismus vašeho bídného druhu nezpracovává alkohol příliš efektivně, takže se meziprodukty hromadí v krevním oběhu, a to s sebou přináší nepříjemné příznaky intoxikace – to je slovo příslušně odvozené, jak mě ujišťuje studium vašich slovníků, z řeckého slova, znamenajícího 'jed uvnitř'.“

Ušklíbl jsem se. Současní Řekové, jak jistě víte, přidávají do svého vína kalafunu, zatímco Řekové starověcí ho ředili vodou. Nebylo divu, že mluvili o 'jedu uvnitř', když otrávili víno už před pitím.

Azazel pokračoval:

„Bude třeba jenom příslušně upravit enzymy tak, aby rychle a spolehlivě rozložily alkohol do podoby dvouuhlíkového fragmentu, který je metabolickým produktem při metabolismu tuků, uhlohydrátů a bílkovin, a po opilosti nebude ani stopy. Alkohol se tak pro ni stane výživnou potravou.“

„My se ale musíme dostat na určitou úroveň opilosti, Azazeli; ovšem jen takovou, aby vyvolala zdravou lhostejnost k nesmyslným předsudkům, naučeným na mateřském klíně.“

Zdálo se, že mi ihned porozuměl. „Ano, ovšem. Něco o matkách vím. Vzpomínám si, jak mi moje třetí matka vždycky říkávala: 'Azazeli, nesmíš nikdy mrkat mžurkami před mladými malobe,' když…“

Opět jsem ho přerušil: „Můžeš zařídit přechodnou slabou akumulaci, aby se vytvořil maličký stupeň veselosti?“

„Snadno," opáčil Azazel a nepěkným gestem hrabivosti sbalil čtvrťák, který jsem mu dal a který, jen tak na okraj, byl větší než on sám.

Ani ne za týden jsem měl příležitost Ishtar vyzkoušet. Bylo to v hotelovém baru v centru města, kde ozařovala okolí takovou měrou, až si několik štamgastů nasadilo černé brýle a jen němě zíralo.

Zahihňala se: „Co tu vlastně děláme? Víte, že nemůžu pít."

„Tohle nebude drink, děvče, žádný drink. Je to jen mátová limonáda. Bude vám chutnat." Už jsem všechno zařídil předem a teď jsem objednal Lučního koníka.

Zlehka usrkla. „Oh, to je dobré," pak se zaklonila a nenuceně si nechala tekutinu stéci do krku. Zvolna si svým krásným jazykem přejela stejně krásné rty a zaškemrala: „Mohu dostat ještě jednu?"

„Samozřejmě," řekl jsem bodře. „Tedy mohla byste mít, nebýt toho, že jsem si, jak se zdá, hloupě zapomněl peněženku…"

„Oh, já to zaplatím. Mám spoustu peněz."

Vždycky říkám, že krásná žena nestojí nikdy tak vysoko, jako když se sehne, aby vzala peněženku z kabelky, kterou má položenou na zemi u nohou.

Za těchto okolností jsme popíjeli volně. Alespoň ona. Vypila dalšího Lučního koníka, pak vodku, pak dvojitou whisky se sodou a pár dalších věcí a ani potom na ní nebylo vidět ani nejmenší známku opilosti. Nicméně její okouzlující úsměv byl opojnější než cokoliv, co vybumbala. „Cítím se tak krásně," řekla, „a je mi tak teplo a jsem tak připravená, jestli víte, co tím myslím."

Myslel jsem si, že vím, ale nepřál jsem si skočit po hlavě do žádných ukvapených závěrů. „Nemyslím, že by se to vaší matce líbilo." (Testovací balónek.)

Odpověděla: „Co o tom moje matka ví? Nic! A co se dozví? Nic!" Zkoumavě se na mě podívala, pak se předklonila a zvedla mou ruku ke svým dokonalým rtům. „Kam bychom mohli jít?" zeptala se.

Nuže, příteli, víte, co si o takových situacích myslím. Odmítnout mladou dámu, která s vroucí jemností žádá o prostou přízeň, není něco, co bych dělal rád. Byl jsem vychován k tomu,

abych se za všech okolností choval jako gentleman. Avšak v tomto případě mi hlavou blesklo několik myšlenek.

Předně, i když tomu sotva budete věřit, jsem už poněkud – jen trochu, ovšem – za svými nejlepšími lety a žena tak mladá a silná jako Ishtar by k uspokojení potřebovala nějaký čas, pokud mi rozumíte. A pak, kdyby měla vzpomínat, co se stalo a rozhodla se nést to nelibě a cítit se, jako bych ji využil, mohly by z toho plynout nepříjemné následky. Byla impulzivní stvoření a mohla by mi přivodit řadu zlomenin a pohmožděnin, než bych měl vůbec šanci jí něco vysvětlit.

Navrhl jsem tedy procházku k mému bytu a vzal jsem to s ní oklikou. Čerstvý večerní vzduch jí vyčistil hlavu od vášně a já byl v bezpečí.

Jiní nebyli. Nejeden mladík mi přišel o Ishtar vyprávět, neboť, jak víte, něco v laskavé důstojnosti mého chování budí důvěru. V baru to bohužel nikdy nebylo, protože dotyční muži se tvářili, že se alespoň na čas barům zdaleka vyhýbají. Obvykle se pokoušeli soutěžit s Ishtar, kdo vypije víc – jen chvilku – s nešťastnými výsledky.

„Jsem si naprosto jistý," říkal mi jeden z nich, „že měla ukrytou hadičku, která vedla z koutku úst do sudu pod stolem, ale vystopovat jsem to nedokázal. Jestli si ovšem myslíte, že tohle něco bylo, měl jste tam být později."

Ten chudák byl přepadlý hrůznou zkušeností. Pokoušel se mi to vylíčit, ale nedokázal ze sebe takřka vypravit souvislé slovo. „Ty nároky," opakoval neustále znovu a znovu. „Nenasytitelné! Neukojitelné!"

Byl jsem rád, že jsem měl natolik dobrý instinkt, abych se vyhnul tomu, co i muži v plné síle přežili jen stěží.

Jistě chápete, že jsem Ishtar tou dobou neviděl příliš často. Měla spoustu práce – přesto jsem mohl sledovat, že konzumovala zásoby vhodných mužů příšerným tempem. Dříve nebo později musela rozšířit svůj rajón. Bylo to dřív než brzy.

Navštívila mě jednoho rána, když už se chystala odjet na letiště. Byla ještě hezčí než kdy jindy, vzedmutější a překypující ve

všech možných rozměrech. Nic z toho, čím prošla, na ní nezanechalo stopy, spíš byla ještě víc „šik“.

Z kabelky vybalila láhev. „Rum,“ řekla. „Pijou to dole v karibské oblasti a je to ohromně jemné a chutné.“

„Odjíždíte do karibského zálivu, drahá?“

„Ano, a ještě na jiná místa. Zdejší muži mají podle mne malou vytrvalost a slabého ducha. Jsem z nich hrozně zklamaná, ačkoliv i s nimi jsem zažila okamžiky vrcholného dobrodružství. Jsem vám nesmírně vděčná, Georgi, že jste mi to umožnil. Podle všeho to začalo, když jste mě poprvé pozval na tu mátovou limonádu. Je ostuda, že jsme my dva…“

„Nesmysl, děvče. Já to dělám z lidumilnosti. Na sebe vůbec nemyslím.“

Vtiskla mi na tvář polibek, který pálil jako kyselina sírová, a zmizela. Povytáhl jsem důležitě obočí, ale tentokrát mi lichotilo, že má žádost Azazelovi přinesla něco, co skončilo šťastně, neboť Ishtar, která byla díky dědictví finančně nezávislá, si mohla nyní dopřávat neomezeně a bez újmy svého nelíčeného nadšení pro alkoholické i mužské potěšení.

Nebo jsem si to aspoň myslel.

Uběhl asi tak rok, když jsem ji znovu uslyšel. Byla zpátky ve městě a telefonovala mi. Chvíli trvalo, než jsem poznal, kdo to je. Chovala se hystericky.

„Můj život je v tahu,“ vřeštěla. „Už ani vlastní matka mě nemá ráda. Nechápu sice, jak se to stalo, ale jsem si betonově jistá, že je to vaše vina. Kdybyste mě nezval na tu mátovou limonádu, vím, že by se nic takového nestalo!“

„Ale co se vlastně stalo, drahá?“ otázal jsem se roztřeseně. Ishtar, která na mne měla vztek, nebyla Ishtar, k níž by bylo radno se přibližovat.

„Pojďte sem. Já vám to ukážu.“

Na svou zvědavost jednou zajdu. Tenkrát jsem k tomu měl nebezpečně blízko. Nedokázal jsem se přemoci, abych se nevypravil do jejího domku na okraji města. Moudře jsem si ponechal otevřené hlavní dveře. Když se objevila s řeznickým nožem v ruce, otočil jsem

se a prchal rychlostí, na niž bych byl pyšný i za mladých let. Ona naštěstí, vzhledem k svému stavu, nebyla schopná mě pronásledovat.

Krátce nato znovu odjela, a pokud vím, nikdy už se nevrátila. Žiju v hrůze, že to jednoho dne udělá. Ishtary Mistikové tohoto světa nezapomínají.

Vypadalo to, že George své vyprávění ukončil.

„Ale co se jí vlastně stalo?“

„Nevíte? Její biochemie byla nařízena na účinné štěpení alkoholu na dvouuhlíkový fragment, který byl východiskem pro metabolizmus tuků, uhlohydrátů a bílkovin. Alkohol pro ni byl výživnou stravou. A ona pila jako duha – neuvěřitelně. A to všechno prošlo metabolickým řetězcem až k dvouuhlíkovému fragmentu a odtud zase metabolickými procesy až k tuku. Jedním slovem řečeno, ztloustla; dvěma slovy: příšerná obezita. Celá ta nesmírná krása se rozpínala a vrstva po vrstvě se nafoukla sádlem.“

George potřásl hlavou v hrůze smíšené s lítostí a dodal:

„Zlo, jež pochází z pití, se dá jen těžko odhadnout.“

Čas k psaní

George poznamenal: „Jednou jsem znal někoho, kdo byl trochu jako vy.“

Seděli jsme u okna malé restaurace, kam jsme si zašli na oběd, a George hleděl zasněně ven.

„To je úžasné,“ odpověděl jsem. „Já bych si skoro myslel, že jsem unikát.“

„To také jste,“ souhlasil George. „Ten muž, o kterém jsem se zmínil, byl jen trochu jako vy. Protože ve schopnosti škrábat, škrábat a škrábat, zatímco máte úplně vypnutý mozek, se vám nikdo nevyrovná.“

Namítl jsem: „Já používám textový editor.“

„Použil jsem sice slovo 'škrábat',“ pravil George vznešeně, „ale opravdový spisovatel by pochopil, že je to metafora.“ Odmlčel se nad svou čokoládovou zmrzlinou, aby dramaticky povzdychl.

To bylo neklamné znamení. „Budete mi vyprávět zase jednu z vašich fantazií o Azazelovi, že, Georgi?“

Opovržlivě na mne pohlédl. „Vy jste fantazíroval tak dlouho a tak špatně, že už ani nepoznáte zvuk pravdy, když ji slyšíte. Ale to nevadí. Je to příliš smutná historka, než abych vám ji vyprávěl.“

„A kromě toho se k tomu beztak chystáte, že?“

George znovu vzdychl.

Támhleta autobusová zastávka venku (řekl George) mi připomněla Mordechaie Simse, jenž si vydělával na průměrné živobytí zaplňováním nekonečných archů papíru rozličným literárním brakem. Ne ovšem v takovém množství jako vy a ne takovým brakem, protože on je jako vy jen trochu. Abych mu nekřivdil, náhodou jsem četl jeden z jeho výplodů a připadalo mi to tak tak. Nechci urazit vaše cítění, ale vy jste ani tohoto stupně nikdy nedosáhl – aspoň co vím z doslechu, protože jsem se nikdy v mysli nesnížil natolik, abych četl vaše knihy.

Mordechai se od vás lišil ještě v jednom ohledu; byl strašně netrpělivý. Pozorujte se támhle v tom zrcadle; za předpokladu, že nemáte námitek proti tomu, abyste si připomněl, jak vypadáte, a podívejte se, jak tu nedbale sedíte, jednu ruku přes opěradlo židle a zbytek zhroucený do náhodné beztvarosti. Člověk by si skoro myslel, jak vás tak vidí, že se vás vůbec netýká, jestli váš denní limit náhodnými znaky popsaného papíru bude splněn nebo ne.

Mordechai nebyl takový. Vždycky si byl vědom svých termínů – a žil v neustálé obavě, že je prošvihne.

Obědvával jsem s ním tehdy pravidelně každé úterý a on míval sklon ošklivit mi celý zážitek svým žvaněním. „Musím hodit ten kousek na poštu nejpozději zítra ráno," říkával, „a přitom musím napřed trochu projít další a nemám právě vůbec čas. Kde jsou, sakra, s tím účtem? Proč se ten vrchní neukáže? Co tam v té kuchyni dělají? Pořádají mistrovství plavání v omáčce nebo co?"

Vždycky byl zvlášť netrpělivý, když šlo o účet, a já jsem se obával, že se splaší, odejde a nechá na mně, abych se nějak vyhnul placení. Musím mu přičíst k dobru, že se to nikdy nestalo, nicméně vědomí, že se to stát může, mi kazívalo požitek z jídla.

Nebo se podívejte ven na protější autobusovou zastávku. Už na ni hledím čtvrt hodiny. Zjistíte, že za tu dobu nejel žádný autobus, že je větrný den a ve vzduchu podzimní mrazík. Vidíme vyhrnuté límce, ruce vražené do kapes, nosy zčervenalé nebo promodralé, nohy podupávající pro zahřátí. Nevidím ale na nástupišti žádné protesty, žádné pěsti, hněvivě hrozící k nebesům. Všichni tihle čekající jsou nespravedlností života uvrženi do pasivity.

Ne tak Mordechai Sims. Kdyby on byl na téhle zastávce, vrhal by se do vozovky a obhlížel vzdálený obzor, zda neuzří alespoň náznak vozidla, vrčel by, brblal a lomil rukama, vyzýval k masové demonstraci před radnicí a k případné defenestraci. Stručně řečeno, vyždímal by ze svých nadledvinek poslední zbytky adrenalinu.

Nesčíslněkrát se ke mně utekl se svými stížnostmi, přitahován, jako mnozí jiní, klidnou atmosférou způsobilosti a porozumění, kterou kolem sebe šířím.

„Já jsem neustále zaměstnán, Georgi," říkával překotně. On vždycky mluvil překotně. „To je ostuda, skandál, přímo zločin, jak se

proti mně svět spikl. Musel jsem zaskočit do nemocnice na nějaké běžné testy – sám Bůh ví, proč, leda snad, že si můj doktor bláznivě myslí, že si musí vydělat na živobytí – a řekli mi, ať přijdu v 9.40 k té a té přepážce.

Dorazil jsem tam samozřejmě přesně v 9.40 a na zmíněné přepážce stála cedulka s nápisem: 'Ordinační hodiny od 9.30'. Přesně takhle, Georgi, písmeno po písmenu. Za přepážkou ovšem nebyl nikdo.

Zkontroloval jsem si hodinky a obrátil se na chlapíka, který vypadal dost zločinecky na to, aby mohl být nemocničním zřízencem. 'Kde je,' zeptal jsem se ho, 'ten nevýslovný padouch, který má sedět za touhle přepážkou?'

'Ještě tu není,' konstatoval ten prachsprostý ničema.

'Tady je napsáno, že se ordinuje od 9.30.'

'Já myslím, že dřív nebo pozdějc někdo přijde,' odpověděl ten darebák se zvrhle netečným výrazem.

Byla to přece, koneckonců, nemocnice. Mohl jsem umírat. A staral se o to někdo? Ani náhodou! Právě nastával čas pro jeden důležitý článek, nad kterým jsem potil krev, něco, co mi mohlo vydělat dost peněz, abych zaplatil účet svému doktorovi (za předpokladu, že se nenaskytne lepší způsob, jak je utratit, což nebylo pravděpodobné). Staral se o to někdo? Nestaral. Až v 10.04 se tam někdo ukázal, a když jsem se vrhl k přepážce, ten mentálně retardovaný zmetek se na mě povzneseně zahledí a povídá: 'Musíte počkat, až na vás přijde řada.'“

Mordechai překypoval takovými historkami; o smečkách výtahů, které jeden vedle druhého pomaloučku stoupaly vzhůru, zatímco on čekal dole ve foyeru; o lidech, kteří obědvali od dvanácti do půl čtvrté a odjížděli na víkend už ve středu, kdykoliv s nimi potřeboval mluvit.

„Nevím, proč se někdo vůbec trápil tím, aby vynalezl čas, Georgi,“ říkával. „Čas je jen prostředek k tomu, aby umožnil vytvoření nebývalých metod plýtvání jím. Jsi si vědom toho, že kdybych ty hodiny, jež musím strávit čekáním kvůli pohodlnosti všelijakých příživnických pacholků, mohl věnovat psaní, zvýšil bych svou produkci o deset až dvacet procent? Jsi si dále vědom toho, že

by to navzdory trestuhodné lakotě nakladatelů znamenalo odpovídající vzrůst mých příjmů? – Kde jsou s tím zatraceným účtem?“

Nemohl jsem si pomoci, ale domníval jsem se, že by byl ušlechtilý čin pomoci mu k vyšším příjmům, zejména pokud by měl chuť vydat některé na mne. A co víc, měl nos na výběr prvotřídních podniků, do nichž jsme chodívali večeřet, a to hřálo mé srdce. – Ne jako tahle hospoda, starouši. Váš vkus je v daleko neuspokojivějším stavu, než by měl být, což je, jak už jsem říkal, poznat i z vašeho psaní.

Rozhýbal jsem svou mocnou mysl, abych našel způsob, jak mu pomoci.

Nemyslel jsem hned na Azazela. Tenkrát jsem na něho nebyl ještě příliš zvyklý; ostatně dvoucentimetrový démon je poněkud mimořádný zjev.

Nakonec mě však napadlo, že by stálo za to zjistit, zda by Azazel dokázal udělat něco s organizováním něčího času k psaní. Nevypadalo to pravděpodobně a mohlo se stát, že jenom promarním jeho čas, ale co znamená čas pro stvoření z jiného světa?

Provedl jsem nutný obřad, sestávající ze starobylých zaklínadel a zaříkání, abych ho vyvolal z místa, odkud pochází, ať už je to kdekoliv, a on se objevil. Spal. Jeho maličká očka byla zavřená a vycházelo z něho vysoké bzučení, které sílilo a sláblo nepravidelným a nepříjemným způsobem. Nejspíš to byl ekvivalent lidského chrápání.

Nebyl jsem si jistý, jak mám postupovat při probouzení, a nakonec jsem se rozhodl kápnout mu kapku vody na žaludek. Měl dokonale kulaté bříško, víte, jako by spolkl kuličkové ložisko. Nemám ani nejmenší ponětí, jestli je to v jeho světě běžné, ale když jsem se mu o tom jednou zmínil, vyžádal si vysvětlení, co to je kuličkové ložisko, a pak, když jsem mu to objasnil, vyhrožoval mi, že mě zapulnikluje. Nevím, co to znamená, ale z tónu jeho hlasu soudím, že něco nepříjemného.

Kapka vody ho probudila a on byl nemožně otrávený. Vykládal stále něco o polovičním utopení a pustil se do únavných detailů metody probouzení někoho ve svém světě. Bylo to něco jako tanec a

okvětní plátky růží, nevtíravá hudba zdálky a dotek prstů okouzlujících tančících dívek. Řekl jsem mu, že v našem světě na sebe stříkáme zahradnickou hadicí, a on poznamenal něco o ignorantských barbarech. Konečně vychladl natolik, aby mi dovolil říci, o co kráčí.

Vylíčil jsem mu situaci a čekal jsem, že bez okolků vychrlí pár slov nějakého brebentění a to bude všechno.

Nic takového neudělal. Místo toho se zatvářil vážně a řekl:

„Podívej, ty po mně chceš, abych se vrtal v zákonech pravděpodobnosti."

Potěšilo mě, že pochopil situaci. „Přesně tak," řekl jsem.

„Ale to není jednoduché."

„Ovšemže ne," odvětil jsem. „Cožpak bych tě žádal o pomoc, kdyby to bylo jednoduché? Kdyby to bylo jednoduché, udělal bych to sám. Jenom když to není jednoduché, musím zavolat někoho schopnějšího, jako třeba tebe."

Je to ovšem nechutné, avšak nezbytné, když máte co dělat s démonem, který je stejně citlivý na svou velikost i na své panděro tvaru kuličkového ložiska.

Moje logika ho zjevně uspokojila, a tak řekl: „No, netvrdím, že je to nemožné."

„Dobře."

„Bude to vyžadovat, abych zasáhl do Jinwhipperova kontinua vašeho světa."

„Přesně tak. Bereš mi slova přímo z úst."

„To, co budu muset udělat, je zavést několik uzlových bodů do interakce kontinua s tvým přítelem, tím s termíny. Mimochodem, co jsou to ty termíny?"

Pokusil jsem se mu to vysvětlit a on řekl s lehkým povzdechem: „Aha, ano, my máme také takové věci v našich éteričtějších projevech afektu. Necháš projít termín a drahá stvořeníčka nevědí, kdy s afekty skončit. Vzpomínám si, jak jednou…"

Ale ušetřím vás choulostivých detailů jeho bezvýznamného intimního života.

„Jediný zádrhel je," prohlásil nakonec, „že jakmile zavedu uzlové body, už je nebudu moci zrušit."

„Proč ne?"

Azazel s perfektně hranou nedbalostí odvětil: „Obávám se, že je to prostě teoreticky nemožné."

Tomu jsem vůbec nevěřil. To jenom ten zatracený mrňavý nedovzdělanec nevěděl jak. Protože však dostatečně dobře věděl, jak by mi mohl znepříjemnit život, nedal jsem mu najevo, že jsem jeho šarádu prohlédl, jen jsem řekl: „Nebudeš je muset rušit. Mordechai netouží po ničem jiném, než po prodloužení doby, po kterou by se mohl věnovat psaní, a jakmile ji získá, bude se životem naprosto spokojený."

„V tom případě to provedu."

Věnoval se tomu dlouhou dobu. Vypadalo to tak, jak to obvykle kouzelníci dělávají, pouze se chvílemi zdálo, že se jeho ruce v delších nebo kratších intervalech zamihotaly a staly neviditelnými. Byly ostatně tak malé, že se i za normálních okolností dalo těžko říci, kdy byly či nebyly viditelné.

„Co děláš?" ptal jsem se, ale Azazel jen zavrtěl hlavou a rty se mu pohybovaly, jako by počítal.

Potom, zjevně hotov, si lehl naznak na stůl a ztěžka oddechoval.

„Hotovo?" otázal jsem se.

Přikývl a řekl: „Doufám, že jsi poznal, že jsem víceméně natrvalo snížil jeho entropický kvocient."

„Co to znamená?"

„To znamená, že věci v jeho okolí budou uspořádanější, než by se dalo předpokládat."

„Být spořádaný není nic špatného," poznamenal jsem. (Možná si to nemyslíte, starouši, ale vždycky jsem přísahal na pořádek. Mám přesně zapsaný každý centík, který vám dlužím. Jednotlivé položky jsou na nesčetných útržcích papíru, které mám tu a tam po bytě. Ty můžete dostat, kdykoliv budete chtít.)

Azazel odpověděl: „Ovšemže není nic špatného být spořádaný. Jenomže ve skutečnosti nelze porušit druhý termodynamický zákon.

Z toho plyne, že někde jinde musí být věci méně uspořádané, aby se udržela rovnováha.“

„Jakým způsobem?“ zeptal jsem se nejistě a zkontroloval si zip na kalhotách. (Opatrnosti není nikdy nazbyt.)

„Tak různě, skoro nepostřehnutelně. Rozšířil jsem efekt na celou sluneční soustavu, takže se srazí poněkud víc asteroidů, než bývá obvyklé, vybuchne pár sopek na Io a tak. Nejvíc se to dotkne Slunce.“

„Jak?“

„Odhaduji, že jeho teplota vzroste natolik, aby znemožnila život na Zemi o dva a půl milionu roků dřív, než kdybych do kontinua nezasahoval.“

Pokrčil jsem rameny. Co je to pár milionů let, když je v sázce možnost mít někoho, kdo za mne zaplatí účet za večeři, s tak příjemnou povahou, že ho člověk vždycky rád vidí?

Asi o týden později jsem zase jednou večeřel s Mordechaiem. Tvářil se dost vzrušeně, když odkládal kabát, a když přišel ke stolu, kde jsem trpělivě čekal se svým drinkem, zářivě se usmíval.

„Georgi,“ hlaholil, „já jsem prožil úplně neobvyklý týden.“ Aniž se díval, zdvihl ruku a vůbec se nezdál být překvapený, když se mu v ní ihned ocitl jídelní lístek. Abyste věděl, byla to restaurace, v jakých číšníci, strašně nadutí a panovační, nevydávají jídelní lístky bez žádosti v trojím vyhotovení spolupodepsané ředitelem podniku.

Mordechai pokračoval: „Georgi, všechno jde jako hodinky.“

Potlačil jsem spokojený úsměv. „Skutečně?“

„Když vejdu do banky, mám před sebou prázdné okénko a usměvavého pokladníka. Když přijdu na poštu, najdu prázdné okénko a… no, asi opravdu nebudeš čekat úsměv u poštovních zaměstnanců, ale aspoň mi vzali doporučený dopis skoro bez bručení. Autobusy přijíždějí, jakmile se postavím na zastávku, a sotva jsem včera ve špičce mávl rukou, hned jeden taxík zahnul a zastavil mi. Navíc luxusní typ vozu. Když jsem ho požádal, ať mě vezme na roh Páté a Devětačtyřicáté, dovezl mě tam a vypadal přitom, jako že zná všechny ulice ve městě. Dokonce mluvil anglicky. – Co si dáš, Georgi?“

Stačil mi letmý pohled na jídelní lístek. Byl na první pohled sestaven tak, abych ani já Mordechaie nijak nezdržoval. Ten odsunul svůj jídelní lístek stranou a pustil se rychle do objednávání pro nás oba. Všiml jsem si, že se ani nepodíval nad sebe, jestli tam číšník opravdu stojí. Zvykl si už předpokládat, že tam nějaký bude.

A byl.

Číšník si zamnul ruce, uklonil se a začal bleskově, ochotně a pohotově servírovat.

Řekl jsem Mordechaiovi: „Vypadá to, že máš ohromující štěstí, Mordechaji, kamaráde. Jak si to vysvětluješ?“

(Musím se přiznat, že jsem se přechodně zabýval myšlenkou na to, že bych ho přesvědčil o své zásluze. Koneckonců, kdyby to věděl, nezasypal by mě zlatem, tedy v dnešních úpadkových časech papírem?)

„Jednoduše,“ odvětil, nacpal si ubrousek za límec košile a popadl vidličku a nůž smrtícím stiskem, neboť Mordechai, se všemi svými přednostmi, nebyl jedním z vašich vybíravých žroutů.

„Není to štěstí. Je to nevyhnutelný důsledek působení náhody.“

„Náhody?“ řekl jsem uraženě.

„Samozřejmě,“ přikývl Mordechai. „Celý život jsem trávil snášením těch nejhorších sérií náhodných zdržení, jaká kdy svět viděl. Zákony náhody musí nutně způsobit, že ten nepřetržitý proud smůly bude jednou porušen, a to se stalo právě teď a bude to pokračovat až do konce mého života. Věřím tomu. Všechno je v rovnováze.“ Natáhl se ke mně a poklepal mi na hruď tím nejnepříjemnějším způsobem. „Spolehni se na to. Nemůžeš odporovat zákonům pravděpodobnosti.“

Celou dobu, co jsme jedli, strávil tím, že mě poučoval o zákonech pravděpodobnosti, o nichž, jak jsem si zcela jistý, věděl ve skutečnosti stejně málo jako vy.

Nakonec jsem se ho zeptal: „A opravdu máš teď víc času na psaní?“

„Samozřejmě,“ odpověděl. „Času k psaní mi přibylo odhadem asi o dvacet procent.“

„Takže tvůj výkon v odpovídajícím poměru stoupl také, že?“

„No," řekl poněkud nespokojeně, „obávám se, že ještě ne docela. Musím si, přirozeně, zvyknout. Ještě nejsem úplně zvyklý na to, že se mi všechno takhle daří. Ještě mě to vyvádí z míry."

Upřímně řečeno, mně vyvedený z míry nepřipadal. Zvedl ruku, a aniž by se díval, vyškubl účtenku z prstů vrchního, který se za ním právě zastavil. Zběžně ji přelétl očima a podal ji s kreditní kartou zpátky vrchnímu, který na ni skutečně čekal, a odklusal.

Celá večeře nám zabrala něco málo přes půl hodiny. Nebudu před vámi skrývat, že bych dal přednost civilizovaným dvěma a půl hodinám, se šampaňským na začátek, s brandy na závěr, s jedním či dvěma druhy dobrého vína mezi jednotlivými chody a kultivovanou konverzací pro vyplnění přestávek. Převážila ovšem skutečnost, že Mordechai získal dvě hodiny, které mohl strávit hrabáním peněz pro sebe, a tím do jisté míry i pro mne.

Shodou okolností jsem Mordechaie od té večeře neviděl asi tři týdny, nebo tak nějak. Nepamatuji si proč, ale nejspíš to byla jedna ze záležitostí, v nichž se střídavě odjíždí z města.

Každopádně jsem jednoho rána právě vypadl z kavárny, kam občas zajdu na rohlík a míchaná vejce, když tu jsem zahlédl Mordechaie na rohu asi o půl bloku dále.

Byl pošmourný den, ležel mokrý sníh – takový den, kdy se k vám prázdný taxík přiblíží jen proto, aby vám kalhoty ohodil tmavošedou břečkou, jak kolem vás prosviští s rozsvíceným nápisem „Mimo provoz".

Mordechai byl ke mně otočen zády a zvedal právě ruku, když k němu opatrně zajel prázdný taxík. K mému úžasu se Mordechai díval jinam. Taxikář zaváhal a pak se odloudal pryč, s rozčarováním vepsaným do předního skla. Mordechai zvedl ruku podruhé a úplně odnikud se najednou objevilo další taxi a zastavilo mu. On nastoupil, avšak, jak jsem mohl jasně slyšet i na tu vzdálenost dobrých čtyřiceti metrů, s takovou kolekcí kleteb, jaké není vhodné ani poslouchat pro člověka se slušným vychováním, za předpokladu, že se ve městě ještě někdo takový vyskytuje.

Ještě během dopoledne jsem mu zatelefonoval a domluvil jsem se s ním, že se sejdeme na pár koktejlů ve známém, přátelsky

vyhlížejícím baru, jenž svým názvem sliboval jednu „Šťastnou hodinu“ za druhou po celý den. Nemohl jsem se dočkat, protože jsem prostě musel slyšet jeho vysvětlení.

Chtěl jsem po něm, aby mi vysvětlil nadávky, které použil. – Ne, starouši, nemyslím lexikální význam, pokud se taková slova vůbec ve slovníku dají najít. Myslel jsem tím, co bylo důvodem k tomu, že je vůbec použil. Podle všeho by měl přece být nevýslovně šťastný.

Když vstoupil do baru, viditelné známky štěstí jsem na něm zrovna neshledal. Abych řekl pravdu, vyhlížel zřetelně uštvaně.

„Georgi, prosím tě, mávni na servírku, ano?“ řekl mi.

Byl to jeden z těch barů, kde jsou servírky oblečeny bez sebemenšího ohledu na teplotu, což samozřejmě zahřívalo mě. Ochotně jsem na ni mávl, přestože jsem věděl, že si mou gestikulaci vyloží pouze jako znamení, že si přeji objednat drink.

Ve skutečnosti si ji nevyložila nijak; prostě mě ignorovala a soustavně se ke mně obracela odhalenými zády.

Prohlásil jsem: „Vidíš, Mordechaji, jestli si přeješ obsluhu, budeš si ji muset zavolat sám. V můj prospěch se zákony pravděpodobnosti ještě nerozhýbaly, což je ostuda, protože už by bylo na čase, aby můj bohatý strýček umřel a vydědil svého syna v můj prospěch.“

„Ty máš bohatého strýčka?“ zeptal se Mordechai se zábleskem zájmu.

„Ne! A to dělá celou záležitost ještě nespravedlivější. Mávni, prosím tě, ať nám přinesou pití, ano?“

„K čertu s tím,“ zavrčel Mordechai nevrle. „To může počkat.“

Že by mělo pití čekat, mě ovšem netěšilo, nicméně má zvědavost byla v tomto okamžiku větší než žízeň.

„Mordechaji,“ začal jsem, „ty se tváříš nešťastně. Víš, dnes dopoledne jsem tě viděl, ačkoliv ty jsi neviděl mne. Ignoroval jsi prázdné taxi v takovém dni, kdy mají cenu své váhy ve zlatě, a když jsi sedal do druhého, klel jsi jak pohan.“

Mordechai vzhlédl: „Opravdu? Ti bastardi už mi jdou na nervy. Taxíky mě doslova obtěžuji. Pronásledují mě ve smečkách. Nemůžu se už ani podívat na provoz kolem sebe, aby mi aspoň jeden z nich

nezastavil. Vznášejí se nade mnou mraky číšníků. Obchodníci otevírají zavřené obchody, jakmile se přiblížím. Každý výtah se ke mně vrhne, jakmile vejdu do budovy, a čeká na mne v kterémkoliv podlaží jako věrný pes. V jakémkoliv myslitelném úřadě se v přijímacích kancelářích prodírám soustavně hordou přijímacích úředníků, úslužně cenících zuby. Nižší funkcionáři na všech úrovních státní správy existují jenom proto…“

To už jsem zase chytil dech. „Ale Mordechaji,“ přerušil jsem ho, „to máš přece kliku. Zákony pravděpodobnosti…“

To, co mi navrhl udělat se zákony pravděpodobnosti, bylo ovšem neuskutečnitelné, neboť existují i abstrakce, jež nemají odraz v realitě.

„Jenže, Mordechaji,“ připomněl jsem mu, „to všechno ti poskytuje víc času na psaní.“

„Neposkytuje,“ odsekl Mordechai důrazně. „Nemůžu psát vůbec.“

„Proč, proboha?“

„Protože jsem ztratil čas k přemýšlení.“

„Cože jsi ztratil?“ otázal jsem se, blízký mdlobě.

„Všechny ty chvíle čekání – ve frontách, na nárožích, v čekárnách – to byly okamžiky, kdy jsem přemýšlel, kdy jsem si představoval, co budu psát. Byl to pro mne důležitý čas přípravy.“

„To jsem nevěděl.“

„Já také ne, ale vím to teď.“

„Myslel jsem, že jsi takové čekací doby strávil kouřením, nadáváním a užíráním se.“

„Část té doby jsem takhle strávil. Po zbytek jsem přemýšlel. Dokonce i ten čas, kdy jsem spílal nespravedlnosti a osudu, byl užitečný, protože mě vybudil, vyplavil všechny zpěněné hormony do krevního oběhu, takže když jsem se dostal k psacímu stroji, nechal jsem své frustrace vyvřít ve velkém a mohutném bušení do klávesnice. Myšlení poháněl intelektuální motivaci a hněv poháněl emocionální motivaci. Dohromady se to realizovalo ve velkých blocích vynikajícího textu, pramenícího z temnot a pekelných ohňů mé duše. Co mám teď? Podívej!“

Lehce luskl palcem a prostředníčkem a v tu chvíli se na dosah ruky zhmotnila nádherně málo oděná slečna a zatrylkovala: „Čím posloužím, pane?“

Našlo by se toho dost, ale Mordechai pouze objednal nápoje pro nás dva.

„Myslel jsem,“ pokračoval chmurně, „že je to jenom věc přizpůsobení se nové situaci, ale teď už vím, že se tomu přizpůsobit nedá.“

„Můžeš odmítnout využít výhodu, kterou ti situace nabízí.“

„Myslíš? Viděl jsi mě ráno. Když odmítnu taxi, znamená to jen, že hned přijede další. Odmítnu padesátkrát a vždycky se vyskytne jedno, které bude čekat na padesátou první příležitost. Vyčerpává mě to.“

„No dobře, tak proč si prostě každý den nevyhradíš hodinu nebo dvě na přemýšlení pěkně v pohodlí své pracovny?“

„Ty jsi dobrý! V pohodlí své pracovny! Mně to dobře přemýšlí, jedině když přešlapuji na rohu ulice, sedím na kamenné lavici v průvanu v čekárně nebo umírám hlady ve špatně obsluhované jídelně. Potřebuji impulz, který mi poskytuje pocit rozčilení.“

„A teď se snad nerozčiluješ?“

„To není totéž, člověk se může rozčilovat nad nespravedlností, jenže jak se chceš rozčilovat, když je k tobě každý milý a pozorný – k takovému necitlivému hrubiánovi? Já nejsem rozčilený, já jsem jenom smutný, a když jsem smutný, nedokážu psát vůbec.“

Seděli jsme v té nejnešťastnější „Šťastné hodině“, s jakou jsem se kdy setkal.

„Přísahám ti, Georgi,“ řekl Mordechai, „že si myslím, že jsem prokletý. Nějaká zlá sudička, rozzuřená, že ji nepozvali na mé křtiny, konečně vynalezla jedinou horší věc, než je být stíhán nečekanými průtahy na každém kroku. Vynalezla prokletí toho, že se okolí absolutně podřizuje mým přáním.“

Při pohledu na jeho strasti mi z oka skanula nikoliv nemužná slza při myšlence, že já sám jsem byl tou zlou sudičkou, o níž mluvil, a že by se toho nějak mohl dopátrat. Koneckonců, kdyby to zjistil, mohl by zabít sebe, nebo, v daleko horším případě, mne.

Pak přišel poslední úder. Když požádal o účet a samozřejmě ho hned dostal, prostudoval ho kalným zrakem a řekl s dutým, trhaným smíchem: „Hele, zaplať to. Já jdu domů.“

Zaplatil jsem. Co jsem mohl dělat. Ale zanechalo to ve mně ránu, kterou dodnes v pošmourných dnech cítím. Ostatně, je správné zkrátit Slunci život jen proto, abych zaplatil pití? Je to nějaká spravedlnost?

Nikdy jsem již Mordechaie nespatřil. Jen jsem později zaslechl, že opustil zemi a stal se přístavním povalečem kdesi v jižních mořích.

Nevím přesně, co takový přístavní povaleč dělá, ale předpokládám, že se při tom nezbohatne. Jsem si však zcela jistý, že když sedí v přístavu a přeje si, aby přišla vlna, vlna ihned přijde.

Mezitím byl ušklíbajícím se poskokem přinesen náš účet a ležel mezi námi, zatímco George jej jako obvykle okázale ignoroval.

Oslovil jsem ho: „Nemyslíte, že by pro mne mohl Azazel něco udělat, Georgi, že?“

„Opravdu ne,“ přisvědčil George. „Bohužel, starouši, vy nejste ten typ lidí, o kterých se uvažuje ve spojitosti s dobrými skutky.“

„Takže pro mne nic neuděláte?“

„Ani ň.“

„Dobrá,“ řekl jsem. „Tak já zaplatím účet.“

„To je to nejmenší, co můžete udělat,“ potvrdil George.

Tiše padá sníh

Seděli jsme s Georgem u okna La Bohéme, francouzské restaurace, kde se občas postarali o mé výdaje, a já jsem řekl:

„Asi bude sněžit."

Pravda, nebyl to velký příspěvek ke světovému souhrnu vědomostí. Celý den bylo šero a zamračeno, teploty se pohybovaly nízko nad nulou a sněžení prorokovali i meteorologové. Přesto se dotklo mých citů, že George mou poznámku naprosto ignoroval. Řekl totiž: „Vezměte si třeba mého přítele Septima Johnsona."

„Proč?" podivil jsem se. „Co má on společného s tím, že asi bude sněžit?"

„Přirozený sled myšlenek," konstatoval George stroze. „To je proces, o kterém jste už jistě slyšel mluvit, třebaže s ním sám nemáte zkušenosti."

Septimus byl dravý mladík s tváří trvale zamračenou a s bicepsy trvale vzdutými.

Byl sedmým potomkem svých rodičů; odtud plynulo jeho jméno. Měl mladšího bratra jménem Octavius a mladší sestru jménem Nina.

Nevím, nakolik tomu tak skutečně bylo, nicméně věřím, že právě rušné podmínky mladistvých dní podmínily jeho lásku k samotě a tichu v pozdějších letech.

Když dospěl, dosáhl jistého úspěchu se svými romány (jako vy, starouši, jenom s tím rozdílem, že o jeho práci se kritikové příležitostně vyslovovali lichotivě) a zjistil, že má dost peněz na to, aby hýčkal svou zvrácenost. Stručně řečeno, koupil si osamělý dům v zapomenutém koutku státu New York a tam se vzdaloval na delší či kratší dobu společnosti, aby napsal další romány. Nebylo to nijak strašně daleko od civilizace, nicméně, alespoň kam až oko dohlédlo, vypadalo okolí jako nezkrocená divočina.

Myslím, že jsem byl jedinou osobou, kterou kdy dobrovolně pozval, aby ho na jeho venkovském sídle navštívila. Řekl bych, že se

cítil být přitahován důstojným klidem mého chování a úchvatností a rozmanitostí mé konverzace. Tedy, nikdy nevysvětloval pramen oné přitažlivosti tolika slovy, ale stěží to mohlo být něco jiného.

Člověk se před ním ovšem musel mít na pozoru. Kdokoliv jednou cítil jeho přátelské poplácání po zádech, což je Septimův oblíbený způsob pozdravu, ten se dlouho nezbavil dojmu, že má přeražené obratle. Na druhou stranu však právě příležitostné použití síly přišlo jako na zavolanou při našem prvním setkání.

Byl jsem přepaden jedním nebo dvěma tucty pobudů, svedených mými vznešenými způsoby i vzhledem k mylnému závěru, že s sebou nosím nevýslovné poklady v penězích i v drahokamech. Neměl jsem toho dne ani cent, a tak jsem se zuřivě bránil, neboť jsem věděl, že jestli to ti gauneři zjistí, v rozčarování, z jejich strany pochopitelném, se ke mně budou chovat s nejzazším barbarstvím.

A právě v tom okamžiku se objevil Septimus, ponořený do úvah o něčem, co měl právě rozepsáno. Banda zločinců mu překážela v cestě, a protože byl příliš zamyšlený, než aby se jim vyhýbal, roztržitě je odhazoval stranou po dvou či po třech. Právě dospěl ke mně (na dno té valné hromady), když ho osvítila inspirace a on nalezl východisko ze svého literárního dilematu, ať už se týkal čehokoliv. Poněvadž byl toho názoru, že jsem mu přinesl štěstí, pozval mě na večeři. A protože já byl toho názoru, že večeře na cizí útraty je ještě větší štěstí, pozvání jsem přijal.

Než jsme s večeří skončili, zjednal jsem si u něho takový respekt, že se nechal pohnout k tomu, aby mě pozval na své venkovské sídlo. Pozvání často opakoval. Jak jednou řekl, být se mnou bylo skoro úplně totéž, jako být sám, a když uvážíme, jak miloval samotu, byla to zřejmě dost velká poklona.

Zpočátku jsem čekal, že tam bude stát nejvýš nějaká kůlna, avšak krutě jsem se mýlil. Septimus svými romány vydělával docela slušně a na výdajích nešetřil. (Vím, že je dost nešetrné mluvit o úspěšných románech právě před vámi, starouši, ale já se vždy držím faktů.)

Ve skutečnosti byl dům, ačkoliv natolik izolovaný od světa, že mě udržoval v trvalých obavách, skrz naskrz elektrifikován díky

naftovému generátoru ve sklepě a solárním panelům na střeše. Jedli jsme skvěle a k dispozici byl i vynikající vinný sklep. Žili jsme v naprostém přepychu, na jaký jsem si byl odjakživa schopný zvyknout s překvapující lehkostí, když přihlédneme k nedostatku praxe.

Nebylo zajisté možné úplně se vyhnout pohledu z okna a naprostá absence jakékoliv scenérie působila znatelně depresivně. Bylo vidět, jestli tomu můžete věřit, kopce a louky a jezírko a neuvěřitelné množství brčálově zelené vegetace, avšak nespatřil jste tam ani stopy po lidském osídlení, po dálnicích nebo po čemkoliv jiném, co by bylo hodno pohledu – ba ani po sloupech telefonního vedení.

Jednou, po dobrém jídle a dobrém víně, řekl Septimus sdílně: „Georgi, jsem opravdu potěšen, že jste zde. Když vás chvíli poslouchám, cítím pak takovou úlevu, když si sednu k textovému editoru, že se mé psaní značně zkvalitnilo. Proto sem můžete kdykoliv přijet. Zde," mávl rukou dokola, „můžete uniknout všem starostem a mrzutostem, jež by vás mohly pronásledovat. A když pracuji u počítače, máte volný přístup k mým knihám, televizoru, ledničce a… a myslím, že polohu vinného sklepa znáte."

Náhodou jsem znal. Dokonce jsem si pro vlastní orientaci nakreslil plánek a pečlivě jsem na něm velkým X vyznačil polohu sklípku a několik přístupových tras.

„Jediné omezení je," pokračoval Septimus, „že toto útočiště před bolestmi světa je vždy od 1. prosince do 31. května uzavřeno. V této době vám svou pohostinnost nemohu nabídnout. Musím zůstat v domě ve městě."

To mě dost zdrtilo. Zimní období bylo pro mne obdobím žalu. V zimě totiž, příteli, jsou mí věřitelé nejneodbytnější. Ti hrabivci, kteří, jak každý ví, jsou dost bohatí na to, aby mohli postrádat těch ubohých pár centíků, jež jim snad dlužím, vypadají, jako by jim zvláštní potěšení působila myšlenka, že mohu být vyhozen do sněhu. Inspiruje je to k tak agresivním projevům vlčí nenažranosti, že jsem to především já, kdo by uvítal útočiště.

Zeptal jsem se tedy: „A proč tu nebydlíte v zimě, Septime? S hučícím ohněm v tomhle výborném krbu, schopném utáhnout váš

stejně výborný systém ústředního topení, se můžete vysmát i mrazu v Antarktidě.“

„Mohl bych,“ připustil Septimus, „jenže tady to každou zimu vypadá, jako by se sem stahovali všichni vyjící ďáblové vichřic a shazovali sníh jen na tento můj poloviční ráj. Dům, ztracený v té osamocenosti, kterou miluji, je pak úplně odříznut od okolního světa.“

„Svět je skvěle ztracen,“ upřesnil jsem.

„Máte úplnou pravdu,“ souhlasil Septimus. „Ovšem všechny mé zdroje pocházejí z okolního světa – jídlo, pití, palivo, prádelna. Je to ponižující, nicméně pravdou je, že ve skutečnosti nemohu bez okolního světa přežít – alespoň bych nemohl žít takovým požitkářským způsobem, jakým si slušné lidské bytosti přejí žít.“

Nadhodil jsem: „Víte, Septime, možná bych mohl vymyslet nějaké řešení.“

„Vymýšlejte,“ odvětil, „ale nepodaří se vám to. Ovšem tento dům je váš po osm měsíců v roce, tedy alespoň kdykoliv tu během těch osmi měsíců budu.“

To byla sice pravda, jenže mohl by se rozumný člověk spokojit s osmi měsíci, zatímco jich existuje dvanáct? Ještě ten večer jsem přivolal Azazela.

Myslím, že o něm ještě nevíte. Je to démon, kouzelný rarášek velký asi dva centimetry, a je obdařen výjimečnými silami, jež rád předvádí, protože tam v jeho světě, ať už je to kdekoliv, o něm nemají právě vysoké mínění. A odtud…

Oh, vy už jste o něm slyšel? Opravdu, starouši, jak vám mám tu historku rozumně vyprávět, když vy se neustále cítíte povolán dávat najevo vlastní názory? Jako byste si nebyl vědom toho, že umění pravého mistra konverzace spočívá v tom, že je naprosto pozorný a zdržuje se všeho přerušování zdánlivými omluvami, jako že to už všechno slyšel. Za každou cenu…

Azazel byl jako vždycky rozzuřen, že byl přivolán. Byl právě zaměstnaný čímsi, co nazýval slavnostním náboženským obyčejem. Stěží jsem udržel na uzdě vlastní popudlivost. Vždycky byl zaneprázdněný něčím, o čem si myslel, že je důležité, a zdálo se, že

ho nikdy nenapadne uvažovat o tom, že když ho volám, obírám se pokaždé něčím, co důležité skutečně je.

Klidně jsem počkal, až jeho cvrlikavé brebentění ustane, a pak jsem mu nastínil situaci.

Poslouchal se zamračenou tvářičkou a nakonec se zeptal:

„Co je to sníh?“

Povzdechl jsem si a vysvětlil jsem mu to.

„Tím chceš říci, že z nebe padá ztuhlá voda? Kusy ztuhlé vody? A tvorové na zemi to přežijí?“

Nenamáhal jsem se, abych popisoval krupobití, a řekl jsem jen: „Padá v podobě měkkých vloček, jako chmýří, ó, Mocný.“ (Víte, ono mu vždycky zalichotí, když ho nazývám takovým bláznivými jmény.) „Je však nevhodné, když jich padá příliš mnoho.“

Azazel řekl: „Jestli mě požádáš, abych přeorganizoval chod počasí na tomto světě, pak musím se značným důrazem odmítnout. To by se dalo definovat jako nepřípustné vměšování v planetárním měřítku, což neodpovídá etice mého vysoce eticky založeného lidu. Nechci ani pomyslet, že bych se zachoval neeticky, zejména proto, že pokud bych přitom byl přistižen, byl bych předhozen strašnému Lupenovému Ptáku, krajně nechutnému stvoření s příšernými stravovacími zvyklostmi. Štítím se i jen vyslovit, s čím by si mě připravil k obědu.“

„Ani se mi nesnilo o tom, abych tě přemlouval k vměšování do chodu planety, Vznešený. Chtěl bych tě požádat o něco mnohem jednoduššího. Víš, sníh, když padá, je tak měkký a načechraný, že neunese lidskou váhu.“

„To je vaše chyba, že jste tak hmotní,“ řekl Azazel opovržlivě.

„O tom není pochyb,“ přisvědčil jsem, „jenže ta váha nám ztěžuje chůzi. Chtěl bych, aby se můj přítel stal lehčím, když vstoupí na sníh.“

Bylo nesmírně obtížné udržet Azazelovu pozornost. Stále opakoval jakoby v protestu: „Ztuhlá voda… všude… pokrývá celou zemi…“ Zavrtěl hlavou, jako by to nedokázal pochopit.

„Můžeš mého přítele odlehčit?“ šel jsem přímo na věc, jež byla, koneckonců, velmi jednoduchá.

„Samozřejmě,“ odpověděl Azazel uraženě. „Vyžaduje to jen použití antigravitačního principu, aktivovaného molekulami vody za příslušných podmínek. Není to jednoduché, ale udělat se to dá.“

„Počkej ještě,“ řekl jsem znepokojeně, s myšlenkou na nebezpečí nepružnosti. „Bylo by moudré podřídit intenzitu antigravitace kontrole. Můj přítel může někdy pokládat za vhodné se zabořit.“

„Přizpůsobit to vaší hrubé vegetativní soustavě? Opravdu! Tvoje drzost nezná hranic.“

„Já jsem se jenom zeptal,“ řekl jsem, „protože tebe znám a zdá se mi lepší obrátit se na tebe než na někoho jiného z tvého druhu.“

Tato diplomatická lež podle očekávání zabrala. Azazel nafoukl hruď o plné dva milimetry a pyšným tenorovým zapípáním pravil: „Stane se.“

Předpokládal jsem, že Septimus získal svou schopnost okamžitě, ale nemohl jsem si být jistý. Byl právě srpen a široko daleko nějak nebyl k mání sníh, s nímž by se dalo experimentovat – ani jsem nebyl v náladě podnikat bleskový výlet do Antarktidy, Patagonie nebo snad do Grónska, abych tam pátral po pokusném materiálu.

Nebylo ani vhodné situaci Septimovi vysvětlovat, když nebyl po ruce sníh k předvedení. Nevěřil by mi. Mohl by dokonce dojít ke směšnému závěru, že jsem – já, prosím – opilý.

Osud ke mně však byl laskavý. Pobývali jsme koncem listopadu v Septimově venkovském sídle, on to nazýval pobytem na rozloučenou se sezónou, když tu napadlo hojně sněhu; zde v této roční době neobvykle mnoho.

Septimus se nahlas vztekal a vyhlašoval válku celému vesmíru za to, že ho neušetřil tohoto podlého podrazu.

Pro mne to však byl dar nebes – i pro něho, kdyby to ovšem věděl. Řekl jsem mu: „Nerozčilujte se, Septime. Přišel čas, abyste zjistil, že vám sníh nechystá žádné hrůzy.“ A obšírně jsem mu vyložil, o co jde.

Dalo se samozřejmě čekat, že jeho první reakcí bude pustá nedůvěra, avšak on hned podrobil mé duševní zdraví jisté, zcela zbytečné kritice.

Měl jsem ovšem několik měsíců k tomu, abych si vypracoval strategii. Řekl jsem: „Možná by vás zajímalo, Septime, čím se živím. Má mlčenlivost vás už nepřekvapí, když vám povím, že jsem klíčovou postavou vládního programu pro výzkum antigravitace. Nemohu vám říci víc než to, že jsme na vás aplikovali neocenitelný experiment a díky vám program rychle postoupí kupředu. To má důležité důsledky pro národní bezpečnost."

Zíral na mne ohromeně se široce rozevřenýma očima, když jsem tiše zabroukal pár taktů „Praporu s pruhy a hvězdami".

„Mluvíte vážně?" zeptal se.

„Dovolil bych si snad opak?" odpověděl jsem otázkou. Pak jsem riskl, že od něho dostanu přirozenou odpověď a řekl jsem: „Dovolila by si to snad CIA?"

Spolkl to i s navijákem, překonán aurou prosté důvěryhodnosti, která prostupuje všechna má tvrzení.

„Co mám tedy udělat?"

„Na zemi leží pouhých třicet čísel sněhu. Představte si, že nevážíte nic, a stoupněte na něj."

„Jenom si to musím představit?"

„Přesně tak to funguje."

„To si namočím nohy."

„Tak si vezměte rybářské holínky," odsekl jsem sarkasticky.

Zaváhal a pak skutečně vytáhl rybářské holínky a nasoukal se do nich. Tak otevřeně projevený nedostatek důvěry v mé tvrzení mě hluboce ranil. Navíc si ještě oblékl chlupatý kožešinový plášť a ještě chlupatější klobouk.

„Jestli jste hotov…" pravil jsem chladně.

„Nejsem," odvětil.

Otevřel jsem dveře a on vyšel. Na kryté verandě sníh nebyl, ale jakmile položil nohu na schody, vypadalo to, jako by pod ním uklouzly. Chňapl po zábradlí zoufalým stiskem.

Nějak se dostal pod krátké schodiště a pokusil se vzpřímeně popojít. Nešlo to; tedy tak, jak zamýšlel. Mávaje rukama klouzal

několik metrů a pak mu nohy vylétly do vzduchu. Padl na záda a klouzal dál, až minul mladý strom a ovinul ruku kolem kmene. Zavířil kolem něho asi třikrát nebo čtyřikrát dokola a zůstal ležet.

„Co je to tu za klouzavý sníh!“ zaječel hlasem, jenž se mu třásl rozčilením.

Musím se přiznat, že přes svou důvěru v Azazela jsem jen užasle zíral. Nezanechával otisky nohou a jeho klouzající tělo nevyrylo do sněhu žádnou brázdu.

„Na sněhu nic neváží te,“ řekl jsem.

„Šílenče,“ odsekl.

„Podívejte se na sníh,“ upozornil jsem ho. „Nezanechal jste žádné stopy.“

Chvíli zíral a pak pronesl několik stručných poznámek toho typu, jaký je v posledních letech obvykle označován za nepublikovatelný.

Pokračoval jsem: „Tření závisí na tlaku, kterým působí klouzající těleso na podložku. Čím nižší tlak, tím menší tření. Vy neváží te nic, takže váš tlak na sníh je nulový a vy tudíž kloužete po sněhu, jako by to byl ten nejhladší led.“

„A proč to mám dělat? Přece nemůžu mít takhle klouzavé nohy.“

„Přece vám to nemůže ublížit. Když nic neváží te a přistanete na zádech, nezraníte se.“

„To zrovna! Nebýt zraněný je pramalý důvod k tomu, abych strávil zbytek života na zádech ve sněhu.“

„Nuže, Septime, myslete si, že jste zase těžký, a postavte se.“ Zamračil se svým obvyklým způsobem a zavrčel: „Jenom si myslet, že jsem těžký, eh?“ Ale udělal to a nemotorně se vyhrabal na nohy.

Stál několik decimetrů hluboko ve sněhu, a když opatrně zkusil udělat pár kroků, neměl s tím víc problémů, než člověk ve sněhu obyčejně mívá.

„Jak to děláte, Georgi?“ otázal se s větším respektem v hlase, než se mi obvykle dařilo vyvolat. „Nikdy jsem si nemyslel, že jste takový vědec.“

„CIA mě nutí tajit mé skvělé vědecké schopnosti,“ objasnil jsem mu. „Teď si představujte, že ztrácíte váhu kousek po kousku, a

jděte přitom dál. Budete zanechávat stále mělčí a mělčí stopy a sníh vám bude klouzat čím dál víc. Přestaňte s tím, až ucítíte, že klouže příliš nebezpečně.“

Udělal, co jsem mu řekl, neboť my vědci máme obyčejné smrtelníky intelektuálně pevně v hrsti.

„A teď,“ řekl jsem, „se zkuste klouzat kolem. Až budete chtít zastavit, jenom se udělejte těžší – ale postupně, nebo přepadnete na nos.“

Šlo mu to hned od začátku, neboť byl sportovní typ. Jednou mi řekl, že dokáže pěstovat jakýkoliv sport s výjimkou plavání. Když byl tříletý chlapec, hodil ho otec do vody v laskavém pokusu naučit jej plavat bez únavné nutnosti vysvětlování. Výsledkem bylo desetiminutové dýchání z úst do úst. V Septimovi to zanechalo celoživotní hrůzu z vody a k tomu averzi ke sněhu. „Sníh je jen zmrzlá voda,“ prohlásil naprosto stejně jako Azazel.

Averze ke sněhu však zřejmě v nových podmínkách zmizela. Začal se klouzat kolem s ohlušujícím „Uíííií!“ a čas od času se udělal těžším, stočil se, zdvihl gejzír sněhu a zastavil.

Pak řekl: „Počkejte!“ vrhl se do domu a vynořil se – věřte nebo ne – s bruslemi na botách.

„Učil jsem se bruslit tady na jezírku,“ vysvětloval, když si je obouval, „ale neměl jsem z toho to potěšení. Vždycky jsem se bál, že se led proboří. Teď můžu bruslit bez obav i na zemi.“

„Pamatujte si ale,“ řekl jsem starostlivě, „že to funguje jedině nad molekulami H_2O. Když se octnete na holém kusu země nebo třeba na nechráněné dlažbě, vaše lehkost okamžitě zmizí a můžete se třeba i zranit.“

„Nemějte strach,“ ubezpečil mě, postavil se a vyrazil. Díval jsem se, jak se řítí dobrého půl kilometru daleko přes zmrzlé pustiny svého pozemku a k mým uším dolehl vzdálený řev:

„Tiše padá sníh, jedem na saních…“

Septimus, abyste rozuměl, polohu každého tónu pouze tušil, a zásadně ji tušil špatně. Zakryl jsem si rukama uši.

To, co následovalo, byla opravdu nejšťastnější zima mého života. Celou zimu jsem trávil v pohodlí a v teple v domě, královsky

jsem si jedl a pil, četl vzdělávací knihy, přičemž jsem se snažil trumfnout autora a uhodnout vraha sám, a vzpomínal jsem s krutým potěšením na zklamání mých věřitelů kdesi ve městě.

Oknem jsem sledoval Septima při jeho nekonečném bruslení po sněhu. Říkal, že se při tom cítí volně jako pták a že mu to dává třírozměrné potěšení, jaké dosud nikdy nepoznal. Nu, každému, co jeho jest.

Varoval jsem ho, že si má dávat pozor, aby ho nikdo neviděl. „To by mě ohrozilo," tvrdil jsem mu, „protože CIA by s takovými soukromými pokusy nesouhlasila – jenže já se o osobní nebezpečí nestarám, neboť pro lidi, jako jsem já, je věda nade vše. Ovšem kdyby vás někdo viděl, jak se takhle proháníte po sněhu, stal byste se objektem zvědavosti a hemžily by se kolem vás tucty novinářů. CIA by se to doslechla a musel byste se podrobit experimentům se stovkami vědců a vojáků okolo, kteří by do vás rýpali a šťourali. Ani na minutu byste nebyl sám. Stal byste se veřejnou osobností a byl byste neustále obklopen tisíci lidí, kteří by se na vás soustředili."

Septimus se při těch vyhlídkách otřásl hrůzou přesně tak, jak podle mých vědomostí musel reagovat každý milovník samoty. Pak řekl:

„Jenže jak si obstarám zásoby, když jsem tu zapadaný sněhem? To byl přece původní účel experimentu."

Odpověděl jsem: „Pojízdné prodejny si určitě skoro vždycky dokáží prorazit cestu po silnici a vy si můžete nakoupit dost zásob, abyste překonal dobu, kdy toho schopné nebudou. Když opravdu budete něco nutně potřebovat v době, kdy budete skutečně zapadán sněhem, můžete doklouzat tak blízko k městu, jak se odvážíte, ujistíte se, že vás nikdo neviděl – tou dobou bude všude velice málo lidí, nejspíš nikdo – pak obnovíte svou váhu, posledních pár set metrů dojdete po svých a budete se tvářit unaveně. Seženete, co potřebujete, půjdete pár set metrů zpátky a váhu zase odstraníte. Jasné?"

Ve skutečnosti to nikdy nemusel podniknout, během celé zimy; celou dobu jsem věděl, že to se sněhovým nebezpečím přeháněl. Ani ho nikdo neviděl, jak se klouže.

Septimus se toho nemohl nabažit. Měl byste vidět jeho tvář, když sníh jednou na déle než týden slezl nebo když teploty stouply nad nulu. Neumíte si představit, jak se bál o bezpečí sněhové pokrývky.

Jaká nádherná zima! Jaká tragédie, že byla jediná!

Co se stalo? Povím vám to. Pamatujete si, co pronesl Romeo před tím, než probodl Julii nožem? Nejspíš ne, tak vám to řeknu. Pravil: „Dovol ženě vstoupit do tvého života a tvůj klid je ten tam."

A to je ten případ. Septimus potkal ženu – Mercedes Gummovou. Potkával ženy i předtím; nebyl žádný poustevník, ale nikdy pro něj moc neznamenaly. Krátké období sbližování, romantiky, žáru, a pak na ně zapomněl a ony na něho. Nic špatného. Ostatně já sám jsem byl zuřivě pronásledován mnoha mladými ženami a nikdy jsem v tom neviděl vůbec nic špatného, třebaže mě často zahnaly do kouta a přemohly – ale to odbíhám od příběhu.

Septimus za mnou přišel velice sklíčeně.

„Miluji ji, Georgi," řekl. „Uvádí mě ve zmatek. Je magnetem celé mé existence."

„To je hezké," konstatoval jsem. „Máte mé povolení s ní na čas dovádět."

„Děkuji, Georgi," opáčil Septimus temně. „Jenže já spíš potřebuji její souhlas. Nevím proč, ale nevypadá to, že by na mne příliš zabírala."

„To je zvláštní," pravil jsem. „Máte u žen obvykle úspěchy. Jste, koneckonců, bohatý, svalnatý a ne nejošklivější."

„Myslím, že je to v těch svalech," vzdychl Septimus. „Ona si myslí, že jsem trouba."

Pocítil jsem obdiv k postřehu slečny Gummové. Septimus, mírně řečeno, byl trouba. Nicméně při představě jeho bicepsů, vlnících se mu v rukávech saka, jsem pokládal za rozumné nezmiňovat se o svém hodnocení situace.

On pokračoval: „Ona neobdivuje muže po fyzické stránce. Chce někoho přemýšlivého, intelektuálního, hluboce rozumového, filosofického a s kýblem dalších podobných přídavných jmen. Říká, že já takový nejsem."

„Pochlubil jste se jí, že jste spisovatel?“

„Samozřejmě, že ano. A ona spoustu mých románů četla. Jenže, víte, Georgi, ty romány jsou zaměřeny zejména na fotbalisty a ona říká, že je to podle ní přílišným výrazem revolty.“

„Předpokládám, že nemá fotbal příliš v lásce.“

„Ovšemže ne. Ona plave,“ a udělal grimasu, nejspíš inspirovanou vzpomínkou, jak ho ve věku zhruba tří let křísili umělých dýcháním z úst do úst, „jenže to nepomůže.“

„V tom případě,“ utěšoval jsem ho, „na ni zapomeňte, Septime. K ženám přijdete snadno. Jedna odejde, další přijde. Je mnoho ryb v moři a ptáků ve vzduchu. Pro jedno kvítí slunce nesvítí. Tahle nebo jiná, v tom není rozdíl.“

Pokračoval bych donekonečna, avšak on začal být podivně neklidný, jak mě poslouchal, a není příliš opatrné zneklidnit někoho, kdo je trouba.

Septimus řekl: „Georgi, vy mě takovým přístupem hluboce urážíte. Mercedes je pro mne jediná dívka na světě. Nemůžu bez ní žít. Je neoddělitelně spjata s podstatou mého života. Je dechem mých plic, úderem mého srdce, vidinou mých očí. Ona…“

A pokračoval donekonečna a zdálo se, že mu vůbec nevadí, že takovým přístupem hluboce uráží on mne.

Nakonec řekl: „Nevidím jiné východisko, než trvat na svatbě.“

Ta slova pro mne bylo zvoněním umíráčku. Věděl jsem přesně, jaké to bude mít důsledky. Jakmile se vezmou, znamená to konec mého ráje. Nevím proč, ale novomanželky trvají vždy právě na tom, aby se novomanžel zbavil svých dřívějších přátel. Už bych nikdy nebyl pozván do Septimova venkovského sídla.

„To nemůžete udělat,“ pípl jsem zděšeně.

„Připouštím, že to zní tvrdě, ale myslím, že to půjde. Vymyslel jsem plán. Mercedes si možná myslí, že jsem trouba, ale já úplně hloupý nejsem. Začátkem zimy ji pozvu sem, na své sídlo. A tady, v klidu a míru mého Ráje, se bude cítit sdílnější a dovede ji to k poznání pravdivé krásy mé duše.“

Byl jsem toho názoru, že by to byl požadavek příliš velký, než aby ho vyplnil i skutečný Ráj, ale zeptal jsem se jen:

„Neplánujete, doufám, že jí ukážete, jak umíte klouzat po sněhu, že?“

„Ne, ne,“ řekl. „Dokud nebudeme svoji.“

„Ani pak…“

„Nesmysl, Georgi,“ prohlásil Septimus kazatelsky. „Manželka je manželovo druhé já. Manželce se mohou svěřit i ta nejdražší tajemství duše. Manželka…“

Zase se rozjel donekonečna a já jsem dokázal jenom chabě namítnout: „CIA se to nebude líbit.“

S jeho stručnou charakteristikou CIA by Sověti vřele souhlasili, Kuba a Nicaragua zrovna tak.

„Nějak ji přemluvím, aby sem se mnou začátkem prosince přijela,“ řekl. „Spoléhám na to, Georgi, že chápete, že my dva máme v plánu být sami. Vím, že nebudete chtít rušit romantické možnosti, jež případně vzniknou mezi mnou a Mercedes v mírumilovné samotě přírody. Budeme k sobě zajisté navzájem přitahováni magnetismem ticha a pomalu ubíhajícího času.“

Poznal jsem ovšem ten citát. To pravil Macbeth, než probodl nožem Duncana, avšak já jsem na Septima pouze povýšeně a chladně hleděl. O měsíc později slečna Gummová na Septimovo venkovské sídlo přijela, já nikoliv.

Toho, co se na venkovském sídle stalo, jsem svědkem nebyl. Znám to jen ze Septimova ústního podání, takže se nemohu zaručit za všechny detaily.

Slečna Gummová měla v oblibě plavání, jenže Septimus, který cítil k tomuto výstřednímu koníčku nepotlačitelnou averzi, se jí na to blíže nevyptával. Ani slečna Gummová zjevně necítila touhu vnucovat podrobnosti nezodpovědnému troubovi. A proto Septimus nikdy nezjistil, že slečna Gummová patřila k těm bláznivým ženským, které našly zalíbení v tom, že si navlékly plavky uprostřed zimy, vysekaly díru v ledu na jezeře, skočily do mrazivé vody a oddávaly se zdravému, posilujícímu plavání.

Takže jednoho jasného a mrazivého rána, zatímco Septimus jako správný trouba ještě chrápal, slečna Gummová vstala, navlékla si plavky, koupací plášť a plážové pantoflíčky, a odebrala se po

sněhem pokryté pěšině k jezeru. Okraj byl lehce zamrzlý, avšak hladina byla volná a ona shodila plášť a pantoflíčky a vrhla se střemhlav do ledové vody s něčím, co neslo všechny známky nadšení.

Nedlouho poté se Septimus probudil a veden jemným instinktem zamilovaných ihned zjistil, že milovaná Mercedes v domě není. Procházel jím a volal ji. Když v jejím pokoji našel její šaty a další příslušenství, poznal, že neodjela tajně do města, jak bylo jeho první děsivou myšlenkou. Byla tedy určitě venku.

Kvapně si na bosé nohy obul vysoké boty a přes pyžamo si navlékl nejtlustší kabát. Vyřítil se ven a volal ji.

Slečna Gummová ho ovšem slyšela, bláznivě na něho mávala rukama a křičela:

„Pojď séééém, Sepe, pojď sééééém!“

Co následovalo, vám povím Septimovými vlastními slovy:

„Znělo mi to jako 'Pomóóc, pomóóóc'. Došel jsem k přirozenému závěru, že si má drahá v okamžitém pominutí smyslů vyšla na procházku po ledě a spadla do jezera. Jak by mě mohlo vůbec napadnout, že by se dobrovolně vrhla do ledové vody?

Tak velká byla moje láska k ní, Georgi, že jsem se ihned rozhodl odvážit se do vody, které se obyčejně zbaběle bojím – zejména studené – a vrhnout se jí na pomoc. No, možná ne ihned, ale, čestně, nedovolil jsem si víc než dvě nebo tři minuty k přemýšlení.

Pak jsem zařval: 'Už jdu, lásko! Drž hlavu nad vodou!' a vystartoval jsem. Nebrodil jsem se sněhem jako normální lidé. Cítil jsem, že na to není dost času. Jak jsem běžel, snižoval jsem svou váhu a pak… jsem plavně sklouzl po tenké sněhové pokrývce, přes led, který lemoval jezero, a s obrovským šplouchnutím přímo do vody.

Jak víte, neumím plavat a opravdu se k smrti bojím vody. Také mě boty a kabát táhly ke dnu a určitě bych se byl utopil, kdyby mě Mercedes nezachránila.

Mohl byste si myslet, že romantika mého zachránění nás sblížila, spojila, jenže…“

Septimus zavrtěl hlavou a v jeho očích se objevily slzy.

„Jenže se to nestalo. Ona se rozzuřila. 'Ty troubo!' vřískala. 'Jak si to představuješ skákat do vody v botách a v kabátě a ani neumět plavat? Co si k sakru myslíš, že děláš? Víš, co to bylo za dřinu tahat tě ven? A ty sebou ještě v panice tak mlátíš, žes mě praštil do brady! Málem jsi mě omráčil a utopil nás oba! Ještě teď mě to bolí!'

Sbalila si věci a odjela totálně naštvaná a já jsem tam zůstal s ošklivým nachlazením, kterého jsem se ještě úplně nezbavil. Od té doby jsem ji neviděl – neodpovídá mi na dopisy, nezvedá telefon. Můj život už nemá cenu, Georgi.“

Zeptal jsem se ho: „Jen tak ze zvědavosti, Septime. Proč jste se vrhal do vody? Proč jste nezůstal na břehu nebo tak daleko na ledu, kam až se odvážíte, a nepodal jí dlouhou větev nebo nehodil lano, jestli ho máte?“

Septimus se zatvářil dotčeně. „Já jsem neměl v úmyslu vrhat se do vody. Měl jsem v úmyslu klouzat po hladině.“

„Klouzat po hladině? Cožpak jsem vám neříkal, že vaše beztížnost funguje pouze na ledě?“

Septimův pohled signalizoval zuřivost. „Myslel jsem si, že to bude vězet v tomhle. Říkal jste, že to účinkuje na H_2O. To znamená vodu, ne?“

Měl pravdu. H_2O znělo vědečtěji a já jsem si musel udržet svou tvář vědeckého génia. Řekl jsem: „Ale já jsem myslel pevnou fázi H_2O.“

„Ale neříkal jste pevnou fázi H_2O,“ řekl on a pomalu se zvedl způsobem, jenž ve mně vzbudil pocit, že mě zamýšlí roztrhnout.

Nepočkal jsem, abych si mohl přesnost svých pocitů ověřit. Od té doby jsem ho už nikdy neviděl. Ani jsem už nikdy nebyl v jeho venkovském ráji. Myslím, že teď převážně žije na nějakém ostrově v jižních mořích, protože už nikdy v životě nechce vidět ani led, ani sníh.

Jak říkám: „Dovol ženě vstoupit do tvého života…“, ačkoliv, když o tom tak přemýšlím, asi to byl Hamlet, kdo to řekl, než probodl nožem Ofélii.

George dovolil mohutnému opilému povzdechu, aby se vydral z hlubin toho, co nazýval svou duší, a poznamenal: „Ale tady už zavírají a měli bychom raději jít. Zaplatil jste?“

Ke své smůle jsem zaplatil.

„A můžete mi půjčit pětku, starouši, abych se dostal domů?“

Ke své ještě větší smůle jsem mohl.

Logika je logika

George nebyl žádná z těch zakřiknutých povah, které cítí, že skutečnost, že neplatily za jídlo, je zbavuje práva jeho kvalitu kritizovat. Proto mi svou nespokojenost dával najevo; tak slušně, jak mohl – nebo tak, jak si myslel, že si zasloužím, což samozřejmě není úplně totéž.

„Tenhle smorgasbord je jasně nekvalitní. Masové kuličky nejsou dost teplé, slaneček je málo slaný, garnát není dost křupavý, sýr je málo ostrý, ďábelská vejce jsou málo opepřená, ten…“

Přerušil jsem ho: „Georgi, tohle je třetí vrchovatý talíř, který jste spořádal. Ještě trochu a budou vás muset operovat, aby vám nepraskl žaludek. Proč tedy jíte tolik nekvalitního jídla?“

George nadutě odvětil: „Nechci urazit hostitele odmítnutím jeho pokrmu.“

„To není moje jídlo, to je restaurační.“

„Tím narážím na majitele téhle mizerné špeluňky. Řeknete mi, starouši, proč nepatříte k nějakému dobrému klubu?“

„Já? Mám platit horentní sumy kvůli pochybnému přínosu?“

„Myslím dobrý klub, který bych pak jako váš host vyznamenával svými návštěvami za účelem přepychového jídla. Ale ne,“ dodal kverulantsky, „to je jen bláznivý sen. Který dobrý klub by se zkompromitoval tím, že by vás přijal za člena?“

„Každý, který by vám dovolil, abyste mě jako host dopro…“ začal jsem, jenže George už byl ztracen kdesi ve vzpomínkách.

„Pamatuji si,“ rozhovořil se se zářícíma očima, „že jsem kdysi večeříval nejméně jednou měsíčně v klubu, který se vyznačoval tou nejbohatší a nejrafinovanější kuchyní, jaká kdy poctila prostřenou tabuli ode dnů Lucullových.“

„Předpokládám, že jste se ládoval jako něčí host.“

„Nevím, proč by to musel být nutný předpoklad, nicméně čirou náhodou jste se strefil. Skutečným členem, a, což je důležitější, mým příležitostným hostitelem byl Alistair Tobago Crump Šestý.“

„Georgi,“ řekl jsem, „bude to snad další historka o tom, jak jste vy a Azazel uvrhli něčí ubohou duši do hlubin zoufalství a beznaděje při vašem pomýleném úsilí jí pomoci?“

„Nevím, co tím myslíte. Splnili jsme mu jeho největší touhu z čisté laskavosti a z abstraktní lásky k lidstvu – a z mé poněkud konkrétnější lásky k oné kuchyni. Ale abych začal vyprávět od začátku.“

Alistair Tobago Crump Šestý byl členem klubu Eden od narození, neboť jeho otec, Alistair Tobago Crump Pátý, zanesl synovo jméno do členského seznamu, jakmile ho osobní inspekce přesvědčila, že doktorovo původní určení pohlaví potomka bylo správné. Alistair Tobago Crump Pátý byl zapsán do seznamu podobným způsobem svým otcem, jak bylo v rodě tradicí již od dob, kdy jistý Bill Crump, vyspávající opici, byl násilím zverbován k britskému námořnictvu právě včas na to, aby se stal rozhořčeným členem posádky jedné z lodí té flotily, která v roce 1664 dobyla na Holanďanech New Amsterodam.

Eden je shodou okolností nejexkluzivnější klub na severoamerickém kontinentu. Je tak vznešený, že samotná jeho existence je známa pouze jeho členům a několika málo hostům. Ani já sám neznám polohu jeho sídla, protože jsem tam byl vždy odvážen se zavázanýma očima, v uzavřeném dvoukolovém kočáře s matovanými skly v oknech. Jediné, co vám dokážu říci, je, že těsně před příjezdem do klubu koňská kopyta klapala na úseku ulice dlážděném kočičími hlavami.

K Edenu nemohl patřit nikdo, kdo se nemohl prokázat rodokmenem sahajícím na obou stranách až do koloniálního období. To byla ovšem podmínka nutná, nikoliv však postačující. Rodinný erb musel zůstat neposkvrněn. Sám George Washington byl jednomyslným hlasováním exkomunikován, jelikož se nepopiratelně dopustil vzpoury proti svému svrchovanému pánu.

Tentýž požadavek byl kladen na všechny hosty, což mě ovšem nevylučovalo. Na rozdíl od vás nejsem imigrantem v první generaci z Dobrudže nebo Hercegoviny či podobného zapadlého místa. Můj rod

je bezvadný, neboť moji předkové zamořili toto území již v sedmnáctém století a od té doby se jeden každý z nich vyhnul hříchu vzpoury, neloajálnosti a neamerické činnosti během Revoluce a Občanské války tím, že provolávali slávu nestranně oběma stranám tak, jak jejich armády právě pochodovaly kolem.

Můj přítel Alistair byl nezřízeně pyšný na své členství. Často a mnohokrát mi říkal (neboť byl jedním z vašich klasických nudných patronů a častokrát se opakoval): „Georgi, Eden je kostra i svalstvo mé bytosti, jádro mé existence. I kdybych měl všechno, co by mi dovolila moc a peníze, ale neměl přitom Eden, byl bych nula."

Alistair ovšem měl všechno, co mu dovolila moc a peníze, neboť další podmínkou členství v Edenu bylo bohatství. Kdyby nic jiného, tak přinejmenším výše ročních členských příspěvků to vyžadovala. Samo o sobě to opět nestačilo. Majetek musel být zděděný, ne vydělaný. Ba naopak, každý náznak skutečné práce za úplatu znamenal, že členství takového člověka je nežádoucí. Pouze ta skutečnost, že mi můj otec nerozvážně zapomněl odkázat pár milionů dolarů, mi zabránila stát se členem klubu, přestože jsem se nikdy nesnížil k takové nečestnosti, jako je práce za…

Neříkejte, že to víte, starouši. To jste se nemohl nijak dozvědět.

Nebylo přirozeně námitek proti tomu, aby si člen zvyšoval příjmy různými zajímavými metodami, aniž by pracoval za peníze. Vždycky byly po ruce možnosti jako burzovní manipulace, daňové úniky, úplatky a jiné šikovné instituce, vzniklé jako druhá přirozenost bohatství.

Tohle všechno brali členové Edenu velice vážně. Byli případy, kdy Edenité, kteří přišli o peníze v nevysvětlitelném záchvatu momentální poctivosti, raději zemřeli pomalou smrtí hladem, než by začali pracovat a ztratili tak členství. Jejich jména byla stále připomínána polohlasem a jejich pamětní desky visely v budově klubu.

Ne, nemohli si vypůjčit peníze od přátel klubu, starouši. Bylo by vám podobné tohle navrhnout. Každý člen Edenu ví, že si nevypůjčíte od bohatého, když existují nesčetné zástupy chudých, dychtivě čekajících ve frontě na možnost být podveden. Bible nám

připomíná, že 'chudé máte vždycky s sebou', a členové Edenu nekladou na nic větší důraz, než na zbožnost.

Avšak Alistair nebyl zcela šťastný. Bylo totiž smutnou skutečností, že ostatní členové Edenu měli sklon se mu vyhýbat. Říkal jsem vám, že byl nudný patron. Scházela mu schopnost konverzace, chytrost, vlastní názor. Dokonce i ve srovnání s členy klubu, jejichž celkový rozsah důvtipu a originality byl na úrovni tak čtvrté třídy základní školy, byl nápadně tupý.

Dokážete si zajisté představit jeho frustraci, když seděl v Edenu večer co večer sám uprostřed davu. Oceán konverzace, ať už jakékoliv, ho zalil, avšak on zůstal suchý. Přesto nevynechal nikdy ani jeden večer v klubu. Nechal se tam dokonce přinést i tehdy, když ho sklátil prudký záchvat úplavice, aby nepřišel o svou pověst „Železného muže Crumpa“. Ostatní členové to svým způsobem obdivovali, nicméně si toho z nějakého důvodu obecně nevážili.

Alistair měl zajisté občasnou výsadu toho, že mě mohl vzít jako hosta do Edenu. Můj rod byl bez poskvrny, má aristokratická pověst člověka, jenž si z hlubokého přesvědčení prací nevydělává ani cent, byla zdrojem obdivu všech, a na oplátku za ty nejlepší pokrmy a za vlídnost prostředí, to vše na Crumpovy náklady, jsem podstupoval muka hovoru s ním a smál jsem se jeho dokonale nemožným vtipům. Zjistil jsem, že toho ubožáka lituji z největší hloubi svého objemného srdce.

Musel přece existovat nějaký způsob, jak z něho udělat lva salónů, smetánku Edenu, člověka, po jehož společnosti každý z členů touží. Představoval jsem si letité a důstojné Edenity, jak se belhavě utkávají v pěstních soubojích o čest sedět vedle něho u večeře.

Alistair byl ostatně pravým obrazem úctyhodnosti a všeho, co má Edenita ztělesňovat. Byl vysoký, štíhlý, s tváří připomínající přežvykujícího koně, měl zplihlé světlé vlasy, bleděmodré oči a tupý výraz formální konzervativní ortodoxnosti člověka, jehož předkové si o sobě moc mysleli, pročež se ženili a vdávali v rámci svého rodu. Jediné, co mu scházelo, byl aspoň náznak umění něco zajímavého říci nebo udělat.

Ale to se dalo jistě zařídit. To byl případ pro Azazela.

Pro jednou nebyl Azazel mrzutý, že jsem ho vyvolal z jeho mystického světa. Účastnil se nějakého banketu, jak se zdálo, a byla na něm řada s placením účtu. Odvolal jsem ho právě pět minut předtím, než měl účet přijít. Spokojeně se pochechtával houkavým falzetem, neboť, jak víte, je pouhé dva centimetry vysoký.

„Vrátím se o čtvrt hodiny později a zatím si ten účet vezme na triko někdo jiný."

„Jak vysvětlíš svou nepřítomnost?" zeptal jsem se.

Vypjal se do své plné minivýšky a zašvihal ocáskem.

„Řeknu jim pravdu: byl jsem odvolán ke konzultacím jedním mimogalaktickým monstrem, mimořádně hloupým, které nutně potřebovalo mou inteligenci. Co chceš tentokrát?"

Pověděl jsem mu to a k mému úžasu se dal do pláče. Tedy alespoň mu z očí stříkaly maličké červené kapičky. Předpokládám, že to byly slzy. Jedna mi přistála na rtech a chutnala příšerně, asi jako laciné červené víno – přesněji řečeno, jak by nejspíš chutnalo laciné červené víno, kdybych si někdy dovolil vůbec ho vzít do úst.

„To je smutné," řekl. „Já vím, jaký je osud neocenitelné bytosti neustále ignorované těmi, kdo stojí hluboko pod ní. Neznám nic tragičtějšího."

„Kdo to má být? Totiž ta ignorovaná bytost."

„Já," prohlásil a švihl ocáskem, až to zasvištělo.

„To si nedovedu představit," namítl jsem. „Ty?"

„Já si to taky nedovedu představit," řekl, „ale je to naprostá pravda. Dělá ten tvůj přítel něco, co by mohlo slibovat úspěch?"

„No, vypráví vtipy. Nebo se o to aspoň pokouší. Jsou strašné. Brumlá si je pod vousy, zdlouhavě se propracovává k pointě a pak ji zapomene. Nejednou jsem viděl, jak vtipy v jeho podání rozplakaly i silného muže."

Azazel potřásl hlavou. „To je zlé. Moc zlé. Ale náhodou jsem skvělý vypravěč vtipů. Už jsem ti vyprávěl o tom, jak se jednou ploks a jinniram vzájemně andesantorovali a jeden z nich říká…"

„Ano, říkal," zalhal jsem snaživě, „ale vraťme se k Crumpovu případu."

Azazel uvažoval. „Existuje nějaká jednoduchá technika, jak vylepšit vyprávění vtipů?"

„Plynulá výmluvnost, samozřejmě,“ nadhodil jsem.

„Ovšem,“ přisvědčil Azazel. „Pouhé zmocnění hlasivek to spraví – pokud vy barbaři něco takového máte.“

„Máme. A pak také působí směšně změny dialektu.“

„Dialektu?“

„Nestandardní angličtina. Cizinci, kteří se neučili jazyk od dětství, nýbrž až později, trvale komolí výslovnost, nerespektují pořádek slov ve větě, porušují gramatická pravidla a tak.“

Azazelova drobná tvářička se stáhla výrazem čiré hrůzy.

„Ale to je obrovský přestupek,“ řekl.

„V tomto světě ne,“ ubezpečil jsem ho. „Měl by být, ale není.“

Azazel smutně zavrtěl hlavou. „Už ten tvůj přítel někdy slyšel ta zvěrstva, která nazýváš dialekty?“

„Nepochybně. Každý, kdo žije v New Yorku, slyší neustále různé dialekty. Tak správnou angličtinu, jako je moje, člověk zaslechne jen stěží.“

„Aha,“ řekl Azazel, „pak je to tedy jen záležitost skapulování paměti.“

„Čeho?“

„'Skapulovat', to je způsob zaostření; odvozeno od slova 'skapos', vztahujícího se k zubům zumožravého dirigina.“

„A to mu umožní vyprávět vtipy dialektem?“

„Jenom těmi dialekty, které se mu poštěstilo během života uslyšet. Moje síly, koneckonců, nejsou neomezené.“

„Tak se dej do skapulování.“

O týden později jsem Alistaira Tobago Crumpa Šestého potkal na rohu Páté avenue a Třiapadesáté ulice a marně jsem v jeho tváři hledal známky nedávného triumfu.

„Alistaire,“ zeptal jsem se ho, „vyprávěl jsi v poslední době nějaké vtipy?“

„Georgi,“ řekl, „nikdo je nebude poslouchat. Jsou chvíle, kdy si myslím, že nevyprávím vtipy líp než průměrný člověk.“

„Tak já ti něco povím. Půjdeš se mnou do jednoho malého podniku, který znám. Já ti obstarám humorný úvod a pak vystoupíš ty a řekneš cokoliv, co tě napadne.“

Ujišťuji vás, starouši, že nebylo snadné ho přemluvit, aby to udělal. Musel jsem použít plnou sílu své magické osobnosti. Nakonec jsem však vyhrál.

Vzal jsem ho s sebou do dost mizerné hospody, kterou jsem náhodou znal. Nejlépe ji mohu popsat tak, že mi připomíná místa, kam mě zvete na večeři.

Náhodou jsem znal i majitele té špeluňky, což byla velká výhoda, a umluvil jsem ho, aby mi dovolil experimentovat.

V jedenáct večer, když bylo veselí v plném proudu, jsem vstal a zarazil publikum svým důstojným zjevem. Bylo tam pouhých jedenáct lidí, ale cítil jsem, že to k experimentu stačí.

„Dámy a pánové," zahlaholil jsem. „Máme tu čest dnes mezi námi přivítat gentlemana pronikavého intelektu, mistra našeho jazyka, se kterým byste se všichni jistě nesmírně rádi seznámili. Je to pan Alistair Tobago Crump Šestý, profesor angličtiny z Columbijské univerzity a autor knihy 'Jak mluvit perfektně anglicky'. Profesore Crumpe, byl byste, prosím, tak laskav a řekl několik slov shromážděným vzdělancům?"

Crump vstal, tvářil se přitom trochu zmateně, a spustil:

„Těkuji fam félice. Prósim, pósluchajte."

Nuže, starouši, slyšel jsem vás vyprávět židovské anekdoty tak, jak si asi Hurvínek představuje židovský dialekt, ale musel byste z něho mít doktorát z Harvardu, abyste se mohl třeba jen trošku srovnávat s Crumpem. Crump totiž vypadal přesně tak, jak si představujete profesora angličtiny. A pohled na tu od přírody truchlivou tvář a zároveň příval vět v čisté Yinglish vyrazily dech všem přítomným současně, až vzduch naplnilo takové aroma v alkoholu naložené cibule, že to bylo k nevíře. Následoval výbuch smíchu, který neměl daleko k hysterii.

Crumpovu tvář přelétl výraz lehkého překvapení. Řekl mi s krásným švédským zpíváním, které se nebudu snažit reprodukovat: „Obvykle nemívám tak mohutný ohlas."

„Nevadí," povzbudil jsem ho. „Mluv dál."

Musel chvíli počkat, než se smích utiší, a pak začal vyprávět vtipy irským nářečím, se skotským ráčkováním, v cockneyské angličtině, s přízvukem středoevropským, španělským, řeckým. Jeho

specialitou byla ovšem čistá brooklynština – váš vzácný, téměř rodný jazyk, starouši.

Od té doby jsem ho nechal každý večer strávit několik hodin v Edenu a po večeři jsem ho brával do podniku. Pověst o něm se rychle rozšířila. Toho prvního večera, jak jsem řekl, bylo publikum skrovné, ale netrvalo dlouho a lidé venku se křikem dožadovali vstupu – a marně.

Crump to přijal chladně. Ba dokonce se tvářil sklíčeně.

„Podívej," řekl, „nemá žádný význam, abych svůj skvělý materiál vyplýtval na obyčejné balíky. Chci své schopnosti předvést přátelům z Edenu. Ti nebudou chtít poslouchat mé anekdoty, protože se ještě nestalo, abych s nimi mluvil dialektem. Naopak jsem si dosud ani nevšiml, že to umím, což jen ukazuje na neuvěřitelné sebepodcenění, kterému může propadnout i dost vtipný a bystrý člověk jako já. Jenom proto, že nejsem hrubián a necpu se dopředu…"

Mluvil svou nejlepší brooklynštinou, která zní nepříjemně každému jemnému sluchu, prominete-li, starouši, že to tak říkám. A tak jsem si pospíšil s ujištěním, že to všechno zařídím.

Vyprávěl jsem majiteli podniku o bohatství členů Edenu, opomenul jsem se ovšem zmínit o tom, že jsou skoupí nejméně tak, jako bohatí. Majitel zastříhal ušima a rozeslal jim pozvánky, aby je přilákal. Udělal to na mou radu, neboť jsem dobře věděl, že žádný pravý Edenita neodolá volně přístupné show, zejména když jsem opatrně podnítil fámu, že se tam budou promítat filmy speciálně pro pány.

Členstvo se dostavilo v plné síle a Crump se při tom pohledu nadmul. „Tak do toho," řekl. „Podchytil jsem korejský přízvuk, který je zabije."

Měl v zásobě i jižanské protahování a nosovou výslovnost z Maine – musel byste to slyšet, abyste tomu uvěřil.

Muži z Edenu několik minut setrvali v hrobovém mlčení a já jsem měl strašné tušení, že snad nechápou Crumpův jemný humor. Avšak oni byli pouze ohromeni úžasem. Když úžas pominul, začali se smát.

Mohutná břicha se třásla, skřipce padaly, bílé licousy se vlnily jako ve větru. Všechny možné odporné zvuky – od suchého pisklavého kdákání až po olejnaté basové huhlání – jež mohly zošklivit život, tak činily.

Crump se nafukoval nad vlastním úspěchem a majitel s pocitem, že by to mohla být brána k nespočetnému bohatství, se k němu o přestávce vrhl a volal: „Chlapče, chlapče, já vím, že jste to po mně chtěl jen proto, abyste měl příležitost předvést své umění, a že se cítíte a budete i nadále cítit povznesen nad to neřádstvo, kterému lidé říkají peníze, ale to nemůžu déle dovolit. Řekněte si, že jsem blázen. Řekněte si, že jsem šílenec. Ale tady, chlapče, tadyten šek si vezměte. Zasloužil jste si ho, každičký cent jste si zasloužil. Utraťte ho, jak chcete.“ A s velkomyslností typického podnikatele, který na oplátku očekává miliony, vstrčil Crumpovi do ruky šek na pětadvacet dolarů.

No, a to byl jen začátek.

Crump se stal slavným a spokojeným, idolem kroužku z nočního klubu, byl obdivován všemi, kdo ho uzřeli. Peníze mu tekly proudem, a protože byl bohatý tak, že se o tom nesnilo ani Krésovi, díky svým předkům, kteří průmyslově okrádali sirotky, žádné další nepotřeboval, a tak je všechny předal svému manažerovi, stručně řečeno mně. Během jednoho roku jsem se stal milionářem a tím padá i vaše charakteristicky idiotská teorie o tom, že Azazel a já nosíme jenom smůlu.

„Ale vždyť si ten šek dal zarámovat, nevzal si ve skutečnosti žádné peníze.“

George zdvihl pravou ruku, zatímco levou přisunul účet za večeři ke mně. „To tkví v principu věci. Říkal jsem vám, že Edenité byli přísně nábožensky založení. Když byl Adam vyhnán z Ráje, Bůh mu řekl, že od té chvíle si bude muset prací vydělávat na živobytí. Tuším, že přesné zněm bylo: 'V potu tváře chléb svůj dobývat budeš.' A z toho naopak plyne, že když pracujete, abyste si vydělal na živobytí, musíte být vyhnán z Ráje. Logika je logika.“

Sardonicky jsem se na George zahleděl. „Protože vám schází několik milionů k tomu, abyste byl milionářem, Georgi, předpokládám, že mi teď řeknete, že to byl všechno jenom sen.“

„Vůbec ne,“ pravil George povzneseně. „Ta příhoda je absolutně pravdivá, jako každé z mých slov. Jenom konec jsem extrapoloval ve smyslu toho, co by se stalo, kdyby Alistair Tobago Crump Šestý nebyl blbec.“

„Blbec?“

„Zajisté, když dovolíte. Překonán pýchou z toho štědře mu věnovaného pětadvacetidolarového šeku si ho dal zarámovat, přinesl ho s sebou do Edenu a hloupě ho všem ukazoval. Co měli ostatní členové dělat? Vydělal peníze. Byl placen za práci. Byli nuceni ho vyloučit. A Crumpa zbaveného klubu následkem toho postihla série osudných infarktů. Nic z toho určitě nebyla chyba ani moje, ani Azazelova.“

Cestovatel

Právě jsem se vrátil z cesty do Williamsburgu ve Virgínii a mé ulehčení z toho, že se mohu vrátit k milovanému psacímu stroji a textovému editoru se mísilo se zbytkem lehké rozmrzelosti, pocházející především z toho, že jsem musel cestovat.

Skutečnost, že právě zhltl průřez jídelním lístkem dobré restaurace za mé těžce vydřené peníze, George nepokládal za dostatečný důvod k tomu, aby mi projevil soucit.

Poté, co vydoloval zbytek steaku ze škvíry mezi dvěma zuby, řekl: „Skutečně nechápu, starouši, proč byste měl pokládat za špatné, že jinak úctyhodné organizace vám chtějí platit tisíce dolarů za to, aby si vás hodinu poslechly. Když vás tak ovšem občas poslouchám, myslím si, že by bylo výhodnější, abyste mluvil zadarmo a odmítal přestat, dokud vám nezaplatí tisíce dolarů. Opravdu, ta druhá možnost je daleko slibnější způsob, jak tahat z lidí peníze – tím nechci nijak urážet vaše city, pokud nějaké máte.“

„Mohu se zeptat, kdy jste mě vůbec slyšel mluvit?“ otázal jsem se. „Přestávky ve vašem vlastním žvanění člověku nedovolují víc, než občas maximálně tak dvacet slov.“ (Přirozeně jsem si dával pozor, abych udělal tečku přesně po dvaceti slovech.)

Jak jsem očekával, George mě naprosto ignoroval. „To, že ve své bláznivé touze po neřádstvu, zvaném peníze, často a dobrovolně podstupujete obtíže cestování, o nichž tvrdíte, že je nesnášíte, ukazuje zvlášť nepěknou stránku vaší povahy. Trochu mi to připomíná historku o Sofoklu Moskowitzovi; měl podobné sklony k lenosti. Nehodlal se zvednout z křesla, třebaže bylo na dohled další rozmnožení jeho už tak dost tučného bankovního konta. Tyto skony eufemicky nazýval 'averzí k cestování'. A tak jsme se do toho pustili s přítelem Azazelem.“

„Snad na mne zase nechcete vytahovat toho nešťastného dvoucentimetrového démona,“ zvolal jsem v panice, která byla stejně opravdová, jako by byla v případě, že bych měl skutečný důvod se domnívat, že ten výplod Georgeovy chorobné představivosti skutečně existuje.

George mě opět ignoroval.

Byl to vlastně (vyprávěl George) jeden z prvních případů, kdy jsem vůbec zavolal Azazela na pomoc. Bylo to téměř před třiceti lety, víte? Teprve nedlouho předtím jsem se naučil, jak to stvořeníčko vytáhnout z jeho vlastního prostoru a ještě jsem plně nepoznal jeho síly.

Vychloubal se jimi, jistě, jenže kde najdete živé stvoření, kromě mne, které soustavně nepřehání své vlastní možnosti a schopnosti?

Měl jsem v té době důvěrnější vztah k vynikající mladé ženě jménem Fin, která se rok předtím rozhodla, že osoba Sofokla Moskowitze není dostatečně vzdálena její představě o takovém manželovi, jehož bohatství bylo stvořeno pro ni.

I poté, co se vzali, zůstala mou tajnou, leč neuvěřitelně ctnostnou přítelkyní. Přes tu ctnost jsem ji vždycky rád vídával; to pochopíte, když vám řeknu, že její postava byla stvořena z těch půvabů, které se nedají přehnat. V její přítomnosti jsem vždy se střízlivým uspokojením vzpomínal na jisté roztomilé netaktnosti, jichž jsme se v minulosti dopouštěli.

„Legrando," oslovil jsem ji, neboť jsem se nikdy nezbavil zvyku říkat jí přezdívkou, kterou dostala ve všeobecné shodě od všech, kteří měli tu čest ji poznat zblízka, „vypadáš dobře."

„Jóóó?" pravila otráveným způsobem, který vždy vyvolal představu newyorských ulic v celé jejich nestoudné nádheře.

„Jenže se necejtim dobře."

V prvním okamžiku jsem tomu nevěřil, neboť pokud mi paměť sloužila, cítila se báječně už od raného dospívání, avšak nahlas jsem řekl: „Co tě trápí, boubelko?"

„Sofokles, ten bazilišek."

„Snad tě tvůj manžel neomrzel, Legrando? Tak bohatý muž se přece nemůže omrzet."

„Co ty můžeš vědět? Takovej podfukář! Poslechni, pamatuješ, jak's mi kdysi vykládal, že Sofokles je stejně bohatej, jako jeden chlapík, co se menoval Krésus, vo kerýmžto maníkovi sem nikdy

neslyšela? No, jenže's mi ale nikdy neřek', že Krésus byl určitě kapitální držgrešle.“

„Sofokles je držgrešle?“

„Neuvěřitelnej! No, neseklo by to s tebou? Co mám z toho, že sem si vzala pracháče, kerej je škrt na peníze?“

„Určitě by se ti, Legrando, povedlo vymámit na něm nějaké peníze prchavým příslibem noční nirvány.“

Fifi se maličko zamračila. „Nevím sice přesně, co to znamená, ale znám tě, a tak nemluv sprostě. Kromě toho sem mu slíbila, že to, cos říkal, ať je to, co je to, nedostane, dokud nepustí chlup. Jenže von rači mačká svou šrajtofli než mě a to mě pěkně štve.“ Chudinka tiše zafňukala.

Poplácal jsem ji po ruce tak nebratrsky, jak jen se mi to právě podařilo.

Vztekle vyjela: „Dyž sem si toho flákače brala, myslela sem si: Tak, Fifi, teď máš někoho, kdo tě veme do Paříže a na Rivjéru a do Bujnos Ajres, do Casablanky a tak. Pche! Ani náhodou!“

„Snad mi nechceš tvrdit, že tě ten padouch nevezme do Paříže.“

„Von nepojede nikam. Prej se mu nechce z Manhattanu. Prej se mu jinde nelíbí. Prej nemá rád kytky a stromy a zvířata a trávu a špínu a cizince a jiný baráky než newyorský. Říkám mu: 'A co takhle malá procházka po nákupech?' ale ani na to nemá náladu.“

„A proč nejdeš sama, Legrando?“

„To by bylo zábavnější, než jít s ním, to se vsaď. Ale za co? Ten chlap si snad zašil kapsy s kreditníma kartama. Musím všechno nakupovat v konfekci.“ To už skoro křičela. „Přeci sem si nebrala zazobance jen proto, abych nakupovala v konfekci!“ Hleděl jsem přemítavě na různé vnady té dámičky a litoval, že si jich nemohu dopřát. Než se vdala, byla příležitostně ochotná přispět k nějakému tomu happeningu ve stylu 'umění pro umění', ale cítil jsem, že vznešenější stav vdané ženy zatvrdil její profesionální náhled na věc. Abyste rozuměl, tehdy jsem byl ještě prudší než dnes, avšak byl jsem neobeznámený s ženskou duší tehdy stejně jako nyní.

Řekl jsem: „Myslím, že bych ho mohl k cestování přemluvit.“

„Jé, zlato, já bych si tak přála, aby to někdo udělal.“

„Myslím, že by to šlo. Doufám, že mi budeš vděčná.“

Její oči se na mne vzpomínavě zahleděly. „Georgi,“ řekla „ten den, co mi řekne, že se mnou jede do Paříže, si my dva spolu zopáknem číslo z Asbury Parku. Pamatuješ na Asbury Park?“ Jestli jsem si pamatoval na to letovisko na pobřeží New Jersey? Mohl jsem snad zapomenout na své bolavé svaly? Skoro každý kousek těla jsem měl ztuhlý ještě dva dny potom.

Prodiskutoval jsem záležitost s Azazelem nad trochou piva, džbánkem pro mne a kapku pro něho. Zjistil, že chmel ho příjemně povzbuzuje. Opatrně jsem se ho zeptal: „Azazeli, opravdu dokážou tvé magické síly dělat věci, které mě mohou ohromit?“

Opile se na mne zadíval: „J… jen mi ř… řekni, co chceš. J… jen mi ř… řekni, co chceš. J… já ti ukážu, j… jestli mám obě ruce levé nebo ne. V… všem jim ukážu.“

Jednou, v otupělosti z jakési po citronu vonící leštěnky na nábytek (prý mu extrakt z kůry připadal povzbuzující), mi prozradil, že byl kdysi takto uražen ve svém světě.

Kápl jsem mu další kapku piva a řekl jsem nedbale: „Mám přítele, který nerad cestuje. Předpokládám, že pro někoho tak schopného a zkušeného, jako jsi ty, bude hračka změnit tu nechuť v naprostou touhu po cestování.“

Musím přiznat, že jeho horlivost znatelně ochabla. „Myslel jsem tím,“ řekl pisklavým hláskem a se zvláštním přízvukem, „že by sis měl přát něco rozumného – jako třeba narovnat támhleten ošklivý obraz na stěně pouhou silou mé vůle.“ Jak mluvil, obraz se pohnul a zůstal viset nakřivo na opačnou stranu.

„Dobře, ale proč bych měl chtít mít obrazy srovnané?“ řekl jsem. „Mám velkou práci s tím, abych je pověsil v naprosto přesném nepravém úhlu. Já chci, abys nakazil Sofokla Moskowitze cestovní manií, která ho bude nutit cestovat, bude-li to nutné, i bez jeho ženy.“ To jsem přidal, protože mě napadlo, že by mi mohlo něco příležitostně kápnout z toho, kdyby Fifi zůstala ve městě, zatímco Sofokles bude pryč.

Azazel odvětil: „To není jednoduché. Zakořeněná nechuť k cestování může záviset na mnoha dětských zkušenostech,

zanechávajících nejrůznější deformace mysli. Bude to vyžadovat nejmodernější mentální inženýrství, aby se to povedlo. Neříkám, že to nejde, jelikož hrubé vědomí tvého lidu se dá jen těžko poškodit, ale budeš mi muset dotyčnou osobu ukázat, abych mohl identifikovat a studovat její vědomí.“

To bylo dost snadné. Pozval jsem Fifi s manželem na večeři, jakožto bývalou spolužačku (strávila před pár lety nějaký čas ve školním areálu, ač si nemyslím, že navštěvovala hodiny; byla velice nestudijní typ).

Azazela jsem s sebou přinesl v kapse saka a občas jsem ho slyšel, jak si pro sebe pištivým šepotem mumlá komplikované matematické vzorce. Dohadoval jsem se, že analyzuje vědomí Sofokla Moskowitze, a pokud tomu tak bylo, byl to úctyhodný výkon, neboť mně stačila chvilka konverzace k ocenění skutečnosti, že jeho mysl byla dost rozsáhlá na to, aby poskytla spoustu příležitostí k analýze.

Když jsme se ocitli zase doma, zeptal jsem se Azazela:

„Tak co?“

S živým gestem šupinaté ručky řekl: „Půjde to. Nemáš po ruce multifázový mentodynamický synaptometr?“

„Po ruce ne,“ odvětil jsem. „Včera jsem ho půjčil jednomu svému příteli, který odjížděl do Austrálie.“

„To od tebe bylo hloupé,“ brblal Azazel. „To znamená, že budu muset počítat na papíře.“

Ublíženecká nálada mu vydržela pěkně dlouho. Brblal, ještě když už měl výpočty skončené (prý úspěšně).

„Bylo to téměř nemožné,“ řekl. „Jenom osobnost s tak vynikajícími znalostmi jako já to mohla dokázat. Musel jsem upevnit jeho mysl v současné upravené podobě velkými jehlicemi.“

Domníval jsem se, že mluví v metaforách, a také jsem mu to řekl.

Azazel mi na to odpověděl: „No, jsou to jakoby velké jehlice. Nikdo už nebude s to hnout jeho vědomím. Bude chtít pouze cestovat, a to s tak drtivou rozhodností, že by dokázal skoro převrátit vesmír vzhůru nohama, pokud by to byla podmínka pro možnost další cesty. Tohle ukáže těm…“

Vychrlil ze sebe dlouhou tirádu pronikavých slabik ve svém rodném jazyce. Nerozuměl jsem samozřejmě, co říkal, ale z toho, že se roztavily kostky ledu v lednici ve vedlejší místnosti, bylo celkem jasné, že jeho proslov je notně nelichotivý. Předpokládám, že proklínal ty jedince z jeho rodného světa, kteří ho nařkli z nedostatku zručnosti.

Uplynuly sotva tři dny, když mi Fin zatelefonovala. Po telefonu nebyla tak působivá jako osobně, z důvodů zcela zjevných, i když vám asi ne, s vaší neschopností procítit jemnější aspekty života. Víte, člověk si víc uvědomoval náznak tvrdosti v jejím hlase, když se přímo nepřipomínala vyrovnávající měkkost někde jinde.

„Georgi," štěbetala, „ty musíš bejt čaroděj. Nevím, cos dělal při tý večeři, ale zabralo to, Sofokles mě bere do Paříže. Je to jeho vlastní nápad a je tím hrozně vzrušenej. Nejni to velkolepý?"

„To je víc než velkolepé," řekl jsem s přirozeným nadšením. „To je hotové zemětřesení. Teď se můžeme věnovat tvému slibu. Můžeme si zopakovat Asbury Park."

Ženám, jak jste si i vy možná občas povšiml, schází ovšem cítění, že úmluva je posvátná. V tom ohledu jsou naprosto odlišné od mužů. Nemají představu o tom, jak je důležité držet slovo, nemají smysl pro čestnost.

Řekla totiž: „Zejtra odjíždíme, Georgi, takže teď už nemám čas. Brnknu ti, až se vrátíme, jo?"

Zavěsila a bylo to. Ta ženská měla čtyřiadvacet hodin nazbyt a já bych z toho byl využil sotva polovinu – ale čert ji vzal.

Uslyšel jsem ji, když se vrátila, ale to bylo o šest měsíců později.

Opět mi zatelefonovala a nejprve jsem vůbec nepoznal její hlas. Bylo v něm něco divokého a vyčerpaného.

„Kdo volá?" zeptal jsem se se svou obvyklou důstojností.

Unaveně odpověděla: „Tady Fin Laverne Moskowitzová."

„Legrando," vykřikl jsem. „Už jsi zpátky? To je skvělé! Hned přijď sem a…"

Přerušila mě. „Sklapni, Georgi. Esli je to tvoje dílo, seš mizernej hajzlík a na Asbury Park se ti vykašlu, i kdyby ses měl stavět na hlavu.“

Byl jsem udiven. „Cožpak tě Sofokles nevzal do Paříže?“

„Vzal. A teď se mě taky zeptej, esli sem se dostala k nějakejm nákupům.“

Ochotně jsem se zeptal. „Dostala ses k nějakým nákupům?“

„Tůdle! Ani sem nestačila vůbec začít. Sofokles se nikde ani nezastavil!“ Její hlas ztratil unavený tón a pod náporem emocí nabyl na intenzitě. Křičela:

„Přijeli sme do Paříže a pořád sme chodili sem a tam. Pořád mi ukazoval ňáký pitomosti, kolem kerejch sme se hnali jak vo život. Ukazoval mi ňáký pitomý staveniště s velikým lešením a povídá: 'Tohle je Eiffelova věž.' A zase: 'Támhleto je Notre Dáme.' Ani neví, vo čem mluví. Kdysi mě dva fotbalisti vzali na tah do Notre Dáme a to nebylo v Paříži. To bylo v South Bendu v Indiáně.

Kdo mu vo to stojí? Jeli sme dál do Frankfurtu, do Bernu a do Vídně, kerý pitomí cizinci říkaj Wien. Existuje nějaký místo, kerýmu se říká Tríst?“

„Trieste. Nebo Terst,“ opravil jsem ji. „Ano, existuje.“

„Tak tam sme byli taky. A nikdy sme nespali v hotelu. Nakvartýrovali sme se dycky do ňákýho starýho statku. Sofokles říká, že takhle se cestuje. Prej tak uvidíš lidi a přírodu. Koho zajímá vidět lidi a přírodu? My sme celou tu dobu neviděli sprchu! A vodovod. Když se takhle chováš, tak za chvíli smrdíš. A chytla sem vši! Už sem se pětkrát sprchovala a pořád nejsem čistá.“

„Tak se ještě pětkrát osprchuješ u mne,“ naléhal jsem, jak jsem dokázal nejpřesvědčivěji, „a můžeme si přitom dát reprízu Asbury Parku.“

Zdálo se, že mě neslyšela. Je zvláštní, jak jsou ženy hluché k prostým argumentům. Ona pokračovala: „Příští tejden startuje znova. Chce přes Pacifik do Hong Kongu. Poplave na tankeru. Prej se tak pozná móře. Já sem ho varovala: 'Poslouchej, ty lakomá palice, do žádný kocábky do číny mě nedostaneš, dokud budu při smyslech!'“

„Velice poetické,“ poznamenal jsem.

„A víš, co von řek? 'Dobře, miláčku. Pojedu bez tebe.' A pak řek něco záhadnýho, páč to nedává žádnej smysl. Prej: Do hlubin džehenny či k Trůnu výšinám nejrychleji spěje, kdo cestuje sám. Co to je džehenna? Co to má co dělat s trůnem? Co to znamená? Myslí si snad vo sobě, že je anglická královna?“

„To je citát z Kiplinga,“ upřesnil jsem jí to.

„Neblbni mně hlavu. Jakej ciťák? Já sem na city nikdy moc nedala a nenamlouvej mi, že zrovna von by si na ně extra potrpěl. Řekla sem mu, že se s nim rozvedu a že bude solit. A von na to: 'To se musíš rozhodnout sama, má dementní choti, ale nemáš k tomu důvod a nedostaneš nic. Pro mě je důležité jenom cestování.' No, neseklo by to s tebou? A s tou dementní chotí. Eště se mi bude snažit vlichotit.“

Musíte pochopit, starouši, že to byla jedna z prvních Azazelových akcí a on se to ještě nenaučil kontrolovat. A já jsem ho žádal, aby Sofokles musel cestovat případně i bez své ženy.

Stále trvala výhoda té situace, kterou jsem od začátku předvídal. „Legrando,“ řekl jsem, „nepopovídáme si o tom tvém rozvodu při Asbury…“

„A ty, ty zatracenej smrade. Nezajímá mě, jaký kouzlo nebo cos vlastně udělal. Ale nelez mi na voči, nebo já znám chlapíka, kerej z tebe nadělá lívance, kdy se mi zachce.“

Obávám se, že se z Legrandy pro mne stala už jen Legenda, ač ne právě taková, jak bych si přál, nebo pokud znám její měřítka a styl, jak bych od ní čekal.

Zavolal jsem Azazela, ale ten, přestože to zkoušel, už to nedokázal uvést do původního stavu. A rovnou odmítl zkoušet podnikat cokoliv, aby se ke mně Legranda chovala rozumněji. Řekl, že by toho na každého bylo moc. Nevím, jak to myslel.

Sledoval ovšem, na mou žádost, Sofoklovu stopu. Mánie toho člověka vzrůstala. Překročil hranice Evropy chůzí po rukou. Putoval proti proudu Nilu na vodních lyžích až k Viktoriinu jezeru. Přeletěl Antarktidu na závěsném kluzáku.

Když v roce 1961 prezident Kennedy vyhlásil, že zamýšlí dosáhnout Měsíce do konce desetiletí, Azazel řekl: „To je další projev mé úpravy.“

„Myslíš, že to, co jsi udělal s jeho mozkem, mu dává takovou moc, aby měl vliv na prezidenta a na kosmický program?“ zeptal jsem se.

„On to nedělá schválně,“ vysvětloval Azazel, „ale říkal jsem ti, že úprava byla dost silná na to, aby případně obrátil vesmír vzhůru nohama.“

A on se pustil na Měsíc, starouši. Pamatujete si na Apollo 13, které bylo údajně poškozeno ve vesmíru na cestě k Měsíci v roce 1970 a jehož posádka se stěží dostala zpátky na Zemi? Ve skutečnosti se tam odklidil Sofokles, část lodi si vzal na Měsíc a nechal skutečnou posádku, ať se vrátí na Zemi se zbytkem, jak nejlíp umí.

Od té doby zůstal na Měsíci a procestoval jeho povrch skrz naskrz. Nemá vzduch, potraviny ani vodu, ale jeho úprava k neustálému cestování to určitě nějak vyřešila. Snad už spatřilo světlo světa něco, co ho dopraví na Mars – a snad i dál.

George smutně pokýval hlavou. „Je to ironie. Velká ironie osudu.“

„Co je ironie?“ zeptal jsem se.

„Nevíte? Chudák Sofokles. Je novou a vylepšenou verzí Věčného Žida a ironie osudu je, že ani není pravověrný.“

George si zakryl levou rukou oči a pravou tápal po ubrousku. Přitom náhodou sevřel v ruce desetidolarovku, kterou jsem položil na stůl jako spropitné pro vrchního. Ubrouskem si otřel oči, avšak co se stalo s desetidolarovkou, nevím. Opustil s tichým popotahováním restauraci a stůl zůstal prázdný.

Vzdychl jsem a položil další desetidolarovku.

Úhel pohledu

Seděli jsem s Georgem na lavičce u dřevěného chodníčku a zamyšleně hleděli na široce rozlehlou pláž a jiskřivé moře v dálce. Byl jsem ponořen do nevinného potěšení z pohledu na mladé dámy v bikinách a přemítání o tom, co mohly mít z krás života, když k nim samy nejméně z poloviny přispívaly.

Jak jsem znal George, předpokládal jsem, že jeho myšlenky budou méně ušlechtile estetické než moje. Byl jsem si jistý, že se zaobírají užitečnějšími stránkami těchto mladých žen.

Byl jsem tedy notně překvapen, když jsem od něho uslyšel:

„Starouši, my tu sedíme a opájíme se krásami přírody v podobě božských ženských tvarů, abych tak řekl, a přitom zajisté pravá krása není a nemůže být tak zřetelná. Pravá krása je, koneckonců, tak vzácná, že se musí ukrýt před očima všedních diváků. Napadlo vás to už někdy?“

„Ne,“ řekl jsem. „Nikdy mě to nenapadlo a ani teď, když jste se o tom zmínil, si to nemyslím. A co víc, nemyslím, že byste si to kdy byl myslel vy.“

George vzdychl. „Mluvit s vámi, starouši, je jako plavat v medu – velká námaha s malým výsledkem. Díval jsem se na vás, jak jste pozoroval támhletu vysokou krásku, na níž se těch pár proužků textilu ani nesnaží zakrýt těch pár čtverečních centimetrů, na které byly určeny. Zajisté chápete, že to, co dává najevo, je pouhá povrchnost.“

„Já jsem toho od života nikdy moc nechtěl,“ prohlásil jsem svým skromným způsobem. „Já se s takovými povrchnostmi spokojím.“

„Pomyslete na to, o kolik krásnější by byla mladá žena, dokonce i žena, pro neznalé oči jako jsou vaše, nepůvabná, jestliže by oplývala věčnou slávou dobroty, nesobeckosti, veselosti, trpělivé pile a péče o druhé – zkrátka všemi těmi ctnostmi, které zdobí ženu.“

„Na co teď myslím, Georgi,“ řekl jsem, „je, že jste určitě opilý. Co vy víte o takových ctnostech?“

„Znám je důvěrně,“ pravil George povzneseně, „protože se v nich vytrvale a plnou měrou cvičím.“

„Nepochybně pouze v soukromí svého pokoje, o samotě a potmě,“ přikývl jsem.

Přehlédnu-li vaši nemístnou poznámku (spustil George), musím předeslat, že i kdybych sám neznal tyto ctnosti, naučil bych se jim díky své známosti s mladou dámou jménem Melisanda Ottová, rozená Rennová, které její milující manžel Octavius Ott přezdíval Maggie. Já jsem jí také říkal Maggie, neboť byla dcerou mého drahého, dnes již bohužel zesnulého přítele, a vždycky mě oslovovala 'strýčku Georgi'.

Musím se přiznat, že je jistá část mé osobnosti, která, stejně jako vy, oceňuje jemné kvality toho, co nazýváte 'povrchností'. – Ano, starouši, já vím, že jsem ten termín použil první, ale pokud mě budete neustále vyrušovat trivialitami, nedostaneme se nikam.

Z titulu této mé drobné slabůstky musím také přiznat, že když z radosti, že mě vidí, Maggie vypískla a objala mě, mé potěšení z toho nebylo až tak velké, jaké by mohlo být, kdyby byla ušlechtileji tvarována.

Byla velice hubená a nápadně jí trčely kosti. Měla velký nos, prakticky žádnou bradu, zplihlé vlasy, připomínající vzhledem i barvou myší ocásky, a nedefinovatelně šedozelené oči. Měla široké lícní kosti, takže připomínala křečka, který právě završil pěknou sbírku oříšků a semínek. Stručně řečeno, nebyla typem děvčete, jehož zjev by přiměl přítomné mladíky dýchat rychleji a usilovat o sblížení.

Ale měla dobré srdce. Přenášela se s vážným úsměvem přes viditelná škubnutí, která otřásala každým průměrným chlapcem, jenž ji poprvé nevarován potkal. Posloužila jako družička s celou hromadou vážných úsměvů postupně všem svým přítelkyním. Byla za kmotru nespočetným dětem a jiné hlídávala a v krmení mimin z láhve byla prostě virtuos, jak jste mohl jednou za uherský měsíc vídat také.

Přinášela horkou polévku chudým, kteří si to zasloužili, a těm, kteří si to nezasloužili, také, ačkoliv se vyskytly i názory, že podobné návštěvy si spíš zasloužili ti nezasloužilí. Vykonávala různé služby v místním kostele, mnohdy i víc, než bylo její povinností – jednou za sebe a jednou za ty své přátele, kteří dávali přednost hříšným radovánkám biografů před nezištnou službou. Učila v nedělní škole, přičemž rozveselovala děti tím, že, jak myslely, na ně dělala grimasy. Často je nechávala sborem číst devět přikázání. (To o cizoložství vynechávala, neboť zkušenost ji naučila, že to nevyhnutelně vede k nevhodným otázkám.) Dobrovolně také pomáhala v místní pobočce veřejné knihovny.

Naději, že se někdy vdá, ztratila přirozeně ve věku nějakých čtyř let. I šance na příležitostnou schůzku s příslušníkem opačného pohlaví se jí zdála být neuskutečnitelným snem od doby, kdy dosáhla deseti let. Mnohokrát mi říkávala: „Já nejsem nešťastná, strýčku Georgi. Svět mužů je pro mne uzavřen, s výjimkou tebe a památky chudáka tatínka, ale v konání dobra je daleko víc opravdového štěstí.“

Pak navštěvovala vězně v okresním vězení, aby je tam nabádala k pokání a činění dobra. Jenom jeden nebo dva z těch nejhrubších požádali dobrovolně o přemístění do izolace ve dnech, kdy měla přijít.

Jenže pak se seznámila s Octaviem Ottem, mladým elektroinženýrem s odpovědným postavením v elektrárenské společnosti, který se přistěhoval do sousedství. Byl to šikovný mladík – vážný, přičinlivý, vytrvalý, čestný, odvážný a uctivý – ale vy nebo já bychom ho určitě neoznačili za hezkého. Ve skutečnosti, nebudeme-li příliš útlocitní, by ho za hezkého neoznačil nikdo v celých nám známých dějinách.

Vlasy mu ustupovaly z vypouklého čela – tedy, přesněji řečeno, už ustoupily. Měl tupý nos, úzké rty, odstávající uši jako plácačky a vyčnívající ohryzek, který neustále poskakoval nahoru a dolů. Navíc se honosil zrzavými vlasy a na tváři a na rukách mu svítily nepravidelné stříkance pih.

Náhodou jsem Maggii právě doprovázel, když se s Octaviem poprvé setkala na ulici. Oba byli stejně nepřipravení a oba sebou trhli

jako pár bujných koní, kterým za zadkem zapískala lokomotiva. Na okamžik jsem očekával, že se Maggie i Octavius začnou plašit a řehtat.

Okamžik však uplynul a oba úspěšně potlačili záblesk paniky, než je stačila pohltit. Ona si jen položila ruku na srdce, jako by ho chtěla zachytit, když se jí dralo ven z hrudi, aby si našlo bezpečnější úkryt, zatímco on si přetřel obočí, jako by chtěl vymazat strašnou vzpomínku.

Několik dní předtím jsem se s Octaviem seznámil, a tak jsem je mohl navzájem představit. Oba vztáhli zkusmo ruku, jako by nestáli o to, přidat k takové vidině pocit dotyku.

Později odpoledne Maggie prolomila dlouhé mlčení a řekla mi:

„Ten pan Otto vypadá jako velice zvláštní muž."

Použil jsem jednu originální metaforu, jaké se mým přátelům vždy líbily: „Nesmíš soudit knihu podle obalu, drahá."

„Ale ten obal existuje, strýčku Georgi," řekla vážně. „A my ho musíme zahrnout do součtu. Troufám si říci, že průměrné dívky, frivolní a necitelné, se o pana Otta příliš nezajímají. Byl by tedy laskavý skutek ukázat mu, že k němu ne všechny dívky jsou zcela nepozorné, ale aspoň jedna nemá nic proti mladému muži jen proto, že nešťastnou náhodou připomíná…" zarazila se, když ji nenapadal žádný srovnatelný příslušník zvířecí říše, a tak jí nezbylo, než dokončit nepřesvědčivě, leč vřele: „…připomíná to, co připomíná. Musím k němu být milá."

Nevím, jestli Octavius měl důvěrníka, kterému by se mohl podobně svěřit. Asi ne, neboť jenom málo z nás, jestli vůbec někteří, je obdařeno strýčkem Georgem. Nicméně jsem si naprosto jistý, soudě podle pozdějších událostí, že ho napadaly přesně tytéž myšlenky – v opačném směru, samozřejmě.

Každopádně usilovali oba o to, aby k sobě byli navzájem milí, zpočátku váhavě, jako by to zkoušeli, pak vřeleji a nakonec vášnivě. To, co začalo jako náhodné setkání před knihovnou, pokračovalo návštěvami v zoo, večery v kině a tanečními zábavami, až to přerostlo – prominete-li mi můj slovník – v randění.

Lidé si pomalu zvykli očekávat, že uvidí-li jednoho, bude nablízku i druhý, neboť se z nich stal nerozlučný pár. Někteří lidé v

sousedství si stěžovali, že dvojitá dávka Octavia a Maggie je víc, než může lidský zrak vydržet, a leckterý pohrdavý povznešenec si pořídil tmavé brýle.

Nemohu tvrdit, že bych zcela postrádal sympatie k těmto extrémním projevům, avšak jiní – tolerantnější a snad i rozumnější – zdůrazňovali, že zvláštní náhodou byly rysy jednoho v protikladu k odpovídajícím rysům druhého. Pohled na ty dva pohromadě vyvolával vyrovnávací efekt, takže oba pohromadě byli snesitelnější než každý zvlášť. Nebo to aspoň někteří tvrdili.

Nakonec ke mně Maggie jednoho dne vrazila a vyhrkla:

„Strýčku Georgi, Octavius je světlem a duší mé existence. Je oddaný, silný, pevný, statný a stálý. Je to milý muž."

„Mezi námi, děvče," řekl jsem, „myslím si, že je určitě všechno to, co říkáš. Avšak jeho vzhled je…"

„…roztomilý," přerušila mě oddaně, silně, pevně, odhodlaně a neústupně. „Strýčku Georgi, on ke mně cítí to, co já cítím k němu a budeme se brát."

„Ty a Otta?" řekl jsem chabě. Vtíravá představa možných potomků z takového manželství se mi vlnila před očima a udělalo se mi mdlo.

„Ano," odvětila. „Řekl mi, že jsem slunce jeho potěšení a měsíc jeho radosti. Pak dodal, že jsem všemi hvězdami jeho štěstí. Je to velice poetický mladík."

„Vypadá to tak," řekl jsem pochybovačně. „Kdy bude svatba?"

„Co nejdřív," pravila.

Nedalo se dělat víc, než jen zaskřípat zuby. Ohlášky proběhly, přípravy byly hotové, na svatbě jsem byl osobně nevěstě za svědka. Všichni sousedé se nevěřícně zúčastnili, dokonce i kněz nechal přes svou tvář přejít uctivý výraz úžasu.

Nezdálo se, že by někdo hleděl na mladou dvojici s radostí. Po celou dobu obřadu tápalo obecenstvo zrakem kdesi po zemi. Kromě kněze. Ten soustavně upíral oči na růžicové okno nad vstupními dveřmi.

Za nějaký čas jsem se přestěhoval do jiné části města a prakticky jsem ztratil s Maggií kontakt. O jedenáct let později jsem

však měl možnost se tam opět vrátit v záležitosti investice mého přítele do odborného studia, jež se týkalo kvalit závodních koní. Využil jsem příležitosti k tomu, abych navštívil Maggii, která byla, kromě dalších dobře skrytých předností, i vynikající kuchařka.

Přišel jsem k obědu, Octavius byl v práci, ale to nevadilo. Nejsem sobec a ochotně jsem snědl i jeho porci jako nášup ke své.

Nemohl jsem si pomoci, avšak na Maggiině tváři jsem zpozoroval stín zármutku. Nad kávou jsem se optal: „Jsi nešťastná, Maggie? Neklape vám to v manželství?“

„Ale ne, strýčku Georgi,“ protestovala vehementně, „naše manželství je ráj sám. Přestože nemáme děti, jsme na sebe oba tak vázáni, že si sotva uvědomujeme nějakou ztrátu. Žijeme spolu ve stálé blaženosti a nic jiného už od vesmíru nechceme.“

„Aha,“ řekl jsem, div jsem nezaskřípal zuby. „Tak proč se tedy tváříš tak, že je na tobě jasně vidět smutek?“

Zaváhala a pak ze sebe vychrlila: „Strýčku Georgi, ty jsi tak citlivý člověk. Je tu jedna věc, která nám trošičku sype písek do ložisek potěšení.“

„A to?“

„Můj vzhled.“

„Tvůj vzhled? Co je špatného…“ polkl jsem a zjistil, že nedokážu dokončit větu.

„Nejsem hezká,“ řekla Maggie, jako by se se mnou dělila o strašné tajemství.

„Aha,“ řekl jsem.

„A já chci být – kvůli Octaviovi. Chci být hezká právě jen pro něho.“

„Stěžuje si snad na tvůj vzhled?“ zeptal jsem se opatrně.

„Octavius? Ovšemže ne. Snáší své utrpení s ušlechtilým mlčením.“

„Tak jak víš, že trpí?“

„Říká mi to mé ženské srdce.“

„Ale Maggie, Octavius sám není… ehm… zrovna krasavec.“

„Jak můžeš něco takového říci?“ rozhořčila se Maggie. „Je nádherný.“

„Ale třeba si myslí, že i ty jsi nádherná.“

„Ale ne,“ řekla Maggie, „jak by si to mohl myslet?“

„No dobře, zajímá se o jiné ženy?“

„Strýčku Georgi!“ vyhrkla Maggie šokovaně. „Taková nízká myšlenka. Překvapuješ mě. Octavius nemá oči pro jinou než pro mne.“

„Tak co záleží na tom, jestli jsi hezká nebo ne?“

„To je kvůli němu,“ řekla. „Ach, strýčku Georgi, já chci být hezká kvůli němu.“

A vrhla se mi na rameno tím nejneočekávanějším a nejnepříjemnějším způsobem a promáčela mi klopu slzami. Ta byla brzy tak mokrá, že by se dala ždímat.

Mezitím jsem se ovšem seznámil s Azazelem, dvoucentimetrovým démonem, o kterém jsem se vám možná příle… no, starouši, nemusíte si tak pohrdavým tónem mumlat, že je to k zvracení. Každý, kdo píše jako vy, by si měl moc rozmyslet, než začne předkládat myšlenku na zvracení – v jakékoliv souvislosti.

V každém případě jsem povolal Azazela.

Když se Azazel objevil, spal. Měl přes hlavičku přehozený pytel z jakéhosi zeleného materiálu a pouze tlumený zvuk rychlého sopránového pípání zevnitř dával znát, že je naživu. A pak ještě to, že jeho svalnatý ocásek v delších intervalech strnul a s kovovým zadrnčením zavibroval.

Počkal jsem několik minut, jestli se nevzbudí sám, a když se tak nestalo, jemně jsem mu pinzetou odstranil z hlavy pytel. Oči se mu pomaloučku otevřely a zaostřily na mne, načež s přeháněným zděšením vyskočil.

„Na okamžik jsem myslel, že mám jen noční můru,“ řekl. „S tebou jsem nepočítal.“

Ignoroval jsem jeho dětinskou nedůtklivost a oznámil mu:

„Mám pro tebe úkol; něco pro mne uděláš.“

„Přirozeně,“ poznamenal Azazel kysele. „Zajisté nepředpokládáš, že bych od tebe čekal nabídku, že uděláš ty něco pro mne.“

„Udělal bych, třeba hned," odvětil jsem zdvořile, „kdyby jen mé nepatrné schopnosti dostačovaly k tomu, abych mohl udělat něco, co by bylo významné pro osobnost tvé postavy a síly."

„Pravda, pravda," přikývl Azazel obměkčeně.

Mohu jen dodat, že je skutečně nechutné, jak jsou některé povahy přístupné lichotkám. Viděl jsem třeba vás, jak se můžete zbláznit radostí, když vás někdo požádá o autogram. Ale zpět k mému vyprávění…

„O co jde?" zeptal se Azazel.

„Přeji si, abys udělal jednu mladou ženu krásnou."

Azazel se otřásl hrůzou. „Nejsem si jistý, zda bych se k tomu měl nutit. Měřítka krásy vašeho nadutého a ničemného živočišného druhu jsou zvrácená."

„Ale jsou naše. Já ti řeknu, co máš udělat."

„Ty budeš říkat mně, co mám dělat?" vyvřískl a zachvěl se tou urážkou. „Ty budeš říkat mně, jak stimulovat a modifikovat vlasové folikuly, jak zesílit svaly, jak nechat narůst nebo odstranit kosti? To snad ne! Ty mně chceš tohle všechno říkat?"

„Ale vůbec ne," řekl jsem skromně. „Detaily mechanismu takového působení vyžadují, aby byly provedeny jedině bytostí tvých neobyčejných vědomostí. Jenom mi však dovol, abych ti popsal vnější efekty, kterých má být docíleno."

Azazel se nechal zase jednou uchlácholit a vrhli jsme se na věc detailně.

„Pamatuj si," upozornil jsem ho, „že působení se musí projevit během nejméně šedesáti dní. Příliš náhlá změna by mohla vyvolat nežádoucí pozornost."

„Ty si myslíš," zavrčel Azazel, „že budu trávit šedesát dní dozorem, seřizováním a korekcemi? Cožpak podle tebe nemá můj čas žádnou cenu?"

„No, ale pak o tom můžeš napsat do některého z biologických časopisů tvého světa. To není zrovna úkol, k jehož vykonání by mnozí z tvého světa měli schopnosti nebo trpělivost. Nakonec tě ještě budou velice obdivovat."

Azazel zamyšleně přikývl. „Levné pochlebování samozřejmě považuji za nedůstojné," pravil, „nicméně pokládám za svou

povinnost stát se vzorem méně hodným příslušníkům svého lidu.“ Ostře, hvízdavě vzdychl. „Je to namáhavé a obtěžuje mě to, avšak je to má povinnost.“

I já jsem měl povinnost. Cítil jsem, že bych měl během doby změn zůstat poblíž. Můj dostihový přítel mě oplátkou za mé expertízy a rady ohledně výsledků rozličných experimentálních běhů, díky jimž prohrál jen velmi málo peněz, ubytoval u sebe.

Denně jsem pod nějakou záminkou navštěvoval Maggii. Výsledky se pomalu začínaly projevovat. Vlasy jí zesílily a půvabně se zvlnily. Objevil se na nich zlatorudý lesk, který jim propůjčoval vítanou bohatost.

Kousek po kousku se její brada stávala výraznější a lícní kosti jemnější a vyšší. Oči se zbarvily úplně modře a tmavly jí den ode dne až do téměř fialového odstínu. Oční víčka získala maličko orientální šikmost. Uši se lépe vytvarovaly a objevily se lalůčky. Postava se jí zakulatila a rozhojnila, zatímco pas zeštíhlel.

Lidé byli zmateni. Sám jsem je slyšel. „Maggie,“ říkali, „co jsi se sebou udělala? Máš prostě nádherné vlasy. Vypadáš o deset let mladší.“

„Nedělala jsem nic,“ odpovídala jim Maggie. Byla stejně zmatená jako všichni ostatní. Kromě mne, samozřejmě.

Ptala se mě: „Pozoruješ na mně nějakou změnu, strýčku Georgi?“

„Vypadáš půvabně,“ řekl jsem jí, „ale pro mne jsi vždycky vypadala půvabně, Maggie.“

„Možná,“ řekla, „ale sobě jsem nikdy půvabná nepřipadala, až donedávna. Nerozumím tomu. Včera se za mnou nějaký drzý mladík otočil. Obvykle muži kolem mne spěchají a zakrývají si oči. Tenhle na mne ale mrkl. To mě tak překvapilo, že jsem se na něho opravdu usmála.“

O několik týdnů později jsem potkal jejího manžela Octavia u restaurace, kde jsem studoval za oknem vystavený jídelní lístek. Protože se právě chystal vejít dovnitř a objednat si jídlo, bylo pro něho dílem okamžiku pozvat mě, ať se k němu připojím, a pro mne dílem poloviček dalšího okamžiku to přijmout.

„Vypadáš nešťastně, Octavie,“ poznamenal jsem.

„Já jsem nešťastný,“ řekl. „Nevím, co se to v poslední době stalo s Maggií. Je tak roztěkaná, že mě polovinu času ani nevnímá. Stále chce chodit do společnosti. A včera…“ jeho tvář zalil výraz tak zoufalého neštěstí, že by se skoro každý styděl tomu smát.

„Včera?“ opakoval jsem po něm. „Co se stalo včera?“

„Včera mě požádala, abych jí říkal… Melisanda. Nemůžu přece Maggii oslovovat tak směšným jménem, jako je Melisanda.“

„Proč ne? Je tak pokřtěná.“

„Ale pro mne je to Maggie. 'Melisanda' je nějak cizí.“

„No, trochu se změnila. Nezpozoroval jsi, že v posledních dnech vypadá hezčí?“

„Ano,“ odsekl Octavius.

„A není to snad dobře?“

„Ne,“ odsekl ještě ostřeji. „Já chci svou upřímnou, veselou Maggii. Ta nová Melisanda si neustále lakuje vlasy, patlá rozličné barvy očních stínů, zkouší si nové šaty a větší podprsenky a skoro na mě ani nepromluví.“

Oběd skončil ve sklíčeném mlčení.

Napadlo mě, že bych měl raději navštívit Maggii a domluvit jí.

„Maggie,“ oslovil jsem ji.

„Říkej mi, prosím, Melisanda,“ odvětila.

„Melisando,“ vyhověl jsem jí. „Zdá se mi, že Octavius je nešťastný.“

„No, já taky,“ řekla trpce. „Octavius je čím dál nudnější. Nechce chodit mezi lidi. Nechce se bavit. Má námitky proti mým šatům a makeupům. Co si, sakra, myslí, že je?“

„Říkávalas, že je král mezi muži.“

„Byla jsem blázen. Je to jen ošklivý chlapík, se kterým se stydím ukázat na veřejnosti.“

„Chtěla jsi být hezká jen pro něj.“

„Co tím myslíš, chtěla být hezká. Já jsem hezká. Vždycky jsem byla hezká. To chce jenom najít ten správný účes a vědět, jak si správně nanést make-up. Nemůžu dál nechat Octavia, aby mi překážel.“

A nenechala. O půl roku později se s Octaviem rozvedla a za dalšího půl roku se Maggie – či Melisanda – znovu provdala za muže

povrchního vzhledu a nízkého charakteru. Jednou jsem s nimi večeřel a on tak dlouho váhal se zaplacením účtu, až jsem se začal bát, že ho budu muset zaplatit sám.

Octavia jsem viděl ještě asi rok po rozvodu. Ten se pochopitelně znovu neoženil, neboť vypadal stále tak jako dřív, a mléko se v jeho přítomnosti nepřestalo srážet. Seděli jsme v jeho bytě, zaplněném fotografiemi Maggie, té staré Maggie. Jedna byla horší než druhá.

„Tobě musí pořád scházet, Octavie."

„Strašně," odpověděl. „Jenom doufám, že je šťastná."

„Asi není," řekl jsem. „Možná se k tobě vrátí."

Smutně zavrtěl hlavou. „Maggie se ke mně nikdy nemůže vrátit. Žena jménem Melisanda si možná přeje se vrátit, jenže já ji nepřijmu, jestli přijde. Ona už není Maggie – moje milovaná Maggie."

„Melisanda je mnohem hezčí než Maggie," podotkl jsem.

Dlouho na mne hleděl. „Pro koho?" zeptal se nakonec. „Pro mne určitě ne."

To bylo naposledy, co jsem někoho z nich viděl.

Chvilku jsem seděl zamlkle a pak jsem řekl: „Ohromujete mě, Georgi. Jsem skutečně dojat. U vás je to dost nečekaný obrat."

Nebyla to právě nejšťastnější volba slov. Přítel ožil:

„To mi připomíná, starouši, mohu vás obrat o pět dolarů – asi tak na týden? Nanejvýš na deset dní."

Sáhl jsem pro pětidolarovku, zaváhal jsem, a pak jsem řekl:

„Tu máte. To vyprávění za to stojí. To je dárek. Je vaše." (Proč ne? Všechny půjčky Georgeovi byly de facto dary.)

George bankovku beze slova vzal a schoval ji do obnošené peněženky. (Byla určitě obnošená, už když ji koupil, neboť ji nikdy nepoužívá.) A pak řekl: „Takže zpátky k věci. Mohu vás obrat o pět dolarů asi tak na týden? Nanejvýš na deset dní."

„Ale vždyť máte pět dolarů."

„To jsou moje peníze," odvětil George, „to není vaše věc. Starám já se o stav vašich financí, když si půjčujete ode mne?"

„Ale já jsem si nikdy…“ začal jsem, pak jsem mávl rukou a podal jsem mu dalších pět dolarů.

Věci mezi nebem a Zemí

Během večeře byl George neobvykle klidný a dokonce se ani nesnažil zarazit mě, když jsem podstoupil tu námahu a vyprávěl mu několik z té hromady bonmotů, jež jsem spáchal v průběhu několika posledních dní. Lehký úsměšek nad mým nejlepším bonmotem byl vše, co jsem z něho dostal.

Pak, po desertu (teplý borůvkový koláč), vytěžil hluboký povzdech až ze dna svého břicha, čímž mě ovanul ne zcela vítanou připomínkou garnátů, které snědl předtím.

„Co je, Georgi?“ otázal jsem se. „Zdá se, že máte něco na srdci.“

„Ohromujete mě,“ řekl George, „dáváte najevo nezvyklou citlivost. Obvykle jste příliš ponořen do vlastních ubohých příležitostných podělků, než abyste si všiml cizího utrpení.“

„Dobrá, ale když už jsem si všiml,“ opáčil jsem, „nepromarněte námahu, kterou mě to stálo.“

„Jen jsem myslel na jednoho starého přítele. Chudák. Jmenoval se Vissarion Johnson. Předpokládám, že jste o něm nikdy neslyšel.“

„Náhodou,“ řekl jsem, „nikdy.“

„Nu, taková je sláva, ačkoliv si myslím, že není žádná pohana zůstat neznámý osobám s vaším omezeným rozhledem. Náhodou, Vissarion byl velký ekonom.“

„Žertujete,“ zhrozil jsem se. „Jak jste se seznámil s ekonomem? To zní jako neobyčejný stupeň úpadku dokonce i u vás.“

„Úpadku? Vissarion byl neobyčejně vzdělaný člověk.“

„Ani na okamžik o tom nepochybuji,“ odvětil jsem. „Zajímala by mě jen otázka počestnosti celého toho povolání. Znáte ten vtip o prezidentu Reaganovi, jak se trápil se sestavováním federálního rozpočtu? Zeptal se při té příležitosti fyzika: 'Kolik je dvě a dvě?' Ten mu ihned odpověděl, 'čtyři, pane prezidente.'

Reagan si to chvíli přepočítával na prstech, ale nezdálo se mu to, i zeptal se tedy statistika: 'Kolik je dvě a dvě?' Statistik po chvilce přemýšlení odpověděl: 'Poslední průzkum mezi žáky čtvrtých tříd přinesl odpovědi, jejichž průměr se těsně blíží čtyřem.'

Jednalo se však o rozpočet a Reagan cítil, že by si odpověď měl ověřit dokonale. Zeptal se tedy ještě ekonoma: 'Kolik je dvě a dvě?' Ekonom ho odtáhl do stínu, kradmo se rozhlédl kolem a zašeptal: 'Jakou odpověď byste si přál, pane prezidente?'"

George ani slovem, ani výrazem tváře nedal najevo žádné pobavení. Řekl jen: „Vy zjevně o ekonomii naprosto nic nevíte, starouši."

„Však ekonomové také ne," odvětil jsem.

„Nechte mě tedy vyprávět ten smutný příběh mého dobrého přítel ekonoma Vissariona. Stalo se to před několika lety."

Jak jsem vám již říkal (vyprávěl George), Vissarion Johnson byl ekonom, a to jeden z předních ve svém oboru. Studoval na Massachusetts Institute of Technology, kde se naučil psát i ty nejsložitější rovnice, aniž by se mu třeba jen zachvěla křída.

Po závěrečných zkouškách se hned vrhl do praxe a díky fondům, které mu zpřístupnilo mnoho klientů, se naučil spoustu věcí o důležitosti náhodných změn na denní pohyb akcií. Jeho schopnosti byly takové, že několik jeho klientů zřídkakdy něco ztratilo.

V řadě případů si troufl předpovídat, zda druhého dne budou akcie klesat nebo stoupat, podle toho, jestli bylo příjemné či nepříjemné počasí (a naopak), a pokaždé se trh choval tak, jak předpověděl.

Takové triumfy ho přirozeně proslavily jako šakala z Wall Street a jeho rady byly vyhledávány mnoha nejznámějšími praktiky umění vydělávání prachů.

On však upíral oči někam výše, než byl trh akcií, výše, než byly obchodní transakce, dokonce výše, než stála schopnost předvídat budoucnost. Nechtěl nic menšího než postavení hlavního ekonoma Spojených států, neboli jak je tento funkcionář znám důvěrněji, ekonomického poradce prezidenta.

Od vás, s vašimi omezenými zájmy, se dá těžko očekávat, že budete znát krajně delikátní pozici, v níž se hlavní ekonom nachází. Prezident Spojených států musí přijímat rozhodnutí, která určují vládní regulaci obchodu a podnikání. Musí kontrolovat zdroje peněz

a banky. Musí navrhovat nebo vetovat výměry, které ovlivní zemědělství, trh i průmysl. Musí rozhodovat o rozdělení daňových příjmů, určit podíl pro armádu a zda také příležitostně zbude něco na jiné účely. A pro radu ve všech těchto záležitostech si prvně a především chodí k hlavnímu ekonomovi.

A když se na něho prezident obrátí, hlavní ekonom musí být schopen okamžitě a přesně rozhodnout, co chce prezident slyšet, a dodat mu to zároveň s nutnými bezobsažnými hesly, která pak prezident naopak může předložit americké veřejnosti. Když jste mi vyprávěl tu historku o prezidentovi, fyzikovi, statistikovi a ekonomovi, starouši, na okamžik jsem si myslel, že jste pochopil delikátní povahu ekonomova úkolu, ale váš zcela nepatřičný následný chechtot mi jasně ukázal, že vám pointa naprosto unikla.

V době, kdy bylo Vissarionovi čtyřicet, dosáhl všech kvalifikací, potřebných pro jakékoliv postavení, rozumí se vysoké. Po chodbách vládního ekonomického institutu se šeptalo, že Vissarion Johnson ani jednou za posledních sedm let neřekl nikomu nic, co by dotyčný nechtěl slyšet. A navíc byl jednohlasně zvolen do úzkého kruhu KRN.

Vy jste díky vaší neobeznámenosti s ničím, vyjma vašeho psacího stroje, asi nikdy neslyšel o KRN, což je zkratka za 'Klub rostoucí návratnosti'. Je pravda, že o něm slyšelo jen velmi málo lidí. Dokonce ani v kruzích níže postavených ekonomů, kteří dokonale ovládli říši intrik divotvorné ekonomie – neboli, jak to kdysi jeden politik svým zvlášť neohrabaným způsobem nazval 'šamanskou ekonomii'.

Dobře se vědělo, že nikdo mimo KRN si nemohl dělat nárok na federální úřad, avšak kdokoliv z něho ano. A tak, když předseda KRN dost neočekávaně zemřel a výbor organizace navštívil Vissariona, aby mu nabídl jeho místo, Vissarionovi se rozbušilo srdce. Jako předseda bude určitě jmenován hlavním ekonomem při nejbližší vhodné příležitosti a bude samým pramenem a zdrojem moci, přičemž bude prezidentovou rukou pohybovat přesně tím směrem, kterým ji bude chtít napřáhnout.

Jeden bod však Vissarionovi dělal starosti a zanechával ho v hrozné bezradnosti. Cítil, že potřebuje pomoc od někoho duševně

vyrovnaného a pronikavě inteligentního, a hned se obrátil na mne, jak by v takové situaci přirozeně učinil každý.

„Georgi," svěřoval se mi, „stát se předsedou KRN vyplňuje mé největší naděje a mé nejdivočejší sny. Je to otevřený průchod k zářné budoucnosti ekonomického patolízalství, v němž snad předstihuji i toho druhého dvorního potvrzovatele prezidentových představ – hlavního vědce Spojených států."

„Myslíš tím prezidentova vědeckého poradce?"

„Přeješ-li si být neformální, pak ano. Chce to jen, abych se stal předsedou KRN a do dvou let budu zaručeně hlavním ekonomem. Jenomže…"

„Jenomže?"

Vissarion vypadal, že se vší mocí ovládá.

„Musím se vrátit na začátek. Klub rostoucí návratnosti byl založen před dvaašedesáti lety a jméno dostal podle jediného zákona, který je uznáván všemi ekonomy, jakkoli dobře trénovanými. Jeho první předseda, velmi sympatická osoba, který v listopadu 1929 předpověděl, že burza je zralá ke krachu, byl rok za rokem znovu volen, zůstal předsedou dvaatřicet let a zemřel v požehnaném věku devadesáti šesti let."

„To od něho bylo chvalitebné," poznamenal jsem. „Tolik lidí se vzdává příliš brzy, ačkoliv to chce jen odvahu a vytrvalost, aby člověk vydržel do šestadevadesáti nebo i déle."

„Náš druhý předseda si vedl skoro stejně dobře a udržel si postavení šestnáct let. Byl jediný, který se nestal hlavním ekonomem. Zasloužil si to a byl na to místo navržen Thomsem E. Deweyem, avšak den před volbami…

Náš třetí předseda zemřel poté, co se udržel v postavení osm let a čtvrtý zemřel po čtyřletém výkonu funkce. Náš poslední předseda, který měl pohřeb právě minulý měsíc, byl pátý v řadě a zastával místo dva roky. Nevidíš na tom něco zvláštního, Georgi?"

„Zvláštního? Zemřeli všichni přirozenou smrtí?"

„Samozřejmě."

„Nuže, když přihlédneme k postavení, jež zastávali, pak tohle je zvláštní."

„Nesmysl,“ odsekl Vissarion s jistou příkrostí. „Obracím tvou pozornost na délku doby strávené v úřadě po sobě následujícími předsedy: třicet dva, šestnáct, osm, čtyři, dva.“

Chvíli jsem jsem přemýšlel. „Vypadá to, že se ta čísla zmenšují.“

„Nejenom, že se zmenšují. Každé z nich je přesně polovinou předcházejícího. Věř mi. Mám to potvrzeno od jednoho fyzika.“

„Víš, že si myslím, že máš pravdu? Ví o tom ještě někdo?“

„Ovšem,“ přisvědčil Vissarion. „Ukázal jsem tyhle vzorce svým přátelům z klubu a oni všichni tvrdí, že to není statisticky významné, dokud prezident nevydá prováděcí výnos, jenž by stanovil, že to statisticky významné je. Jenže, nevidíš snad význam, který to má? Jestliže přijmu funkci předsedy, zemřu za jeden rok. To je jisté. A pakliže se tak stane, bude pak pro prezidenta svrchovaně obtížné ustanovit mě na místo hlavního ekonoma.“

„No, to je skutečně dilema, Vissarione,“ řekl jsem. „Znal jsem spoustu vládních funkcionářů, kteří nevykazovali žádné známky života uvnitř lebky, ale žádného, který by nevykazoval známky života vůbec. Dej mi den na rozmyšlenou, Vissarione, ano?“

Domluvili jsme si schůzku na příští den; tentýž čas, totéž místo. Byla to ostatně vynikající restaurace a na rozdíl od vás, starouši, mi Vissarion nevyčítal každou kůrku chleba.

No dobrá, tak mi tedy nevyčítal garnáty.

Byl to samozřejmě případ pro Azazela a já jsem se cítil zcela oprávněn zapojit svého dvoucentimetrového démona s jeho silami z jiného světa do práce.

Koneckonců, Vissarion byl nejen příjemný muž s dobrým vkusem ohledně restaurací, nýbrž jak jsem čestně cítil, mohl vykonat velkou službu našemu národu podporou prezidentových výroků proti námitkám lidí s lepším úsudkem. Ostatně, kdo vybral je?

Ne, že by Azazel byl rád, že jsem ho přivolal. Nevšiml si mě dřív, než odhodil obsah svých ručiček. Bylo to příliš drobné, než abych to rozeznal jasně, ale vypadalo to jako hromádka lepenkových obdélníčků podivného vzhledu.

„No tohle!“ vykřikl, drobná tvářička se mu zkroutila a zežloutla vztekem. Ocáskem divoce švihal a droboučké růžky nad čelem se mu chvěly pod náporem silných emocí.

„Víš o tom, ty odporná hromado nízkosti,“ vřískal, „že jsem konečně držel v ruce zotchil; a nejen zotchil, nýbrž zotchil s vysokým cuminem a párem reilů navrch? Všichni mi přihazovali a já jsem přitom nemohl prohrát. Oškubal bych všechny ty kořeny!“

Přísně jsem mu odpověděl: „Nevím, o čem mluvíš, ale zní to, jako bys hrál hazardní hry. A to snad je ušlechtilé a civilizované? Co by tomu řekla tvá nebohá matka, kdyby věděla, že trávíš čas hazardem mezi tlupou budižkničemů?“

Azazel se zatvářil zaraženě. Pak zamumlal: „Máš pravdu. Mým matkám by to zlomilo srdce. Všem třem. Zejména té prostřední, která se pro mne tolik obětovala.“ A propukl v sopránové vytí, jež se nedalo poslouchat.

„No tak, no tak,“ řekl jsem chlácholivě. Toužil jsem si zacpat uši, ale to by ho urazilo. „Můžeš vše napravit tím, že pomůžeš jedné bytosti z našeho světa.“

Pověděl jsem mu příběh Vissariona Johnsona.

„Hmm,“ pravil Azazel.

„Co to znamená?“ otázal jsem se ho znepokojeně.

„To znamená 'hmm',“ odsekl Azazel. „Co ještě jiného myslíš, že by to mělo znamenat?“

„Dobře, ale přece si nemyslíš, že to všechno je jen shoda okolností a že by si toho Vissarion neměl všímat?“

„Možná – kdyby to ovšem nebylo tak, že to nemůže být náhoda a že si toho Vissarion netroufá nevšímat. To musí být působení některého přírodního zákona.“

„Jak by to mohl být přírodní zákon?“

„Myslíš si, že znáš všechny přírodní zákony?“

„No… nemyslím!“

„Ovšemže ne. Náš velký básník Cheefpreest napsal jednou na toto téma jemný kuplet, který se svou velkou básnickou pohotovostí přeložím do vaší barbarské řeči.“

Azazel si odkašlal, chvilku přemítal a pak spustil:

„Příroda je dílo, o němž přehled nelze mít,

všechny směry, možnosti, jež nemůžeš zřít.“

Podezřívavě jsem se zeptal: „Co to znamená?“

„To znamená, že přírodní zákony jsou komplikované a my si musíme vypočítat, jaké jsou a jak mohou být využity ke změně událostí podle našich představ. Tohle to znamená. Myslíš si snad, že by velký básník mého národa mohl lhát?“

„No, a můžeš s tím něco udělat?“

„Možná. Přírodních zákonů je velice mnoho, víš?“

„Opravdu?“

„Ó ano. Je například jeden takový docela roztomilý přírodní zákon – ďábelsky krásná rovnice, když se transformuje do Weinbaumovských tenzorů – který ovládá teplotu polévky v závislosti na spěchu, s nímž ji potřebuješ mít dovařenou. Je možné (pokud toto zvláštní zkracování délky působení předsedů je ovládáno tím zákonem, který mám v podezření), že budu moci změnit přirozenost bytosti tvého přítele tak, abych ho zabezpečil před jakýmkoliv poškozením na Zemi. Nebude ovšem imunní vůči přirozenému fyziologickému úpadku. Působení toho, co mám v úmyslu, ho neudělá nesmrtelným, nicméně mu to aspoň zajistí, že nezemře na infekci nebo v důsledku nehody, což myslím, že by ho mohlo uspokojit.“

„Naprosto. Ale kdy to začne působit?“

„Nejsem si docela jistý. Jsem v poslední době dost zaměstnán mladou samičkou mého druhu, která, jak se zdá, je do mne bláznivě zamilovaná, chudinka.“ Zívl a svůj rozeklaný jazyk přitom nejprve svinul do ruličky a pak opět napřímil. „Asi jsem málo spal, ale za dva nebo za tři dny to bude hotové.“

„Výborně; jenže jak poznám, že už je všechno v pořádku?“

„To je jednoduché,“ pravil Azazel. „Prostě počkej pár dní, a pak postrč svého přítele pod rozjetý kamión. Jestli to přečká bez zranění, znamená to, že mnou provedená modifikace se podařila. – A teď, jestli ti to nevadí, si chci ještě dohrát tuhle partii a pak si vzpomenu na svou ubohou prostřední matku a hru opustím. I s výhrou, pochopitelně.“

Nemyslete si, že nebylo nesmírně obtížné Vissariona přesvědčit, že je dokonale bezpečný.

„Nic na Zemi že mi nemůže ublížit?“ opakoval. „Jak víš, že mi nic na Zemi nemůže ublížit?“

„Prostě to vím. Hele, Vissarione, já se tě také nevyptávám na tvé speciální vědomosti. Když mi řekneš, že úroková míra klesne, já se nevykrucuji a neptám se, jak to víš.“

„No dobře, jenže když já řeknu, že úroková míra klesne, a ona pak poroste – a ona to víc než v polovině případů nedělá – budou tím zraněny jen tvé pocity. Pokud já ovšem budu jednat podle předpokladu, že mě nic na Zemi nemůže zranit, a pak mě něco na Zemi zraní, budu mnohem víc, než jenom zraněný. Budu poškozený.“

Neměl jsem žádné logické argumenty, ale snažil jsem se ho přesvědčit všelijak. Přemlouval jsem ho, aby se alespoň pokusil to místo striktně neodmítnout, jenom to pár dní pozdržet.

„Odklad nikdy nepřijmou,“ řekl, ale zničehonic ještě téhož dne vyšlo najevo, že den volby připadá na výročí Černého pátku a KRN zahájil tradiční třídenní období smutku a modliteb za mrtvé. Odklad tedy přišel automaticky sám od sebe a už to téměř otřáslo Vissarionem tak, že začal věřit, že povede skvělý život.

Pak, na konci období smutku, když se opět objevil na veřejnosti, přecházel jsem s ním rušnou ulici a – ani si nepamatuji, jak se to opravdu stalo – sehnul jsem se, abych si zavázal tkaničku u boty, nějak jsem ztratil rovnováhu a strčil jsem do něho. A potom on ztratil rovnováhu a padl přímo do jízdního pruhu. Náhle byl vzduch plný příšerného skřípění brzd a kvílení pneumatik a tři auta byla na padrť.

Vissarion z toho vyšel úplně netknutý. Vlasy měl rozcuchané, brýle mu seděly šejdrem a na kalhotách na pravém koleně měl skvrnu od oleje.

Toho si však nevšímal. V hluboké bázni zíral na ten masakr a šeptal: „Ani se mě nedotkli. Můj Bože, ani se mě nedotkli.“

Hned příštího dne ho chytil déšť bez galoší a deštníku nebo pláštěnky – protivný, studený déšť – a on ani na místě nechytil rýmu. Ještě než oschl, zatelefonoval do klubu a místo předsedy přijal.

Musím říci, že měl velice pěkný úřad. Zpětinásobil ihned své honoráře bez jakéhokoliv nesmyslu na téma snahy o dosahování lepšího průměru prognóz. Ostatně klient nemůže očekávat, že bude mít všechno. Jestliže se mu dostane nesrovnatelné prestiže muže, s nímž konzultuje, může se proto snad dožadovat lepší rady?

Mimoto si užíval života. Žádné nachlazení. Naprosto žádné infekční nemoci. Ulice přecházel beztrestně, ač nebral ohled na semafory, když spěchal, a už jen zřídka způsobil nehodu jiných. Neváhal vstoupit v noci do parku, a když mu jednou jakýsi výrostek přiložil nůž na krk a navrhl přesun financí, Vissarion prostě kopl mladého finančního génia do rozkroku a šel dál. Onen výrostek byl z toho kopnutí tak roztržitý, že úplně zapomněl opakovat svou žádost.

Ve výroční den jeho zvolení předsedou jsem Vissariona potkal v parku. Právě mířil na svůj oblíbený oběd. Bylo krásné babí léto, a když jsme se posadili na lavičku v parku, bok po boku, cítili jsme se naprosto šťastně a pohodlně.

„Georgi," řekl mi, „prožil jsem šťastný rok."

„To mě těší," odvětil jsem.

„Moje pověst je větší, než pověst kteréhokoliv ekonoma, který kdy žil. Jen si vezmi minulý měsíc, kdy jsem varoval, že se 'Sjednocené mydlárny' budou muset spojit se 'Sloučeným mýdlem', a ony pak byly nuceny sloučit se se 'Spojeným mýdlem', a každý se pak podivoval, jak blízko jsem byl s odhadem."

„Pamatuji si to," přisvědčil jsem.

„A teď bych chtěl, abys byl první, kdo to ví…"

„Ano, Vissarione?"

„Prezident mě požádal, abych se stal hlavním ekonomem Spojených států a já jsem dosáhl vrcholu svých snů a přání. Podívej."

Podal mi působivou obálku s Bílým domem vyraženým nahoře vlevo. Otevřel jsem ji, a jakmile jsem to udělal, zaslechl jsem zvláštní zasvištění, jako by mi kolem ucha prolétla kulka, a koutkem oka jsem zahlédl podivný záblesk světla.

Vissarion ležel v nedbalé poloze bokem na lavičce, na přední straně košile krvavou kaňku, a jasně byl mrtvý. Někteří kolemjdoucí

se zděšení zastavili, jiní křičeli nebo lapali po dechu a pospíchali pryč.

„Zavolejte doktora!“ vykřikoval jsem. „Zavolejte policii!“

Ti nakonec přijeli a došli k závěru, že byl zastřelen přímo do srdce zbraní neznámé ráže a že to provedl nějaký psychopat. Střelce nikdy nechytili, dokonce ani nenašli kulku. Naštěstí tam byli svědkové ochotní mi dosvědčit, že jsem v tu chvíli držel v rukách dopis a že jsem se nepochybně žádného špatného činu nedopustil, jinak bych kvůli tomu mohl mít nepříjemné časy.

Chudák Vissarion! Byl předsedou přesně jeden rok, jak to sám předem cítil, a tentokrát to nebyla Azazelova chyba. Azazel řekl, že Vissariona nezabije nic na Zemi, avšak již Hamlet moudře říká: 'Je více věcí mezi nebem a zemí, Horatio, než na zemi samé'.

Než dorazili lékař a policie, zpozoroval jsem malý otvor ve dřevě lavičky, v místě, kde se Vissarion před smrtí opíral. Kapesním nožem jsem vydloubl malý tmavý předmět, který tam vězel. Byl ještě teplý. O řadu měsíců později jsem si ho v klidu prostudoval v muzeu a měl jsem pravdu. Byl to meteorit.

Vissariona tedy zkrátka nezabilo nic ze Země. Byl první v historii známou osobou zabitou meteoritem. Držel jsem to ovšem v tajnosti, neboť Vissarion si velmi cenil svého soukromí a příčilo by se mu dosáhnout věhlasu tímto způsobem. Mohlo by to potopit všechna jeho velká ekonomická díla a to bych nemohl dovolit.

Avšak o každém výročí jeho vzestupu a jeho smrti – jako dnes – se posadím a myslím si: Chudák Vissarion! Chudák Vissarion!

George si osušil oči kapesníkem a já jsem se zeptal: „A co se stalo s dalším člověkem, kterému se podařilo stát se předsedou? Ten musel zastávat úřad půl roku, a pak další jen tři měsíce a další…“

George mě přerušil. „Nemusíte se na mne vytahovat se svými znalostmi vyšší matematiky, starouši. Nejsem jeden z vašich ubohých trpících čtenářů. Nic takového se nestalo. Ironií je, že klub změnil přírodní zákon na svůj vlastní.“

„Ano?“ podivil jsem se. „A jak to udělali?“

„Došlo jim, že název klubu KRN, Klub rostoucí návratnosti, byl jménem špatného osudu, určujícím délku úřadování předsedy. Prostě tedy prohodili iniciály a změnili KRN na KNR.“

„A co znamená KNR?“

„Pochopitelně 'Klub náhodného rozdělení',“ odvětil George, „a další předseda je ve funkci už deset let a těší se stále plné síle.“

A když se vrchní vrátil s drobnými pro mne, George je smetl z tácku i s ubrouskem, ubrousek i s bankovkami zastrčil rozmáchle do náprsní kapsy, zvedl se, a s dvorným pokynem ruky odkráčel.

Jak z tváře vyčíst pravou mysl

Toho rána jsem měl sklon k filosofování. Pokýval jsem hlavou při truchlivé vzpomínce a zarecitoval:

„Není takového umění, jak z tváře vyčíst pravou mysl. Byl to přec ušlechtilý muž, jemuž jsem plnou důvěru dal.“

Bylo dost chladné nedělní ráno a my jsme s Georgem seděli u stolu v lokále 'Bagel Nosh'. George, pokud si pamatuji, dorazil svůj druhý sezamový nákyp, tentokrát štědře posypaný smetanovým sýrem a drobnými smaženými rybkami.

„To je něco z povídky toho typu, jaký obvykle plácáte dohromady pro méně vybíravé vydavatele?“ zeptal se George.

„To je náhodou Shakespeare,“ odvětil jsem. „Je to z Macbetha.“

„Ach tak, já jsem zapomněl na váš sklon k laciným plagiátům.“

„Není laciný plagiát, když se vyjádříte přiměřeným citátem. Říkal jsem tím, že jsem měl přítele, jehož jsem pokládal za člověka úctyhodného a majícího vkus. Zval jsem ho na večeře. Příležitostně jsem mu půjčil peníze. Odporně jsem chválil jeho vzhled a charakter. A věřte mi, dělal jsem to zcela bez ohledu na skutečnost, že je povoláním literární kritik… pokud to tedy lze nazvat povoláním.“

„A přes všechny tyto vaše nezištné akce přišel okamžik, kdy váš přítel recenzoval jednu z vašich knih a nemilosrdně ji ztrhal,“ doplnil mě George.

„Och,“ řekl jsem. „Četl jste tu recenzi?“

„Vůbec ne. Jen jsem se tak sám sebe zeptal, jakou recenzi na vaši knihu může kdo napsat, a bleskově mě napadla správná odpověď.“

„Nevadilo by mi, kdyby napsal jen, že je to špatná kniha, víte, Georgi? Aspoň by mi to nevadilo víc, než by mohlo kterémukoliv spisovateli vadit takové neinteligentní tvrzení. Ale když začal užívat obratů jako 'senilní demence', cítil jsem, že zašel příliš daleko. Věta, že tahle kniha je pro osmileté děti, které by však udělaly lépe, kdyby místo jejího čtení šly cvrnkat kuličky, to je rána pod pás.“

Vzdychl jsem a opakoval jsem: „Není takového umění…“

„To už jste říkal," přerušil mě ihned George.

„Vypadal tak mile, tak přátelsky, byl tak vděčný za malé radosti. Jak jsem mohl vědět, že se pod tím vším skrývá podlý, hanebný padouch."

„Byl to kritik," podotkl George. „Jak by mohl být jiný? Pro takové povolání se cvičíte spíláním vlastní matce. Je skutečně neuvěřitelné, že jste se nechal ošidit tak směšným způsobem. Vy jste horší, než kdy byl můj přítel Vandevanter Robinson, a ten, řeknu vám, byl jednou navrhován jako možný kandidát na Nobelovu cenu za naivitu. Jeho příběh je podivný…"

„Prosím vás," řekl jsem, „ta recenze vyšla v posledním čísle Newyorské knižní revue – pět sloupců hořkého splínu, jedu a žluči. Nemám náladu poslouchat vaše historky."

Jsem toho názoru (spustil George), že byste měl mít, a byl byste pak úplně v pořádku. To vám odvede mysl od vašich bezvýznamných problémů.

Můj přítel Vandevanter Robinson byl mladík, jehož každý pokládal za velice slibného. Byl příjemný, vzdělaný, inteligentní a tvořivý. Navštěvoval nejlepší školy a byl zamilovaný do rozkošné mladé bytůstky jménem Minerva Shlumpová.

Minerva byla jedna z mých kmotřenek a byla mi oddána, jak bylo jedině správné. Člověk mé morální povahy je ovšem spíše proti tomu dovolit mladým dámám význačných proporcí člověka objímat a pokoušet se mu vyšplhat na klín, avšak v Minervě bylo cosi tak okouzlujícího, tak nevinně dětského a ze všeho nejvíc něco tak na dotek pružného, že jsem v jejím případě udělal výjimku.

Nikdy jsem si to přirozeně nedovolil ve Vandevanterově přítomnosti, neboť on byl dost nerozumně žárlivý.

Tento svůj nedostatek mi jednou vysvětloval s důrazem, který se dotkl mého srdce.

„Georgi," řekl, „od dětství bylo mou ctižádostí zamilovat se do dívky vynikající ctnosti, nedotčené čistoty a mohu-li užít ten výraz, porcelánového třpytu nevinnosti. Nalezl jsem právě takovou ženu, smím-li si vůbec dovolit vydechnout to božské jméno, v Minervě

Shlumpové. To je jediný případ, v němž vím, že se nemohu zklamat. A kdybych snad někdy zjistil, že má důvěra byl oklamána, asi bych jen těžko dokázal žít dál. Stal by se ze mne zahořklý stařec bez útěchy, zůstaly by mi jen takové nicotné maličkosti, jako je dům, sluhové, klub a dědičné zdraví.“

Chudák. Nezklamal se v mladé Minervě – jak jsem dobře věděl, neboť když se rozkošně vrtěla na mém klíně, snadno jsem mohl rozeznat, že zcela postrádá jakoukoliv známku neřesti. Avšak byla to jediná osoba, věc či nápad, která ho nezklamala. Ten ubohý mladík prostě neměl žádný úsudek. Byl, přestože to možná zní nehezky, stejně hloupý jako vy. Zcela postrádal umění, jak vyčíst pravou mysl… Ano, já vím, že jste to už říkal. Ano, ano, říkal jste to dvakrát.

Zejména mu to ovšem znepříjemňovalo život proto, že tenhle Vandevanter byl detektivním kadetem Newyorského policejního sboru.

Být detektivem byla jeho životní ctižádost (vedle nalezení dokonalé dívky); chtěl být jedním z oněch gentlemanů s pronikavým zrakem a orlím nosem, kteří jsou všude postrachem zloduchů. S tímto výhledem do budoucna se věnoval kriminologii na Grotonské i Harvardské univerzitě a horlivě četl takové výzkumné zprávy, jaké svěřily papíru uznávané autority jako sir Arthur Conan Doyle nebo paní Agatha Christie. Toto všechno, spolu s vytrvalým použitím rodinného vlivu a se skutečností, že jeden ze strýčků byl starostou čtvrti Queens, vedlo k jeho zařazení do sboru.

Dost neočekávaně a ke svému smutku nebyl úspěšný. Ač nepřekonaný ve schopnosti odvíjet neúprosný řetěz logiky, zatímco seděl v křesle a používal důkazy posbírané druhými, zjistil, že je zcela neschopný sbírat důkazy sám.

Problém spočíval v tom, že byl až neuvěřitelně nakloněn věřit čemukoliv, co mu někdo napovídal. Zmátlo ho jakékoliv alibi, třebaže bylo děravé jak řešeto. Kterýkoliv známý křivopřísežník mu jenom dal čestné slovo a Vandevanter nebyl s to o něm pochybovat.

Rozkřiklo se to natolik, že zločinci, od nejnižších kapsářů až po nejvyšší politiky a průmyslníky, odmítali nechat se vyslýchat kýmkoliv jiným.

„Chceme Vandevantera," pokřikovali.

„Já ho pěkně voblafnu," říkával kapsář.

„Seznámím ho se skutečnostmi tak, jak jsem si je sám pečlivě naaranžoval," říkával politik.

„Vysvětlím mu, že ten vládní šek na sto milionů dolarů se zrovna čirou náhodou jen tak povaloval v zásuvce na drobné a já jsem potřeboval na dýško pro čističe bot," říkával průmyslník.

Výsledek byl ten, že koho dostal do rukou, ten unikl.

Měl zprošťovací komplex – to je výraz, jaký při této příležitosti použil jeden můj přítel literát. (Ovšemže si nepamatujete, že byste ho vymyslel – já jsem také nemluvil o vás. Byl bych snad takový blázen, abych vás považoval za 'literáta' ?)

Jak ubíhaly měsíce, klesal počet soudních jednání a nesčetní mrzcí lupiči, vyděrači a rozličtí jiní zločinci se navraceli ke svým přátelům a příbuzným bez poskvrnky na pověsti.

Newyorským pohlavárům přirozeně netrvalo dlouho, než situaci pochopili a pronikli k příčinám. Vandevanter byl v práci sotva dva a půl roku, když mu svitlo, že kamarádi, na něž si zvykl, se vytratili, a nadřízení mu obvykle odpovídají na pozdrav se záhadným zamračením. O povýšení už pak nemohlo být skutečně ani řeči, přestože se Vandevanter zmiňoval o svém strýčkovi starostovi, kdykoliv se mu k tomu zdála vhodná příležitost.

Přišel za mnou, jak to mladí muži v nesnázích obvykle dělají, a hledal útočiště v moudrosti světa znalého muže. (Nevím, co tím myslíte, starouši, když se mě ptáte, jestli znám nějakého, kterého bych mohl doporučit. Nerozptylujte mě, prosím, odtažitostmi.)

„Strýčku Georgi," oslovil mě, „myslím, že jsem v bryndě." (Vždycky mě oslovoval 'strýčku Georgi', neboť na něho dělala dojem důstojnost a ušlechtilá vznešenost, kterou mi dodávají mé pěstěné bílé kadeře – úplně jiné, než ty vaše pochybné zanedbané licousy.)

„Strýčku Georgi," svěřoval se, „vypadá to, že existuje nějaká nevysvětlitelná nechuť mě povýšit. Zůstávám stále detektivním kadetem nulté třídy. Kancelář mám přesně uprostřed chodby a můj klíč od umývárny k zámku nějak nepasuje. Kvůli mně samotnému by mi to nevadilo, chápete, ale má drahá Minerva ve své nezkažené bezelstnosti podotkla, že to může znamenat, že jsem neuspěl, a její

srdéčko se při té myšlence div nezlomilo. 'Nechci si vzít někoho, kdo není úspěšný,' špulila rty. 'Lidi by se mi smáli.'“

„Existuje nějaký důvod, proč bys měl mít tyhle potíže, Vandevantere?“ zeptal jsem se ho.

„Vůbec žádný. Je to pro mne úplná záhada. Připouštím, že jsem nevyřešil žádný případ, ale nemyslím, že by to bylo tím. Od nikoho se nedá čekat, že vyřeší všechny, víte?“

„A ostatní detektivové jich vyřešili aspoň několik?“

„Ano, občas, ale jejich postup a chování mě šokují. Jsou tak nepříjemně nedůvěřiví, žalostně skeptičtí, nechutným způsobem pohrdavě civí na obviněnou osobu a říkají: 'Ale ne!' nebo 'Neříkejte, opravdu?' Vždyť se tím pokořují. To není americký přístup.“

„Není snad možné, že by obvinění lhali a že by se s nimi tedy mělo zacházet skepticky?“

Vandevantera to na chvilku uvedlo do rozpaků. „Proč bych si to měl myslet? Taková hrozná myšlenka.“

„Dobrá,“ řekl jsem, „nech mě, ať si to promyslím.“

Toho večera jsem přivolal Azazela, dvoucentimetrového démona, jehož tajemné síly jsem při jedné nebo dvou příležitostech využil. Nevím, jestli jsem se vám už o něm zmínil, ale… Co, opravdu zmínil?

Dobrá, tedy: objevil se na mém stole, nad nímž jsem pálil speciální kadidlo a dořikával prastará zaklínadla – podrobnosti jsou ovšem tajné – na malém kolečku ze slonoviny. Když se objevil, měl na sobě dlouhé splývavé roucho; nu, aspoň vypadalo dlouhé a splývavé v porovnání s jeho dvěma centimetry od konce ocasu po špičky rohů. Jednu ruku měl vysoko zdviženou a pronikavě brebentil, zatímco ocasem švihal ze strany na stranu.

No ovšem, zase dělal to nebo ono. On je stvoření, které je neustále zaměstnáno nepodstatnými drobnostmi. Nepamatuji si, že bych ho kdy byl viděl dostavit se v důstojném klidu nebo když pokojně odpočívá. Pořád se zabývá nějakými maličkostmi bez ohledu na jejich důležitost a zlobí jej, když ho vyruším.

Tentokrát si mě však všiml, hned nechal ruku klesnout a usmál se. Alespoň si myslím, že se smál, neboť rozeznat detaily jeho tváře

je obtížné, a když jsem si na něho jednou vzal lupu, tvářil se nevysvětlitelně uraženě.

„Taky dobře," řekl. „Změna je mi vítána. Mám proslov pevně v ruce a jsem si jistý úspěchem."

„Úspěchem v čem, ó Veliký? Ačkoliv, ty máš úspěch jistý ve všem, co děláš." (Zdá se, že nalezl zalíbení v takové bombastičnosti. Zvláštním způsobem vás v tomto směru připomíná.)

„Kandiduji na politický úřad," řekl sebevědomě. „Nejspíš budu zvolen chytačem grodů."

„Smím se tě pokorně otázat, zda bys mě nezbavil nevědomosti a neprozradil mi, co je to grod?"

„No, grod je malé domácí zvíře, velmi oblíbené u mého lidu jako domácí mazlíček. Některá z nich nemají známku a od chytače grodů se očekává, že je posbírá. Jsou to malá stvoření, ďábelsky mazaná a tvrdošíjně se brání. Úkol tedy vyžaduje někoho silného a inteligentního. Jsou lidé, kteří se ušklíbají a tvrdí: 'Azazel se přece nemůže stát chytačem grodů,' ale já mám v úmyslu jim ukázat, že ano. Nuže, co pro tebe mohu udělat?"

Vyložil jsem mu situaci a Azazel se zatvářil překvapeně.

„Chceš snad říci, že ve tvém mizerném světě nedokážou lidé poznat, kdy jiní lidé činí prohlášení, nesrovnávající se s objektivní pravdou?"

„Máme přístroj, kterému se říká 'detektor lži'," připustil jsem. „Měří tlak krve, elektrickou vodivost pokožky a podobně. Může odhalit lež, avšak nervozita a tréma se na něm projevují stejně."

„Přirozeně, ale existují jemné funkce žláz, které se vyskytují u všech druhů dostatečně inteligentních na to, aby dokázaly pravdu podávat nesprávně. Nebo to je něco, co neznáte?"

Váhal jsem s odpovědí. „Dá se nějak zařídit, aby detektiv nultého stupně Robinson dokázal vnímat tyto funkce žláz?"

„Bez těch vašich hrubých strojů? Jen za použití vlastní mysli?"

„Ano."

„Zajisté víš, že po mně chceš manipulaci s jednou myslí vašeho druhu. Rozsáhlou, avšak nekonečně hrubou."

„Vím to."

„Dobrá, zkusím to. Budeš mě muset vzít k němu nebo jeho ke mně, každopádně zařídit, abych ho mohl prostudovat.“

„Jistě.“

A stalo se.

Vandevanter mě navštívil asi o týden později a jeho patricijská tvář měla ustaraný výraz.

„Strýčku Georgi,“ začal, „stala se hrozně nezvyklá věc. Vyslýchal jsem mladíka, zapleteného do loupeže v krámku s lihovinami. Vyprávěl mi až do těch nejpůsobivějších podrobností, že právě náhodou šel kolem, hluboce ponořen do myšlenek na svou ubohou matku, trpící strašnou bolestí hlavy, která ji přepadla poté, co zkonzumovala půl láhve ginu. Vstoupil do krámku, aby se poptal, jestli bylo od jeho matky moudré pít gin tak brzy nato, co odpravila podobné množství rumu, když tu mu majitel z neznámého důvodu vtiskl do ruky revolver a začal mladíkovi nutit obsah pokladny. Ten, překvapený a zmatený, to přijal, právě když vešel policista. Mladík tvrdil, že byl přesvědčený, že to bylo míněno jako odškodnění za bolest, kterou jeho matka prožila. Tohle všechno mi vyprávěl, když tu mě napadla ta nejzvláštnější věc… že ten kluk… ehm… lže.“

„Skutečně?“

„Ano. Zarazilo mě to snad nejvíc ze všeho, co jsem kdy zažil.“ Vandevanter ztlumil hlas do šepotu. „Nejen, že jsem nějak věděl to, že ten mladík měl zbraň s sebou, když vešel dovnitř, ale věděl jsem i to, že jeho matku hlava nebolela. Dovedete si představit někoho, jak lže o své matce?“

Podrobnější vyšetřování ověřilo, že Vandevanterův instinkt se nemýlil v žádném detailu. Ten mladík o své matce skutečně nemluvil pravdu.

Od tohoto okamžiku se Vandevanterova schopnost soustavně zostřovala.

Do měsíce se z něho stal chladný, nelítostný a tvrdý stroj na odhalování falše.

Oddělení jen lapalo po dechu, když sledovalo, jak jeden obviněný za druhým selhává při pokusu oblafnout Vandevantera. Žádná povídačka o tom, jak byl dotyčný pohroužen do modliteb v

době, kdy byla vykradena kostelní pokladnička pro chudé, neobstála proti jeho bystrým výslechům. Právníci, kteří – zcela omylem – investovali jmění sirotků, jež měli ve správě, do renovace svých kanceláří, byli rychle uvedeni ve zmatek. Účetní, kteří nešťastnou náhodou odečetli od položky „zdanitelné zisky“ své telefonní číslo, byli lapeni na vlastních slovech. Překupníci drog, kteří jen dopravili do místní kavárny pětikilový balík heroinu v domnění, že jde o umělé sladidlo, se vždy zapletli do logických zádrhelů.

Přezdívali mu Vandevanter Vítězný a sám komisař mu za potlesku shromážděného policejního sboru udělil klíč, který pasoval do dveří umývárny, o přestěhování jeho kanceláře na jednu stranu chodby nemluvě.

Blahopřál jsem si k tomu, že je všechno dobré a že Vandevanter, nyní už s úspěchem zajištěným, se může oženit s roztomilou Minervou Shlumpovou, když tu se Minerva náhle osobně zjevila ve dveřích mého bytu.

„Ach, strýčku Georgi,“ šeptala nesměle a nohy se podlamovaly pod jejím pružným tělem. Byla zjevně na pokraji mdloby. Zdvihl jsem ji a přitiskl k sobě na pět nebo šest minut, zatímco jsem uvažoval, do kterého křesla ji mám posadit.

„Co je, drahá?“ zeptal jsem se, když mi už pomalu těžkla v náručí a uhladil jsem jí šaty, aby nebyly neupravené.

„Ach, strýčku Georgi,“ řekla a slzy se jí překulily přes kouzelná spodní víčka. „Jde o Vandevantera.“

„Snad tě nešokoval nežádoucím a nevhodným pokusem o sblížení?“

„Ale ne, strýčku Georgi. Je příliš ušlechtilý, než aby se o to pokoušel před svatbou, ač jsem mu ovšem opatrně vysvětlila, že mám plné pochopení pro hormonální vlivy, které někdy přemohou mladé muže, a že jsem ovšem plně připravena mu v případě podobné události odpustit. On však, přes všechna má ujištění, neztrácí kontrolu.“

„Tak co se tedy děje, Minervo?“

„Strýčku Georgi, on zrušil naše zasnoubení.“

„To je neuvěřitelné. Žádní dva lidé se k sobě lépe nehodili. Proč?“

„On tvrdí, že… že říkám nepřesnosti.“

Mé neochotné rty neslyšně zformovaly slovo: „Lhářka?“

Přikývla. „To hnusné slovo mu sice přes rty nepřešlo, ale přesně to si myslel. Zrovna dneska ráno se na mne podíval svým kouzelným pohledem věrného psa a řekl: 'Miláčku, byla jsi mi vždycky věrná?' A já řekla, sentimentálně, jak to říkám vždycky: 'Věrná jako slunečnice slunci, jako okvětní lístek růži.' A jemu se zúžily oči, podíval se zle a řekl: 'Aha, tvoje slova nejsou v souladu s pravdou. To, co jsi řekla, je výmysl.' Bylo to, jako by mě byl praštil palicí. Řekla jsem mu: 'Vandevantere, lásko, co to říkáš?' Odpověděl mi: 'To, co jsi slyšela. Spletl jsem se v tobě a musíme se rozejít.' A odešel. Ach, co mám dělat? Co mám dělat? Kde najdu jinde štěstí?“

Zamyšleně jsem řekl: „Vandevanter má v takových věcech obvykle pravdu – aspoň v posledních týdnech. Byla jsi mu někdy nevěrná?“

Lehounký záblesk ruměnce zalil Minervě tvář. „Ne docela.“

„Jak 'ne docela'?“

„No, před pár lety, když jsem byla ještě mladá, sedmnáctiletá, políbila jsem jednoho mladíka. Přiznávám, že jsem ho pevně držela, ale to bylo jen proto, aby neutekl, ne z nějakého citu.“

„Aha.“

„Nebyla to moc příjemná zkušenost. Ne příliš. Když jsem pak potkala Vandevantera, byla jsem užaslá, když jsem zjistila, o kolik víc mě uspokojil jeho polibek, než ten, který jsem zažila s tím druhým mladíkem. Přirozeně jsem měla sklon znovu si prožít to uspokojení. Přes své vztahy s Vandevanterem jsem pravidelně – zcela v rámci vědeckého zkoumání – líbávala různé mladíky, abych sebe sama ujistila, že ani jeden, ani jediný z nich nepřekoná mého Vandevantera. Když jsem to dělala, ujišťuji tě, strýčku Georgi, povolila jsem jim všechny výhody jejich stylu a formy líbání, nemluvě o sevření a mačkání, každopádně nikdy nikdo z nich nepřekonal Vandevantera. A on teď říká, že jsem nevěrná.“

„To je směšné,“ řekl jsem. „Děvče, on ti ukřivdil.“ Čtyřikrát nebo pětkrát jsem ji políbil a řekl jsem: „Tak co, tohle tě neuspokojuje tak, jako Vandevanterovy polibky, že?“

„Moment ještě," řekla a políbila mě sama ještě čtyřikrát nebo pětkrát, s velkou obratností a zápalem. „Ovšemže ne," prohlásila nakonec.

„Jdu ho navštívit," řekl jsem.

Téhož večera jsem se dostavil do jeho bytu. Seděl mrzutě v obývacím pokoji a hrál si s revolverem.

„Ty určitě myslíš na sebevraždu," nadhodil jsem.

„Nikdy," řekl s nuceným smíchem. „Jaký bych měl mít důvod k sebevraždě? Že jsem ztratil nicotnou flundru? Lhářku? Říkám vám, že v tom umí chodit."

„To se mýlíš, Minerva ti byla vždycky věrná. Její ruce, rty ani tělo se nikdy nedotkly rukou, rtů nebo těla jiného muže než tebe."

„Já vím, že to tak není," odsekl Vandevanter.

„Říkám ti, že ano," trval jsem na svém. „Široce jsem si s tím uplakaným děvčetem promluvil a ona mi odhalila nejniternější tajemství svého života. Jednou dala pusu jednomu chlapci. Bylo jí tenkrát pět; ne šest; a od té doby se až do dneška tím okamžikem zamilovaného bláznovství trápila. Nikdy víc už se taková neslušná scéna neopakovala a jenom tohle je ten okamžik, který jsi u ní odhalil."

„Říkáte pravdu, strýčku Georgi?"

„Prozkoumej si mě svým neomylným pronikavým pohledem a já ti zopakuji, co jsem právě řekl, a pak ty řekneš mně, jestli mluvím pravdu."

Zopakoval jsem to povídání a on udiveně řekl: „Mluvíte skutečně doslovnou a přesnou pravdu, strýčku Georgi. Myslíte si, že mi Minerva vůbec někdy odpustí?"

„Ale ovšem," chlácholil jsem ho. „Omluv se jí a pokračuj ve svém horlivém vyšetřování kalů podsvětí v každém krámku s lihovinami, ve veřejných hernách a po chodbách radnice, ale nikdy, nikdy neupírej svůj pronikavý zrak na ženu, kterou miluješ. Dokonalá láska znamená dokonalou důvěru a ty jí musíš důvěřovat dokonale."

„Budu, budu," vykřikl.

A od té doby jí vždy důvěřuje. Je dnes neznámějším detektivem ve sboru a byl povýšen do hodnosti detektiva poloviční třídy s kanceláří v suterénu přímo proti prádelně. Oženil se s Minervou a žijí spolu v ideálním míru.

Ona tráví svůj život ve šťastné extázi testování vrcholného uspokojení z Vandevanterových polibků. Občas ochotně stráví celou noc s někým, kdo vypadá vhodně k experimentování, avšak vždy s tímtéž výsledkem: Vandevanter je nejlepší. Je dnes matkou dvou synů, z nichž se jeden Vandevanterovi vzdáleně podobá.

Tolik tedy k vašemu tvrzení, starouši, že mé a Azazelovo dílo vždycky vede k pohromě.

„Náhodou ovšem," řekl jsem, „pokud přijmu vaši historku, jste lhal, když jste Vandevanterovi tvrdil, že se Minerva nikdy nedotkla jiného muže."

„Udělal jsem to, abych zachránil nevinnou mladou dívku."

„Ale jak to, že Vandevanter tu lež neodhalil?"

„Předpokládám," pravil George a olízl si smetanový sýr ze rtů, „že to způsobil můj výraz neotřesitelné důstojnosti."

„Já mám jinou teorii," podotkl jsem. „Tvrdím, že ani vy, ani váš krevní tlak, ani elektrická vodivost vaší pokožky, ani vaše jemné hormonální reakce už nedokáží vyjádřit rozdíl mezi tím, co je a co není pravda; zrovna tak to nedokáže nikdo, kdo je nucen vycházet z údajů získaných tím, že vás zkoumá."

„Směšné," odvětil suše George.

Jarní bitky

Dívali jsme se přes řeku na vysokoškolský areál na druhém břehu, George a já, a George, který se za mé peníze nacpal k prasknutí, propadl slzavé nostalgii.

„Ach, léta studentská, léta studentská," sténal. „Co nám v dalším běhu života nahradí vaši ztrátu?"

Překvapeně jsem na něho zazíral. „Neříkejte mi, že jste studoval na univerzitě!"

Obdařil mě povzneseným pohledem: „Víte, že jsem největším předsedou, jakého kdy studentské bratrstvo mělo?"

„A jak jste platil školné?"

„Ze stipendií!" odpověděl. „Ta mi jen pršela, jakmile jsem prokázal své hrdinství v bojích o jídlo při oslavách našich vítězství u spolužaček. Stipendia a hodný strýček."

„To jsem nevěděl, že jste měl hodného strýčka, Georgi."

„Když jsem po šesti letech dokončil individuální volnější plán studia, už nebyl hodný. Aspoň ne tolik. Peníze, které mohl zachránit od zkázy, nakonec odkázal útulku pro toulavé kočky a o mně se v poslední vůli zmínil několika slovy, jež považuji za nedůstojné opakovat. Měl jsem smutný a nedoceněný život."

„Někdy ve vzdálené budoucnosti," řekl jsem, „mi to musíte vyprávět a neopomenout přitom žádný detail."

„Nicméně," pokračoval George, „vzpomínka na studentská léta zalévá celý můj těžký život leskem perel a zlata. Pocítil jsem to plnou silou před pár lety, když jsem znovu navštívil starou dobrou Tateovu univerzitu."

„Oni si vás tam pozvali?" vyhrkl jsem a skoro se mi podařilo potlačit zřetelný tón nedůvěry v hlase.

„Jsem si jistý, že se k tomu chystali," odpověděl George, „ale ve skutečnosti jsem tam jel na žádost svého starého dobrého kamaráda ze školních let Antiocha Schnella."

Jelikož jste viditelně fascinován tím, co jsem už řekl (spustil George), dovolte mi vyprávět vám o starém Antiochu Schnellovi. Za starých časů to byl můj nerozlučný parťák, můj věrný Achates (ačkoliv nevím, proč plýtvám narážkami na klasiku před nekňubou, jako jste vy). I dnes, přestože zestárl mnohem drastičtěji než já, ho pamatuji takového, jaký byl v dobách, kdy jsme společně polykali zlaté rybky, převraceli s přáteli telefonní budky a šikovným obratem zápěstí stahovali spolužačkám s dolíčky na tvářích kalhotky, až potěšeny kvičely. Zkrátka jsme si užívali všech vznešených potěšení na osvícené instituci.

Takže když mě starý Antiochus pozval v naléhavé žádosti, byl jsem tam cobydup.

„Georgi," začal, „jde o mého syna."

„Mladého Artaxerxe?"

„Přesně tak. Studuje druhým rokem na staré Tateovce, ale nedaří se mu dobře."

Oči se mi zúžily.

„Dostal se snad do špatné party? Zadlužil se? Nebo se nechal hloupě sbalit postarší servírkou z pivnice?"

„Něco horšího. Mnohem horšího," odsekával jednotlivé slabiky starý Antiochus. „Sám mi to nikdy neřekl – nejspíš k tomu neměl odvahu – ale dostal jsem šokující dopis od jednoho z jeho spolužáků, Georgi, kamaráde, můj ubohý syn… dovol mi to vyslovit přímo, bez eufemismů… se učí matematiku!"

„Učí se mat…" nedokázal jsem se přimět, aby mi to příšerné slovo přešlo přes rty.

Starý Antiochus zoufale přikývl. „A taky politologii. Opravdu navštěvuje přednášky a viděli ho, jak se učí."

„Pane na nebi!" zvolal jsem zděšeně.

„Nemohu tomu u Artaxerxe uvěřit, Georgi. Kdyby se to doslechla jeho matka, byl by to její konec. Je to citlivá žena, Georgi, a nemá pevné zdraví. Zapřísahám tě ve jménu našeho dávného přátelství, jdi na starou Tateovku a prošetři to. Jestli se ten chlapec nechal nějak nalákat na stipendia, přiveď ho nějak k rozumu – pro spásu jeho matky i jeho vlastní, když už ne pro moji."

Se slzami v očích jsem mu stiskl ruku. „Nic mě nemůže zastrašit," řekl jsem. „Žádný důvod na celé Zemi mě neodvede od tohoto svatého úkolu. Vyždímám poslední kapku své krve, bude-li to nutné – á propos, když už mluvíme o ždímání, budu potřebovat šek."

„Šek?" vypískl starý Antiochus Schnell, který byl vždycky velmi rychlý, pokud šlo o zaklapnutí peněženky.

„Hotelový pokoj," vypočítával jsem, „jídlo, pití, rezerva na spropitné, inflaci a režijní náklady. To je pro tvého syna, příteli, ne pro mne."

Nakonec jsem ten šek dostal a po příjezdu na Tateovku jsem se dlouho nerozhlížel, než jsem začal připravovat setkání s mladým Artaxerxem. Sotva jsem si dopřál čas na dobrou večeři, vynikající brandy, vydatný spánek a nenucenou snídani, navštívil jsem ho v jeho pokoji.

Vejít do jeho pokoje znamenalo otřes. Na všech zdech visely police, zaplněné nikoliv ozdobnými drobnostmi pro potěšení oka, nikoliv výživnými láhvemi plnými umění vinařů, a už vůbec ne fotografiemi půvabných dívek, které záhadně ztratily šaty – nýbrž knihami.

Jedna kniha ležela nestydatě otevřená na stole a věřím, že v ní právě předtím, než jsem vstoupil, listoval. Pravý ukazováček měl podezřele zaprášený a snažil se ho neohrabaně skrýt za zády.

Avšak Artaxerxes sám byl dokonce v ještě větším šoku. Jako starého přítele rodiny mě ovšem poznal. Neviděl jsem ho už devět let, nicméně ty roky nezměnily nic na mém ušlechtilém držení těla ani na mladistvém sympatickém vzezření. Artaxerxes byl však před devíti lety bez výrazný desetiletý kluk. Nyní byl k nepoznání, ale stále to byl docela bezvýrazný devatenáctiletý mladík. Měřil stěží metr pětašedesát, na nose mu seděly velké okrouhlé brýle a vypadal přepadle.

„Kolik vážíš?" zeptal jsem se impulsivně.

„Čtyřicet kilo," zašeptal.

Hleděl jsem na něho s upřímným soucitem. Čtyřicetikilový slaboch. Přirozený terč posměchu a pohrdání.

A srdce mi změklo, když jsem si říkal: Chudák kluk. Cožpak se může s takovouhle postavou zúčastnit některé ze základních aktivit

dobře zavedené vysokoškolské výchovy? Amerického fotbalu? Přetahování? Zápasu? Když druzí mládenci vykřikovali: 'Dostali jsme tu starou stodolu, ušijeme si vlastní kostýmy a nastudujeme vlastní muzikál,' co mohl dělat on? S takovými plícemi mohl zpívat nanejvýš slabý soprán.

Přirozeně byl proti své vůli nucen sklouznout do hanby.

Oslovil jsem ho měkce, skoro něžně: „Artaxerxi, chlapče, je to pravda, že se učíš matematiku a politickou ekonomii?“

Přikývl. „A taky antropologii.“

Potlačil jsem výkřik nevole. „A je pravda, že chodíš na přednášky?“

„Je mi líto, pane, ale chodím. Na konci roku dostanu pochvalu od děkana.“

V koutku oka se mi objevila zrádná slza a ve svém zděšení jsem našel schopnost vydolovat naději ze skutečnosti, že ten chlapec alespoň rozpoznává stoku mravní zkázy, do níž se zřítil.

Řekl jsem: „Hochu, nemůžeš se ještě teď odvrátit od těchhle hanebných praktik a vrátit se k čistému a neposkvrněnému studentskému životu?“

„Nemůžu,“ vzlykl. „Zašel jsem už příliš daleko. Nikdo mi nemůže pomoci.“

„Nenajde se na téhle škole slušná žena, která by se tě ujala?“ chytal jsem se stébla. „Láska dobré ženy působila zázraky v minulosti a určitě může zase pomoci.“

V očích se mu zablesklo. Uhodil jsem jasně hřebíček na hlavičku. „Philomel Kribbová,“ vydechl těžce. „Ona je slunce, měsíc i hvězdy, které září nad oceánem mé duše.“

„Aha,“ pravil jsem, odhaliv city, skryté za jeho zdrženlivým výběrem slov. „A ví o tom?“

„Jak bych jí to mohl říci? Tíha jejího pohrdání by mě zdrtila.“

„Proč se nevzdáš matematiky, abys to pohrdání ze sebe smyl?“

Svěsil hlavu. „Jsem slabý… slabý.“

Opustil jsem ho, rozhodnut ihned vyhledat Philomel Kribbovou.

Netrvalo mi to dlouho. U univerzitního matrikáře jsem rychle zjistil, že jako hlavní předmět studuje dirigování klaky pro pokročilé

a k tomu intenzivně jako vedlejší předmět sborovou dramaturgii. Našel jsem ji v klakérském studiu.

Trpělivě jsem vyčkal, až to složité skandování a melodické pokřikování skončí, a pak mi Philomel ukázali. Byla to středně vysoká blondýnka, kypící zdravím a potem, a majitelka postavy, která mé rty přiměla k obdivnému hvízdnutí. Pohřben pod Artaxerxovou učební zvrhlostí se přece jen rýsoval matný postřeh zájmů studentům vlastních.

Když se vynořila ze sprchy a oblékla si své barevné a sporé studentské šaty, přišla za mnou, svěží a zářivá jako orosené pole.

Šel jsem hned k jádru věci: „Mladý Artaxerxes vás pokládá za astronomickou iluminaci svého života."

Zdálo se mi, že její oči poněkud zjihly. „Chudák Artaxerxes. Tolik potřebuje pomoc."

„Mohlo by se mu jí dostat od dobré ženy," nadhodil jsem.

„Já vím," řekla, „a já jsem taky dobrá, když na to přijde – aspoň se to o mně říká," začervenala se roztomile. „Jenže co mužů dělat? Nemůžu se stavět proti biologii. Bejkovec Costigan Artaxerxe nekonečně ponižuje. Veřejně se mu vysmívá, utlačuje ho, shazuje mu jeho hloupé knihy na zem, a to všechno pro pobavení shromážděného davu. Však víte, jak to chodí v bouřlivé jarní atmosféře."

„Ano, ano," pronesl jsem procítěně, neboť jsem si pamatoval šťastné dny a mnohé, mnohé případy, kdy jsem podržel kabát některému ze zápasících při rvačce o přízeň spolužačky. „Jarní bitky!"

Philomel si povzdechla. „Dlouho jsem doufala, že se Artaxerxes Bejkovcovi postaví – ovšem třeba na stoličku, když vezmeme v úvahu, že Bejkovec měří dva metry, ale z nějakého důvodu to Artaxerxes neudělal. Všechno tohle učení," otřásla se hrůzou, „jen podrývá morálku."

„Nepochybně, ovšem když mu pomůžete z toho bahna…"

„Ach, pane, on je silně zakřiknutý, hodný a pečlivý mladík a pomohla bych mu, kdybych mohla, avšak genetická výbava mé osoby mi dominuje a vábí mě k Bejkovcovi. Bejkovec je hezký, svalnatý a dominantní typ a tyhle kvality přirozeně působí svým způsobem velkým dojmem na mé klakérské srdce."

„A kdyby Artaxerxes ponížil Bejkovce?“

„Klakér,“ řekla a pyšně se vypjala, nabízejíc tím udivující ukázku předních vtíravostí, „musí následovat své srdce, které se nevyhnutelně vzdaluje pokořovanému a přibližuje tomu, kdo má navrch.“

Prostá slova, přicházející, jak jsem věděl, z duše té čestné dívky.

Můj postup byl jasný. Pokud Artaxerxes bude ignorovat drobný rozdíl pětatřiceti čísel a padesáti kilo a pošle Bejkovce Costigana k zemi, bude Philomel patřit Artaxerxovi a změní ho ve věrného manžela, který bude uhlazeně stárnout k době užitečného srkání piva a sledování fotbalu v televizi.

Byl to jasný případ pro Azazela.

Nevím, jestli jsem vám už o Azazelovi vyprávěl, ale je to dvoucentimetrová bytost z jiného času a místa, kterou mohu k sobě přivolat díky tajným zaříkávadlům a zaklínadlům, k nimž mám klíč pouze já sám.

Azazel ovládá síly, daleko přesahující naše, ale jinak mu scházejí vyvážené společenské vlastnosti, neboť je to neobyčejně sobecké stvoření, které soustavně klade své vlastní drobné starosti nad mé důležité potřeby.

Když se tentokrát objevil, ležel na boku, drobounká očička zavřená, a metla jeho ocásku pomalu hladila prázdný vzduch před ním v měkkém malátném rytmu.

„O, Mocný,“ oslovil jsem ho, neboť on trvá na tom, aby se mu tak říkalo.

Oči se mu otevřely a v tu ránu ze sebe vydal uši drásající pískot na samé horní hranici slyšitelnosti. Velmi nepříjemný.

„Kde je Aštarot?“ vykřikl. „Kde je má překrásná Aštarot, kterou jsem právě teď držel v náručí?“

Pak si mě všiml a zaskřípal zoubky. „Jo, to jsi ty! Víš vůbec, že jsi mě k sobě zavolal právě v okamžiku, kdy Aštarot… Ale ta už není ani tady, ani tam.“

„Ani onde,“ řekl jsem. „Ostatně, když vezmeme v úvahu, že po tom, co mi trošku pomůžeš, se můžeš vrátit do vlastního kontinua půl minuty nato, co jsi ji opustil, Aštarot sice bude mít čas na to, aby se

cítila rozčarovaná, ale ještě ne rozzuřená. Tvůj návrat ji naplní radostí a ať jste dělali cokoliv, dá se to udělat nanovo.“

Azazel chvilku přemýšlel a pak řekl tónem, který u něho byl dobrotivým: „Máte nedokonalou mysl, vy primitivní červi, ale odchylnou, což může být k užitku nám, kteří máme obrovské mentální schopnosti, avšak jsme spoutáni upřímností a zářnou poctivostí naší povahy. Jaký druh pomoci máš tedy nyní na mysli?“

Nastínil jsem mu Artaxerxovu trapnou situaci, Azazel si to promyslel a řekl: „Mohu zvýšit silový výstup jeho svalů.“

Zavrtěl jsem hlavou: „To není záležitost pouhých svalů. On zatraceně potřebuje schopnosti a odvahu.“

„To po mně chceš, abych si zapotil ocas zvyšováním jeho duchovních kvalit?“ vypískl Azazel rozhorleně.

„Máš nějaký jiný návrh?“

„Samozřejmě, že mám. Nejsem snad nekonečně nad tebou pro nic za nic. Pokud tvůj slabošský přítel nedokáže napadnout nepřítele přímo, což takhle efektivní úhybný manévr?“

„Myslíš velice rychle utíkat pryč?“ Zavrtěl jsem hlavou. „Nemyslím, že by to vypadalo příliš působivě.“

„Nemluvím o útěku; myslím úhybný manévr. Potřebuji jen podstatně zkrátit jeho reakční dobu, což se dá jednoduše provést díky jedné z mých rozsáhlých znalostí. Abychom se vyhnuli tomu, že by plýtval svou silou bezúčelně, mohu takové zkrácení podmínit vzrůstem hladiny adrenalinu. Jinými slovy, bude to působit pouze tehdy, když bude ve stavu strachu, vzteku nebo podobné silné emoce. Jenom mi musíš umožnit, abych se s ním krátce setkal, a já už se o další postarám.“

„Zajisté,“ řekl jsem.

Během čtvrthodinky jsem navštívil Artaxerxe v jeho pokoji a umožnil jsem Azazelovi pokukovat na něho z mé kapsy u košile. Tak mohl Azazel manipulovat mladíkovým vegetativním nervovým systémem zblízka a pak se vytratit ke své Aštarot a k nějakým těm hloupostem, kterými se chtěl zaobírat.

Mým následujícím krokem bylo, že jsem napsal dopis, chytře maskovaný studentským rukopisem – tužkou psaná tiskací písmena – a vsunul jej pod Bejkovcovy dveře. Nebylo třeba dlouho čekat.

Bejkovec připíchl na nástěnku se studentskými vzkazy oznámení, v němž vyzýval Artaxerxe k setkání u výčepu „Ožralý gurmán“, a Artaxerxes věděl příliš dobře, o co jde, než aby odmítl.

Philomel a já jsme přišli také a zůstali jsme na okraji hloučku veselých studentů, dychtivých vzrušení.

Artaxerxes, jektající zuby, si nesl těžký svazek s titulem Příručka chemie a fyziky. Dokonce ani v této vrcholně kritické chvíli se nedokázal zbavit svého zlozvyku.

Bejkovec se vztyčil v celé výšce, přičemž se mu svaly pod pečlivě roztrhaným tričkem vlnily způsobem strašným na pohled. Zeptal se: „Schnelle, doneslo se k mý pozornosti, že si vo mně prohlašoval nějaký lži. Jakožto věrnej přítel ze školy ti chci dát šanci to popřít, než tě roztrhnu. Říkal jsi někomu, žes mě jednou viděl číst knihu?“

Artaxerxes odvětil: „Jednou jsem tě viděl, jak se díváš do zábavné knížky, ale držel jsi ji vzhůru nohama, takže si nemyslím, že bys ji byl četl, tak jsem to nikomu neříkal.“

„Říkal jsi někdy, že mám strach z holek a že tvrdím, že je velký to, co velkým udělat nedokážu?“

Artaxerxes řekl: „Slyšel jsem, jak si to kdysi pár děvčat vykládalo, Bejkovče, ale nikdy jsem to nerozhlašoval.“

Bejkovec udělal zlověstnou pauzu. To nejhorší mělo teprve přijít. „Oukej, Schnelle, říkal jsi někdy, že sem hajzlík?“

„Ne, pane. Říkal jsem jen, že jsi absolutně nemožný.“

„Takže popíráš všechno?“

„Důrazně.“

„A přiznáváš, že sou to všechno kecy?“

„Zcela nahlas.“

„A že si špinavěj lhář, ty posero?“

„Ponížen přiznávám.“

„Takže,“ procedil Bejkovec skrze zaťaté zuby, „tě nezabiju, jenom ti zpřerážím kosti.“

„Jarní bitky!“ vykřikovali spolužáci a smáli se, když kolem duelantů vyznačovali ring.

„Bude to čestnej boj,“ oznámil Bejkovec, který, ač byl krutý surovec, se držel nepsaných zvyků. „Nikdo nebude pomáhat jemu ani mně. Bude to důsledně jeden proti jednomu.“

„Co by mohlo být čestnější?“ ozývalo se sborem z netrpělivého publika.

„Sundej si brejle, Schnelle,“ pravil výhružně Bejkovec.

„Ne,“ odpověděl Artaxerxes směle – načež mu jeden z přihlížejících brýle sebral.

„Hej,“ protestoval Artaxerxes, „ty pomáháš Bejkovcovi.“

„Naopak, já pomáhám tobě,“ řekl spolužák, který teď brýle držel.

„Ale já teď Bejkovce neuvidím zřetelně,“ namítl Artaxerxes.

„Nestarej se,“ řekl Bejkovec. „Zato mě zřetelně ucejtíš.“

Bez dalších okolků vypálil svou perlíku podobnou pěstí na Artaxerxovu bradu.

Hvízdlo to vzduchem a Bejkovec se napůl otočil dokola, neboť Artaxerxes se před blížící se ranou zaklonil a ta ho o centimetr minula. Bejkovec se tvářil překvapeně, Artaxerxes ohromeně.

„Neva,“ řekl Bejkovec. „Teď ji koupíš tuplovanou.“ Vrhl se kupředu a jeho paže se pohybovaly střídavě jako písty.

Artaxerxes tančil nalevo a napravo s výrazem vrcholného překvapení v tváři a já jsem se skutečně začal obávat, že se od průvanu, vytvořeného Bejkovcovým mohutným máváním, nachladí.

Bejkovce to zřetelně unavovalo. Jeho mohutný hrudník těžce pracoval. „Co to má znamenat?“ otázal se naříkavě.

Artaxerxes ovšem už zjistil, že je z nějakého důvodu nezranitelný. A tak vykročil k soupeři, zdvihl ruku a vyťal Bejkovcovi hlasitou facku se slovy: „Tumáš, ty hajzlíku.“

Obecenstvem to zahučelo a Bejkovec jako by úplně zešílel. Předváděl hotovou strojovnu mocných skoků, rozmachů a víření, v jejímž středu bylo vidět tančící a svíjející se obrys. Po několika nekonečných minutách skončil Bejkovec bez dechu, s tváří zalitou potem a naprosto bezmocný vyčerpáním. Artaxerxes před ním stál chladný a netknutý. Ani neupustil knihu.

Tu nyní prudce zabořil do Bejkovcova solar plexu, a když se Bejkovec zlomil v pase, švihl s ní ještě tvrději Bejkovce po lebce.

Pro knihu to mělo zatraceně špatné následky, avšak Bejkovec znehybněl ve stavu blaženého bezvědomí.

Artaxerxes se krátkozrace rozhlédl kolem. „Mohl by mi ten lotr, co má moje brýle, je zase laskavě vrátit?“

„Ano, prosím, pane Schnelle,“ řekl spolužák, který je vzal.

Smířlivě se usmíval. „Tady jsou, pane. Vyčistil jsem vám je, pane.“

„Dobře. A teď zmizte. To platí pro vás všechny, hajzlíci. Zmizte!“

Učinili tak, ani se nad tím příkazem nepozastavovali, a hnali se jeden přes druhého v touze být někde jinde. Jen já a Philomel jsme ještě otáleli.

Artaxerxův zrak padl na vzdychající dívku. S povzneseně zdviženým obočím ohnul malíček. Pokorně k němu přišla, a když se otočil na patě a odcházel, stejné pokorně ho následovala.

Kolem a kolem, následoval šťastný konec. Artaxerxes, naplněný sebedůvěrou, zjistil, že už nepotřebuje knihy, aby mu dodávaly falešný pocit vážnosti. Stal se studentským přeborníkem v boxu a trávil veškerý čas v ringu. Byl obdivován všemi spolužačkami, ale nakonec se oženil s Philomel.

Jeho boxerské udatenství mu dodalo takovou zářnou pověst o jeho studentských hodnotách, že měl velký výběr svého budoucího postavení a skončil jako obchodní organizátor. Jeho pronikavé myšlení mu umožnilo prohlédnout, kde leží peníze, a tak se mu povedlo získat koncesi na záchodová sedátka pro Pentagon, k čemuž přidal prodej takových položek, jako jsou třeba pračky, které koupil v železářství a pak s přirážkou prodával vládním zásobovacím agenturám.

Nicméně i jeho studia v raně šprťáckých dnech mu koneckonců byla ku prospěchu. Tvrdí, že potřebuje matematiku, aby si vypočítal zisky, politickou ekonomii, aby si uměl odpočítat příslušné položky z daní a antropologii k jednání s výkonným odborem vlády.

Díval jsem se na George nedůvěřivě. „Tím chcete říci, že tenhle případ, kdy jste se s Azazelem zase vměšovali mezi nevinné ubožáky, skončil šťastně?“

„Zajisté,“ opáčil George.

„To ale znamená, že teď máte krajně bohaté známé, kteří jsou vám zavázáni za vše, co mají?“

„Vyjádřil jste to dokonale, starouši.“

„Pak byste zajisté mohl po nich něco chtít.“

Georgeovo čelo potemnělo. „Myslel byste si to, že? A myslíte si, že je ve světě nějaká vděčnost? Myslel byste si, že snad jsou jedinci, kteří, když jim opatrně vysvětlíte, že jejich nadlidské úhybné schopnosti vyplývají z namáhavé práce přítele, toho přítele zasypou odměnami?“

„To znamená, že vám Artaxerxes nedal nic?“

„Přesně tak. Když jsem se u něho jednou objevil se žádostí, aby mi dal deset tisíc dolarů na investici podle mého rozpisu, který by mi určitě vynesl stokrát tolik – mizerných deset tisíc, které vydělá, kdykoliv prodá tucet šroubků a matiček armádě – nechal mě vyhodit šoférem.“

„Ale proč, Georgi? Zjistil jste to někdy?“

„Ano, nakonec ano. Víte, starouši, on provede úhybný pohyb, kdykoliv se mu vyplaví do krve adrenalin, kdykoliv jím projede silná emoce, jako hněv nebo vztek. Azazel to tak vysvětloval.“

„Ano. A tedy?“

„A tedy, kdykoliv Philomel uváží stav rodinných financí a pocítí na sobě jistý kradmý libidózní zápal, jde za Artaxerxem, který vycítí její záměr a jeho adrenalin se vyplaví při prudké odezvě. A nato, když se ona k němu vrhne v dívčím zápalu a oddanosti…“

„Tak?“

„On jí uhne.“

„Ach!“

„Ona se ho vlastně nemůže dotknout víc, než mohl Bejkovec. Čím dále pokračuje, tím víc on je frustrovaný a tím víc adrenalinu se mu vylučuje při pouhém pohledu na ni – a tím důsledněji a automatičtěji jí uhýbá. Ona je ovšem v slzavém zoufalství nucena hledat útěchu jinde, avšak on, když se snaží o náhodné dobrodružství

mimo přísné hranice manželství, nedokáže to. Uhýbá každé ženě, která se k němu přiblíží, i tehdy, když je to z její strany výhradně obchodní záležitost. Artaxerxes je v situaci Tantalově: materiál je všude přístupný, a přesto navždy mimo dosah.“ Georgeův hlas při těchto slovech rozhořčeně zesílil. „A kvůli takové malicherné nesnázi mě vyhodil z domu.“

„Mohl byste,“ navrhl jsem, „nechat Azazela změnit kurz – tedy, myslím ten dar, který jste si pro Artaxerxe přál.“

„Azazel má zásadní námitky proti dvojímu zásahu do jednoho jedince; nevím proč. Kromě toho, proč bych měl dodatečně konat dobro pro někoho, kdo je tak nevděčný za dobro prokázané jemu? Například vy. Ačkoli jste proslulý skrblík, příležitostně mi půjčíte pětku – ujišťuji vás, že záznamy o všech těchto příležitostech mám rozstrkané doma po pokojích – a to jsem vám ani neprokázal žádnou službu, ne? Když vy můžete být uznalý bez prokázaných služeb, proč on za prokázanou službu uznání mít nemohl?“

Přemýšlel jsem o tom a pak jsem řekl: „Poslechněte, Georgi, neprokazujte mi žádné služby. Já mám život v naprostém pořádku. A jen tak pro zdůraznění, že žádné služby nechci, co takhle dvacku?“

„No, dobře,“ broukl George, „když na tom trváte.“

Galatea

Z důvodu, neznámého zejména mně samému, příležitostně využívám George coby dutou vrbu pro své nejniternější pocity. Jelikož má ohromnou a přetékající zásobu sympatií, všechny vyhrazené pro sebe, je to zbytečné, ale každopádně to tu a tam dělávám.

Ovšem moje vlastní zásoba sebelítosti právě přetékala tak, že jsem si snad ani nemohl pomoci.

Čekali jsme na jahodovou omeletu po vydatném obědě v „Páví aleji“ a já řekl: „Jsem unavený a celý špatný, Georgi, z toho, že kritici nejeví nejmenší snahu objevit, o co se vlastně pokouším. Nezajímá mě, co by oni psali, kdyby byli mnou. Ostatně oni psát neumějí, neboť by jinak neplýtvali svým časem na tvorbu kritik. A pokud umějí jakž takž psát, jediná funkce jejich kritiky je vytvořit šanci, jak vyštípat ty, kteří jsou lepší. A co víc…“

Ale donesli jahodovou omeletu a George využil příležitosti, aby převzal břemeno konverzace. Stejně jako by to asi byl v tomto místě hovoru udělal, i kdyby dezert nedorazil.

„Starouši,“ řekl, „musíte se naučit brát změny života klidně. Řekněte si, neboť je to pravda, že vaše mizerné psaní má tak malý vliv na svět, že to, co recenzenti mohou říct, pokud se vůbec obtěžují něco říkat, projde zcela bez následků. Takovéto myšlenky vám ulehčí a uchrání vás před žaludečními vředy. Zejména byste se měl vyhnout takovým plačtivým řečem v mojí přítomnosti. Kdybyste byl dostatečně citlivý, uvědomil byste si, že moje práce je daleko důležitější než vaše a že recenze, jichž se mi příležitostně dostalo, jsou mnohem více zdrcující.“

„Ještě mi řekněte, že taky píšete!“ odsekl jsem ironicky a vrtal se dál v moučníku.

„Ne,“ prohlásil George a kutal ve své porci. „Já jsem daleko důležitější jedinec, dobrodinec lidstva – proklínaný a zneuznaný dobrodinec lidstva.“

Přísahal bych, že mu oči lehce zvlhly náznakem slz.

„Nevím," řekl jsem mile, „jak hluboko může klesnout něčí názor na vás, aby se to dalo považovat za zneuznání."

„Posměšky ignoruji," pravil George, „neboť pocházejí od vás, a prozradím vám, že jsem myslel na jednu krásnou ženu jménem Bezinka Muggsová."

„Bezinka?" řekl jsem nedůvěřivě.

Jmenovala se Bezinka (začal George). Nevím, proč ji tak rodiče pokřtili, ledaže to snad byla památka na choulostivý okamžik v jejich předsvatebních vztazích. Podle Bezinčina vlastního přesvědčení byli oba její rodiče během činnosti, která pro ni znamenala počátek života, přiopití bezinkovým vínem. Jinak by možná ani nebyla počata.

V každém případě mě její otec, můj starý přítel, požádal, abych jí šel za kmotra, a já jsem mu nemohl odmítnout. Spousta mých přátel, na něž zapůsobilo moje ušlechtilé vzezření a má upřímná a ctnostná povaha, mohla cítit v kostele jen ulehčení, když jsem jim stál po boku, a tak jsem měl na triku spoustu kmotřenců a kmotřenek. Přirozeně jsem tyhle věci bral vážně a cítil jsem silnou odpovědnost za své postavení. Proto jsem zůstával svým kmotřencům a kmotřenkám v jejich dalším životě tak nablízku, jak to jen šlo; vždy tím blíže, čím více vyrostly do takové nebeské krásy jako Bezinka.

Její otec zemřel, když jí bylo asi dvacet, a ona, jak to bývá, zdědila slušnou sumičku, která, přirozeně, znásobila její půvab v očích světa všeobecně. Já sám stojím nad tím, abych si něco dělal z takového neřádstva, jako jsou peníze, avšak pokládal jsem za nezbytné chránit ji před lovci bohatství. Proto jsem si dal za úkol jí do značné míry dělat společnost a často večeřet v jejím domě. Ostatně byla strýčkem Georgem nadšená, jak si jistě dokážete představit, a pokud mne se týče, nemohl jsem jí to vyčítat.

Bezinka však ani majetek po otci vlastně nepotřebovala, neboť se z ní stala proslulá sochařka a vytvářela díla, jejichž umělecká hodnota byla nepopiratelná, neboť se za ně na trhu žádaly vysoké ceny.

Já sám jsem jejím výtvorům úplně nerozuměl, neboť můj umělecký vkus je spíše éterický a nedá se předpokládat, že bych ocenil věci, které tvořila pro potěšení té části zabedněného davu, která si mohla dovolit její ceny.

Vzpomínám si, že jsem se jí při jedné příležitosti zeptal, co představuje jedna zvláštní plastika.

„Jak vidíš," odpověděla, „dílo je označeno 'Čáp v letu'."

Prohlížel jsem předmět, odlitý z nejlepšího bronzu, a pravil jsem:

„Ano, cedulky jsem si všiml, ale kde je ten čáp?"

„Tady," řekla a ukázala na malý kovový kužel, který vyrůstal z dost amorfního bronzového podstavce a končil ostrým hrotem. Zamyšleně jsem se na něj podíval a pak jsem se otázal: „Tohle je čáp?"

„Samozřejmě, ty moulo," řekla (neboť mě vždycky oslovovala něžnými výrazy), „to je špička dlouhého čapího zobáku."

„A to takhle stačí, Bezinko?"

„Úplně," řekla Bezinka. „Nepokoušela jsem se znázornit čápa, nýbrž abstraktní představu čápovitosti, kterou to přesně připomíná."

„Ano, připomíná," přitakal jsem, lehce omráčený, „teď, když ses o tom zmínila. Ale ta cedulka říká, že ten čáp se nachází ve stavu letu. Jak se dojde k tomu?"

„No, ty pitomečku," vysvětlovala, „nevidíš tenhle dost amorfní bronzový podstavec?"

„Ano," konstatoval jsem. „Do značné míry se vnucuje pozornosti."

„A nepopřeš snad, že vzduch – nebo kterýkoliv plyn, když na to přijde – je amorfní masa. No, a tenhle dost amorfní bronzový podstavec je křišťálově průhledné ztvárnění abstrakce atmosféry. A podívej se sem, na přední stěnu podstavce, vidíš tu přímou, absolutně vodorovnou linii?"

„Ano. Je úplně zřetelná, jakmile na ni ukážeš."

„To je abstraktní představa pohybu vzduchem."

„Pozoruhodné," řekl jsem. „Jakmile se to vysvětlí, je to nad slunce jasnější. Kolik za to dostaneš?"

„Ale,“ mávla nedbale rukou, jako by chtěla zdůraznit nicotnost toho všeho. „Asi deset tisíc. To je tak jednoduchá a samozřejmá věc, že bych se cítila jako vyděrač, kdybych žádala víc. Je to spíš drobnost než cokoliv jiného. Ne jako tohle,“ máchla rukou směrem k plastice na zdi, vytvořené z jutových pytlů a kusů lepenky, vše soustředěno kolem polámaného šlehače, pod jehož metlami se nalézalo cosi, co vyhlíželo jako uschlé vejce.

Uctivě jsem si to prohlédl. „To je ovšem neocenitelné,“ prohlásil jsem.

„Také si myslím,“ řekla. „To není nový šlehač, víš? Má patinu stáří. Vyhrabala jsem ho v čímsi pytli na smetí.“

A pak se jí z nějakého důvodu, který jsem nedovedl vybádat, začal chvět spodní ret a ona vyhrkla: „Ach, strýčku Georgi.“

Byl jsem hned v pohotovosti. Uchopil jsem její vyvinutou levou ruku se silnými sochařskými prsty a stiskl jsem ji.

„Co je, děvče?“

„Ach, Georgi,“ řekla. „Mne tak nebaví vyrábět tyhle jednoduché abstrakce jen proto, že ztělesňují vkus veřejnosti.“ Položila si pravou ruku kotníky na čelo a pronesla tragicky:

„Jak bych si přála, abych mohla dělat to, co chci, co mi mé umělecké srdce napovídá, že mám dělat.“

„A co, Bezinko?“

„Chci experimentovat. Chci se vrhnout do nových směrů. Chci vyzkoušet nevyzkoušené, odvážit se toho, čeho se ještě nikdo neodvážil, vytvořit nevytvořené.“

„Tak proč to neděláš, děvče? Jsi určitě dost bohatá, aby sis to mohla dopřát.“

Náhle se usmála a celá její tvář roztomile zaplála.

„Díky, strýčku Georgi,“ řekla, „žes to řekl. Já si opravdu dopřeji – tu a tam. Mám tajný pokoj, do kterého jsem umístila své experimentíčky, takové, které asi ocení jen vytříbený umělecký duch. Takové bonbónky,“ dodala.

„Smím je vidět?“

„Beze všeho, drahý strýčku. Jak bych tě mohla odmítnout po tom, co jsi řekl, abys dodal odvahu mé touze.“

Zdvihla silný závěs, pod kterým se nacházely tajné dveře, jen stěží viditelné, tak těsně zapadaly do zdi.

Stiskla tlačítko a dveře se elektricky otevřely. Prošli jsme jimi, a když se za námi zavřely, zářivky jasně osvětlily místnost bez oken, do níž jsme vešli.

Skoro vzápětí jsem před sebou spatřil ztvárnění čápa, vytesaného z kamenného materiálu. Každé pírko bylo na svém místě, oči svítily životem, zobák byl pootevřený, křídla napůl rozpjatá. Mým očím připadal, jako by byl právě připraven vznést se do vzduchu.

„Nebesa, Bezinko," řekl jsem. „Nikdy jsem nic takového neviděl."

„Líbí se ti to? Říkám tomu 'fotografismus' a myslím, že je to svým způsobem krásné. Je to ovšem ryzí experiment a kritika i veřejnost by se smály a ušklíbaly a neviděly by, co se tu pokouším vytvořit. Oceňují jen jednoduché abstrakce, které zůstávají na povrchu a které může pochopit každý, nic jako je toto, co přitáhne jen člověka bystrého a ochotného nechat se pomalu osvítit poznáním."

Od té doby jsem se těšil výsadě občas vstoupit do její tajné komnaty a studovat příležitostný kousek exotiky, jež se formovala pod jejími plnými prsty a poslušným dlátem. Hluboce jsem obdivoval ženskou hlavu, která vyhlížela, jako by Bezince z oka vypadla.

„Nazvala jsem to 'Zrcadlo'," řekla se stydlivými důlky ve tváři. „Zobrazuje to mou duši, nezdá se ti?"

Nadšeně jsem souhlasil.

Myslím, že to bylo právě tohle, co ji nakonec přimělo sdělit mi její tajemství ze všech nejniternější.

Otázal jsem se jí:

„Bezinko, jak to, že vlastně nemáš žádné…" odmlčel jsem se, pak jsem však pohrdl eufemismy a dokončil větu slovy: …žádné chlapce?"

„Chlapce," opakovala s výrazem hlubokého pohrdání. „Pche! Brousí kolem, tihle rádobyctitelé, o kterých mluvíš, ale jak se na ně můžu podívat? Jsem umělkyně. Mám v srdci, v mysli a v duši obraz

opravdové mužné krásy, kterou žádné obyčejné maso a krev nenapodobí, a ten jediný může získat mé srdce. Ten a žádný jiný získal mé srdce.“

„Získal tvé srdce, děvče?“ řekl jsem měkce. „Takže jsi ho už potkala?“

„Ano… Ale pojď, strýčku Georgi, uvidíš ho. Budeme spolu sdílet mé velké tajemství.“

Vrátili jsme se do místnosti 'fotografismu', tam odhrnula další silný závěs a stanuli jsme před výklenkem, který jsem dosud nikdy neviděl. Ve výklenku stála socha muže, nahého a metr osmdesát vysokého, která, pokud jsem mohl soudit byla do posledního milimetru anatomicky přesná.

Bezinka stiskla tlačítko a socha se pomalu otočila na podstavci dokola. Z každého úhlu byly zřetelné dokonalé proporce a uhlazená symetrie.

„Moje mistrovské dílo,“ vydechla Bezinka.

Sám nejsem příliš velkým obdivovatelem mužské krásy, avšak v Bezinčině hezké tvářičce jsem spatřil odraz rozechvělého obdivu, který dával zřetelně najevo, že je uchvácena láskou a zbožňováním.

„Ty ses do té sochy zamilovala,“ řekl jsem; raději jsem se opatrně vyhnul neosobnímu výrazu 'do toho'.

„Ano, ano,“ zašeptala. „Položila bych za něho život. Od chvíle, co On existuje, zdají se mi všichni ostatní muži zdeformovaní a protivní. Nikdy bych nemohla nechat jiného muže, aby se mne dotkl, aniž bych přitom cítila odpor a hnus. Chci jen jeho. Jenom jeho.“

„Ubohé dítě,“ řekl jsem, „ta socha není živá.“

„Já vím. Já vím,“ vzdychla zlomeným hlasem. „Mé ubohé srdce nad tím krvácí. Co mám dělat?“

„To je smutné,“ zamumlal jsem. „Připomíná mi to Pygmalionův příběh.“

„Čí?“ otázala se Bezinka, jež byla, jako všichni umělci, prostá duše, která nevěděla nic o širém vnějším světě.

„Pygmalionův. Je to pověst z antické doby. Pygmalion byl sochař, zrovna jako ty, ovšem s tím rozdílem, že to byl muž. Vytesal, stejně jako ty, krásnou sochu, jen s tím rozdílem, že ve svém příznačném mužském zaujetí vytesal ženu, kterou pojmenoval

Galatea. Socha byla tak půvabná, že se do ní Pygmalion zamiloval. Vidíš tedy, že je to zrovna jako v tvém případě, jen s tím rozdílem, že ty jsi živá Galatea a ta socha…“

„Ne,“ prohlásila Bezinka energicky, „nechtěj po mně, abych mu říkala Pygmalion. To je hrubé a neotesané jméno a já bych chtěla nějaké poetické. Pojmenuji ho,“ a tvář se jí opět rozzářila láskou, „Hank. Ve jménu Hank je něco měkkého, něco melodického, co mi rozechvívá duši. Ale co se stalo s Pygmalionem a Galateou?“

„Přemožen láskou se Pygmalion modlil k Afroditě…“

„Ke komu?“

„K Afroditě, řecké bohyni lásky. Modlil se k ní a ona, z náklonnosti k němu, vdechla soše život. Z Galatey se stala živá žena, provdala se za Pygmaliona a žili šťastně až do smrti.“

„Hmm,“ ozvala se Bezinka. „Afrodita asi ve skutečnosti neexistuje, že?“

„Ne, ve skutečnosti ne. Na druhou stranu…“ zarazil jsem se. Bezinka by mi nejspíš nerozuměla, kdybych se zmínil o svém dvoucentimetrovém démonu Azazelovi.

„To je škoda,“ řekla ona, „protože kdyby mi někdo dokázal Hanka oživit, kdyby někdo mohl proměnit chladný, tvrdý mramor v teplé, měkké tělo, dala bych… Ach, strýčku Georgi, nedovedeš si představit, co by to bylo, objímat Hanka a cítit teplé, měkké tělo pod rukama… měkké… měkké…“ opakovala tichounce v extázi smyslné rozkoše.

„Opravdu, milá Bezinko,“ řekl jsem jí, „já si sice nepřeji představovat, že bych to sám dělal, nicméně vidím, že ty bys to považovala za kouzelné. Ale říkala jsi, že kdyby ho někdo dokázal proměnit z chladného, tvrdého mramoru v měkké, teplé tělo, něco bys dotyčnému dala. Měla jsi na mysli něco skutečně konkrétního, děvče?“

„No ovšem! Dala bych mu milion dolarů.“

Chvilku jsem nebyl schopen slova, jak by se nejspíš stalo každému, už jen z prostého respektu z té sumy, a pak jsem se zeptal: „Ty máš milion dolarů, Bezinko?“

„Mám dva miliony miloučkých babek, strýčku Georgi,“ pravila svým prostým a nezkaženým způsobem, „a polovička z nich by mi

stačila. Hank by za to stál, zvlášť když si můžu vydělat další splácáním několika dalších abstrakcí pro veřejnost.“

„To můžeš,“ zamumlal jsem. „No, hlavu vzhůru, Bezinko, uvidíme, co pro tebe strýček George bude moci udělat.“

Byl to bezesporu případ pro Azazela, a tak jsem zavolal svého přítelíčka, který vypadá jako dvoucentimetrová zmenšenina ďábla i s hrbolky růžků a s neposedným špičatým ocáskem.

Jako obvykle měl špatnou náladu a mermomocí se snažil plýtvat mým časem mluvením o tom, proč má špatnou náladu. Ukázalo se, že vytvořil něco uměleckého – aspoň podle měřítek jeho vlastního světa, neboť ačkoliv mi to podrobně popsal, nechápal jsem to – a kritici to ztrhali. Řekl bych, že kritici jsou v celém širém vesmíru stejní; bezcenní a zlomyslní, jeden vedle druhého.

Přesto si myslím, že byste měl být vděčný za to, že kritici na Zemi mají jisté nepatrné zbytečky slušnosti. Pokud se dá Azazelovi věřit, pak to, co prohlásili kritici o něm, bylo daleko horší než cokoliv, co řekl kdokoli o vás. Nejmírnější přídavné jméno by bylo zasluhovalo výprask bičem. Právě díky té podobnosti s vaším nářkem jsem si na tuto epizodu vzpomněl.

Dalo mi práci, než se mi podařilo zarazit proud jeho hanlivostí, dost dlouhý na to, abych ho konečně přerušil žádostí o oživení sochy. Zaječel tak pronikavě, že jsem málem ohluchl.

„Přeměnit materiál na bázi vápence na uhlovodíkovou organiku? Proč po mně nechceš, abych rovnou stvořil z hovna planetu? Jak mám udělat z kamene maso?“

„Ty jistě vymyslíš nějaký způsob, ó Mocný,“ řekl jsem. „Považ, že když splníš tento nezměrný úkol, můžeš o tom vydat zprávu ve tvém světě. Nebudou se pak kritici cítit jako stádo tupých oslů?“

„Oni jsou mnohem horší než stádo tupých oslů,“ zavrčel Azazel. „Kdyby se cítili jako tupí oslové, o mnoho by zvedli svou současnou cenu. Takový pocit by je odměnil. Přál bych jim, aby se cítili jako smečka farfelanimorů.“

„A přesně tak se cítit budou. Stačí, když změníš chlad v teplo, kámen v maso, tvrdé v měkké. Zvlášť měkké. Mladá žena, o níž

mám vysoké mínění, si přeje tu sochu obejmout a cítit pod špičkami prstů měkké, pružné tělo. To by nemělo být tak obtížné. Socha je dokonalým ztvárněním lidské bytosti a tobě stačí už jenom ji naplnit svaly, cévami, orgány a nervy a pokrýt pokožkou a bude to.“

„Jenom ji naplnit tím vším? Nic víc, co?“

„Ale pomysli, dokážeš, že se kritici budou cítit jako farfelanimoři.“

„Hm. To je to. Víš, jak farfelanimor smrdí?“

„Nevím, ale nepředváděj to. A můžeš mě použít jako vzorek.“

„Vzorek, drek,“ řekl nevrle (nevím, kam chodí na ty výrazy). „Víš, jak je komplikovaný i ten nejzaostalejší lidský mozek?“

„No,“ poznamenal jsem, „s mozkem si velkou práci dávat nemusíš. Bezinka je prostá dívka a to, co chce od té sochy, mozek tuším příliš nezatěžuje.“

„Budeš mi muset ukázat tu sochu a nechat mě, ať si celou záležitost promyslím.“

„Provedu. Ale pamatuj si: zařiď, aby socha obživla, když se budeme dívat, a zajisti, aby byla strašně zamilovaná do Bezinky.“

„Láska je to nejmenší. To je jen věc seřízení hormonů.“

Druhého dne se mi podařilo zařídit, aby mě Bezinka znovu pozvala prohlédnout si sochu. Azazel se uvelebil v mé kapse u košile, vykukoval a vydával slabé vysokofrekvenční funění. Naštěstí měla Bezinka oči jen pro sochu a nevšimla by si, ani kdyby kolem ní tančilo dvacet plně vzrostlých démonů.

„Nuže?“ zeptal jsem se později Azazela.

„Zkusím to,“ řekl. „Vyplním ho orgány, které okopíruji u tebe. Předpokládám, že jsi normální reprezentant svého odporného a nízkého druhu.“

„Víc než normální,“ pravil jsem vznešeně. „Jsem význačný výstavní kousek.“

„No dobrá. Bude mít svou sochu proměněnou v měkké, teplé, chvějivé tělo. Bude muset počkat do zítřejšího poledne vašeho času. Nemohu to uspěchat.“

„Rozumím, Budeme čekat.“

Nazítří ráno jsem zatelefonoval Bezince. „Bezinko, děvče, mluvil jsem s Afroditou.“

Bezinka vydechla vzrušeným šeptem: „Tím chceš říci, že ona existuje, strýčku Georgi?“

„V jistém slova smyslu ano, děvče. Tvůj ideální muž ožije dnes v poledne přímo před našima očima.“

„O ne,“ řekla mdle. „Neklameš mě, že ne, strýčku?“

„Nikdy neklamu,“ prohlásil jsem a také je to pravda, ale přiznám se, že jsem byl trochu nervózní, neboť jsem zcela závisel na Azazelovi. Avšak ten nikdy neselhal.

V poledne už jsme zase oba stáli u výklenku a pozorovali sochu, která kamenně zírala do prázdna. Otázal jsem se Bezinky:

„Jdou ti přesně hodinky, děvče?“

„Ano. Nařizovala jsem je podle rádia. Zbývá ještě minuta.“

„Změna nastane možná o minutku nebo dvě později. Takové věci je obtížné přesně načasovat.“

„Bohyně by jistě měla být dochvilná,“ prohlásila Bezinka. „Jakou výhodu by jinak mělo být bohyní?“

Tomu tedy říkám důvěra; a byla oprávněná, neboť na vteřinu přesně v poledne se zdálo, že kamenným mužem proběhlo zachvění. Jeho barva se zvolna změnila z mrtvé běli mramoru v teplou tělovou růžovou. Kostru zvolna oživil pohyb, paže mu poklesly k bokům, oči získaly modrý odstín a živě se zatřpytily, vlasy na hlavě ztmavly do světlehněda a po těle se mu na příslušných místech objevily chloupky. Sehnul hlavu a zadíval se na Bezinku, která šíleně oddechovala.

Zvolna, ztuhle sestoupil z podstavce a kráčel s rozevřenými pažemi k Bezince.

„Ty Bezinka. Já Hank,“ řekl.

„Ach, Hanku,“ vydechla Bezinka a rozplynula se v jeho náruči.

Dlouho stáli nehybně v objetí a pak se na mne Bezinka ohlédla přes rameno s očima svítícíma vytržením a řekla: „Zůstaneme s Hankem pár dní doma a uděláme si něco jako líbánky a potom, strýčku Georgi, tě navštívím,“ a naznačila prsty, jako by počítala bankovky.

Nato zaplály vytržením i moje oči a po špičkách jsem se vytratil z domu. Upřímně řečeno, zdálo se mi poněkud nesrovnalé, že se mladá, plně oblečená žena nechává tak vřele objímat nahým

mladým mužem, avšak byl jsem si jistý, že prakticky ihned po mém odchodu Bezinka tu nesrovnalost napraví.

Čekal jsem deset dní, až mi Bezinka zatelefonuje, ale marně. Nebyl jsem příliš překvapen, neboť jsem si představoval, že je zabraná do jiné činnosti. Po deseti dnech jsem si však už myslel, že by si měli dát oddech, a dále jsem si začal myslet, že když bylo naplněno její vzrušení, zcela díky mému – a Azazelovu – úsilí, bylo by jedině férové naplnit nyní mé vzrušení.

Dostavil jsem se k jejímu příbytku, kde jsem ten šťastný pár zanechal, a zazvonil na zvonek. Trvalo hezkou chvíli, než se něco začalo dít, takže mě pronásledovala nepříjemná představa dvou mladých lidí, kteří se umilovali k smrti, když tu se dveře s prásknutím otevřely.

Byla to Bezinka a vypadala naprosto normálně, pokud tedy naštvaný výraz pokládáte za naprosto normální. „Jo, to jsi ty," řekla.

„Ano," připustil jsem. „Bál jsem se, že jste odjeli z města, abyste pokračovali v líbánkách a protáhli si je." O umilování k smrti jsem neříkal nic. Cítil jsem, že by to nebylo zrovna diplomatické.

„A co chceš?" zeptala se.

Neznělo to právě přátelsky. Chápal jsem, že nemusí být nadšená vyrušením z jejich činnosti, ale malá přestávka po deseti dnech přece ještě nebyl konec světa. Takže jsem jí připomněl:

„Je tu jistá drobná záležitost ohledně milionu dolarů, děvče." Protlačil jsem se dveřmi dovnitř.

Zadívala se na mne s chladným úšklebkem a pravila:

„Dostaneš leda tak kulový, kámo."

Nevěděl jsem, co to je „kulový", ale ihned jsem usoudil, že to je zatraceně míň než milion dolarů.

Popleteně a notně ublíženě jsem se otázal: „Proč? Něco není v pořádku?"

„Není v pořádku?" opakovala. „Já ti povím, co není v pořádku. Když jsem říkala, že chci Hanka měkkého, nemyslela jsem tím trvale měkkého všude."

Použila svou sochařskou sílu, vystrčila mě ze dveří a zabouchla je. Pak, jak jsem tam zmateně stál, je znovu otevřela.

„Jestli se tu ještě ukážeš, pošlu Hanka, aby tě rozškubal na cucky. On má jinak sílu jako býk.“

Tak jsem šel. Co jsem mohl dělat? Jak se vám líbí takováhle kritika mých uměleckých výkonů? Tak na mne nechoďte s těmi vašimi stížnůstkami.

Když dokončil historku, George pokýval hlavou a zatvářil se tak sklesle, že mě to skutečně dojalo.

„Georgi,“ oslovil jsem ho. „Vím, že z toho viníte Azazela, ale ve skutečnosti to není chyba toho mrňouse. Poněkud jste tu měkkost zdůrazňoval…“

„To ona,“ přerušil mě George rozhořčeně.

„Ano, ale navrhl jste Azazelovi, aby vás použil jako vzor pro vybavení té sochy, a to by vysvětlovalo neschopnost…“

George vztyčil ruku v zamítavém gestu a probodával mě očima.

„To mě zraňuje daleko víc než ztráta peněz, které jsem vydělal. To přece musíte vědět, navzdory tomu, že mám mládí už několik let za sebou…“

„Ano, ano, Georgi, omlouvám se. Tady máte, myslím, že vám dlužím deset dolarů.“

Nu, deset dolarů je deset dolarů. K mému ulehčení George popadl bankovku a usmál se.

Fantastický rozlet

Když večeřím s Georgem, dávám si pozor, abych nepoužíval k placení kreditní kartu. Platívám hotově, protože to Georgeovi dává možnost cviku v jeho roztomilém obyčeji shrábnout drobné. Dávám si pochopitelně pozor na to, aby vrácených drobných nebylo mnoho, a spropitné nechávám zvlášť.

Při této příležitosti jsme se vraceli Centrálním parkem z oběda v hotelu. Byl nádherný a poněkud teplý den, a tak jsme usedli do stínu na lavičku a odpočívali.

George pozoroval ptáka, který usedl na větev a trhaně po ní poskakoval sem a tam, jak to mají ptáci ve zvyku. Očima sledoval, jak pták odletěl.

Pak řekl: „Když jsem byl kluk, vždycky mě uráželo, že si to tihle tvorové mohou svištět vzduchem a já ne."

„Asi všechny děti závidí ptákům," poznamenal jsem. „A dospělí také. Ale lidé mohou létat a létají rychleji a dál, než by ptáci kdy mohli. Vezměte si to letadlo, které obletělo Zemi za devět dní a bez mezipřistání a bez tankování. To by nedokázal žádný pták."

„Který pták by také chtěl?" ozval se George s opovržením. „Já nemluvím o sedění ve stroji, který letí, nebo o kývání se pod závěsným kluzákem. To jsou technické kompromisy. Já mám na mysli ovládat létání sám: mávat lehce rukama, pak se vznést a pohybovat se podle libosti."

Vzdychl jsem. „Máte na mysli osvobodit se od gravitace. Jednou se mi o tom zdálo, Georgi. Jednou se mi zdálo, že mohu vyskočit do vzduchu, udržet se tam jen lehounkým pohybem paží, a pak klesat zvolna a lehce zpátky dolů. Věděl jsem samozřejmě, že je to nemožné, a tak jsem poznal, že sním. Ale pak, ve snu, se mi zdálo, že jsem se probudil a zjistil jsem, že se mohu dál volně pohybovat vzduchem. A protože se mi zdálo, že jsem se probudil, už jsem věřil, že skutečně mohu létat. A pak jsem se opravdu probudil a zjistil jsem, že jsem stejně jako vždy zajatcem gravitace. Měl jsem tak hrozný pocit ztráty, tak ostré vědomí nespokojenosti. Nezotavil jsem se z toho kolik dní."

George téměř nevyhnutelně poznamenal: „Já jsem znal horší případ.“

„Ano? Měl jste podobný sen, že? Jen větší a lepší.“

„Sny! Já se sny nekramařím. To ponechávám fušerským pisálkům jako jste vy. Já mluvím o realitě.“

„Chcete říci, že jste opravdu létal? Mám vám věřit, že jste byl v kosmické lodi na oběžné dráze?“

„Na žádné kosmické lodi. Přímo tady na Zemi. A ne já. Byl to jeden můj přítel, Baldur Anderson – ale asi bude lepší, když vám povím příběh…“

Většina mých přátel (spustil George) jsou odborníci a intelektuálové, za což byste se snad mohl pokládat také, ale Baldur nebyl. Byl to taxikář bez velkého vzdělání, zato však s důkladnou úctou k vědě. Mnoho večerů jsme strávili v naší oblíbené hospůdce, pili pivo a diskutovali o velkém třesku, zákonech termodynamiky, genetickém inženýrství a tak podobně. Vždycky mi byl ohromně vděčný za to, že jsem mu tyto tajemné věci vysvětlil, a přes mé protesty, jak asi věříte, trval na tom, aby se útrata psala na něho.

Nepříjemná byla jediná stránka jeho osobnosti: byl nevěřící. Nemyslím tím vašeho filosofického nevěřícího, který prostě odmítá každý projev nadpřirozena, který se přidává ke světským humanistickým organizacím a který se pečlivě vyjadřuje jazykem, kterému nikdo nerozumí, v článcích publikovaných v magazínech, které nikdo nečte. Jakou škodu to může nadělat?

Myslím tím, že Baldur byl to, čemu by se za starých časů říkalo vesnický ateista. Zaplétal se v hostinci do sporů s lidmi stejně neobeznámenými s takovými věcmi jako byl on sám a pouštěli se do nich hlasitým a hrubým hovorem. Nebyla to zjemnělá disputace. Typická pře by vypadala asi následovně:

„Hele, dyž seš tak chytrej, ty skopová hlavo,“ říkával Baldur, „tak mi řekni, kde přišel Kain k manželce.“

„To nejni tvoje věc,“ řekl jeho protivník.

„Páč Eva byla podle Bible jediná živá ženská v tý době.“

„Vodkáď to víš?“

„V Bibli se to píše.“

„Nepíše. Vokaž mi, kde napsali: 'V tý době byla Eva jediná dáma na celý Zemi!'“

„To vyplývá z vostatního textu, ty chytrej.“

„Chm, vyplývá. Tůdle,“

„Jo?“

„Jo!“

Během pár klidných okamžiků jsem Baldurovi domlouval.

„Baldure,“ říkal jsem mu, „není důvod, aby ses hádal o záležitostech víry. Nevyřešíš tím nic a jen z toho plynou nepříjemnosti.“

Baldur rozkohoutěně odpovídal: „Je to mý ústavou zaručený právo navážet se do těch podezřelejch nesmyslů a říkat si, co chci.“

„Ale jistě,“ řekl jsem, „ale jednoho krásného dne tě jeden z těch gentlemanů, kteří tu konzumují alkohol, může praštit dřív, než si vzpomene na ústavu.“

„Vod těchhle chlapíků se čeká, že nastavějí druhou tvář. Tak se to říká v Bibli. Nevodpírejte zlýmu.“

„Mohli by zapomenout.“

„No a i kdyby. Já bysem se vo sebe postaral.“ A to zajisté mohl, neboť to byl svalnatý a velký muž s nosem, jenž vypadal, jako by se o něj zastavilo mnoho úderů, a pěstmi, co zase pro změnu vypadaly na to, že za takové akce zjednaly exemplární potrestání.

„Určitě,“ přitakal jsem, „jenže ve sporech o náboženství jsi obvykle sám proti několika. Tucet domluvených lidí by tě mohl rozdrtit na kaši. Kromě toho,“ dodal jsem, „řekněme, že zvítězíš ve sporu o některém článku náboženství. Tím bys mohl způsobit, že některý z těchto gentlemanů ztratí svou víru. Cítíš se opravdu na to, abys byl zodpovědný za takovou ztrátu?“

Baldur se zatvářil kysele, neboť byl v hloubi duše dobrák, a prohlásil: „Dyť já sem nikdy nedělal žádný poznámky vo vopravdovejch choulostivejch článkách náboženství. Já mluvím vo Kainovi a vo tom, že Jonáš nemoh přežít tři dny v žádný velrybě, a vo chození po vodě. Neřek sem nic vopravdu všivýho. Nikdy sem neřek nic proti Santa Clausovi, ne? Hele, jednou sem slyšel jednoho chlapíka nahlas vykládat, že Santa Claus měl jen vosum sobů a

žádnej sob Rudolf s červeným nosem jeho sáně nikdy netahal. A já mu řek: 'Chceš snad kazit radost malejm děckám?' a jednu jsem mu vrazil. A nenechám nikoho nic říkat proti sněhulákovi Frostymu.“

Taková citlivost mě samozřejmě dojala. Zeptal jsem se ho:

„Jak jsi se vlastně dostal do takového stavu, Baldure? Co z tebe udělalo tak zarytého nevěřícího?“

„Andělé,“ řekl s temným zamručením.

„Andělé?“

„Jo. Dyž sem byl malej, viděl sem vobrázky andělů. Viděls někdy vobrázky andělů?“

„Zajisté.“

„Maj křídla. Maj ruce a maj nohy a na zádech maj velký křídla. Jako kluk sem čet naučný knížky a v těch se psalo, že každý zvíře, který má páteř, má štyři končetiny. Maj štyři ploutve nebo štyry nohy nebo dvě nohy a dvě ruce nebo dvě nohy a dvě křídla. Někdy můžou ztratit dvě zadní nohy jako velryby, nebo přední končetiny jako kiviové, nebo všechny štyri jako hadi. Ale žádný nemůže mít víc než štyry. Tak jak to, že andělé maj šest končetin – dvě nohy, dvě ruce a dvě křídla? Maj páteř, ne? Nejsou snad hmyz nebo něco? Ptal sem se mámy, jak to s tím je, a vona řekla, abych držel hubu. A pak sem přemejšlel vo spoustě takovejch věcí.“

„Ve skutečnosti, Baldure,“ vysvětloval jsem mu, „nemůžeš brát takové zobrazení andělů doslova. Ta křídla jsou symbolická. Prostě jen znázorňují rychlost, s níž se andělé mohou pohybovat z místa na místo.“

„Jó?“ protáhl Baldur. „Někdy se těchle pámbíčkářů zeptej, esli maj andělé křídla. Voni tomu věřej. Sou moc pitomí na to, aby rozuměli tomu vo šesti končetinách. Celá ta věc je pitomá. A navíc mě to s těma andělama štve. Prej uměj lítat, tak jak to, že já nemůžu lítat? To nejni spravedlivý.“

Vysunul spodní ret a zdálo se, že má slzy na krajíčku. Mé měkké srdce roztálo a hledalo cestičku, jak ho utěšit.

„Jestli jde o to, Baldure,“ pravil jsem, „až umřeš a přijdeš do nebe, dostaneš křídla i svatozář a harfu, a pak taky budeš umět létat.“

„To tomu žvástu věříš, Georgi?“

„No, ne docela, ale poskytuje to určitou útěchu. Proč to nezkusíš?“

„Nezkusím, páč to nejni vědecký. Celej život sem chtěl lítat – sám, vosobně, jen já svejma rukama. Představuju si, že musí bejt ňákej vědeckej způsob, jak lítat, tady na Zemi.“

Ještě pořád jsem ho chtěl utěšit, a tak jsem neopatrně řekl (jelikož jsem měl asi o půl sklenky víc, než je můj střízlivý limit): „Určitě takový způsob je.“

Sjel po mně okem, lehce podlitým krví.

„Děláš si ze mne srandu? Chceš si střílet z počestnýho dětskýho přání?“

„Ne, ne,“ odvětil jsem a náhle mi došlo, že měl asi tucet skleniček nad svou míru a že nepříjemně poškubává pravou pěstí.

„Cožpak bych si mohl dělat legraci z počestného dětského přání? Nebo dokonce z dospělé posedlosti? Já jenom náhodou znám… znám vědce, který by mohl o nějakém způsobu vědět.“

Dál se na mne díval nepřátelsky. „Zeptej se ho,“ řekl, „a řekni mi, co říkal. Nemám rád lidi, co si ze mě dělaj srandu. To nejni hezký. Já si z tebe taky nedělám srandu, ne? Nikdy sem se ani nezmínil, že si ještě ani jednou nezaplatil účet, ne?“

Hovor se stočil na nebezpečné pole. Spěšně jsem prohlásil:

„Já to se svým přítelem proberu. Nestarej se, já to zařídím.“

A vcelku jsem si myslel, že bych raději měl. Nechtěl jsem přijít o zdroj pití zdarma a ještě méně jsem si přál stát se objektem Baldurovy nelibosti. On nevěřil biblickým napomenutím, aby miloval nepřátele a požehnal tomu, kdo ho proklíná, a činil dobře těm, kteří ho nenávidí. Baldur věřil ve způsobení jim monoklu kolem oka.

A tak jsem prokonzultoval tu záležitost se svým přítelem Azazelem, jenž pochází z jiného světa. Už jsem vám někdy říkal, že mám… říkal? Dobře. Prostě jsem to s ním konzultoval.

Azazel byl jako obvykle v příšerné náladě, když jsem ho přivolal. Držel ocas v neobvyklém úhlu, a když jsem pátral po příčinách, vychrlil ze sebe šíleně ostrý komentář k mému rodokmenu – k věcem, o nichž nejspíš nemohl mít ani tušení.

Usoudil jsem, že byl nešťastnou náhodou přišlápnut. Je to velice malá bytost, od konce ocasu až po temeno velká asi dva centimetry, a předpokládám, že i ve vlastním světě byl obvykle vespod. Při této příležitosti se určitě připletl někomu mocnějšímu pod nohy a ponížení z toho, že byl příliš malý, než aby se mu věnovala pozornost, ho přivádělo k zuřivosti.

Zalichotil jsem mu: „Kdybys uměl létat, ó Mocný, jemuž je poddán celý vesmír, nebyl bys podřízen ťulpasům nejťulpasovatějším."

To ho docela vzpružilo. Ještě jednou si pro sebe zabručel poslední větu, jako by si ji chtěl zapamatovat pro pozdější použití, a pak řekl: „Já umím létat, ó Ošklivá Hromado Nehodného Masa, a létal bych, kdybych si dal tu práci všímat si přítomnosti nízkého individua, které na mne ve své hlouposti upadlo. Každopádně však – copak chceš?" spíš tu otázku zavrčel, ačkoliv vysoký tón jeho hlásku z toho zvuku udělal spíš zabzučení.

Pravil jsem lahodně: „Ačkoliv ty létat můžeš, Převysoký, jsou v mém světě lidé, kteří to nedokážou."

„Ve tvém světě nejsou žádní lidé, kteří by to dokázali. Jsou tak přerostlí, tak nabobtnalí a neohrabaní jako skalidraconiconie. Kdybys věděl něco o aerodynamice, bídný hmyze, věděl bys…"

„Skláním se před tvými obrovskými znalostmi, Nejmoudřejší z Moudrých, ale tak jsem si vzpomněl, že dokážeš jisté maličkosti s antigravitací."

„Antigravitace? Víš, jak…"

„Nekonečná Moudrosti," přerušil jsem ho, „smím si dovolit ti připomenout, že už jsi to jednou udělal?" (Viz „Tiše padá sníh".)

„To byla, pokud si vzpomínám, jen částečná úprava," protestoval Azazel. „Bylo to jen do té míry, aby to dovolovalo osobě pohybovat se po vrcholcích hromady zmrzlé vody, která se vyskytuje ve vašem hrozném světě. Zato teď, jak se mi zdá, chceš něco daleko většího."

„Ano. Mám přítele, který by chtěl umět létat."

„Máš zvláštní přátele." Posadil se na ocas, jak často dělával, když si přál přemýšlet, a ovšem ihned s bolestným výkřikem

vyskočil, neboť zapomněl na pohmožděný stav své nejzažší končetiny.

Pofoukal jsem mu ocas, což mu, zdá se, pomohlo a obměkčilo. „Bude to chtít mechanické antigravitační zařízení," řekl, „které ti opatřím, napojené v úplné součinnosti na vegetativní nervový systém tvého přítele, pokud tedy nějaký má."

„Myslím, že má," ozval jsem se, „ale jak se dosáhne té součinnosti?"

Azazel zaváhal. „Myslím, že to obnáší jen to, že musí věřit, že může létat."

Navštívil jsem Baldura o dva dny později v jeho skromném příbytku. Podal jsem mu přístroj a řekl jsem: „Tady to máš."

Přístroj nebyl právě impozantní. Měl velikost a tvar vlašského ořechu, a když si ho člověk přiložil k uchu, mohl slyšet jemňounké bzučení. Jaký měl zdroj energie, bych nedokázal říci, nicméně Azazel mě ujistil, že se nevybije.

Tvrdil také, že ta věc musí být v kontaktu s letcovou kůží, a tak jsem to připevnil na řetízek jako medailon.

„Tady to máš," řekl jsem znovu, když Baldur podezřívavě váhal. „Pověs si řetízek kolem krku a zastrč si to pod košili. A také pod nátělník, jestli ho nosíš."

„Co to je, Georgi?" zeptal se.

„To je antigravitační přístroj, Baldure. Nejnovější vynález. Velmi vědecký a přísně tajný. Nesmíš se o něm nikomu zmínit."

Sáhl po tom. „Víš to určitě? To ti dal tvůj kámoš?"

Přikývl jsem. „Vezmi si to na sebe."

Váhavě si přetáhl řetízek přes hlavu a mnou povzbuzován si rozepnul košili, nechal přístroj zapadnout pod nátělník a pak se znovu zapnul. „Co teď?" zeptal se.

„Teď zamávej rukama a poletíš."

Zamával rukama a nic se nestalo. Obočí nad malýma očima se mu svraštilo. „Děláš si ze mě srandu?"

„Ne. Musíš věřit, že poletíš. Viděl jsi někdy Petra Pana od Disneye? Říkej si: 'Mohu létat, mohu létat, mohu létat.'"

„Tam měli ňákej prášek, kterým se posypali."

„To není vědecké. To, co máš na sobě, vědecké je. Říkej si, že můžeš létat.“

Baldur mě obdařil dlouhým, ostrým pohledem a řeknu vám, že přestože jsem statečný jako lev, necítil jsem se zrovna nejlíp. Řekl jsem mu: „Chce to trochu času, Baldure. Musíš se to teprve naučit.“

Stále se na mne tak díval, nicméně začal intenzivně mávat rukama a opakovat: „Můžu lítat, můžu lítat, můžu lítat.“

Nestalo se nic.

„Vyskoč,“ poradil jsem mu. „Dej tomu počáteční impulz.“ Nervózně jsem uvažoval, jestli Azazel tentokrát věděl, co dělá.

Baldur, stále zamračený a mávající rukama, povyskočil asi čtvrt metru vysoko. Tam zůstal, než jsem napočítal do tří a pak se pomalu snesl dolů.

„He…“ řekl více než výmluvně.

„He…“ odpověděl jsem notně překvapeně.

„Jako bych se ňák vznášel.“

„A velice pěkně,“ povzbudil jsem ho.

„Jo. Hej, já umím lítat. Zkusíme to znovu.“

Zkusil to a jeho vlasy zanechaly výraznou mastnou skvrnu tam, kde se jeho hlava setkala se stropem. Slétl a třel si bouli.

„Můžeš jen asi metr do výšky, víš?“ upozornil jsem ho.

„No, tady jo. Deme ven.“

„Blázníš? Nemůžeš chtít, aby lidé věděli, že umíš létat. Sebrali by ti tu antigravitační věc, aby si ji mohli odborníci prostudovat, a ty bys už nikdy létat nemohl. Jediný, kdo o tom teď ví, je můj přítel, a je to tajné.“

„No a co mám dělat?“

„Bav se tím, že budeš létat kolem pokoje.“

„To nejni moc.“

„Není to moc? A jak moc jsi mohl létat před pěti minutami?“

Má silná logika byla jako vždy přesvědčivá.

Musím se přiznat, že když jsem ho sledoval, jak se volně a plavně pohybuje nepříliš vábně vonícím vzduchem v omezených hranicích svého nevelkého obývacího pokoje, měl jsem zřetelné nutkání zkusit to sám. Nebyl jsem si ovšem jistý, zda by dal své

antigravitační zařízení z ruky, a navíc jsem měl silné podezření, že by to na mne nepůsobilo.

Azazel soustavně odmítá udělat něco přímo pro mne, prý z etických důvodů. Jeho dary, jak říká svým idiotským způsobem, jsou určeny jen pro dobro druhých. Přál bych si, aby to takhle necítil nebo aby to tak cítili jiní. Nikdy se mi nepodařilo přesvědčit ty, jimž jsem prokázal dobrodiní, aby mě obdarovali tolik, aby to stálo za řeč.

Baldur konečně přistál na jedné židli a se spokojeným výrazem se zeptal: „Říkáš, že to funguje, páč tomu věřím?“

„Přesně tak,“ potvrdil jsem. „Je to fantastický rozlet.“ Docela se mi ta slovní hříčka líbila, avšak Baldur je vtipovzdorný, smím-li to říci vlastním novotvarem.

Řekl jen: „Hele, Georgi, vono je vo moc lepší věřit ve vědu než v nebesa a v ty nesmysly s andělskejma křídlama.“

„Naprosto,“ přisvědčil jsem. „Neuděláme si přestávku na oběd a pak na pár skleniček?“

„To se můžeš vsadit,“ prohlásil – a následoval perfektní večer. Jenže věci se dál nějak nevyvíjely dobře. Na Baldura jako by padla trvalá melancholie. Odvrhl svá dřívější oblíbená místa a našel si nová závětří. Mně to nevadilo. Nová místa byla zcela jinde než stará a obvykle se tam podávalo vynikající suché martini. Byl jsem však zvědavý a pátral jsem po příčině.

„Už se s těma hlupákama nemůžu hádat,“ odpověděl Baldur otráveně. „Já mám chuť jim říct, že umím lítat jako anděl, a co voni? Maj mě pak snad uctívat? A věřili by mi vůbec? Veřej všem těm kecům vo mluvících hadech a vo ženskejch proměněnejch v sůl – pohádky, samý pohádky. Jenže mně věřit nebudou. Ani za nic. A tak se vod nich držím pryč. I Bible to říká: Nebývej přítelem prchlivého, aniž sedávej s posměvačem.“

A pravidelně vybuchoval a říkal: „Já to nemůžu dělat jenom doma. Tam na to nejni místo. Nemám ten pocit. Musím to dělat venku. Musím vzlítat k nebi a vrhat se po hlavě dolů.“

„Někdo tě uvidí.“

„Můžu lítat v noci.“

„Potmě narazíš do nějakého svahu a zabiješ se.“

„Ne, když poletím dost vysoko.“

„A co v noci uvidíš? Zrovna tak dobře můžeš létat po svém pokoji.“

„Najdu si místo, kde nejsou lidi.“

„A kde dnes nejsou lidé?“

Má mocná logika vždycky zvítězila, ale on byl čím dál tím nešťastnější a nakonec jsem ho několik dní vůbec neviděl. Nebyl doma. V provozovně, pro niž pracoval, mi řekli, že si vzal dvoutýdenní dovolenou, na kterou měl nárok, a bohužel nevědí, kde je. Nevadilo mi, že jsem nemohl využívat jeho pohostinnosti – aspoň ne příliš – ale zajímalo mě, co by asi tak mohl na vlastní pěst podnikat – určitě někde blázní a prohání se vzduchem.

Nakonec jsem to zjistil, když se vrátil domů a zatelefonoval mi. Stěží jsem poznal jeho zlomený hlas a samozřejmě jsem se k němu rozjel hned, jakmile mi vyložil, že se mnou nutně potřebuje mluvit.

Seděl ve svém pokoji, skleslý a zdrcený.

„Georgi,“ řekl, „já jsem to neměl dělat.“

„Co jsi neměl dělat, Baldure?“

Lezlo to z něho jako z chlupaté deky. „Pamatuješ, jak jsem říkal, že si chci najít místo, kde nejsou lidi?“

„Pamatuji.“

„Tak sem dostal nápad. Vzal sem si volno, dyž v předpovědi počasí říkali, že bude pár jasnejch slunečnejch dní, šel sem a najal sem si letadlo. Šel sem na jedno z těch letišť, kde si můžeš vzít rito, dyž si to zaplatíš – jako taxík, jenomže lítáš.“

„Já vím. Já vím,“ řekl jsem.

„Řek sem tomu chlapíkovi, ať zamíří pryč od předměstí a letí kolem všech nezastavěnejch míst. Řek sem mu, že si chci prohlídnout krajinu. Vopravdu sem se ale chtěl porozhlídnout po ňákejch vopuštěnejch pláckách a dybych ňáký zahlíd, zeptal bych se, kde to zrovna je, a někerou neděli bych se tam vypravil a zalítal si tak, jak sem chtěl lítat celej život.“

„Baldure,“ zhrozil jsem se, „to přece shora z oblohy nepoznáš. Odtamtud může místo vypadat opuštěně a přitom být plné lidí.“

„Jo,“ řekl hořce, „to už teď vím taky.“

Odmlčel se, zavrtěl hlavou a pokračoval: „Bylo to jedno z těch starejch letadel. Otevřenej pilotní prostor vepředu, otevřený sedadlo

pro cestujícího vzadu a já sem se vykláněl ven, abych moh koukat na zem, esli tam nejsou žádný silnice, žádný auta, žádný farmy. Rozepnul sem popruhy u letadla, aby se mi koukalo líp – říkám si, umím lítat, tak se nemusím ve vejškách bát. Jenomže sem se vyklonil a pilot nevěděl, co dělám, a zatočil a letadlo vzal náklon na tu stranu, kam sem se díval, a než sem se moh něčeho chytit, vypadnul sem rovnou ven.“

„Panebože,“ hekl jsem.

Baldur měl po ruce plechovku s pivem a odmlčel se, aby z ní žíznivě zatáhl. Otřel si ústa hřbetem ruky a zeptal se:

„Georgi, už si někdy vypad' z letadla bez padáku?“

„Ne,“ řekl jsem. „Když na to tak vzpomínám, myslím, že jsem to nikdy neudělal.“

„Tak to někdy zkus,“ řekl Baldur. „Je to srandovní pocit. Úplně mě to překvapilo. Chvíli mi nedocházelo, co se vlastně stalo. Všude kolem bylo jenom širý nebe a zem se točila dokola a pak se mi přesunula nad hlavu a zase pod nohy a já sem si pořád říkal: 'Co se to, kruci, děje?' Až za chvíli sem ucítil vítr, jak fouká silnějc a silnějc, jenom sem přesně nevěděl, vodkud'. A pak mi zapálilo v bedně, že padám. Povídám si jenom: 'Hele, já padám.' A jakmile sem si to řek, došlo mi, že je to fakt a že zem vypadá, jako že je dole, a že si to dolů svištím pěkně rychle, a věděl sem, že sebou pěkně prásknu a že mi vůbec nepomůže, dyž zavřu voči.

Nebudeš mi to věřit, Georgi, ale celou tu dobu mě nenapadlo, že umím lítat. Byl sem moc překvapenej. Moh sem bejt mrtvej. Až dyž sem byl skoro dole, tak sem si vzpomněl a řek sem si: 'Já umím přeci lítat! Umím lítat!' A najednou sem ve vzduchu začal brzdit. Jako by se vzduch proměnil v gumovou pásku, která se na mě přilepila a natahuje se, takže zpomaluju a zpomaluju. Dyž sem byl asi tak na úrovni vršků stromů, padal sem vopravdu pomalu a myslel sem si: 'Možná bysem si teď moh zařádit.' Ale cítil sem se ňák unavenej a byla tam pěšinka, tak sem se narovnal, eště trochu sem zpomalil a přistál sem na nohy, ani sem moc prudce nenarazil.

A měl si samozřejmě pravdu, Georgi. Dyž sem byl nahoře, vypadalo všechno prázdný, ale dyž sem dopad, vobklopil mě celej

dav lidí a poblíž byl ňákej kostel s věží – kerej, jak sem hádal, sem seshora nemoh rozeznat kvůli stromům a tak.“

Baldur zavřel oči a chvíli se uklidňoval tím, že těžce dýchal.

„Co se stalo dál, Baldure?“ otázal jsem se konečně.

„To nikdy neuhádneš,“ řekl.

„Já nechci hádat,“ upozornil jsem ho. „Jen mi to řekni.“

Otevřel oči a vyprávěl dál: „Ti všichni přišli z toho kostela a byli z vopravdový církve, kde se věří, a jeden z nich padnul na kolena, zvednul ruce a vřeštěl: 'Zázrak! Zázrak!' a všichni vostatní po něm. Takovej rambajs si eště neslyšel. Přišel ke mně chlapík, takovej malej, tlustej a povídá: 'Já sem doktor. Povězte mi, co se stalo.' Já nevěděl, co si na něj mám vymyslet. Myslím jako, jak vysvětlit, jak to přijde, že si to šinu dolů z nebe. Dyť budou pomalu věřit, že sem anděl. Tak povídám pravdu: 'Náhodou sem vypad z letadla.' A voni všichni zase začali hulákat: 'Zázrak!'

Doktor se ptal: 'Měl jste padák?' Nemoh sem říct, že měl, dyž široko daleko žádnej nebyl, tak říkám: 'Ne.' A von říká: 'Viděli jsme vás, jak padáte, pak zpomalujete a hladce přistáváte.' A pak jinej chlapík – ukázalo se, že je to kazatel tý církve – řek hlubokým hlasem: 'Ruka Boží ho podržela!'

No, to sem nemoh přijmout, tak říkám: 'To nebyla Boží ruka, to bylo antigravitační zařízení, který sem dostal.' A doktor na to: 'Cože?' A já řek zase: 'No, antigravitační zařízení.' A von se začal smát a povídá: 'Na vašem místě bych byl spíš pro tu ruku Boží,' jako bych přišel s ňákým vtipem.

Mezitím pilot přistál poblíž, přišel bílej jako křída a vopakoval: 'Já za to nemůžu. Ten zatracenej blázen si rozepnul bezpečnostní pás,' a pak mě tam uviděl a málem to s ním praštilo. Povídá: 'Jak ste se sem dostal? Dyť ste neměl padák!' A všichni začali zpívat ňákej žalm nebo co a kazatel vzal pilota za ruku a vysvětloval mu, že to byl Boží zásah a že sem byl zachráněnej, páč mám vykonat na světě ňákou velkou práci a jak každej z jeho sboru, kdo tu dneska byl, je si teď jistější, že Bůh sedí na svým trůně a cokoliv činí, správně činí, a takový podobný nesmysly.

Dokonce i já sem si to po jeho projevech začal myslet; tedy, že sem jako byl zachráněnej pro něco velkýho. Pak přišli novináři a

další doktoři – nevím, kdo je zavolal – a vyptávali se mě, až sem myslel, že se zblázním, ale doktoři je zarazili a vodvezli mě do nemocnice na vyšetření.“

Byl jsem jako praštěný: „Opravdu tě odvezli do nemocnice?“

„Nenechali mě ani minutu vo samotě. Místní noviny mě šouply na titulní stránku a vod Rutgerů nebo vodkud' přijel ňákej vědec a pořád se mě na to vyptával. Řek sem mu, že sem měl tu antigravitaci a von se smál. Tak mu povídám: 'Vy si myslíte, že to byl zázrak? Vy? Vědec?' a von na to: 'Existuje spousta vědců, kteří věří v Boha, ale ani jeden vědec, který by věřil, že je možná antigravitace.' A pak řek: 'Ukažte mi, jak to funguje, pane Andersone, a já možná změním názor.' A já sem to nedokázal nastartovat a doteď to nedokážu.“

K mému zděšení si Baldur zakryl tvář dlaněmi a začal plakat.

Řekl jsem mu: „Seber se, Baldure. To musí fungovat.“

Zavrtěl hlavou a řekl tlumeně: „Ne, nefunguje. Funguje to, jenom dyž tomu věřím, jenže já už tomu nevěřím. Každej říká, že to je zázrak. Nikdo nevěří na antigravitaci. Jenom se mi smějou a ten vědec říká, že ta věc je jenom kus kovu bez zdroje energie, bez ovládání a že podle Einsteina, toho chlapíka s relativitou, je antigravitace nemožná. Měl jsem tě poslechnout, Georgi. Teď už nikdy nebudu lítat, páč sem ztratil víru. Možná to ani nebyla antigravitace a byl to Bůh, kterej se z ňákýho důvodu projevil skrzevá tebe. Začal sem věřit v Boha a svoji víru sem ztratil.“

Chudák. Již nikdy nevzlétl. To zařízení mi dal zpátky a já jsem ho vrátil Azazelovi.

Nakonec Baldur nechal své práce, vrátil se do kostela, u kterého tehdy přistál, a působí tam nyní jako diákon. Pečují tam o něho velmi dobře, neboť věří, že nad ním byla ruka Boží.

Pozorně jsem se na George zahleděl, ale jeho tvář měla prostý a upřímný vzhled jako vždycky, když mi vypráví o Azazelovi.

„Stalo se to poslední dobou, Georgi?“ zeptal jsem se.

„Přímo loni.“

„Se vším tím rozruchem kolem zázraku, s novináři, s titulními stránkami novin a s tím ostatním?“

„Přesně tak.“

„Jak mi tedy vysvětlíte, že jsem o tom nikde v novinách nic nezahlédl?“

George hrábl do kapsy a vydoloval pět dolarů a dvaaosmdesát centů, což reprezentovalo drobné nazpět, které pečlivě shrábl, když jsem zaplatil za oběd dvaceti a desetidolarovkou. Oddělil bankovku a řekl: „O pět dolarů, že vám to dokážu vysvětlit.“

Nezaváhal jsem ani vteřinu: „O pět dolarů, že nedokážete.“

„Vy čtete jenom New York Times, je to tak?“ řekl.

„Máte pravdu,“ přisvědčil jsem.

„A New York Times, s patřičným ohledem na to, za co je považuje jejich intelektuální čtenářská obec, umisťuje všechny zprávy o zázracích na stranu třicet jedna, na zastrčené místo u inzerátů na bikiny, je to tak?“

„Možná, ale z čeho usuzujete, že bych to byl nezahlédl třeba i v malém, zastrčeném sloupku?“

„Protože,“ prohlásil George triumfálně, „je dobře známo, že kromě některých senzačních titulků v novinách nic nečtete, New York Times prolistujete, jen abyste se podíval, není-li někde zmínka o vás.“

Chvilku jsem přemýšlel, a pak jsem mu těch dalších pět dolarů přenechal. To, co řekl, není pravda, ale vím, že je to nejspíš všeobecně rozšířený názor, a tak jsem se rozhodl, že se raději další diskuse vzdám.

Isaac Asimov
AZAZEL

Obálka Petr Lukáš Překlad Jiří Engliš
Odpovědný redaktor Tomáš Jirkovský
Jazykový redaktor Magda Novotná, Helena Šebestová
Sazba provedena v LATEXu na počítačích firmy PragComputer
Vytiskla Vimperská tiskárna, s. r. o.
Vydalo Nakladatelství jako svou 80. publikaci.
Plzeň 1994, vydání 1.
Náklad 10 000 výtisků.
Prodejní cena 67 Kč

Isaaca Asimova není třeba českému čtenáři nijak představovat. Cyklus „Nadace“, povídky o robotech, klasické sf romány – brilantní díla, vesměs značného rozsahu a závažného obsahu. Ale I.A. se také rád smál. Tato kniha je sbírkou půvabných a hravých povídek.

Představte si, že máte démona. Ne v hlavě ani v duši, ale v kapsičce saka. Je malý, dvoucentimetrový, a má bříško jako kuličkové ložisko. Občas si ho zavoláte a s jeho pomocí se pletete do života vašich známých. Ale tahle malinká ocasatá příšerka není z našeho světa. Nevyzná se v životě na Zemi a tak se sem tam něco nepovede. Něco se zvrtne. Něco je zkrátka jinak…